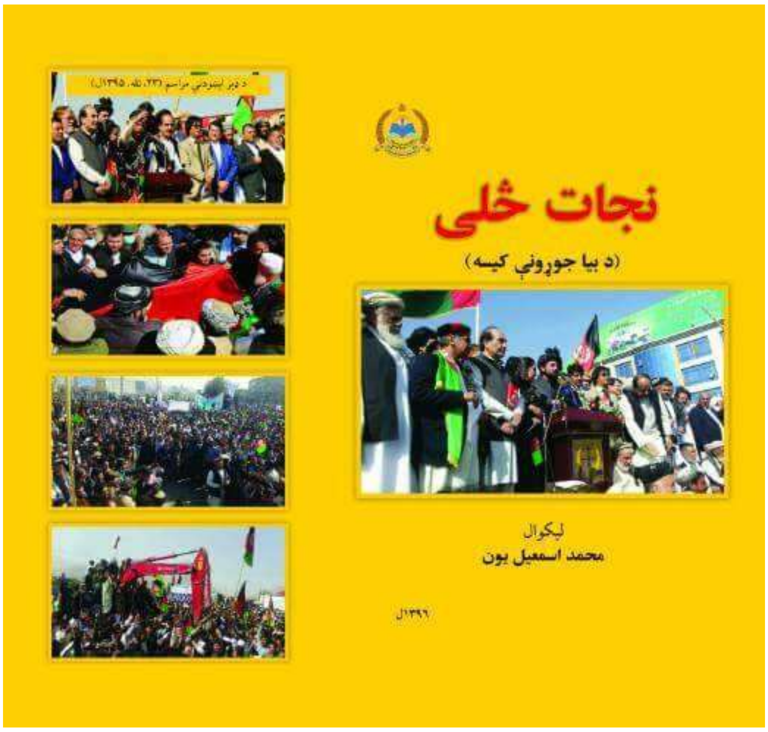

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نجات ځلی

(د بیا جوړونې کیسه)

لیکوال

محمد اسمعیل یون

۱۳۹۶لمریز کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

نجات څلی

د بیا جوړونې کیسه

لیکوال: **محمد اسمعیل یون**

کمپوز: **فیاض حمید**

ډیزاین: **سپین سهار**

خپرندوی: **د افغانستان ملي تحریک**

د لیکوال د خپرونو لړ: (۴۴)

د خپرندوی د خپرونو لړ: (۱۳۴)

چاپکال: **۱۳۹٦ل/ ۲۰۱۷ز**

چاپشمېر: **۱۰۰۰ ټوکه**

ویبپاڼه: www.melitahirk.com

چاپځی: **اسد دانش مطبعه- کابل/ ۰۷۰۰۴۴۹۲۹۸**

د دې کتاب د چاپي او آنلاین خپرولو ټولې ربنتې له خپرندوی سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیولیک

نجات څلی د یوه ملت ژوندی تاریخ 6
د دې اثر د لیکلو اهمیت او ضرورت 11
حبیب الله کلکانی څوک و او څه یې وکړل؟!! 18
د نجات څلي د جوړونې او ړنګونې فلسفه 46
د نجات څلي د بیا جوړونې لپاره لومړني افکار او نظریات 55
خاورو ته د کلکاني د خاورو بیا سپارنه 58
د نجات څلي د بیا جوړونې لومړنۍ هڅې او متواترې غونډې.............. 72
په ژوندون کې د ملي نجات ورځ 83
د څلي د بیا جوړونې لپاره لویه غونډه او د ډبرې ایښودنه........................ 89
ژمنې او ځان پټونې 99
د څلي د بیا جوړونې لپاره لیکلی تړون.. 121
د کار د لومړۍ برخې بشپړتیا او د ځینو ستونزو بیا راټوکېدا.................. 156
د سلا مشورو غونډې 180

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځلي د دویم یا ښکلاییز پړاو چارې 191
د ساختماني چارو د بشپړتیا ارزونه 200
د نجات ځلي ډبرلیک د شهرت او ضمیر مقابله 220
یو ځل بیا جرګې او مرکې 233
د ځلي ډبرلیک او د هغه برخلیک 245
درنه جرګه او ترخې خبرې 252
ژوندون کې د ښښنې او پخلاینې جرګه 267
ولولییز پیل او بې ځوږه پای 286
مشورې، تجربې او توصیې 292
پایله، ښښنه او مننه 299

(c) ketabton.com: The Digital Library

نجات څلی د یوه ملت ژوندی تاریخ

لکه څرنګه چې هر ملت خپل خپل ارزښتونه لري او د هغو دساتنې او پالنې په فکر کې وي، د نجات څلی هم د افغان ملت د برم سمبول او د اغتشاش د له منځه وړلو یو ژوندی تاریخ دی، چې د هېواد ژغورنې لپاره خپلو اوسنیو او راتلونکو نسلونو ته هغه سرښندنې ور په زړه کوي، چې د دې ملت اصیلو بچیانود خپلو سرونو په نذرانه کولو سره هېواد ژغورلی او تر دې دمه یې اوسنیو نسلونو ته سپارلی دی. کله چې سپه سالار محمد نادر خان څو میاشتې د پکتیا پر ولسونو وګرځېد په پای کې یې د پکتیا مشران (سپینه شګه) کې جرګه کړل او هغوی ته یې درې وړاندیزونه وکړل:

۱- د سقاو زوی ته چې زموږ پر سر یې ډېرې پیسې ایښې، موږ وروسپارئ او هغه زیاتې پیسې ترلاسه کړئ!

۲- که مو خوښه وي موږ له ځاځیو څخه وشړئ چې موږ نور پر تاسو بوج نه شو او دریم وړاندیز دا چې:

۳- راځئ په ګډه ملا وتړو او خپل وطن د سقاو له تورتم څخه خلاص کړو.

د نادر خان تر وړاندیزونو وروسته د ځاځیو مشرانو، له نادر خان او د هغه له ورونو پرته په یوه جلا غونډه کې پرېکړه وکړه چې دا به تاریخي بدنامي وي چې دا ورونه د پیسو په مقابل کې سقاویانو ته وسپارو، د پښتونولۍ د دود دستور له مخې هم سمه نه ده چې دا ورونه موږ له خپلې سیمې وشړو، نو راځئ چې ملا وتړو او کابل بېرته ونیسو. پر همدې وروستۍ پرېکړه دوعا وشوه او

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې ورځې وروسته د قومي اربکيو يو لښکر تيار شو. په پای کې د (۱۳۴۸هـ .ق)کال د ربيع الثاني پر يوويشتمه نېټه مشران سره جرگه شول او په يوه پنځلس ماده ييزې پرېکړې سره يې د هېواد ژغورنې ته ملا وتړله. چې ددغو غازيانو په سرښندنو سره هېواد يو ځل بيا له اړ و دوړ څخه وژغورل شو او د يو ملي حکومت حاکميت ته لاره اواره شوه.

د دې سترې بريا د ژوندۍ ساتلو او راتلونکو نسلونو ته د يادگار په توگه يې په لاهورۍ دروازه کې يو څلی جوړ کړ. نوموړی څلی د ببرک کارمل دواکمنۍ پر مهال په دې نيت له بېخه ونړول شو، چې هېڅ اثار يې پاتې نه شي، خو ژوندي ملتونه هېڅ وخت خپل ارزښتونه له لاسه نه ورکوي او نه يې د لاسه ورکولو ته تيار دي، که څه هم په پښتني ټولنه کې ټولې بدبختۍ په پوره شدت سره موجودې دي، خو بيا هم په همدغو بدبختيو کې خدای ج په دغو پرگنو ځينې د کار او دستار سړي لورولي دي.

چـــې دستار تړي هزار دي
د دستار سړي په شمار دي

هو د پښتنو د دستار سړيو په جمله کې يو هم پوهاند محمد اسمعيل يون دی چې د نجات څلي د بياجوړونې لپاره يې له نورو هېوادوالو او يو شمېر مشرانو سره يوځای متې را ونغښتلې او په پوره مېړانه او نه ستړي کېدونکي زيار يې وکولای شول چې د هېواد ټول قومونه د نجات څلي په يو ځل بيا جوړولو سره سلا کړي. له نيکه مرغه د استاد او ځينو نورو مشرانو دغو هڅو رنگ راوړ، د نجات څلی تر پخواني هغه نور هم لوړ او د تاريخ په حساسو شېبو کې چې د ملي ارزښتونو او يادگارونو د له منځه وړلو پوره هڅه کېږي؛ يو ځل بيا دنگ کړ. خو دغه کار استاد له زياتو ننگونو او خنډونو سره مخ کړی دی، ځکه چې استاد د ټولو هېوادپالو شخصيتونو دروازې ته لکه دروېزگر درېدلی او د څلي لپاره يې د هغوی د کړيو ژمنو د پوره کولو غوښتنه ځنې کړې (په دې اثر کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته په تفصیلي ډول اشاره شوې) چې دا بیا تر ټولو سخت کار و. له چا څخه د یو ((ملي)) کار لپاره پیسې غوښتل او دهغه پوره حساب ورکول او د ټولو شکاکانو د شکونو رفع کول هم ساده خبره نه ده. د ځینو په وینا د مرستې جلبول یانې سیند ته د هغوی غورځول دي (ښه وکړه او سیند ته یې وغورځوه!)، دا نو د ستر کیمیاګرو کار دی د هر وګړي په وس پوره خبر نه ده.
په دې اثر کې پوهاند صیب د ځلي پر تاریخ، ارزښت او بیا جوړولو رڼا اچولې ده، پوهاند صیب په دې اثر کې هغو ټولو لوړو ژورو ته اشاره کړې، چې د کار په بهیر کې ورسره مخ شوی دی؛ د چا له خوا ننګول شوی، د چا له خوا رټل شوی، د چا له خوا ستایل شوی او نور ټول موضوعات یې په کې واضح کړي دي، چې دلته یې تکرار او بیا بیان ته ضرورت نشته. لکه څنګه چې خوشال خان خټک له پښتنو سره د کار پوره تجربه لري، د بې اتفاقۍ په شمول د هغوی هرې چارې ته یې اشاره کړې. دغسې استاد یون هم له پښتنو سره د ګډ کار پوره تجربه لري. خوشال بابا وایي:

اتفاق په پښتانه کې پیدا نه شـــه
ګنه ما به د مغول ګریوان پاره کړ

یو شی چې زه یې ډېر زیات تر اغېز لاندې راوستم هغه د پوهاند صیب د قلم یوه ځانګړنه ده، چې هر کله د حکومت پر نادودو هم لیکلې نیوکه کوي، نو په پای کې د علمي لیکنو په څېر ورته ځینې سپارښتنې هم کوي، چې دا چاره یې پر لوستونکي د لیکنې اغېز لا پسې زیاتوي چې په دې سره یې د لیکنې عینیت او علمیت جوتېږي.
د دې اثر په پای کې یې په پښتنې ټولنه کې د کار ټولې تجربې شریکې کړي که هغه مثبتې دي او که منفي او استاد په پوره امانتدارۍ سره پرته له دې چې د چا شخصیت ته زیان ورسېږي، ټول تېر بهیر یې واضح کړی، له دې څخه هدف دا دی چې راتلونکو مبارزینو او د کار سړیو لپاره د لارې مشال شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک چې دا کتاب لولي نو راساً يې د څلي ماضي او حال ته بيايي، تاريخي واقعيتونه په تسلسل سره يو پر بل پسې بيانيږي او بيا خبره تر دې دمه رارسيږي. دا کتاب د تاريخي او اوسنيو واقعيتونو د بيان ترڅنګ د يونليک بڼه هم لري چې په ډېر دقت سره د څلي د بياجوړوني بهير په کې ګام پر ګام تعقيب شوی. دا کتاب د دېرشو ورځو په بهير کې ليکل شوی، ايډېټ شوی او چاپ ته تيار شوی دی. له يوه پاخه ليکوال پرته دا د هر ليکوال په وس پوره خبره نه ده.

که ملي ضرورت او احساس نه وای او قوي انګېزه، نو هېڅکله به داسې يو اثر نه و رامنځته شوی. په دې اثر کې چې کوم ترخه جريانونه بيان شوي، زه نه غواړم چې هغه دلته راوسپړم، ښه ده چې لوستونکي يې خپله په دقت سره ولولي.

هغو مبارزينو ته چې مبارزه کوی او غواړي په ښتني ټولنه کې کار وکړي او کار يې ثمر هم ورکړي، مشورې ورکوي، دغه مشورې ځيني ډېرې خوږې او ځيني ډېرې ترخې دي، خو ددغو مشورو پلي کول به مو هڅه او هاند په اوبو نه وړي، په دې مشورو کې يې د کار پر وړاندې ټولو خنډونو، خطرونو او ننګونو ته د حل لاره په ګوته کړې ده، که مبارزين غواړي کار وکړي، نو څه ډول پيل او څه ډول يې پای ته ورسوي، که وننګول شي څه بايد وکړي، له خنډونو سره څه ډول مبارزه وکړي، موږ د پيښومديريت په نوم يو مضمون تدريسوو، چې په کې د پېښې تر مخه څه بايد وشي، د پېښې پر مهال څه بايد وشي او تر پېښې وروسته څه بايد وشي، نو استاد هم د پېښو د مديريت د پرنسيپونو له مخې خپلې چارې داسې ترتيب کړې وې، ته به وايې چې دا مضمون يې په زور او زېر لوستی دی. ځيني پېښې دي چې د هغو مخنيوی ناشونی وي، نو پر وړاندې يې بايد داسې لارې ولټول شي، چې د ګواښ کچه راټيټه شي. چې استاد هم په دې اثر کې ورته اشاره کړې آن پر خپلو کړيو کارونو يې د دې لپاره چې د خلکو حسادت را ونه پاريږي، پرده اچولې، د هغو د نه يادولو قرباني يې ورکړې ده، خو په داسې حال کې چې له هغو څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یادونه یې مطلق حقوقي حق دی، خو استاد د پرګنو د وحدت او پښتني برم لپاره، لکه ځرنګه چې یو مشر ته ښايي هماغسې اوسیله کړې او لکه د مدبر مدیر په څېر یې په ټولیزه توګه دغه ټولې ناخوالې مدیریت کړي دي.

په پای کې زه درانه لوستونکي د استاد د ترخو او خوږو تجربو لوستو ته رابولم، چې د ځلي د بیا جوړونې په کاري بهیر کې یې ورته نغوته کړې، بویه که په پښتني ټولنه کې مبارزین غواړي کار وکړي، نو له دغه اثر څخه د یوه لارښود په توګه ښه کار اخیستلای شي.

په درناوي

وفاالرحمن وفا

احمدشاه بابا مېنه کابل- افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دې اثر د لیکلو اهمیت او ضرورت

هغه ټولنې چې غم ځپلې او درد ځپلې وي، ستونزې او کړاوونه یې زیات ګالليي وي، په هغو کې د خدمتګار او خاین تثبیت اسانه کار نه دی. د شخصیت زغمل هم په کې یو سخت کار دی او د شخصیت جوړونې بهیر هم په کې له سختو کړاوونو څخه تیریږي. په داسې ټولنو کې مصنوعي شخصیتونه ډېر وخت د اصلي شخصیتونو ځای نیسي او تر څو چې حقیقت روښانه کیږي، دروغو خپل کار کړی وي، په همدې خاطر زموږ په ټولنه کې متل دی: ((څو چې رښتیا راځي دروغو به کلي وران کړي وي)). متل په یوه ټولنه کې د هغې ټولنې د وګړو دمتواترو تجربو وروستۍ نتیجه او نچوړ دی. دا د ټولنیز منطق داسې یو فورمول دی چې د هغه له پاسه بیا بله خبره ځای نه لري، نو ځکه خو پر متل باندې پر نالیکلې او نا رسمي بڼه د ټولنې عام توافق موجود وي. متل په داسې ځای کې کاریږي چې ورته مسله پېښه شي او څوک یې د غوټې خلاصولو وس نه لري، یا هم د طرف او طرفینو تر منځ پرې د ګټو او نظر توافق موجود نه وي، نو جرګه مار یا متلچي چې پر خپل وخت او پر خپل ځای اړوند متل وکاروي، نو خبره راټوله او بیا نورو خبرو، دلیل او څنګزنو مسایلو ته په کې د بحث مجال پاتې نه شي. زموږ په ټولنه کې رښتیني او کاذب شخصیتونه دواړه موجود دي. رښتیني شخصیتونه نه غواړي په تصنعي، تکلفي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډول او د تظاهر له مخې ځان ځرګند کړي، کار او خدمت کوي، خپله خوله تويوي، خو په اکثرو وختونو کې ځان شاته ساتي، پر خپل نفس پښنه ږدي او د ځان د شهرت او نېکنامۍ لپاره هڅه نه کوي. خو په مقابل کې بيا تصنعي او تکلفي شخصيتونه چې اصلاً د کار وس او توان نه لري، غواړي د حقيقي شخصيتونو د کار او زيار په برکت رامنځته شوي مثبت کارونه د ځان په نامه تمام کړي او په دې ډول د خپل شخصيت د تصنعي تبارز لپاره لاره اواره کړي. ډېر وخت رښتيني شخصيتونه د خپلې حيا او عزت په خاطر د دې ډول اشخاصو پر وړاندې غبرګون نه ښيي او نه غواړي خپل فزيکي او فکري ځواک د دې ډول اشخاصو پر وړاندې وکاروي، نو تصنعي اشخاص له دې تشيال څخه هم ګټه پورته کوي او غواړي په يو نه يو ډول په ډېره سپين سترګۍ سره ځان مطرح او د عوامو ذهنيت منحرف کړي. له همدې کبله هغو اشخاصو چې د ژوندانه په هر ډګر کې توره کړې، د تورې ثمر يې تکلفي او ځان خوښو اشخاصو وړی، نو ځکه خو د همدغه جريان د تثبيت په خاطر په پښتو کې يو متل رامنځته شوی چې: ((تورې دې لالا وهي، مړی دې عبدالله وهي)).

د نجات څلي د بيا جوړونې په برخه کې دواړه ياد متلونه يو ځل بيا د عمل په ډګر کې پلي شول. د څلي تر جوړونې مخکې د ښاغلي محمد نذير احمدزي په کور، ژوندون ټلوېزيون او ځينو نورو ځايونو کې چې څومره غونډې شوې وې، په هغو کې چې کومو سياسي او تصنعي اشخاصو کومې ژمنې کړې وې، هغه يې يوه هم عملي نه کړه، نه يوازې خپل لوزونه يې عملي نه کړل، بلکې داسې يې ځانونه غيب کړل چې په مياشتو مياشتو يې پيدا کېدل ناشوني شول. د موضوع د رڼاوي لپاره به يو دوه درې بېلګې راوړم. ښاغلی محمد نذير احمدزی چې د دې څلي د بيا جوړونې له اساسي اشخاصو څخه و، د څلي د ډېرې تر اېښودلو وروسته لا درکه شو، څه موده وروسته مې په ډېر تکليف او هڅونې يو ځل د څلي کتلو ته اړ کړ، خو تر هغه وروسته مې بيا د سلګونو ټليفونونو او واسطو په کارولو سره هم پيدا نه کړای شو. د (۱۳۹۵ل) کال د تلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲۳)مه نېټه د ځلي ډبره کېښودل شوه. د (۲۰۱٦م) کال د نومبر پر دویمه نېټه چې د (۱۳۹۵ل) کال د لړم (۱۲)مې نېټې سره سمون خوري، زه (یون) او احمدزی صیب د ځلي د کار لیدلو ته ورغلو، نور مې نو بیا احمدزی صیب څو میاشتې وروسته د (۱۳۹٦ل) کال د سرطان پر (۳۱)مه نېټه د شپې لس بجې د هغه په کور کې ولید. تفصیل یې وروسته د دې کتابګوټي په متن کې راځي.
ښاغلی عبدالرشید ایوبي چې د (عدالت) په نامه یو ګوند هم لري او د نذیر احمدزي په کور کې یې د نږدې دوو سوو قومي مشرانو او مخورو پر وړاندې ژمنه وکړه چې لومړنۍ بسپنه چې هر چا وکړه او تر هغه وروسته چې پر ځلي هر څومره مصارف راځي، هغه ټول زه ورکوم، هېڅ تشویش مه کوئ، ان که خبره تر پنځه لکو ډالرو هم ورسېږي. کله چې د ځلي ډبره کېښودل شوه، ایوبي صیب چې له سټیج څخه ښکته شو، پر همغه ورځ دوبۍ ته لاړ، د نږدې لسو میاشتو په بهیر کې یو ځل هم د ځلي خواته ور ونه ګرځېد، یوازې (یو لک) افغانۍ ترې په متواترو ټیلیفونونو او فشارونو ترلاسه شوې.
د نجات ځلي د ډبرې تر ایښودو وروسته ایوبي صیب د همغه کال د ډسمبر پر (۱۰)مه نېټه چې د (قوس) میاشتې له (۱۹) مې نېټې سره سمون خوري، (احمد شاه بابا مېنې) په (ملالۍ ځلور لارې) کې یوه لویه غونډه جوړه کړه او هلته یې وویل چې دا ځلور لارې او د ملالۍ یادګاري ځلی به جوړوم، یوازې د ملالۍ واټ لوحه یې ولګوله او لاندې یې ترې ولیکل، (عدالت ګوند) تر هغه وروسته بیا تر دې دمه چې نږدې (اته) میاشتې تېرېږي، په هغه ځای کې نه چا ایوبي صیب ولید، نه کار ښکاره شو او نه چا ((عدالت)) ولید.
د نجات ځلي لپاره د مالي مرستو د راټولولو، جواز اخیستلو او فرهنګي کمېټو په نامه دوه درې کمېټې جوړې شوې، نه یوازې دا چې کوم کار یې تر سره نه کړ، بلکې خپله کمېټې او غړي یې هم لادرکه شول.
کله چې د ځلي د ډبرې د ایښودلو لپاره لویه غونډه جوړه شوه، نو پرېکړه دا شوې وه چې دا یوه ملي مسله ده، هېڅ ګوند او شخص حق نه لري چې دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

غونډې ته خپل عکس او یا د ګوند لوګو، بینر او بیرغ راوړي او له دې ملي حرکت څخه سیاسي ګټه پورته کړي، خو کله چې مو ستېج وکته، د ښاغلي نذیر احمدزي یو څو عکسونه هم ښکارېدل او عبدالرشید ایوبي بیا د خپل ګوند بیرغ، لوګو، د خطابې مېز او بینرونه راوړي وو.

کله چې غونډه (ویناواله برخه) خلاصه شوه ډېره لا نه وه ایښودل شوې چې پر ستېج ولاړ مشران او ویناوال ټول لادرکه شول، چا د کورني او چا د بهرني سفر لمنه ونیوه. موږ د ګڼو ولسي مشرانو په ګډون ډېره کېښوده. ساعت وروسته چې مو د ټولیزو رسنیو پاڼې واړولې، هر چا د خپل فیسبوک پر پاڼه لیکلي وو چې: ((مبارزو مو رنګ راووړ.)) د (عدالت) ګوند خپلو پلویانو او هېوادوالو ته لیکلي وو چې د ګوند مبارزو یې رنګ راوړ، څلی مو پرانیست، د اصولي صیب پلویانو هم هغه ته مبارکي ورکړې وه او نورو په لسګونو اشخاصو هر یو لیکلي وو چې مبارزې او تورو یې رنګ راوړ.

زموږ فرهنګي ملګرو او نورو انډیوالانو ماته وویل چې دا څه خبره ده چې له دې څلي څخه سر له همدا اوسه د مومن خان د ښامار کیسه جوړه شوه، هر سړی په کې خپله توره سره کوي او په خپل نامه یې یادوي؟ خدای حاضر دی ما ورته وویل: ((د خوشالۍ کار دی، پرېږدئ چې هر سړی یې یادونه وکړي، هر سړی یې ځان وارث وګڼي او هر سړی یې خپل مال وګڼي. د خلکو روحیه او جذبه باید مړاوې نه شي، بل که په دې کې د دوی شخصیتونه وځلېږي او مطرح شي، موږ ته یې تاوان څه دی؟ موږ داسې یوه مرحله کې یو چې څومره مو شخصیتونه زیاتېږي، د کار پر شخصیتونو فشار کمېږي او ټولنیز مسولیتونه تقسمېږي. بله خبره دا ده چې دا د څلي د جوړېدو د اکمال افتتاح نه ده، دا یوازې د ډبرې د ایښودلو مراسم دي چې دا له څلورو میاشتو نیولې بیا تر کال پورې وخت غواړي، دې کې بیا معلومېږي چې څوک کار کوي او څوک ځان باسي، تر هغو وروسته بیا قضاوت کول په کار دي.)) څه موده ځینو اشخاصو فیسبوکونه د خپل ځان په ګټه ډک کړل، خو وروسته یو یو لادرکه شو. هغو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشخاصو کار ته ودانګل چې نه یې ژمنه کړې وه، نه یې شهرت غوښته او نه تردې دمه د ځلي د جوړونې په بهیر کې شامل وو. دې خلکو مالي او معنوي زیار وویست، قرباني یې ورکړه. د نهه نیمو میاشتو په بهیر کې د ځلي د جوړېدو کار نوي سلنه بشپړ شو، په دې مانا چې اسکلېټ یې جوړ شو. دا مهال بیا یو شمېر هغه اشخاص، لکه ښاغلی نذیر احمدزی، صمد ځاځی او یو شمېر نور چې د ځلي د ډېرې تر ایښودو دمخه ډېر فعال وو او د ځلي د بیا جوړونې له اصلي مدعیانو څخه ګڼل کېدل، خو په تېرو نهو میاشتو کې یې بیا پته ونه لګېده، یو ځل بیا لاس په کار شول، دې منځ کې زموږ او د قراردادي شرکت تر منځ ستونزې هم پیدا شوې چې پر خپل ځای ورته اشارې کېږي. د دې یادو ښاغلو په ګډون ګڼ شمېر نور اشخاص ټول راپیدا شول او د ځلي د کار د څرنګوالي پوښتونکي شول، هغه څوارلس، پنځه لس تنه چې ځلی یې تردې ځایه راورسوه، پر ځای پاتې شول، یو ځل بیا زوړ داستان راغبرګ شو. ځینو بیا په فیسبوک کې خپل عکسونه پورته کړل، ځینو خپلو پلویانو ته وویل چې له موږ څخه مننه وکړئ چې ځلی مو درته تکمیل کړ. د قراردادي انجنیر په اشاره د هغه پلویانو د هغه عکسونه پورته کړل چې له انجنیر (ځلاند) څخه مننه چې موږ ته یې دا ځلی جوړ کړ، په داسې حال کې چې دی د ساختماني شرکت مسول و او د کار په مقابل کې یې اجوره اخیستله. په دې منځ کې پر ما (یون) هم ډول ډول تورونه پورې شول، چې کار یې انحصار کړی، له ځلي د خپل ځان او خپل تحریک په ګټه کار اخلي، دا ویاړ له یوه سمت څخه بل ته وړي او نور ډول ډول تورونه. دې ډول تورونو او دېته ورته نورو نارښتینو پېښو او ګونګوسیو زه دېته اړ کړم چې دغه کتابګوټی ولیکم او د ځلي د جوړونې ټول جریان هېوادوالو ته تثبیت او د راتلونکي تاریخ برخه یې کړم. خدای شته له سره مې په زړه کې هېڅکله هم نه ګرځېدل چې زه به له ډول ډول ستونزو سره مخامخېږم او بیا به د دې کتابګوټي لیکلو ته هم اړ کېږم اوس مې نو فکر وکړ، که زه دا کار ونه کړم، نو د هغو خلکو پر حقوقو به خاورې اړول شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي، چې تر ټولو زيات زيار يې ګاللی او يو شمېر اشخاص، ډلې يا ګوندونه غواړي، د هغوی زيار او کار په خپل نامه تمام کړي، د هغه متل د بيا تکرار مخه بايد ونيول شي چې کلي ورانوي او يا دې هم د لالا په توره عبدالله غوړې مړئ تر ستوني تېروي؛ مننه او تشکر دې هم نه کوي او هغه دې په خپل نامه هم تماموي. په همدې ډول بايد موږ د تاريخ هغه بريد ته هم ورسېږو چې د تکلفي، تصنعي او ځان خوښو اشخاصو د ناطبيعي ودې مخه ونيسو او حقيقي شخصيتونو ته لاره پرانيزو. يو ځل بيا يادونه کوم چې خدای (ج) حاضر، ناظر او شاهد دی چې زما په زړه کې هم د دې اثر د ليکلو اراده موجوده نه وه، نو ځکه خو مې د څلي د جوړونې له پيله بيا تر دې دمه هېڅ ډول يادښت نه دی ليکلی او نه مې کوم اسناد راټول کړي، خو د ځينو اشخاصو ناسمو حرکتونو مجبور کړم چې د دې څلي حقيقي داستان بيان کړم، اوس خو د ټکنالوژئ او انټرنېټ زمانه ده، ځينې اسناد خو به د هغو له ځېو څخه ترلاسه کړم، د سترګو ليدلی حال به هم بيان کړم او پر خپلې حافظې به هم فشار راوړم چې د تېرو نږدې لسو مياشتو مهم ټکي رابرسېره کړم. غواړم د هغو رښتينو افغانانو حق ادا کړم چې د زړه له اخلاصه يې په دې کار کې هلې ځلې کړي او تر اوسه لا خبر هم نه دي چې له دوی څخه به مننه او يادونه کيږي او که نه؟ او دوی هم هېچرې تر اوسه پورې هڅه نه ده کړې چې خپله مرسته پر ولس وپاسلې. داسې تصور بايد وکړو چې موږ ژوندي خلک، د ملي مبارزې يو لوری او تګلوری يو، فکر او قلم هم خوځوو، نو اوس چې يو شمېر سياسي خلک، تنګنظران، لنډپاري او شهرت غوښتونکي زموږ په سترګو کې رانوزي، د عام ولس به څه حال وي؟ څرنګه چې د نجات څلی د ټولو افغانانو يو تاريخي وياړ او د تاريخي واقعيتونو پر بنسټ ولاړ دی، نو ځکه خو يې بايد د بيا جوړونې تاريخ هم همداسې د واقعيتونو پر اساس ولاړ پاتې شي، نو ځکه مې د دې کتابګوټي د ليکلو تکل وکړ.

د (۱۳۹۶ل) کال د اسد پر (۲)مه د دوشنبې پر ورځ د سهار تر لمانځه وروسته

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر پنځو بجو مې د دې اثر د لیکلو عملي کار پیل کړ او دا یې لومړی یادښت دی چې تاسو ولوست، نور پوره داستان او تر دې یادښت وروسته کیسې او حقیقتونه ټول د دې کتابګوټي په نورو پاڼو کې لوستلای شئ!

په درنښت

ستاسو د ټولو خدمتګار

ستاسو خپل یون

(۱۳۹۶ل) کال د اسد (۲)مه، دوشنبه، کابل، مکروریان

زما خپل کور

(c) ketabton.com: The Digital Library

حبیب الله کلکانی څوک و او څه یې وکړل؟؟

حبیب الله کلکانی

د نجات منار یا څلي اساس هغې موضوع پورې تړلی چې د دې څلي تر جوړېدو دمخه پېښه شوې او دا څلی په واقعیت کې د همغې تورې حادثې او زمانې په مقابل کې د یوه تاریخي یادگار په توگه هسک شوی دی. دې زمانې ته په تاریخ کې (سقاوي اړو دوړ) وایي. دا دوره د حبیب الله کلکاني چې د (بچه سقاو) یا (سقاو زوی) په نامه هم یادېده، له واکمنۍ سره پیل او د ده د واکمنۍ له نړولو سره سمه پایته ورسېده. د دې لپاره چې درانه لوستونکي (د نجات منار) د جوړولو پر اهمیت او ضرورت ښه پوه شي، نو ښه به وي، تر هغه وړاندې د حبیب الله کلکاني پر ژوند او د هغه د واکمنۍ پر څرنگوالي هم رڼا واچول شي. کله چې څوک د کلکاني د واکمنۍ پر څرنگوالي خبر شي، نو بیا تر هر چا زیات د نجات څلي پر اهمیت، ضرورت او ارزښت پوهېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

((کله چې انگرېزانو له افغانانو څخه په درېیو سترو جنگونو کې د ماتې مزه وڅکله، نړیوال پر ستیژ او حیثیت یې کمزوری او پیکه شو، نو له افغانانو څخه د یو ډول غچ اخیستلو په لټه کې شول، هغوی په افغانستان کې د لاسوهنې او کور ورانۍ ښه پخه تجربه لرله. پر (۱۹۱۹م) کال چې انگرېزانو په رسمي ډول په نړیواله کچه خپله ماتې ومنله او د افغانانو بری یې تصدیق کړ، نو په افغانستان کې د یو نوي، ښکلي او ښېرازه تمدن د زرغونېدو او ټوکېدو هیلې پیدا شوې، په نړیواله کچه د افغانستان نوم او نښان څرگند شو، په ټوله نړۍ کې زموږ هېواد د یو ځانگړي حیثیت ویاړ او پرتم خاوند شو. افغانستان په ډېرې چټکۍ سره د تمدن او پرمختگ پر لوري گامونه واخیستل.

انگرېزانو سره له دې چې په رسمي ډول د افغانانو سیاسي خپلواکي او خپله ماتې منلې وه، خو بیا یې هم له لاسوهنو څخه لاس نه اخیسته، دا ځل د یوې بلې تجربې د ازمېښت په لټه کې شول. دوی د دې کار لپاره دا وار داسې یو شخص وټاکه چې هم ساده او امیږ و او هم ظاهراً یو لږکي قوم ته منسوب و، انگرېزانو دا ټسټ کاوه چې د لږکیو د حکومت ظرفیت څومره دی، ایا دوی هم په راتلونکي کې د واک د یو کاندید او فکتور په توگه مطرح کېدی شي او که نه؟د انگرېزانو گټې تضمینولای او پاللای شي که څنگه؟ د حکومت کولو او د هېواد د کنټرول ظرفیت یې څومره دی؟ په ټولنیز ثبات او بېثباتۍ کې یې ونډه څومره ده؟ همدغو پوښتنو ته د ځواب موندلو او د یو نوي تمدن د پرشا تمبولو لپاره یې حبیب الله کلکانی (بچه سقاو) انتخاب کړ. په خپلو مرستو او د کورنۍ ارتجاع په ملتیا یې هغه د دې جوگه کړ چې لومړی گړ و بړ جوړ کړي او بیا نوی راټوکېدلی تمدن له سقوط سره مامخ کړي.

حبیب الله کلکانی د امین الله زوی پر (۱۸۹۰م) کال زېږېدلی دی، هغه د شمالي د کلکانو د (ډکو) د کلي اوسېدونکی ، پلار یې څه مهال مالونه پوول، بیا یې سقاوي غوره کړه، غوښتل یې چې زوی یې څه درس مکتب ووایي، خو ښوونځی یې ونه شو لوستلای، له بدو او اوباشو هلکانو سره یې ناسته ولاړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوه، په غلا، قمار بازۍ ور روږدی شو، پر (۱۹۲۶م) کال په شاهي پوځ کې عسکر شو او د یوه عادي عسکر په توګه یې دنده سرته رسوله، یو ځل یې د لسو ورځو لپاره رخصت واخیست او کور ته لاړ، له ځان سره یې سرکاري وسله هم په پټه یوړه، کله چې له کابل څخه نهه میله لرې د (حاجي کلا) کوتل ته ورسېد، درې غله په لار کې پرې راپورته شول، له هغوی سره یې مقابله وکړه او یو غل یې وواژه، کله چې تر رخصتۍ وروسته بېرته کابل ته راغی، نو بیا په پټه د وسلې په وړلو او د غله د وژلو پر تور تر پوښتنې لاندې راغی، تر پنځو میاشتو سزا وروسته خوشې شو او پېښور ته وتښتېد، په قصه خوانۍ بازار کې یې له (محمد صدیق) بوټ خرڅوونکي سره مزدوري کوله، پر (۱۹۲۷م) کال د دسمبر پر شلمه ده ته له کابله خبر راغی، په پرده کې او په بدله څېره خپلې سیمې ته ورسېد او په داړه مارۍ یې پیل وکړ.
ځینې نورو څېړونکو د هغه په باب ویلي چې هغه یو ډېر کور مغزه وګړی و، د حافظې ځواک یې نه درلود، ځکه خو یې په درېیو کلونو کې له څو ملایانو څخه د بغدادۍ قاعده هم زده نه کړای شوه، کله چې یې پلار د هغه له زده کړې څخه بېخي مایوسه شو، نو هغه یې له ملک (محسن خان کلکاني) سره چې د کلکانو یو غټ خان و، مزدور کړ، خو تر یو څه ځنډ وروسته یې دا کار هم پرېښود او د سیمې د داړه مارانو له ډلې سره یو ځای شو، وروسته یې د افغانستان په ځینو نورو سیمو کې هم پر چور او چپاول لاس پورې کړ، کله چې پوه شو نور نو د خلکو اوسپله تنګه ده او دولت د ده د نیولو په هڅه کې دی، پر (۱۹۲۶م) کال یې له (محمد اعظم خان) سره د افغانستان خاوره پرېښوده او د غلا بازار یې ګرم کړ، وروسته د ده او د ده د ملګري (محمد اعظم خان) تر منځ مخالفت پیدا شو، د سقاو زوی پېښور ته لاړ او هلته له (محمد صدیق) بوټ خرڅوونکي سره مزدور شو، څرنګه چې د غلا په وجه دی دلته هم تر څارنې لاندې و، نو د محمد اعظم خان بېلتون او خپګان ده ته ډېر ګران تمامېدل، نو ځکه خو (پاړه چنار) ته لاړ او هلته له هغه سره پخلا شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځينې کتونکي او څېړونکي په دې نظر دي چې سقاو زوی په پېښور کې د اوسېدو پر وخت د برتانيې له استخباراتو سره تماسونه لرل، مثلاً پر (۱۹۲۶م - ۱۳۰۵ل) کال يې په پېښور کې د سرحدونو د پوليسو له رييس (پيروان) سره اوږدې ليدنې کتنې لرلې. ځينې نور څېړونکي نظر څرګندوي چې د کابل د اشغال په لومړيو هڅو کې د سقاويانو د فعاليت په ساحو کې برتانوي استازي هم موجود وو او د سقاو زوی، د برتانيې له استازي (ام فرنيس) سره شخصي تماسونه درلودل.

مير غلام محمد غبار ليکي: ((بعد از انکه در ماورای خط ديورند به دزدی در پاره چنار متهم و محکوم به يازده سال حبس گرديد، دفعتاً بطور مرموز رها شد و به افغانستان برگشت))

کله چې افغانستان ته راوستل شو، نو د کابل شمال د کوهدامن سيمه کې يې نور غله او داړه ماران هم پر ځان راټول کړل، د لارې پر شکولو، لوټ او تالان يې لاس پورې کړ، له خپلو غلو سره د مرکزي دولت پر وړاندې ودرېد، کورنۍ ارتجاع، ځينې تنګنظره روحانيون او انګليسي استخبارات ټول سره يو ځای شول او د کابل د نيولو پلان يې جوړ کړ.

د (۱۹۲۸م) کال په نومبر او د (۱۳۰۷ل) کال د عقرب په پای کې يې د کابل او د هېواد شمال ولايتونو لاره قطع کړه، د (۱۳۰۷ل) کال د لېندۍ پر (۲۲)مه يې د (سرای خواجه) سيمه ييز حکومت له منځه يوړ، حبيب الله کلکاني د (۱۹۲۸م) کال د دسمبر پر (۱۳)مه (۱۳۰۷ل ليندۍ) د بريد لپاره د کابل شمال ته راغی، د خير خانې له کوتله راواوښت او په (شهر آرا) کې ودرول شو. د جنورۍ پر (۱۳)مه غازي امان الله خان له سلطنت نه خپله خلع اعلان کړه او د جنورۍ پر (۱۵)مه سردار عنايت الله خان په داسې حال کې چې د سقاو زوی د (ده کپک) سيمه نيولې وه او کابل يې محاصره کړی و، د پادشاهۍ اعلان وکړ، د جنورۍ پر (۱۷)مه بېرته خلع او واک د سقاو زوی ته ورسېد، د جنوري پر (۱۸)مه د مازيګر (۵) بجې د (۱۳۰۷ل) کل د مرغومې (۲۸) د سقاو زوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم ارگ ته راغی او په گلخانې مانۍ کې کېناست او په دې ترتیب د افغانستان د تاریخ یوه توره دوره پیل شوه.

غلام محمد غبار په دې اړه لیکي: ((شخص حبیب الله طبعاً از اداره یک کشور نی بلکه از اداره حسابی یک قریه هم عاجز بود)).

((اینها چون از عصر و حتی محیط کابل عقب مانده افتاده تر بودند و هر جا سری می یافتند در صدد بریدن ان می شدند، تا در یک عرصه در شده هیچ سری باقی نماند و انها به تنهایی سر افرازند، پس به شمشیر و زنجیر و اعدام تکیه می کردند)).

((انقراض سلطنت شان امان الله با استقرار حکومت اغتشاشی بچه سقاو توام بود، و این واقعه در افغانستان به حیث یک فاجعه تلقی گردید، مخصوصاً در بین طبقه روشنفکر. وحدمت ملی افغانستان به واسطه تولید نفاق عمومی بنامهای پشتون و تاجک، هزاره و ازبک، سنی و شیعه و امثال ان بر هم خواهد خورد، و باالاخره فضای دیگر و قشر دیگر ایجاد خواهد گردید که به منافع و مصالح مردم افغانستان ارتباط نداشته و بساز دیگران خواهد رقصید.))

د سقاو زوی په واکمنۍ سره په ټول هېواد کې یوه سراسري انارشي رامنځته شوه، نوی راټوکېدلی تمدن پر شا وتمبول شو، د خلکو عزت، حیا، سر او مال په خطر کې شو، د پوهې، کلتور او پرمختګ دروازې وتړل شوې، ان تر دې چې بچه سقاو لوموړی کار دا وکړ چې په خپله کابینه کې یې د معارف او عدلیې وزارت ته ځای ورنه کړ.

د واک د لومړیو ورځو پر مهال یې خلکو ته په خپله یوه وینا کې وویل: ((مه (من) اوضای (اوضاع) کفر و بی دینی ولاتیگری (لارد نمایی=کفر) حکومت سابقه ره دیده، و برای خدمت دین رسول الله کمر جهاده بسته کدم (کردم)، تا شما بیادرا ره (برادرها را) از کفر ولاتی گری نجات بتم (بدهم). مه باد ازی پیسه (پول) بیت الماله به تعمیر و متب (مکتب) خرچ نخات کدم، همه ره به عسکر خود میتم (میدهم) که چای و قند و پلو بخورن، و به ملا ها میتم که

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبادت کنن، مه مالیه صفایی و ماسول (محصول) گمرک نمی گیرم و همه ره بخشیدم و دیگه مه پاچای (پادشاه) شما ستم و شما ریت (رعیت) مه (من) می باشین، برین (بروید) باد ازی (بعد از این) همیشه سات خوده تیر کنین (وقت خود را خوش بگذرانید)، مرغ بازی، بودنه بازی کنین، و ترنگ تانه (لحظات تان را) خوش بگذرانین.))

نو هغه حکومت چې نه په کې عدل وي او نه هم په کې د علم ډیوه، سړی خپله اټکل کولای شي چې هغه به څومره د جهل، تیارو او فساد سرچینه وي. د حبیب الله کلکاني د واکمنۍ د حالاتو د روښانتیا لپاره به ښه دا وي چې د هغه وخت د لیکوالو ځینو لیکنو او یادښتونو ته مراجعه وشي، چې په دې اړه په کې معلومات راغلي دي، په دې یادښتونو کې مهم د (سراج التواریخ) د لیکوال (فیض محمد کاتب هزاره) یادښتونه دي، چې څه یې په سترگو لیدلي هغه یې د نېټې په قید لیکلي او داسې ښکاري چې وروسته یې پر خپلو یادښتونو د بیا کتنې وخت هم نه دی پیدا کړی، ځکه چې د سقاو د زوی جلادانو هغه دومره وهلی و، چې ډېر سخت ناروغ شو او څه کم یو نیم کال وروسته د همغو وهلو ټکولو له لاسه وفات شو، دا یادښتونه افغانستان ته د روسانو تر راتگ وروسته پر (۱۹۸۱م) کال یوه روسي لیکوال د افغانستان له ملي ارشیف څخه اخیستي، په روسي یې ترجمه کړي او بیا وروسته امریکایي لیکوال (رابرټ میک چیسني) پر (۱۹۹۹م)کال په انگلیسي ژبه ترجمه کړي او د (کابل په محاصره کې) کتاب په نوم یې چاپ کړي دي.

د دې کتاب هره پاڼه د سقاوي رژیم له جنایاتو او تباهیو څخه پرده پورته کوي، خو موږ یې صرف ځینې برخې د خپلو لوستونکو لپاره په دې منظور رااخلو چې هغوی دا قضاوت وکړای شي چې اوس هم دغه رژیم ته د ځوانمردانو او عیارانو نظام ویل کېدی شي که نه؟ (فیض محمد کاتب هزاره) د خپل کتاب په یوه برخه کې د سقاویانو په اړه لیکلي چې دوی ته صرف د مذهب، دولت او مسلمانانو د تباه کوونکو نوم ورکول کېدلای شي. د دوی د وحشت د بیانولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره نور کلمات او تعریفونه نه شته. (حبیب الله کلکانی) چې هر ځومره فرمانونه صادر کړي او په هغوی کې یې ځان د مذهب خادم معرفي کړی دی، دا صرف د خلکو د غولولو لپاره دي. دوی (سقاویانو) د حکومت ټوله هغه شتمني چې له هېواد څخه د دفاع لپاره ذخیره شوې وه، لوټ کړه. پر دې سربېره خلک په وچ زور بې له تنخوا د امیر حبیب الله په پوځ کې برتي کېږي. دا په حقیقت کې د شیطان پوځ دی، چې ودانۍ تباه کوي او کورونه چوروي، مګر سره له دې هم فاسد وزیران، حضرتان او تش په نامه ملایان او نور بې دینه خلک دا غم لړلې وضع چې د دوی له لاسه پر خلکو راغلې ده، عادي بولي او وایي چې خیر او خیرت دی. (فیض محمد کاتب- ۵۷ مخ)

فیض محمد کاتب وروسته لیکلي چې دوی (سقاویانو) د هغو نجونو لستونه پیدا کړل چې ښوونځي ته تللې او هغوی ته یې امر وکړ چې هره یوه باید یوه کوهستاني یا کوهدامني غله ته واده شي او د اسلام په نوم یې پر وطن باندې داسې فاجعه راوستله چې تصور یې نه شي کېدلای. (هغه کتاب – ۵۹)

سقاویان ګواکې کابل ته صرف د چور لپاره راغلي وو او په دې لاره کې یې پر هېڅ شي صرفه نه کوله، فیض محمد کاتب لیکلي چې هره ورځ به جار وهل کېده چې خلک باید خپل دوکانونه خلاص کړي او هر څوک چې چور کوي، هغه به اعدام شي. مګر د غلو دې ډلې هېڅ وخت دوکاندارانو ته پیسې نه ورکولې او چې هر څه یې خوښ وو، هغه یې په توبرو کې اچول او په خپله مخه تلل. (هغه کتاب- ۵۹مخ) هغوی د وسلو د پیدا کولو په پلمه کورونه تلاشي کول او چې څه یې لاس ته ورتلل هغه یې وړل. (هغه کتاب ٦۰ مخ).

د کابل خلکو هر څه د سر په سترګو لیدل، حبیب الله په دې عقیده و چې د کابل خلکو د یوه غله په حیث څکه د ده حمایه وکړه چې د امان‌الله فاسد حکومت څخه په تنګ وو، مګر کله چې دی په خپله پاچا شو او د خلکو په وهلو او چورولو او پر ناموس باندې په تېریو کولو یې بنا وکړه، نو خلک هم د ده مخالف شول او له خدای څخه یې د هغه د تباه کېدلو غوښتنه کوله. (هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کتاب – ۸۰ مخ)
د سقاو زوی خپل د جنګ وزیر (سید حسین) او خپل ورور (حمید الله) ته چې د ده وکیل السلطنه و، تام واک اختیار ورکړی و او د هیڅ شي پوښتنه یې نه ورڅخه کوله. فیض محمد کاتب لیکي چې سید حسین او د حبیب الله ورور حمید الله چې په دې تازه شپو کې یې د وزیر جنګ او سردار اعلی او نایب السلطنه لقبونه اخیستي وو، له ښځو او هلکانو سره په عیش او نوش لګیا وو او کله چې د تګاو د خلکو له قیام څخه خبر شول، نو سملاسي یې خپلو باوري کسانو ته امر وکړ چې پر دفاعي کارونو لګیا شي، (هغه کتاب – ۱۱۴مخ) د ژوندیو انسانانو څلور ځایه کول، د ښځو او هلکانو پر عزت تېری کول، په زندانونو کې د بې ګناه انسانانو اچول، غرغره کول او په ناحقه د خلکو د وینو تویول، د سقاویانو ورځني کارونه وو (هغه کتاب – ۱۱۷مخ) د سقاو د زوی ورور (حمید الله) د کابل والي (ملک محسن) ته ځکه سزا ورکړه چې ویل یې د مرحوم خزانه دار محمد سرور خان د کور د ضبطولو پر وخت یې څلوېښت زره روپۍ ځان ته ګرځولې دي.
حمیدالله دغه راز د امیر امان الله خان د خارجه وزیر غلام صدیق خان، د دربار د وزیر محمد یعقوب، د دفاع وزیر عبدالعزیز، محمد خان یاور، حیات الله خان عضو دوله او تقریباً نورو دوو سوو تنو له کورونو څخه پیسې او قیمتي شیان پټ کړل (هغه کتاب – ۱۲۴مخ) د حبیب الله ورور حمید الله د خپل ورور په امر د کابل والي (ملک محسن) او د دربار وزیر شېرجان او نورو غلو څخه دوه سوه زره روپۍ چې له خلکو څخه یې په زور اخیستې وې واخیستلې (هغه کتاب – ۱۳۵مخ).
فیض محمد کاتب د سقاو د زوی د حکومتي اجرااتو یوه په زړه پورې کیسه کوي او وایي چې د (مې) پر څلیریشتمه د کابل والي (ملک محسن) د کابل د پغمان والي (میر زمان الدین) پر کور د شپې بې خبره ورننوت، د کور ټول قیمتي شیان او پیسې یې یووړې او د هغه دوو زامنو او کونډې ته یې وویل

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په کور کې هېڅ شي ته لاس ورنه وړي او دی سبا د موجودی لپاره بېرته راځي.

د جون پر دویمه د (میر زمان الدین) کونډې ((خادم دین رسول الله)) ته عریضه وکړه او ورته ویې لیکل چې د هغه والي (ملک محسن) د هغې کور ته لوېدلی او د هغه له کور څخه یې پنځه ویشت زره روپۍ، قالینې، د ښځو

حبیب الله کلکانی او د هغه پلویان د خپلې واکمنۍ پر مهال

ګانې او دوه ټوپکونه وړي دي، امیر د هغې د عریضې په ځواب کې په خپله ملک محسن ته وظیفه ورکړه چې د دغې قضیې په باره کې تحقیقات وکړي، که څه هم چې ملک محسن د میر زمان الدین د کور د لوټلو په شپه په خپله امیر حبیب الله ته د ښځو ګانې راوړې وې. د کابل والي ملک محسن د میر زمان الدین کونډه تهدید کړه او هغې وروسته په یوه بل مکتوب کې حبیب الله ته ولیکل چې د هغې له کور څخه صرف دوې قالینې ورکې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي. سړی به د غلو له حکومت څخه د بل څه شي انتظار ولري؟ (هغه کتاب- ۱۳۴-۱۳۵ مخونه)

زموږ ځیني هغه لیکوال چې له بده مرغه د سقاو د زوی د وحشت دوره یې په سترګو لیدلې ده، بیا هم هغه ته د عیار او ځوانمرد خطاب کوي.

فیض محمد کاتب د دې ځوانمرد د ناموس داری په باره کې چې د عیاری د مسلک اساس دی، داسې لیکي: ((حبیب الله چې په ډېرو لږو ورځو کې یې د ښځو یو لوی حرم ځانته جوړ کړی و، د اپریل پر لومړۍ نېټه فیصله وکړه چې د سردار نصر الله خان او سردار امین الله خان چې دا وخت بندیان وو، لوڼې خپل ځان ته کېنوي. خو کله چې خبر شو هغوی واده شوي دي، نو لاس یې ترې واخیست او د سردار محمد علي د ښایستې لور د واده کولو فیصله یې وکړه. هغې نجلۍ د سقاو له زوی سره تر واده کولو مرګ بهتر وباله او زهر یې وخوړل. مګر د خدای په فضل زهرو مړه نه کړه او ژوندۍ پاتې شوه. (هغه کتاب- ۱۴۴مخ)

فیض محمد کاتب وروسته لیکي چې د سقاو د زوی مرستیال (سید حسین) د اپریل پر اوویشتمه وروسته له هغه چې یوه معصومه نجلۍ یې په خپل کور کې په زوره بې سیرته کړه، نو امر یې وکړ چې د امیر عبدالرحمن خان او امیر حبیب الله خان د کورنیو له ښځو سره دې هغه سلوک وشي چې هغوی د هزاره ګانو له ښځو سره کاوه. څو چې د نورو خلکو عبرت شي. البته سید حسین د سردارانو پر مال او ناموس باندې د سقاو د زوی په اشاره تېری

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاوه. (هغه کتاب – ۱۴۵مخ)

د سقاو زوی د ټولو خلکو په تېره بیا د هغو کسانو مال ځان ته حلال باله چې ده ته یې بیعت نه و ورکړی، هغه د شینوارو، خوګیانیو او سلېمانخېلو د قبایلو ملکانو او خانانو ته چې له ده څخه یې د پیسو او وسلو غوښتنه کوله، د اپریل پر دېرشمه وویل چې هزاره ګانو ده ته بیعت نه دی کړی، د هغوی شتمني، ځمکې، ښځې او کوچنیان ټول د دوی مال او په دوی پورې اړه لري. هغه یوه ورځ وروسته د درېو تنو هزاره ګانو سرونه چې په اور یې وریت کړي او په لرګیو یې مېخ کړي وو او نولس تنه هزاره بندیان په بازارونو ګرځول او خلکو ته یې ورښودل چې هر څوک له خادم دین رسول الله سره مخالفت وکړي عاقبت به یې دغه وي. (هغه کتاب – ۱۵۲-۱۵۳مخ).

حبیب الله کلکانی او د هغه پلویان د خپلې واکمنۍ پر مهال

فیض محمد کاتب وروسته لیکي چې د (می) په ورستیو شپو ورځو کې حبیب الله امر وکړ چې د کوچي پښتنو هغه دولس زره کورنۍ دې په بتخاک کې راوګرځول شي چې له پېښور او جلال اباد څخه هزاره جاتو ته رواني دي. د هغوی ټول بار وړونکي حیوانات او نور څاروي او ټول تجارتي مالونه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورڅخه واخیستل او امر یې وکړ چې د هغوی بار وړونکي حیوانات دې د وسلو او مهماتو د وړلو لپاره قطغن، بدخشان، مزار شریف، هزاره جات، کندهار او جنوبي ته واستول شي. هغه وروسته د کوچیانو مشران وروبلل او ورته ویې ویل چې که پر هزاره گانو باندې حملې وکړي، نو د هغوی ځمکې او شتمني به دوی ته ورکړي. مگر په دې نه و خبر چې ده له پښتنو څخه قدرت غصب کړی دی او ټول پښتانه یې د ځان دښمنان کړي او بیا غواړي پښتانه له هغو هزاره گانو سره وجنگوي، چې هغوی د پښتنو د ملاتړ لپاره د جنگ میدان ته وتلي دي. دی غواړي په دې توگه قدرت په خپل لاس کې وساتي، مگر دی یو جاهل دی او په دې نه پوهېږي چې مملکت څرنگه اداره کېږي. (هغه کتاب – ۱۵۳مخ)

فیض محمد کاتب د خپلو یادښتونو په سلسله کې د سقاو د زوی د ورور حمید الله، چې د ده نایب السلطنه و، د چور او تالان کیسه کوي او وایي چې د جولای پر لومړۍ نېټه حمید الله او د هغه پوځیانو پر (سره چشمه) باندې حمله وکړه. د تاجکو او هزاره گانو توپیر یې ونه کړ او کورونه یې لوټ کړل. څاروي یې ورسره بوتلل او بالاخره یې د کورونو دروازې وایستلې. ویل کېږي چې حمید الله اود هغه سړیو د یو نیم مېلیون روپیو په ارزښت مالونه لوټ کړل. حمید الله څلور دېرش (۳۴) نارینه او (څلوېښت) ښځې کابل ته ورسره بوتلې، نارینه یې بندیان کړل او خپلو سړیو ته یې امر وکړ چې ښځې خرڅې کړي. (هغه کتاب ۲۵۷مخ) . ملک محسن د اگست د میاشتې پر اوله د هغې ښځې مېړه غرغره کړ چې حامله وه، د ماشوم د زېږېدلو تر وخته پورې یې هغه په بندیخانه کې وساتله او وروسته یې حکم وکړ چې ښځه او ماشوم دې دواړه ووژل شي. قاضي اعتراض وکړ او ویې ویل چې دا د شرعې شریفې خلاف کار دی، خو ملک محسن وویل چې که د شرعې خلاف وي او که نه وي، دا زما حکم دی او باید چې عملي شي، نورې خبرې په کار نه دي. (هغه کتاب – ۲۳۴مخ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سقاو زوی د برچې په زور خلک په خپل پوځ کې ساتل او چې چا د تېښتې تکل کاوه، هغه یې ځای پر ځای اعداماوه. ملک محسن کله چې له لوګریانو سره جنګ ته روان و، په لاره کې هغه څلور تنه عسکر ځای پر ځای وویشتل چې له پوځ څخه تښتېدلي وو. د سقاو زوی د جولای پر څلورویشتمه شپاړس تنه عسکر بې وسلې او اعدام کړل. د سقاو زوی د ابو القاسم په نوم شیعه سید چې ده ته یې په وزیر اباد کې د جنګ محاذ ته یو پوخ کړی پسه، ډوډۍ، شلومبې او نور خوراکي شیان وروړي وو، د دې رپوټ پر اساس چې ویل یې هغه په خپل کور کې یاغي هزاره ګانو ته ځای ورکړی و، په خپل لاس اووه مرمۍ وویشت. د هغه کور یې چور کړ، د هغه دوه ښځې او یوه نامزده لور یې خپلو کوهدامنیو ته په نکاح کړې، د هغه کور او جایداد ته یې اور واچاوه او بیا نو د غله امیر ورور (حمید الله) د هغه د مېرمن له غیږې څخه اته میاشتنی ماشوم زوی واخیست، د هغې مخې ته یې پر ځمکې وویشت او ځای پر ځای یې مړ کړ. هغه کتاب- (۱۴۷-۱۴۸مخونه)

لوستونکي ته ښایي د فیض محمد کاتب خبرې د یوه سړي قضاوت ښکاره شي او داسې فکر وکړي چې د یوه سړي د شخصي قضاوت پر اساس د بشپړ نظام محکومول له واقعیت او حقیقت څخه لرې خبره ده، خو له نېکه مرغه چې د سقاو د زوی د پاچاهۍ پر وخت نورو کسانو هم د خپلو سترګو لیدلي حالات لیکلي دي. البته فیض محمد کاتب د یوه هوښیار او ځیرمن لیکوال په حیث خپله وظیفه په ډېره ښه توګه سرته رسولې او پېښې یې په تفصیل سره بیان کړي دي. د افغانستان مشهور ژورنالیست او لیکوال

غلام محی الدین انیس

(c) ketabton.com: The Digital Library

(غلام محی الدین انیس) چې د پېښو د لومړيو شپو ورځو پر مهال په کابل کې و، داسې لیکي: ((په کابل کې د ظلم او تېریو یو قیامت جوړ و او د شمالي خلک د یو ه کرنیل، یا برګډ او یا خودمختار نایب سالار تر قوماندې لاندې د کابل د مشهورو خلکو او عالي رتبه مامورینو کورونو ته ننوتل او د وسلو او یا سرکاري مالونو د پیدا کولو په پلمه یې کورونه تلاشي کول او د وهلو ټکولو او د ټوپک د قنداق په واسطه یې هغوی مجبورول چې څه په کور کې لري، ټول حاضر کړي، بیا یې نو چې زړه غوښتل هغه یې اخیستل او په خپله مخه به تلل. (بحران و نجات ۹۸ مخ). بل ځای لیکي: ((قلم د هغه څه له تصویرولو څخه عاجز دی چې د کابل پر خلکو تېر شول او نه غواړم په دې کتاب کې هغه فجایع بیان کړم چې په دغو خطرناکو او بېرحونکو لحظو کې د کابل پر ښار باندې تېر شول. فقط دومره به ووایو چې غالبه ډله د عوامو او جهالو یو ټولی و او مغلوبه ډله عسکر او صاحب منصبان وو. دې غلو دومره چور وکړ او د کابل خلک یې دومره لوڅ کړل چې حتی د سقاو د زوی هم پر خلکو زړه وسوزېد.)) (هغه کتاب- ۹۸-۹۹ مخونه) غلام محی الدین انیس بل ځای لیکي: ((د سقاو د زوی منصبدارانو خصوصاً خود مختارانو پر ښار قیامت جوړ کړی دی، مګر که د امنیت مسئلې ته وګورو نو امنیت خو معمولاً غله او لوچکان خرابوي، مګر څرنګه چې اوس په خپله دغو غلو ته د ملک د پاچاهۍ وظیفه ورترغاړې شوې ده، نو ویلای شو چې په ملک کې امنیت ټینګ دی، خو د امنیت پر ځای بل قیامت جوړ دی او هغه دا چې د دغه ښار خلک د دغو بدبختو خودمختارانو له لاسه د شپې ارام خوب نه لري. هغوی د وسلو او سرکاري مالونو د پیدا کولو په پلمه کورونو ته ننوزي او خلکو ته ازار ورکوي. د دې خودمختارانو تر ټولو خندوونکی کار دادی چې وړې وړې صندوقچې په خلکو خلاصوي او وایي مبادا ټوپکونه مو په کې پټ کړي نه وي او بیا نو چې څه پیسې او جواهر پیدا کوي هغه چوروي.)) (هغه کتاب – ۱۰۰مخ) بل ځای لیکی چې د سقاو زوی او د هغه حکومت په ډېره کوچنۍ ګناه خلک

(c) ketabton.com: The Digital Library

اعداموال او چې په چا کې به یې د مخالفت نښه ولیده، هغه به یې واژه او یا یې ډېرې سختې سزاګانې ورکولې. (هغه کتاب ۱۰۶مخ).
د تاریخ پروفیسر مرحوم محمد علي، چې د سقاو د زوی د نظام د لومړیو شپو ورځو پر مهال په کابل کې حاضر و، لیکي چې: ((د کابل پر ښار باندې بېحده زیات ظلمونه وشول، ارګ د داسې ظالمانو لاس ته ورغلی و، چې د هېڅ ډول قانون مراعات یې نه کاوه، ښوونځي، پوهنځي او مفیدې موسسې ټولې وتړل شوې، کتابتون، لابراتوارونه او شاهي میوزیم چور شو او نادر کتابونه تباه شول، وسوزول شول او یا په ډېره نازله بیه خرڅ شول. د سقاو زوی اشراف او پوهان په ډېره بې ادبۍ له کورونو څخه را ایستل، په بازارونو یې ګرځول، شکنجې یې ورکولې او په زور یې پیسې ورڅخه اخیستلې، د سقاو له زوی سره راغلي غله او داړه ماران هر یو پاچا و او حتی یوه عسکر هم ځان مستقل باله او چې څه یې زړه غوښتل هغه یې کول. د کابل تاجرانو ته یې وویل چې حکومت ته ډېرې زیاتې پیسې ورکړي، که نه نو سخت عذابونه او شکنجې یې تر خوا دي. دا بېسواده مستبد پر ټولو شتمنو او متنفذو خلکو بدګومانه و. د دې وینې څښونکي پاچا د قهر تنده د سړېدلو نه ده او چې پر هر چا به بدګومانه شو، هغه به د ده د غضب قرباني کېده. نه چا څه ویلای شول او نه چا ته د څه ویلو مجال ورکول کېده. اکثر بدمرغه قربانیان یا په توپونو کې والوزول شول یا وویشتل شول، یا ووهل شول، یا په نېزو ټوکر ټوکر شول او یا په لوږه قتل شول. په ابشېدلو تېلو شکنجه کول، د اوسپنې په قفسونو کې د خلکو اچول، د لاسونو او حتی د وجود د ټولو اندامونو یو په یو پرې کول، د هرې ورځې عادي خبرې وې.))
انګرېز ژورنالست (رانالډو ایلډ) چې په دغو شرایطو کې زیاتره وخت په کابل کې و، لیکي چې: ((د سقاو زوی لکه ځناور په وهلو ټکولو کې لوی شوی و او کله چې قدرت ته ورسېد، نو داسې ظلمونه یې وکړل چې په تاریخ کې یې چندانې ساری نه درلود. په لومړي سر کې د کابل خلک ورته خوشاله وو او

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ده ځینو کسانو ته چې د کابل خلکو ښه خاطره نه ورڅخه درلوده، سزاوې ورکولې، نو هغوی به ویل چې ښه کوي، چې ظالم ته سزا ورکوي. خو کله چې د کابل خلکو ته څرګنده شوه چې هغه د انسانانو له کړاو او شکنجه کېدلو څخه خوند اخلي او چې هر څومره ظلم کوي، زړه یې نه سړېږي، نو د کابل خلک پښېمانه وو او له خدایه څخه یې پخوانی حال غوښت. په لومړي سر کې یې هغه ښځې او ماشومان په زندانونو کې واچول چې په پخواني دربار پورې یې اړه درلوده. خو وروسته خلکو ته معلومه شوه چې هغه له ظلم او قساوت سره مینه لري او صرف ګناهکارانو ته نه، بلکې هر چاته چې زړه یې شي سزا ورکوي او کړوي یې.)) (۲۵۶-۲۵۷م). راناللډو ایلډ) بل ځای لیکي چې: ((په کابل کې د حبیب الله د امارت له اعلانېدلو سره د ښار خلک یا مړه شول او یا د مرګ په انتظار ناست وو، له غرغرو څخه به مړي لرې شوي نه وو، چې بیا به نور وربانديې وځړېدل. خلک مېخ کېدل او په دار کېدل او د ښار پر دېوالونو باندې د انسانانو سرونه ځړېدل. په کابل کې د سقاو د زوی له پاچا کېدلو سره خلک د انسانانو د غوښو د سوزېدلو له بوی او د نېزو پر سرونو باندې د سرونو له لیدلو سره عادت شول.

سقاویانو د انتقام د اور د سړولو لپاره د منځنیو پېړیو شکنجې بېرته رواج کړې. انسانان په تېلو کې ایشول کېدل او کابل رښتیا هم تاریکو پېړیو ته ولاړ.))

میر غلام محمد غبار چې پر دغه وخت په کابل کې هر څه د سر په سترګو لیدلي دي، لیکي چې دوی (سقاویانو) قاضي عبدالرحمن، چې د مولوي عبدالواسع په شان د نوي فکر څښتن قاضي و، د کابل پر چوک باندې بند پر بند پرې کړ او په جنګ کې د وژل شویو کسانو سرونه یې د (پل خشتي) په بازار کې پر دېوالونو وځړول او په دې توګه یې په ښار کې وحشت ایجاد کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

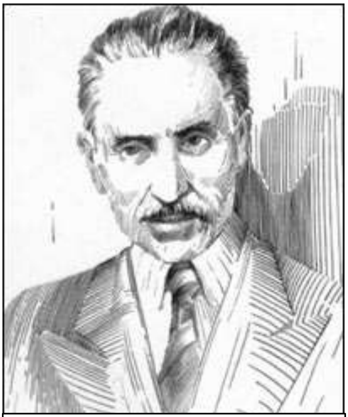
میر غلام محمد غبار

له بده مرغه چې مرحوم غبار خپلې هغه خبرې چې صرف یوه پاڼه مخکې یې لیکلې دي، هېروي او په بله پاڼه کې د سقاویانو په باره کې ډېر کمزوری او ناعادلانه قضاوت کوي او وایي چې هغوی د تودو له منځه راپورته شوي وو، له چل، توطیې او د خلکو له غولولو څخه یې نفرت درلود، مالونه یې ټولول، مگر خصیص نه وو او هغه څه چې یې ترلاسه کول هغه یې په نورو مصرفول او د اوسینو عصري غلو په شان د طلا او نقرې له ذخیره کولو، تجارت او سودخورۍ سره بلد نه وو.

مرحوم غبار گواکې په دې عقیده دی چې که څوک له نا مشروع لارو لاسته راوړې پیسې پر خپلو داړه مارانو ولگوي او د عیش او عشرت محفلونه ورباندې جوړ کړي، نو بیا چندانې پروا نه لري. مرحوم غبار فکر کوي چې که څوک د خلکو له منځه راووځي هغه چې هر څه جنایتونه کوي، باید چې یو څه له اغماض څخه کار ورسره واخیستل شي.

البته حقیقت د لمر په شان روښان دی، د فیض محمد کاتب هزاره او نورو ټولو هغو کسانو له یادښتونو څخه چې هر څه یې د سر په سترگو لیدلي دي، څرگنده ده چې په کابل کې د (۱۹۲۹م) کال له جنوري څخه د اکتوبر تر نیمایي پورې د غلو، داړه مارانو او قاتلانو حکومت و او له سر او مال څخه نیولې د خلکو تر ناموس پورې یې پر هر څه باندې تجاوز وکړ.

سردار فیض محمد خان زکریا وایي: ((من شخصاً بچه سقاو را از نقطه نظر اینکه پسر یکنفر سقاو بود انتقاد نمی کنم (باشد متاع نیکو ازهر دکان که باشد) لیکن اعمال بچه سقاو، ظلم و ستمگاری بچه سقاو، جهالت و وحشت بچه

(c) ketabton.com: The Digital Library

سقاو راننگ و عار بشریت میدانم، و در عصر بیستم سلطه جهل و وحشت در افغانستان یک حادثه بس ناگوار و انفعال انگیز است.))

له بناري کلتور او تمدن څخه د سقاو زوی د ناخبرۍ په هکله یوه ناویلې کیسه چې تر اوسه رسنیو ته نه ده رسېدلې، غواړم هغه هم درنو لوستونکو سره شریکه کړم. د دې کتاب د لیکلو پر مهال زه (یون)، مېرمنې مې (ارین یون او لور مې (هیله یون) په کابل کې د غازي امان الله خان لور (شهزادگۍ هندیې) کور ته ورغلو، د (۱۳۹۶ل) کال، د اسد میاشتې (۱۹)مه نېټه، د غرمې یوولس بجې وې. هدف مو دا و چې د غازي امان الله خان د زوی او د شهزادگۍ هندیې ورور (شهزاده احسان الله) چې په دې نږدې ورځو کې په حق رسېدلی و او حکومت یې

محمد اسمعیل یون او شهزادگۍ هندیه

په ارگ کې رسمي فاتحه واخیسته، نو موږ هم د فاتحې او دعا لپاره کور ته ورغلو، د غازي امان الله خان د ژوند د وروستیو کلونو دردوونکې خاطرې، له وطن سره د هغه مینه او پردیس ژوند، ټول یې بیان کړل، دې کې د سقاو زوی بحث هم راغی، هغې وویل: ((د سقاو زوی یو ساده او نادان شخص و، له تمدن او ترقۍ څخه ناخبره و، بناري ژوند یې نه پېژند، ان د ښځینه وو او نارینه وو د لباس توپیر یې هم نه شو کولای، کله چې پاچاهۍ ته ورسېد، نو په ارگ کې زما د مور او د کورنۍ دنورو ښځو ښځینه کالي پاتې وو، په هغې کې رنگه او گلداره جاکټونه هم وو، خپله سقاو زوی او نورو ملگرو یې هغه ښځینه جاکټونه هم له بکسونو راوویستل، وایې غوستل، یو بل ته یې ویل: دا د باچاهۍ کالي دي، خوند کوي، وایي غوندئ.)) نو اوس خپله فکر وکړئ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې شخص او اشخاص چې واک ته ورسېږي، د هېواد حالات به کومې خواته لاړ شي؟

د سقاو زوی د واکمنۍ پرمهال د شویو ظلمونو په باب چې څه یادښتونه زموږ لاس ته راغلي او یا تر موږ پورې رارسېدلي دي، هغه زیاتره د کابل په باره کې دي. د ولایاتو په باره کې لا چا زیات څه لیکلي نه دي او سړی د کابل له وضعې څخه د ټولو ولایاتو د وضعې اټکل هم کولای شي. د سقاو زوی د ظلمونو په باب د هېواد د یو زیات شمېر لیکوالو له خوا د حقیقتونو له څرګندولو سره سره دې کې هم شک نه شته چې د سقاو زوی هم خپل درباریان او غوړه مالان درلودل، یو شمېر لیکوال یې هم درلودل، له هغې جملې څخه (خلیل الله خلیلي) چې د

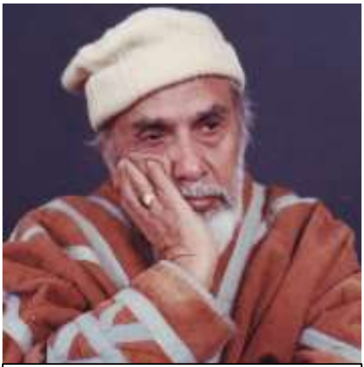
خلیل الله خلیلي

کلکاني د دربار منشي و، پلار یې (میرزا حسین خان) د امان الله خان د واکمنۍ پر مهال د مشهود جرم په تور اعدام شوی و، نو ځکه خو خلیلي د سقاو زوی ته ډېر نږدې و، د هغه په باب یې د (عیاری از خراسان) په نامه یو کتاب هم ولیکه، ده او نورو درباریانو هغه ته د ((خادم دین رسول الله)) لقب هم ورکړ. په داسې حال کې چې تاریخ شاهدي ورکوي د سقاو زوی د اسلام له اساساتو هېڅ خبر نه و، ان د اوداسه او لمانځه پر فرایضو او ارکانو هم خبر نه و. ځینې تاریخ لیکونکي وایي، د سقاو زوی چې کله ارګ کې د واک پر ګدۍ کېناست، نو ملایان ورته راغلل، بیا یې ورته نایي راوست چې وېښتان یې اصلاح او هم یې د سنتو پر طریقه برابر کړي. د اوداسه او لمانځه طریقه ورزده کړي او نور دیني فرایض. تاریخ لیکونکو د سقاو زوی په باب ان ځینې داسې واقعیتونه هم بیان کړي چې عادي مجلس کې یې سړی په بیان شرمېږي. همغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخت یو ځوان انګرېز ژورنالېست له کلکاني څخه څو ساده دیني پوښتنې وکړې، خو سقاو ورته داسې ځوابونه ورکړل چې هغه ژورنالېست یې حیران کړ. دا انګرېز ځوان اولیور جاري (Oliur Jarry) نومېده او د یوې میاشتنۍ مهالنۍ د لیکوال په توګه یې له سقاو زوی څخه وپوښتل:

اولیور: بنده کی هستی؟

بچه سقاو: من بنده امت هستم!

اولیور: به امت کی هستی؟

بچه سقاو: به امت خدا

اولیور بیا وپوښتل: اخرین نبی از جانب خداوند کی است؟

بچه سقاو: حضرت ادم!

د سقاو زوی د ناپوهۍ او له دین څخه د ناخبرۍ خبرې د (the King of Miracle) په نامه یو کتاب کې چې په انګلیسي ژبه لیکل شوی او په درېو ټوکو کې ترتیب شوی دی، په ترتیب سره راغلي. په دې کتاب کې (۱۵۳) ځله د کلکاني د جهالت مستندې خبرې راغلي دي. (د زیاتو معلوماتو لپاره د اعظم سیستاني نوی اثر (منار نجات) ولولئ. خو له دې سره سره بیا هم کورنۍ ارتجاع او هم بهرنیو کړیو هغه ((خادم دین رسول الله)) ګاڼه او د یوه ملتپال او اسلامپال پاچا (غازي امان الله خان) واکمني یې پرې ړنګه کړه. د سقاو زوی د وحشت، دهشت، له انګرېزانو سره پټې او ښکاره معاملې، له انګرېزي ملایانو څخه هغه ته د خښو شویو او پټو وسلو ورکړه، د هغه بېسوادي او له دین څخه ناخبري، ډېرو لیکوالو بیان کړي، نه غواړو دلته هغه ټول مسایل بیان کړو، خو ښه به وي چې د پرتلنې په توګه دلته د غازي امان الله خان د ژوند د وروستیو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اعلیحضرت غازي امان الله خان

شپو ورځو یوه خاطره هم راوړو او بیا دواړه سره پرتله کړو چې له دینه یو نا خبره شخص څرنګه د دین په نامه واک ته رسېږي او یو اسلامپال پاچا څنګه له اسلامه د لرې والي په تور له واکمنۍ څخه لرې کېږي.

دا کیسه د (ډېویډ جونز) د تاریخي یادښتونو پر بنسټ لیکل شوې، د (بغدادي پیر)په نامه په یوه ښکلي ناول کې چې د (نصیر احمد احمدي) له خوا لیکل شوی، د یوه داستان په بڼه راغلې ده:

"په انګلیسي مې وویل:

-په ماشومتوب کې دې کومه لوبه خوښېدله؟

سړي را وکتل، ویې خندل:

-د اس سورلی.

بېرته یې سر وځړېد.

یوه شېبه ناست و. بیا ور ولاړ شو. ګام یې واخیست. په پښتو مې وویل:

-مېلمه یواځې پرېږدې؟

نېغ یې را وکتل. سترګې یې وځلېدې. په خوند یې وویل:

-افغان یې؟

راغی، تر لاس یې کش کړم، ودرېدم، تر ډېرو یې په غېږ کې نیولی وم. نه یې پرېښودم.

و مې ویل:

-نه! پرنګی یم.

-ویې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټوکې مه کوه! پرنګیان او داسې صافه پښتو! ډېر سره لېرې دي.
-ومې ویل:
ډېوېډ جونز یم. په ۱۹۱۹ کال کې ارګ ته درغلی وم. درې کسه وو. د چانسلر لیک مو در وړ. په کابل کې مو د خپلو څو نماینده ګانو فتوا غوښته.
د سړي لاسونه مړه شول. تر څنګ مې کېناست. سر یې څو ځله یوې، بلې خوا ته وخوځاوه:
-اه! پرنګیانو دلته هم نه یم درنه خلاص!
-ومې ویل:
-خو اوس مې تقاعد اخیستی. له سیاست سره کار نه لرم. ایټالیا ته مې د خپلې مور جنازه راوړه. په ذهن کې مې را وګرځېدې. لیدو ته دې راغلم.
امان الله خان ودرېد. تر لاس یې ونیولم. په موسکا یې وویل:
-راځه کور ته ځو. بیا و نه وایې چې یوه افغان بوډا په پردي وطن کې خپله مېلمه پالنه هېره کړې وه.
تر پارک ووتو. تنګه کوڅه راغله. امان الله خان په یوه زاړه کور کې اوسېده. پورته وختو. وړه کوټه وه. پر زړې، رنګ خوړل شوې غالۍ یو کټ، کوچنی مېز، دوې څوکۍ.... ښکارېدې. کېناستم. شاوخوا مې وکتل. وړه الماري له کتابونو ډکه وه. پورته د لرګي په چوکاټ کې کلیمه نیول شوې وه. کټه ته نږدې په تاقچه کې د جاینماز پر سر کوچنی قران شریف ایښی و.
امان الله خان دباندې ووت. زاړه وره چولې درلودې. غږ یې راته، یو چا ته یې وویل:
-څه مو پاخه کړي؟
ښځینه غږ راغی.
-لوبیا!
-مېلمه لرم. قابلي پلو پوخ کړئ.
دروازه خلاصه شوه، امان الله خان بېرته راغی. ویې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړکۍ ته کښېنه، کوټه سړه ده.

-څوکۍ مې وکښوله. د لمر وړانگې مې اوږو ته سيخې شوې. امان الله خان په کټ کېناست. و يې خندل:

اوس مې نو سم زړه ته ولوېده چې ډېوېډ جونز يې. فکر کوم يو ځل مو بيا هم سره ليدلي وو.

و مې خندل:

-هو، زه او سفير دې په نيمه شپه کې در وغوښتو. ويل دې چې انگرېزان د افغانستان په شمال کې مداخله کوي. خلک يې مسلح کړي. سفير ته دې د هغه له خوا امضا کړی سند ورکړ. ورته ودې ويل چې په دوه اوياوو ساعتونو کې به له افغانستانه وځې. يوه اوونۍ وروسته دې زمونږ انگرېز جاسوس اعدام کړ.

امان الله خان سړه ساه و ايسته:

-اې پرنگيانو، وطن مو را غرق کړ.

و مې خندل:

-ته هم گرم وې، ډېر تېز تلې.

راته ويې کتل، څه يې ونه ويل.

د کوټې دروازه وټکېده. امان الله خان ولاړ شو. بېرته له پتنوس سره راستون شو. دوه گيلاسه يې له شنو چايو ډک کړل.

کړکۍ ته ودرېد، ويې ويل:

-هاغه ماشومان وينې؟!

ودرېدم. لاندې پاک، سوتره او صحتمند ماشومان روان وو. خندل يې، په ملاوو پسې يې د مکتب بکسې تړلې وې.

امان الله خان وويل:

-دا ماشومان پچې نه جارو کوي، په دوو اوزو پسې هم توله ورځ نه دي روان، لوږه نه پېژني، مکتب ته ځي، خاندي، تفريح لري، تلويزون ته گوري، غم نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویني، د ټوپک ټک یې نه دی اورېدلی، روغ دي، له ژونده خوند اخلي....
غلی شو، ویې ویل:
-د هاغه دکان مخ ته ناست بوډا زمونږ گاونډی دی. پنځه څلوېښت کاله یې په یوه فابریکه کې کار وکړ. اوس کرار ناست دی. د تقاعد پیسې ورته راځي. نه زوی ته احتیاج دی، نه لمسو ته، تر مرگه به په گېډه موړ او په تن پټ وي.
هاغه بله ځوانه ښځه ډاکټره ده. اته ساعته کار کوي، خو څوارلس ساعته هوسا ژوند لري. کونډه ده، خو دومره پیسې پیدا کولی شي چې د خپلو اولادونو، درس، روغتیا، خوراک، تفریح.... ته ورسېږي.
دا د روم تر ټولو غریبه سیمه ده. خو کورونه یې څلیریشت ساعته برق، گاز او اوبه لري. کوڅې یې پخې دي، مکتب او روغتون نږدې دی. په دې ټوله غریبه سیمه کې به یو سوالگر هم ونه وینې.
غلی شو. بېرته پر خپل ځای کېناست، پیاله یې ور پورته کړه. ویې ویل:
-سم وایې. زه تېز تلم. ځکه وخت کم و. ما ویل چې په خپل ژوند کې یو پرمختللی افغانستان ووینم. داسې وطن چې اوسېدونکي یې د دې خلکو په څېر ارام ژوند ولري. لوږه ونه پېژني. تعلیم وکړي. د ځان او نورو په حقونو پوه شي. ښه او بد ور مالوم شي. په کورونو کې د مورچو جوړولو پر ځای د کتابونو ځای جوړ کړي او نور یې په یوه او بل نوم غلط نه کړي.
غلی شو. له پیالې یې غړپ وکړ. سوړ اسوېلی یې و ایست:
-ایټالویان له دویمې نړېوالې جگړې را ووتل. ټوله ایټالیا خاورې شوه. خو خلک یې پوه او تعلیم یافته وو. په لسو کلونو کې یې بېرته ایټالیا، ایټالیا کړه. اوس موټرې او طیارې جوړوي. خو زما خلک بېسواده وو. ماغزه به مې ور سره خوړل. په عادي خبرو به یې قناعت نه کاوه. غلی شو، ترخه یې وخندل:
-یو وخت یو څو سپین ږیري راغلل. دوی په کابل کې روان رېل لیدلی و. غوصه یې نه کنټرولېده. ویل چې ښار ته دې د اوسپنې ښامار راوستی، خوراک یې اور دی، شیطان یې چلوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ور سره ووتم. په رېل کې مې کېنول. دوره مې ورکړه. پوه مې کړل چې رېل د مسافرو او تجارتي اجناسو لپاره تر ټولو ګټوره او ارزانه لاره ده. ورته و مې ویل چې دا رېل له اوسپنې او لرګیو جوړ دی. د ډېرو په سکرو کار کوي. بنیادم یې چلوي... هر څه یې په خپلو سترګو ولیدل، خو کله چې رېل ودرېد، بېرته به یې هماغه پخوانۍ خبره را واخیسته. تور شیطان او د اوسپنې ښامار یې نه غوښت.

رادیو یې نه منله. ویل یې چې په منځ کې یې واړه واړه شیطانان ناست دي... خلک له دینه باسي...تیلفون کوپر ورته ښکارېده. ویل یې چې له دینه اوښتی یې، شیطان سره غږېږې.

دې خلکو ان په پخه خښته او پوخ دېوال کې هم شیطان لیده... پوهېږې چې ولې؟ علت یې بې سوادي وه.

ما باید دا ستونزه حل کړې وای. مکتبونه مې جوړ کړل. غوښتل مې چې دا خلک له تیارې را وباسم. په هر څه یې پوه کړم. خو دوی مکتبونه هم نه غوښتل. د کفر ځالې یې بللې....

و مې ویل:

-نو فکر نه کوې چې په داسې یوه ساده او بېسواده ټولنه کې ترکیې ته د نجونو لېږل ښه نه و؟

امان الله خان پیاله ور ډکه کړه. سړه ساه یې و ایسته:

-په ټول وطن کې ښځینه ډاکټره نه وه. ښځې به په ډېرو عادي ناروغیو مړې کېدلې. فکر مې وکړ. په ټولو اسلامي هېوادونو کې ترکیه ښه را ته واېښېده. تر عربو مخکې وه. ما باید په خپل وطن کې ښځینه ډاکټرانې درلودای. سلامت پوهنتون، استادان، لابراتوارونه، کتابخانې.... خو مې غریب افغانستان ته نشوای راوړلی. چاره نه وه. نجونې او هلکان مې ترکیې ته ولېږل. د شرعې خلاف کار مې نه ګاڼه. ترکیه اسلامي هېواد دی. د نجونو لیلیه، خوراک، څښاک، هر څه بېل ول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و مې ویل:

د چادري په اړه څه وایې؟ تا په کابل کې چادري منع کړه.

امان الله خان سر وخوځاوه:

-زه دیني عالم نه یم. خو اسلامي نړۍ مې لیدلې ده. مطالعه لرم. ما په یوه اسلامي نړۍ کې هم دا ډول شنې رنګه چادریانې و نه لیدلې... زموږ د خلکو لوی مشکل دا دی چې دین او رواجونه یې سره ګډ کړي دي.

زه به د بند، فابریکې، برق، سړک، پل، پلچک، مکتب، پوهنتون... د جوړېدو په اړه ورته غږېدم. ګټې به مې ورته بیانولې. د دې شیانو په جوړولو کې به مې د خلکو همکاري غوښته... خو دوی به په هر څه کې ښځې را ګډولې. پوخ سرک او په موټر کې هوسا تګ ته یې پام نه و. ویل به یې چې نه، بیا له روان موټره زموږ کورونه او د کورونو په منځ کې ښځې ښکاري.

د مکتب او پوهنتون په ګټو به مې خوله ستړې شوه. خو په اخیر کې به یې را ته ویل چې نجونې مو کوپر او فحشا ته مه باسه...

د روغتون فایدې به مې ور یادې کړې. ویل به یې چې ته عیاشي غواړې، تور سرې به مو څنګه له کوره دباندې وځي؟

خوار ځواکه ماشومانو او ښځو ته مې د تقویې دواوې ور لېږلې، خو خلکو اور ور اچاوه، ویل یې چې پاچا د اسلامي امت د ډېرېدو مخالف دی. دا دوا زمونږ ښځې را وچوي. اولاد نشي پیدا کولی.

ما به د وطن د پرمختګ خبرې ورته کولې. خو دوی به خامخا پل، پلچک، دېوال، پوخ لښتی.... د ښځو له نوم سره تاړه.... ویل به یې په دې کې خو زمونږ ښځې راځي. خلک به یې مخ وویني. بې بندوباره به شي.... دوی هر څه ته بدبینه و. هر پرمختګ یې خامخا د ښځو د مخونو له لوڅوالي او عیاشي سره تاړه....

امان الله خان اوږدې خبرې وکړې. سترګې یې لندې شوې. غټې غټې اوښکې یې وبهېدې".....

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د غازي امان الله خان د ژوند د وروستيو کلونو د داستان يوه برخه وه چې د هغه له ماضي سره تړلې وه. اوس نو قدرمن هېوادوال کولای شي چې د حبيب الله کلکانی او غازي امان الله خان عملونه، پوهه، شخصيتونه، واکمني او اسلاميت سره پرتله کړي. سقاوي اړو دوړ هېڅ افغان ته د منلو وړ نه و او دې ګډوډۍ د ټول هېواد بشپړتيا له ګواښ سره مخ کړې وه.

مارشال شاه ولي خان وايي: ((اگر اين شورش دوام ميکرد، شيرازه وحدت کشور بر هم می خورد)) ځکه خو د هېواد غازيان د جهل او تيارو د واکمنۍ د له منځه وړلو لپاره خپل ملي مسوليت او رسالت ته متوجه شول او د هغو د راپرځولو په لټه کې شول. سپه سالار غازي محمد نادر خان د دغو غازيانو او هېوادپالو سرلښکر و، هغه دا انارشي او سراسري ګډوډي ونه شوه زغملای، نو ځکه يې د هغې راپرځولو ته ودانګل، غازي محمد نادر خان پر هغه وخت د دې سقاوي انارشۍ په باب وايي: ((اگر اين حالت دوام کند، مملکت ويران، اوضاع خطرناک و استقلال که با قرباني های متوالی بدست امده از دست خواهد رفت، انگاه زندگی برای ما چه معنی خواهد داشت؟)) نورو ګڼو ليکوالو هم د کلکاني د واکمنۍ څرنګوالی تشريح کړی دی چې د ټولو يادول يې د دې کتابګوټي له زغمه وځي، خو لوستونکي کولای شي چې د زياتو معلوماتو لپاره، (بحران و نجات) (منار نجات) (دويمه سقاوي) (افغانستان در مسير تاريخ) (زما ژوند له غلا تر پاچاهی) (تذکرة الانقلاب)، (حبيب الله کلکانی کی بود؟ (عياری از خراسان يا دُزدی از کلکان)، د جنرال

مارشال شاه ولي خان

(c) ketabton.com: The Digital Library

یارمحمدخان وزیري یادښتونه او نور ګڼ شمېر اثار ولولي. محمد نادر خان، نورو افغان مشرانو او غازیانو د جهالت، وحشت او بربریت دغه واکمني د افغانستان او زموږ د خلکو لپاره داسې یوه خطرناکه ناروغي وبلله چې هم یې د هېواد جوړښت ګواښه او هم د ولس ژوند، نو ملي لښکر یې راټول کړ او پر اساسي مبارزې یې لاس پورې کړ. سره له دې چې پر دې وخت د ده د کورنۍ

اعلیحضرت غازي محمد نادر خان

ځینې غړي له کلکاني سره اسیران وو، د ده د مبارزې له کبله ورته هره شېبه د مرګ خطر و او د سقاو زوی به همدا اخطارونه ورکول: ((من از سلطنت دست نمی بردارم، ملتفت باشید، که اګر بکابل نیاید و امر مرا نشنوید عایله شما که تا اکنون در کمال احترام میباشد، امر میدهم که بصورت بسیار فجیح کشته شوند)). خو غازي

حبیب الله کلکانی او ملګري یې تر اعدام وړاندې

محمد نادر خان د دې خبرو او اخطارونو پروا ونه کړه، ځای پر ځای یې سقاویانو ته ماتې ورکړه. د (۱۹۲۹م) کال د اکتوبر پر (۱۵)مه غازي محمد نادر خان د ارګ سلامخانې ماڼۍ ته ورسېد، د سقاو زوی (۹) میاشتنۍ واکمني یې ختمه کړه، څو ورځې وروسته یې کلکانی او د هغه ځینې نږدې یاران په دار وځړول او افغانستان یې له دې ناروغۍ او ګډوډۍ څخه وژغوره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نجات څلي د جوړونې او ړنګونې فلسفه

د نجات څلي لومړنۍ بڼه

د غازي امان الله خان د سلطنت تر ړنګولو وروسته، سقاوي انارشي پر ټول افغانستان په تېره بیا پر کابل واکمنه شوه، په کابل کې نه د چا مال خوندي و، نه د چا عزت، نه د چا کور، نه د چا اور او نه د چا اولاد، په دغسې یو حالت کې د غازي محمد نادر خان په مشرۍ د هېواد اصلي وارثان سره جرګه شول او د هېواد د ژغورنې لپاره یې ملا وتړله. لومړی یې د پکتیا د ځاځیو په (علیخېلو) کې جرګه وکړه، د ځاځیو او وزیرستان د قومونو مشران ورسره شول او له سقاوي اړو دوړ، غلا، لوټ او تالان څخه د هېواد د نجات لپاره یې مبارزې ته راودانګل، د سیمې قوتونه یې هم د ځان ملګري کړل، وروسته ورسره د هېواد له ختیځ، کندهار او نورو سیمو څخه هم خلک ملګري شول او تر ډېرو سختو خونړیو جګړو وروسته یې کابل او شاهي ارګ له سقاویانو څخه پاک کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاریخ لیکونکي وایي چې له کلکاني او د هغه له ملګرو څخه د کابل په بیا

وزیر محمد ګل خان مومند

نیونه کې نه یوازې د سویلي سیمو لښکرو اساسي نقش درلود، بلکې ځینو نورو ملي او پوځي شخصیتونو هم کارنده رول درلود. له هغې جملې څخه (محمد ګل خان مومند) هم ستر نقش ولوباوه، د یوه مدبر سیاستوال او پوځي شخصیت په توګه یې د اسمایي غره له لمنو څخه ارګ تر هغه پورې تراور لاندې ونیوه چې د سقاو زوی تېښتې ته اړ کړي او همداسې نور شخصیتونه.

تاریخونه وایي چې سپه سالار (محمد نادر خان) او د هغه دوه نور ورونه (شاه ولي خان او شاه محمود خان) څو میاشتې د پکتیا پر ولسونو وګرځېدل چې د سقاو زوی پر ضد خلک بغاوت ته تیار کړي، نادر خان او دوه ورونه یې د ځاځیو په علیخېلو کې اوسېدل، دا داسې مهال و چې لوګر، ګردېز، میرزکه او شاوخوا سیمې ټولې سقاوي شوې وې. نادر خان له ډېرو ستړیاوو سره سره بیا هم کومه مثبته نتیجه ترلاسه نه کړه، ان خبره د هغه د نهیلۍ برید ته ورسېده، یوه ورځ ده د پکتیا دځاځیو مشران په (سپینه شګه) کې یوې جرګې ته سره راوبلل. نادرخان دې جرګې ته په خطاب کې وویل چې تاسو تجار خلک یاست او زموږ له امله تاسې نه شئ کولای چې خپل تجارتي کړه وړه له کابل او نورو سیمو سره پر مخ یوسئ، نو موږ درې وړاندیزونه لرو:

۱- د سقاو زوی ته چې زموږ پر سر یې ډېرې پیسې ایښې، موږ وروسپارئ او هغه زیاتې پیسې ترلاسه کړئ!

۲- که مو خوښه وي موږ له ځاځیو څخه وشړئ چې موږ نور پر تاسو بوج نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شو او درېیم وړاندیز دا چې:

۳- راځئ په ګډه ملا وتړو او خپل وطن د سقاو له تورتم څخه خلاص کړو.

د نادر خان تر وړاندیزونو وروسته د ځاځیو مشرانو، له نادر خان او د هغه له ورونو پرته په یوه جلا غونډه کې پرېکړه وکړه چې دا به تاریخي بدنامي وي چې دا ورونه د پیسو په مقابل کې سقاویانو ته وسپارو، د پښتونولۍ د دود دستور له مخې هم سمه نه ده چې دا ورونه موږ له خپلې سیمې وشړو، نو راځئ چې ملا وتړو او کابل بېرته ونیسو. پر همدې وروستۍ پرېکړه دعا شوه او درې ورځې وروسته د قومي اربکیو یو لښکر تیار شو.

ولسي مشر (جنرال یار محمد خان وزیری) د دې جرګې په باب په خپل کتاب کې وایي: ((له سپاه سالار صاحب سره تر جرګې وروسته موږ د لښکر مشران خپل تم ځای ته ستانه شوو او د غونډې په پای کې فیصله وشوه چې سبا به جرګه کوو او د وطن د نجات لپاره به یو د بل په همکارۍ نقشه سنجوو.

د (۱۳۴۸ هجري قمري) کال د ربیع الثاني یو ویشتمه نېټه وه، چې د سهار پر لسو بجو باندې د علیخېلو په چونۍ کې چې د محمد نادرخان مقر و، د مشرانو غونډه جوړه شوه او په دې غونډه کې سپاه سالار محمد نادر خان، کرنیل سردار شاه محمود خان، مولوي صاحب الله نواز خان، حاجي صاحب نواب خان، زلمی خان منګل، زمرک خان ځدراڼ، سنک خان منګل، عبدالغني خان ګردېزی، فیض محمد د حاجي

جنرال یار محمد خان وزیری

نواب خان زوی، غونډ مشر صاحب نور محمد خان ګردېزی، سردار صاحب امین جان د اعلیحضرت امان الله خان ورور، فقیر محمد خان مومند؛ د اعلیحضرت غازي امان الله خان د سلطنت په دوره کې د جنوبي سمت د ځنګلونو رییس،

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاجي صاحب جان خان سربلند، سید خان او لیپت خان د ځاځیو د ګل غونډی، شېر جان تنی، سدوخان تنی، شادینخان دوړ او د وزیرو او مسودو ټولو مشرانو زما تر قیادت لاندې ګډون درلود.

د ربیع الثاني د یوویشتمې جرګه سپاه سالار صاحب په خپلو څو لنډو خبرو سره پیل کړه، په دې جرګه کې بیا هم محمد نادر خان خپل مجبوریت او پرېشاني موږ مشرانو ته په ګوته کړه، د سپاه سالار صاحب تر افتتاحیه وینا وروسته، د جرګې او غونډې ګډون کوونکو تر اوږدو خبرو وروسته موږ مشرانو او سپاه سالار محمد نادر خان په دې لاندینی پرېکړه تعهد او پیمان وکړ:

۱- د ټولو قبیلو او قومونو مشران دې خپل جنګیالي وطن ته تر نجات ورکولو پورې ترغیب ورکوي.

۲- د ځدرانو، منګلو، ځاځیو او ګردېزیانو لښکر دې بېل وي او د وزیرو، مسودو، دوړو او تنیو د جنګیالیو لښکر دې بېل وي.

۳- د حبیب الله له طرفدارانو سره د جنګ او جګړې ټول امور به د مشرانو په پرېکړه او فیصله سره کېږي.

۴- د کابل تر نیولو پورې دې سپاه سالار صاحب په علیخېلو کې ځای پر ځای وي او کرنیل شاه ولي خان دې د سپاه سالار په وکالت له لښکرو سره مل وي.

۵- د وطن تر نجات وروسته دې اعلیحضرت غازي امان الله خان سلطنت کولو ته راوغوښتل شي او یا دې د ده له خیلخانې څخه یو بل اهل ته سلطنت وسپارل شي.

۶- د اعلیحضرت غازي امان الله خان تر راتګ پورې به سپاه سالار صاحب د سلطنت وکیل وي.

۷- حقاني علماؤ او مشایخو د طریقت ته دې په درنده سترګه او عزت سره وکتل شي.

۸- د عسکرو روزنه او پالنه دې په هغه طریقه سره وشي څنګه چې د یو مملکت پادشاه د خپلې کورنۍ د غړو روزنه او پالنه کوي.

۹- د ولس د لوټولو او د بډو اخیستلو څخه دې د حکومت د مامورینو لاس ونیول

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي.
۱۰- هغه کسان چې د وطن د نجات لپاره له ځانونو او مالونو څخه تېر شوي دي، حکومت دې د هغوی یادښت واخلي او په تاریخ کې دې ثبت شي.
۱۱- د وطن د نجات حاصلولو نه وروسته دې، د ناجي لښکرو د شهیدانو او معلولینو وارثانو ته معاشات او مکافات مقرر کړه شي.
۱۲- څنګه چې د افغانستان پوځ په کورنۍ جګړه کې تباه شوی دی او هم یو شمېر صاحب منصبانو له خاورې او حکومت سره خیانت او غداري کړې ده، نو د ناجي لښکرو مشرانو او افرادو ته دې په پوځ کې دندې ورکړل شي.
۱۳- د وزیرو او مسودو د لښکرو مشرانو د ۱۳۰۸ لمریز کال د ثور له میاشتې څخه بیا تر دې ګنټو پورې د وطن د نجات او د تاج او تخت د بیا اعادې لپاره په کروړونو کروړونو افغانۍ لګولې دي، د وطن تر نجات وروسته دې هغه لګښتونه محاسبه شي او د حکومت له خزانې څخه دې د لښکر مشرانو ته تادیه شي.
۱۴- همدا ګنټه دې د حبیب الله ټولو پلویانو ته عفوه او ښښنه اعلان شي.
۱۵- د جګړې بندیان دې د وطن تر نجات پورې وساتل شي او د نجات تر حاصلېدو وروسته دې په عزت او احترام سره رخصت کړل شي.
دا وې د علیخېلو د مهمې جرګې نسبتاً عادلانه پرېکړې چې همدا جرګه په حقیقت او واقعیت کې د هېواد د نجات یوه اساسي وسیله شوه او کله چې کابل فتح شو، تر هغه وروسته ورپسې په هېواد کې ګڼ شمېر بدلونونه راغلل چې د هغو ټولو بیان دلته ضروري نه برېښي. د دې جرګې په لسمه ماده کې راغلي: ((هغه کسان چې د وطن د نجات لپاره له ځانونو او مالونو تېر شوي دي، حکومت دې د هغوی یادښت واخلي او په تاریخ کې دې ثبت شي.)) د نجات څلي د جوړونې محتوا جوړوي. د نجات منار د کابل د خلکو په غوښتنه د همدغو غیرتمنو پښتنو د اتلولیو د قدردانۍ په خاطر د سپه سالار محمد نادر خان په سپارښتنه او لارښوونه جوړ شو. له غلو او داړه مارانو څخه د کابل د خلکو او افغان ولس ژغورنه یو بې ساری او ستر ملي حرکت و، چې د پکتیا د ځاځیو، نورو ولسونو او د وزیرستان د خلکو له خوا د جنرال یار محمد خان وزیري او نورو قومي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشرانو په ملګرتیا او مشرۍ ترسره شو، نو په کار وه چې د هغوی د اتلولۍ یادونه، ستاینه او نمانځنه وشي، په کابل کې پر یوې ځلور لارې یو یادګاري منار جوړ شي، همدارنګه له دولت څخه وغوښتل شي چې یوه ورځ دې د (ملي نجات) د ورځې په نامه ونومول شي، رسمي جنترۍ کې دې ځای شي او بیا دې هر کال د یوه ملي جشن په توګه د دې ورځې نمانځنه وشي. د دې منار د جوړولو هدف هم دا و چې هر کال کابل ښاریان او نور هېوادوال دلته راشي او د دې منار پر لمن د ګلانو ګېډې کېږي، غله او داړه ماران وغندي ، د هېواد د رښتینو بچیو ستاینه وکړي او په دې ډول دا منار غلو او داړه مارانو ته د عبرت او د هېواد نوي نسل ته د ویښتابه سبب شي. د کابل خلکو د دې منار د جوړولو لپاره د کابل بالا حصار ته څېرمه سیمه چې د (لاهورۍ دروازې) په نامه یادېده، غوره وبلله، د دې کار علت دا و چې د پښتنو قبایلو لښکرې له همدې دروازې څخه کابل ته داخلې شوې وې، دا منار د (۱۳۵۹ل)کال تر ثور میاشتې پورې هسک و، خو تر دې وروسته د واکمن ګوند د ځینو لوړ پوړو غړو له خوا، چې سقاوي اړو دوړو ته یې د بزګري پاڅون نوم ورکاوه او تر دې عنوان لاندې یې له هغه سره خپل قومي او نژادي اړیکي پالل، ونړول شو. ځینې لیکوال وايي چې د ځلي اصلي نړوونکي د خلکو دیموکراتیک ګوند (پرچم) ډله وه، چې سقاوي پلوي افکار یې درلودل او په شعوري ډول یې د هېواد اکثریت (پښتنو) له واکمنۍ سره دښمني لرله. خو د یاد ګوند د (خلق) څانګې هم بیا له نادرخان او د هغه له کورنۍ سره د طبقاتي دښمنۍ له وجې له دې منار سره زیاته علاقه نه لرله او د هغه تاریخي ارزښت ته یې زیات پام نه و، په تېره بیا دا چې د منار په ډبرلیک کې د (سپه سالار نادر خان) نوم هم په درنو الفاظو یاد شوی وي. دا مهال نو د انقلابي احساساتو پړاو و او د نادرخان کورنۍ ته هر منسوب څیز د دې ګوند د زیاتو غړو په نظر د کرکې وړ و. د (۱۳۵۹ل)کال په بهیر کې (خلق) څانګې د (پرچم) په انډول اساسي واک نه درلود. ځینې کسان بیا وايي چې ځلی د (۱۳۵۸ل) کال په بهیر کې یو څه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیانمن شوی و، خو یو زیات شمېر هېوادوال په دې نظر دي چې دوی د روسانو تر یرغل وروسته هم دا څلی په خپلو سترګو لیدلی دی. له هغې جملې څخه دعلومو اکاډمۍ غړی او تاریخپوه (سرمحقق ډاکټر شریف ځدراڼ) وایي چې دا څلی د روسانو تر یرغل پورې روغ جوړ و او کله چې شورویانو پر افغانستان یرغل وکړ، نو د کارمل د واکمنۍ پر لومړي کال دا څلی ونړول شو. د خلقیانو د واکمنۍ پر مهال د پوځ یو صاحب منصب (غلام محمد کاموال) ماته وویل، دا څلی د خلقیانو د واکمنۍ پر مهال جوړ و، خو کله چې همدا مهال په بالاحصار کې یوې عسکري قطعې د حکومت پر ضد د پوځي کودتا هڅه کوله، نو د یاغیانو یو زغروال ټانک له دې څلي سره ولګېد او هغه یې یو څه زیانمن کړ (یو څه کوږ شو)، کله چې د روسانو له یرغل سره د کارمل واکمني پیل شوه، نو دا څلی یې بیا په شپه کې ونړوه)). وروسته بیا د ملي تحریک غړي (څړبن هدایي) د خپل پلار او د خلقیانو د وخت د ځینو نورو چارواکو له خولې ماته وویل، کله چې د پرچمیانو (په حقیقت کې د ستمیانو او سقاویانو) له خوا په شپه کې دا څلی په قصدي ډول ونړول شو، نو د خلقیانو، په تېره بیا د پکتیاوالو په استازۍ (محمد اسلم وطنجار) او (سید محمد ګلاب زوی) ببرک کارمل ته ورغلل او هغه ته یې د څلي د نړنګولو په باب احتیاج وکړ، خو کارمل ورته وویل خیر دی، دا څلی کوږ شوی او غیر له هغې هم نړېدونکی و، نو اوس چې چپه کړای شوی دی، زه به یې له سره نوی جوړ کړم، خو کارمل بیا پر خپله ژمنه وفا ونه کړه. په هر ترتیب اکثره کتونکي په دې نظر دي چې د خلکو دیموکراتیک ګوند د واکمنۍ پر مهال د (۱۳۵۹ل) کال پر دویمه یا درېیمه میاشت د نجات منار په شپه کې له بېخه ونړول شو او سهار یې هېڅ اثار پاتې نه وو. تر دې خبرو وروسته اوس راځو دې موضوع ته چې ځینو ته کېدی شي دا پوښتنه راپیدا شي چې (غازي محمد نادر خان) ولې د (سقاو زوی) او د هغه انډیوالان په دار وځړول؟ تاریخ لیکونکي په دې باب وایي: که د سقاو زوی او د هغه د ملګرو ظلمونه چا لیدلي وي چې هغه مهال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هېڅ کورنۍ ننګ او عزت خوندي نه و، ظلم وروستي حد ته رسېدلی و، د پخواني حکومت د مهمو شخصیتونو پر کورنیو او نورو مخورو افغانانو چې ځومره ظلمونه وشول، څومره ککرۍ تولې شولې، د خلکو زړونه په بل هېڅ شي دومره نه تسلي کېدل، لکه د دې غلو او داړه مارانو په له منځه وړلو. په خپله سقاویانو اعدام داسې عام کړی و چې د کابل خلک هره ورځ د اعدام له یوې نوې پېښې سره مخامخېدل، نو هغوی چې نور یې اعدامول، خپله هم له همدې برخلیک سره مخامخ شول، (څه چې کرې، هغه به رېبې). د هېواد د یو نامتو لیکوال کاتب هزاره د سترګو لیدلي حال له مخې د سقاو زوی یو غل، لوټمار، جاهل، د تمدن او کلتور مخالف، د پوهې، مکتب او تحصیل ضد، د ارتجاع نوکر او د انګلیسانو د لاس اله و. تاریخ لیکونکي وایي: کلکانی د افغانستان د تاریخ یوه توره څېره وه او عملونه یې هر هېوادوال ته د شرم او کرکې سبب شوي وو. حبیب الله کلکانی لکه څنګه چې لومړني بحث کې ورته اشاره وشوه. د تاریخ لیکونکو په نظر دومره ظالم سړی و چې اسیران به یې ژوندي ژوندي اور ته اچول او کله چې به یې بدن وسوزېده، نو سر به یې ترې جلا کړ. په یوه لرګي کې به یې وټومبه او بیا به یې په ښار کې ګرځاوه چې نورو خلکو ته د وېرې سبب شي. ټوپکوال یې دومره بې رحمه وو چې واړه شیده روي ماشومان به یې د مور په غېږه کې ویشتل، چې له هغې سره یو ځای هلاک شي. تاریخ لیکونکي وایي، دوی دومره وحشیان وو چې کېدی شي د چنګېز او هلاکو په ظلمونو کې یې بېلګې پیدا شي.تاریخونو کې راغلي چې سقاو زوی څو ځله د قزلباشو او هزاره ګانو د ډله ییزې وژنې فرمانونه صادر کړل چې دا خپله یو ملي ضد عمل ګڼل کېږي. ده د خپل واک د دوام په خاطر د خلکو پر حیثیت تېری وکړ. فحشا ته یې لاس واچوه، په خلکو کې یې قومي، ژبني او سمتي نفاق ته لمن ووهله. نادر خان او د هغه ملګرو په هېواد کې دغسې یو جابرانه حالت ته د پای ټکی کېښود. د (۱۹۲۹م) کال د اکتوبر پر (۱۵)مه نېټه چې د (۱۳۰۸ل) کال د تلې یا میزان له (۲۳) مې سره سمون

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوري، شاهي ارگ ته داخل شو، دا مهال (سقاو زوی) د ارگ د شمالي دروازې له لارې تښتېدلی و، څو ورځې وروسته يې هغه له خپلو ملگرو سره اعدام کړ او تر هغې وروسته د ميزان (۲۳)مه د (ملي نجات) د ورځې په نامه ياده شوه، هر کال به دا ورځ د يوه ملي جشن په توگه نمانځل کېده، تر (۱۳۵۷ل) کال پورې د دې ورځې نمانځه کېدله او تر يادې نېټې وروسته افغانستان يو بل ناورين ته داخل شو، چې د دې اثر د ليکنې تر وخته لا هم دا ناورين دوام لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نجات ځلي د بيا جوړونې لپاره لومړني افكار او نظريات

كله چې د (۱۳۵۹ل) كال د لومړۍ نيمايي په نيمايي كې د نجات ځلى ونړول شو، نو له همغه كاله بيا د (۱۳۹۵ل) كال تر لومړيو دريو مياشتو پورې، چې نږدې (۳٦) كلونه تېر شول، د نجات ځلي د بيا جوړونې لپاره عملي گامونه پورته نه شول. په دې ټول بهير كې په هېواد كې نه امنيت، نه ثبات او نه هم ملي حكومت و، چې د تاريخي وياړونو د بيا جوړونې او ځلونې لپاره يې هڅې كړې واى. د هېواد په نورو برخو كې تيار جوړ تاريخي ځلي، ودانۍ او تاريخي مناروونه له منځه وړل كېدل، نو د پخوانيو د بيا جوړونې خبرې خو هسې يو خيال، خوب او تصور و. د ټول هېواد په كچه ښېر ولايتي موزيمونه لوټ شول، ځو مهم تاريخي ځلي چې لرغونوالى يې ان تر زرو كلونو اوښته، له منځه لاړل، د ملي موزيم (۷۰) سلنه مهم اثار تالا شول، د دارالامان، چهلستون او تاج بېگ په شان تاريخي ودانۍ ورانې ويجاړې شوې او نور لسگونه تاريخي اثار له منځه لاړل په دغسې يو حالت كې چې ټول هېواد د جگړې او بې ثباتۍ په ناخوالو كې سوځېده، د تاريخي ودانيو او ځلو بيا جوړونه ناممكنه برېښېده. كله چې د بهرنيو ځواكونو په زور د طالبانو اسلامي امارت ړنگ كړاى شو او پر ځاى يې يوه موقته (شپږ مياشتنۍ) اداره رامنځته شوه، نو دا مهال افغانستان ته زياته بهرنۍ مالي پانگه راماته شوه، خلكوسره هيله پيدا شوه چې ځه كه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدای کول، اوس به د هېواد په هر ډگر کې د بیا جوړونې، نوې جوړونې او بیا رغونې کارونه پیل شي. په ځینو برخو، له هغې جملې څخه د تاریخي ابداتو په بیا رغونه او جوړونه کې یو څه پرمختگونه هم وشول:

په غزني، کابل، کندهار، هرات او ځینو نورو سیمو کې یو شمېر تاریخي ودانۍ، څلي، مقبرې او نور تاریخي اثار ورغول شول، خو د (نجات څلي) په شان د یو شمېر نورو تاریخي اثارو د بیا جوړونې او بیا رغونې په باب حکومتي چارواکو نه یوازې دا چې فکر نه کاوه، بلکې شدید مخالفت یې هم ښوده. د طالبانو نظام تر ړنگونې وروسته اصلاً په کابل کې داسې اشخاص، تنظیمونه او جریانونه واکمن وو چې عملونه او نظرونه یې کټ مټ د حبیب الله کلکاني (سقاو زوی) ته ورته وو، به ځینو برخو کې لا ان تر هغه هم افراطي او بدتر وو. د حامدکرزي په گډون، د حکومت پر نورو مهمو څوکیو چې هر چا کار کاوه، هغوی هسې خپلې شپې تېرولې، د دې نویو سقاویانو پر وړاندې یې غوڅه خبره هډو کولای نه شوه. د دې چوپ خولو او بې زړه پښتنو ځانساتي سیاست په حکومت کې د شمالټلوالې اړوندو چارواکو ته لاپسې د دې جرئت ورکړ چې د افراط لپاسه نور افراط ته هم لاس وغځوي.

نږدې څوارلس کلونه په متواتر ډول دې حالت دوام وکړ او په دې بهیر کې په یوه نه یو ډول همغه سقاوي اړو دوړ، غله او داړه ماران واکمن وو ، اوس هم څه نا څه واکمن دي، خو د (۱۳۸۱-۱۳۹۰) لمریز کلونو په اندول یې اغېزې یو څه کمې شوې دي. د همدې تېرو اوولسو کلونو په بهیر ، په تېره بیا د حامد کرزي د حاکمیت په وروستیو څلورو کلونو کې څو ځله د بیلابیلو ټولنو، د لویې پکتیا د ولسونو او مدني بنسټونو له خوا د (نجات څلي) د بیا جوړونې مفکوره رابرسېره شوه او له حکومت څخه غوښتنه وشوه چې د دې څلي د بیا جوړونې په برخه کې گام پورته کړي، خو نه حامد کرزي او نه هم نورو چارواکو د دې کار جرئت وکړ. یو ځل په کابل کې، غالباً چې، (۱۳۹۰ل) کال و، د حضوري چمن د ختیزې څنډې په یوه هوټل کې د لویې پکتیا د منگلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

قوم یوه سراسري شورا یا غونډه درلودله، په دې غونډه کې ماته هم بلنه راکړل شوې وه، ما په اضطراري لویه جرگه کې د لویې پکتیا د وکیلانو له اوسیلې او تدبیر څخه د مننې تر څنگ، دې غونډې ته یو څو وړاندیزونه هم وړاندې کړل. په دې وړاندیزونو کې یو وړاندیز هم دا و چې د ټولو افغانانو په تېره بیا د ټولو پښتنو د یووالي او مبارزې د سمبول په توگه باید د (نجات ځلی) پر خپل پخواني ځای بیا له سره جوړ شي، هلته خلکو زما وړاندیز ته هرکلی ووایه او ځینو بیا تر غونډې وروسته ماته وویل؛ دا څو کلونه کېږي چې موږ د دې ځلي د بیا جوړونې لپاره هڅې پیل کړې دي. ښاغلي گلاب منگل بیا تر غونډې څو ورځې وروسته دا هم وویل چې موږ ان د دې لپاره یو مقدار پیسې هم راټولې کړې دي. د دې تر څنگ د ځاځیو بېلابېلو مشرانو او ځینو مطرحو شخصیتونو هم وروسته راته وویل چې موږ هم هلې ځلې پیل کړې وې چې د دې ځلي د بیا جوړېدو کارونه باید پیل شي.

ویل کېږي چې کمال ناصر اصولي، گل پاچا مجیدي، نسیم گل توتاخېل او گڼ شمېر نورو اشخاصو وخت پر وخت د دې ځلي د بیا جوړونې لپاره نظري هلې ځلې کړې دي. د ځلي د بیا جوړونې دې مفکورو او نظریاتو نږدې لس کاله وخت راونغاړه، خو په دې موده کې د فکر او نظر د نظر په توگه پاتې شو، نه چا جرئت وکړ او نه هم په دې برخه کې عملي گام پورته شو. خبره ان دېته ورسېده چې د پخواني سقاو نوی نسل چې د حامد کرزي د واکمنۍ په بهیر کې یې د حکومت ټول حساس رگونه نیولي وو، د سقاو زوی خاورې او هډوکي یو ځل بیا له خاورو راجلا او بیا یې خاورو ته د سپارلو پلان جوړ کړي او په اصطلاح یو ځل بیا یې د خاورو جنازه خاورو ته وسپاري.

ښه به وي چې دلته دې موضوع ته یو څه نور هم تم شو، د یوه ځانگړي عنوان په توگه یې وڅېړو او د موضوع ماضي ته هم لږ نغوته وکړو:

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاورو ته د کلکاني د خاورو بیا سپارنه

لکه څنګه چې یادونه وشوه حبیب الله کلکاني د افغانستان د معاصر تاریخ یوه توره څېره وه، چې د پردیو په لمسون او د خپلو غلو داړه مارانو په ملتیا او د خپل ارتجاعي حرکت په واسطه یې په افغانستان

خاورو ته د حبیب الله کلکاني او د هغه د ملګریو د احتمالي جسدونو بیا سپارنه

کې د پرمختګ او د ولس د سوکالۍ مخه ډب کړه او د غازي امان الله خان په مشرۍ یې یو ملي او مترقي حکومت ړنګ کړ. د میر غلام محمد غبار، کاتب هزاره، غلام محی الدین انیس او نورو په ګډون د افغانستان اکثره تاریخ لیکونکو، حبیب الله کلکانی د هیواد د تاریخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

يـوه تـوره او نامتمدنـه څېـره بللې، چې افغانسـتان يـې د تمـدن لـه کاروانـه لـرې کـړ. پـر افغانسـتان بانـدې د شـورويانو تـر يرغـل پـورې دا تـوره څېـره همداسې تـوره پـاتې وه، خـو کلـه چـې شـورويانو پـر افغانسـتان يرغـل وکـړ او د خپلـې تيـورۍ پـر اسـاس يـې واک د دوی خپلخوښـو اشخاصـو او اقليتونـو تـه انتقـال کـړ، نـو نـه يـوازې پـه هېـواد کـې يـې يـو شـمېر نـوي مصنوعي شخصيتونه او اتـلان جـوړ کـړل، بلکـې پر پخوانيـو رښـتينو مـلي اتلانـو يـې هـم ډول ډول تورونـه پـورې کـړل او د پخوانيـو تـورو تـاريخي څېرو د سپينولو هڅه هـم پيـل شـوه. د دې تـورو څېـرو پـه لـړ کـې يـوه هـم حبيـب اللـه کلکـانی و چـې پـه تـاريخونو کـې د (بچـه سـقاو) يـا (سـقاو زوی) پـه نامـه مشـهور دی. روسـانو پـه افغانسـتان کـې د خپلـو پلويـانو او د اقليتونـو د حقوقـو د مـدعيانو پـه واسـطه وغوښـتل، کلکـانی او هغـه تـه ورتـه نـورې تـورې څېـرې سـپينې کـړي، نـو ځکـه خـو يـې پـه خپلـو پوهنتونونـو کـې د هغـه پـه بـاب د لېسـانس، ماسـترۍ او دوکتـورا دورې د تېزسـونو ليکلـو تـه ځينـې اشـخاص وهڅـول. د سـاري پـه توګـه (وداد بـارش) چـې پـرچم او سـتم ډلـې تـه نـږدې شـخص او د پنجشـېر اوسـېدونکی و، پـه شـوروي کـې يـې تـر لـوړو زده کـړو وروسـته خپـل تېـزس د حبيب اللـه کلکـاني ژونـد، حاکميـت او پـه اصـطلاح مبـارزو تـه وقـف کـړی، همداسې يـو لـړ نـور اشـخاص هـم شـته چـې سقاو زوی تـه يـې خپلـې ليکنـې او ځينـې اثـار ځـانګړي کـړي دي. د جهـاد پـه کلونـو کـې چـې کلـه هـم شـورويان نـور پـر خپلـې بريـا نابـاوره شـول، د ناکـامۍ احـتمال يـې احسـاس کـړ، نـو د پـرچم ډلـې رول يـې اسـلامي جمعيـت تـه پـه پـام کـې ونيـو او د (طـاهر بدخشيـ) لـه خـوا رامنځتـه شـوې، د (مـلي ستم) ډله يې د (پـرچم) او (جمعيـت) ترڅنـګ د يـو بـل ځـواک پـه توګـه تر پالنې لاندې ونيوله.

تـردې وړانـدې يـو شـمېر نـورو ارتجـاعي ليکوالـو هـم هڅـه کـړې وه چـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سقاو زوی توره څېره سپینه کړي او هغه ته شخصیت ورکړي.
لکـه څنگـه چـې دمخـه یادونـه وشـوه اسـتاد خلیـل اللـه خلیـلي د یـوې تـاریخي عقـدې لـه مخـې د سـقاو زوی پـه اړه یـو ځـانگړی اثـر ولیکـه، د دې اثـر نـوم و: ((عیـاری از خراسـان)) پـه داسـې حـال کـې چـې پـه شـمالي کـې ډېـر نـامتو او مخـور شخصـیتونه تېـر شـوي وو، خـو ده د هغـوی پـه بـاب څـه ونـه لیکـل او د یـوه غلـه او داړه مـار پـه اړه یـې ځـانگړی اثـر ولیکـه. خلیـلي پـه دې کـار سره غوښـتل لـه امـان اللـه خـان څخـه د خپـل پـلار د اعـدام غـچ واخـلي. لکـه څنگـه چـې دمخـه مـو هـم یادونـه وکـړه د خلیـلي پـلار (مـیرزا حسـین خـان) د غـازي امـان اللـه خـان له خوا د هغه د یو لړ ناوړه کارونو له امله اعدام شوی و.
خلیلي د امان الله خان د حکومت تر ړنگېدا وروسته د سقاو زوی د حاکمیت په بهیر کې د دربار د (سرمنشي) په توگه پر دنده وگومارل شو. بیا یې د سقاو زوی په تایدي امر د امان الله خان د پلوۍ په تور گڼ شمېر کورنۍ له منځه یوړلې. خلیلي د محمد ظاهر شاه په سلطنت کې د ستاینې او د عوامو په اصطلاح د غوړه مالۍ له امله د سفارت او وکالت څوکیو ته ورسېد، د شورویانو پر ضد د جهاد پر مهال، بیا له امریکا څخه پاکستان ته راغی او د پاکستان دکتاتور (ضیاء الحق) ته یې یوه ستاینیزه (مداحیه) قصیده وویله.
د خلیلي له ستاینو سره سره لکه څنگه چې مو دمخه یادونه وکړه، د خپل وخت مشهور تاریخ لیکونکي (کاتب هزاره) او نورو لیکوالو بیا د سقاو زوی د یو لوټمار، غله او وحشي شخص په توگه معرفي کړی دی.
د خلیلي ترڅنگ (صدیق فرهنگ) بیا بل شخص دی چې د کلکاني پر ستاینه یې لاس پورې کړی او د واقعیتونو خلاف یې د هغه توصیف کړی دی.
ځینې اشخاصو دا هڅه هم کړې چې د ځینو مشهورو لیکوالو په نامه جعلي لیکنې جوړې کړي او په هغو کې د سقاو د زوی ستاینه وکړي؛ له غله څخه عیار جوړ کړي او د اسلام د اساساتو له مخالف څخه د اسلام خدمتگار، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ایران یو مشهور لیکوال او شاعر (احمد شاملو) ته هم همدا ډول یوه لیکنه منسوب شوې، چې په هغې کې د سقاو زوی ستاینه شوې وه، خو د هغه پلویانو ډېر ژر هغه لیکنه جعلي وبلله او دا کار یې د (احمد شاملو) شخصیت او فکر ته یو توهین وګانه.

د حبیب الله کلکاني په اړه که له یوې خوا د هغه پلویانو هڅه کړې، هغه پورې داسې القاب او صفات وتړي چې اصلاً هغه کې موجود نه وو، خو ځینو نورو لیکوالو بیا حقیقت نه دی پټ کړی، غلام محمد غبار بیا د ځینو وړو برخو له تائیدونې پرته په ټولیز ډول د سقاو زوی او د هغه پلویان غله او داړه ماران ګڼلي او داسې یوه ډله یې بللې چې له تمدن څخه ډېر لرې دي.

د سقاو زوی د تائیدونې په برخه کې په افغانستان کې د شورویانو د واکمنۍ پر مهال، همغږې شویو درېو ډلو؛ جمعیت، پرچم او ستم اکثریت غړو په دې برخه کې ګډه دریځ درلود.

دې درېواړو ډلو که څه هم بېلابېلې ایډیالوژۍ لرلې، خو د پښتنو پر وړاندې یې ګډ دریځ درلود، شورویانو ورو ورو (رباني) د (کارمل) په رول کې عیار او (احمد شاه مسعود) یې هم ورسره ملګری کړ. مسعود د جهاد په ګرمو کلونو کې له شوروي ځواکونو سره اوربند وکړ او همدا کار یې له هغوی سره د دوستۍ د اثبات او ټینګښت لپاره قوي بنسټ شو. د جهاد په وروستیو کلونو کې رباني روسیې ته سفر وکړ او روسان دې نتیجې ته ورسېدل چې د ډاکټر نجیب الله حکومت ړنګ او واک د رباني او مسعود په مشرۍ اسلامي جمعیت او نورو لړکیو ته انتقال کړي.

تر دې دمخه هم، د کارمل د واکمنۍ پر مهال پوره هڅه وشوه چې د (بچه سقاو) څېره وځلوي او یا یې لږ تر لږه تور رنګ له خلکو پټ کړي. په همدې خاطر یې په تعلیمي او تدریسي نصاب کې هڅه وکړه د (سقاو زوی) د تورې واکمنۍ نهه میاشتنۍ دوره له تدریسه حذف کړي. هغه وخت د سقاو زوی په باب عامه ذهنیت دومره حساسیت درلود چې د وخت واکمنو نه شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کولای، د دې حساسیت پر وړاندې ودرېږي، نو دا یې هم یو غنیمت گڼنه چې دا دوره لږ تر لږه د نوي پښت له حافظې څخه لرې وساتي، نو ځکه خو یې د تاریخ مضمون یو زیات شمېر استادانو ته ویلي وو چې د دې دورې پر ځانگړنو بحث مه کوئ او دا دوره په اصطلاح سپینه پرېږدئ، دا کار همغه مهال د یو شمېر پوهانو او تاریخپوهانو د نیوکې سبب شو، له هغې جملې څخه دافغانستان د علومو اکاډمۍ غړي (کاندید اکاډمیسن محمد صدیق روهي) اعتراض وکړ او ویې ویل چې: ((په تاریخ کې سپینه پاڼه نه شته، څه چې پېښ شوي هغه باید ولیکل شي او وویل شي.))

تر (۱۳۵۸ل) کال وروسته بیا تر (۱۳٦۷ل) کال پورې په حکومت کې ستمي، پرچمي او پردیپاله عناصر مخ په بره روان وو، واک او ځواک یې زیاتېده، همدا وخت د حبیب الله کلکاني (بچه سقاو) پټ او ښکاره توصیف، تائید او سپیناوی راڅرگند شو. د ډاکټر نجیب الله د حاکمیت په دوران کې هم سقاو پلوي عناصر له واک و ځواکه راونه غورځېدل، خپل فعالیت ته یې دوام ورکاوه، ان د عظمی صدارت تر مرستیالۍ پورې ورسېدل؛ (محبوب الله کوشانی) د (سازمان انقلابي زحمتکش افغنستان) (سازا) د مشر په توگه د صدارت مرستیال و او په کابل کې یې ښه شان و شوکت درلود، گوند یې رسمي و او د (میهن) په نامه یې یوه اوونیزه هم خپروله چې ستمي افکار یې نشرول او د سقاوي چلند پلوي یې کوله. دې ډلې او د سقاو نورو پلویانو وخت ناوخت له ډاکټر نجیب الله او د حاکمیت له نورو چارواکو سره پر ځینو مسایلو پټې او ښکاره ناندرۍ هم وهلې. د ډاکټر نجیب الله د حکومت پرمهال ستمي ډلو په تخار او نورو سیمو کې ځانگړي قومي غونډونه او ملېشې هم جوړې کړې. په دې دوره کې که څه هم ستمي عناصر یو څه وېرېسېدل، خو د کارمل د واکمنۍ په اندول یې پټ حکومتي او فکري قوت یو څه کنټرول شو.

د ډاکټر نجیب الله حکومت په حقیقت کې د همدې ستمي ډلو (پرچم، ستم، جمعیت، وحدت) او یو شمېر نورو عناصرو له خوا ړنگ شو او د واک د

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوله ییز لېږد لپاره یې د ملګرو ملتو سوله ییز پلان شنډ کړ. کله چې په کابل کې د (رباني) نیمواکه واکمني چلېدله، نو په ځینو عسکري پوستو او دولتي ځایونو کې د بچه سقاو، احمد شاه مسعود او رباني ګډ تصویرونه راځړګند شول، خو د رباني واکمني له داسې ستونزو سره مخ وه چې نه یې شو کولای، د حبیب الله کلکاني تصویرونه زیات او عملونه یې تر ډېر زیاته حده تائید کړي. یوازې دومره یې وکړل چې د کابل په کلکانو کې د هغه په نامه یوه لېسه ونوموي او همدارنګه د هغه د مېرمن (سنګري) فاتحه چې همدا مهال وفات شوې وه، د کابل په خیرخانه مېنه کې د (کاظم اهنګ) او یو شمېر نورو سقاو پلوه عناصرو په حضور کې واخلي. ویل کېږي چې کلکاني د خپل ژوند پر مهال خپله دامېرمن پرې ایښې وه او له هغه څخه جلا شوې وه. اوسنیو سقاویانو هغې ته د ((بي بي سنګري)) او د افغانستان ((ملکې)) خطاب وکړ. کله چې د انتقالي حکومت پرمهال یونس قانوني د پوهنې وزیر و، نو د (بي بي سنګري) په نامه یې په کابل کې یوه لېسه هم ونوموله.

کله چې طالبانو له اسلامي جمعیت څخه کابل ونیو او جنګ د کابل شمال او بیا د هېواد شمال ته انتقال شو، نو دا مهال احمد شاه مسعود زیاته هڅه وکړه چې حبیب الله کلکانی د جګړې د یوه سپر په توګه وکاروي، طالبان له جنوب څخه د راپاڅېدلي داسې یو لښکر په توګه معرفي کړي چې له دوی څخه پاچاهي نیسي او یو ځل بیا د سقاو تاریخ تکرارېږي. طالبانو سره که څه هم قومي ایډیالوژي مطرح نه وه، خو مسعود هڅه کوله چې دوی په یوه قومي جګړه کې راښکېل کړي، د طالبانو څلور نیم کلنه دوره هم له جمعیت او ځینو نورو تنظیمونو سره په جنجالونو او جګړو کې تېره شوه، خو پر دې بریالي شول چې د هېواد پنځه نوي سلنه خاوره له تنظیمي ټوپکمارو پاکه کړي. کله چې د طالبانو نظام د بهرنیو ځواکونو په زور ړنګ شو او شمالټلوالې د هغو د ځمکنیو عسکرو په توګه خپل رول ترسره کړ، نو یو ځل بیا پر کابل داسې اشخاص حاکم شول چې سقاوي خصلت یې درلود. د یادونې وړ ده کله چې پر کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رباني او مسعود نیمواکه واکمني چلېدله، نو دا مهال دوی داسې کارونه ترسره کړل چې کټ مټ د بچه سقاو عملونو ته ورته وو.

د دې خبرې یادول هم په کار دي چې سقاوي کوم فکر نه دی، بلکې یو لړ داسې عملونه دي چې د غلا، لوټ او ګډوډۍ پر محور راڅرخي.

همغه مهال یو شمېر لیکوالو د هغې دورې (د رباني او مسعود واکمني) په باب بېلابېلې لیکنې وکړې، دا لیکنې د (سمسور افغان) په نامه یوه لیکوال راټولې کړې او یو کتاب یې ترې جوړ کړ او نوم یې شو: (دویمه سقاوي). پر کتاب باندې سقاو پلوه عناصرو سخت غبرګون وښود، احمد شاه مسعود او نورو پرې هم عکس العمل ښکاره کړ، ان تردې چې هڅه یې وکړه، له دې کتاب څخه هم د خپل ځان په ګټه کار واخلي. خو په کتاب کې داسې واقعیتونه وو چې دوی نه شول کولای ټول متن یې خلکو ته ښکاره کړي، له یوې خوا به یې تبلیغ کاوه چې موږ ته ولې سقاویان ویل کیږي؛ د نورو له خوا به یې ځان ته د دې اصطلاح کارونه یو سپکاوی ګاڼه او له بلې خوا به یې پلویانو د سقاو عکسونه د مسعود او رباني له عکسونو سره ځړول او پر هغو به یې افتخار کاوه. هغه وخت کې هم دا پوښتنه مطرح کېدله چې دوی خپله ځانونه سقاویان بولي او ویاړ هم پرې کوي، نو چې بل چا ورته د سقاویانو خطاب وکړ، ولې بیا دا کار بد ګڼي؟ ان یو شمېر پښتنو محافظه کارانو او ځانساتو به هم ویل چې دا خو مجاهدین دي، دوی ته باید د سقاویانو اصطلاح ونه کارول شي. یو شمېر نورو اشخاصو بیا سقاو ته هم د (مجاهد) خطاب کاوه، خو اکثریت هېوادوالو د سقاو زوی مطلق غل ګاڼه او یو بېسواده شخص. پلویانو کې یې هم د غلا، لوټ او تالان خصلت تر ټولو قوي و. سقاویانو د دې پر ځای چې د (دویمې سقاوي) اثر محتویات په علمي ډول رد کړي، د کتاب د راټولونکي د تثبیت په لټه کې شول، زما په شمول یې بېلابېلو لیکوالو ته دا کتاب منسوب کړ، خو تر اخره یې هغه څه خلکو ته څرګند نه کړل چې په دې اثر کې راغلي وو، دوی ونه ویل چې په دې اثر کې دغه راغلي معلومات سم نه دي او سمه بڼه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې دغه ده. کله چې د طالبانو نظام ړنګ کړای شو، نو سقاو پلوي عناصر بيا پر کابل راشېوه شول، شکل او بڼه يې لږ شان نوې، خو محتوا، خصلت او عمل يې همغه سقاوي ډوله وو. دا نو د درېيمې سقاوي يوه نوې بڼه وه. دوه مياشتې ټول کابل دې اشخاصو ته خوشې و، دوه مياشتې وروسته په اصطلاح (قدرت) حامد کرزي ته انتقال شو. دې ډلو او اشخاصو د بهرنيانو په مرسته نږدې څوارلس کاله پر کابل او نور هېواد خپله ناکنتروله واکمني وچلوله، دوی د حکومت پر حساسو رګونو واکمن وو، دا ځل نو په حکومت کې د قلم، ټوپک، دفتر او سياست په زور غلا پيل شوه. د غلا او فساد کچه دومره پورته شوه چې افغانستان د مالي او اداري فساد له امله د نړۍ په کچه په دويمه او درېيمه پوړۍ کې راغی، سره له دې چې د نظام يا حکومت په سر کې حامد کرزي ځای درلود، خو د حکومت د ماشين درنه برخه د همدې ټلوالې په لاس کې وه چې سقاوي خصلت يې درلود. د حامد کرزي په وخت کې د سقاو پلويان د واک په اوج کې واقع وو، خپله جمهور رييس حامد کرزي يو وخت ما (يون) ته

پخوانی ولسمشر حامد کرزی

کيسه وکړه او ويې ويل چې: ((زما د حکومت دوه درې کلونه تېر شوي وو، چې (فهيم خان) ماته راغی او ويې ويل چې موږ د حبيب الله کلکاني مړی راوباسو او په شاندارو دولتي مراسمو يې بېرته خاورو ته سپارو او دا زموږ د خلکو غوښتنه ده.)) کرزي صيب وويل: ((ما ورته وويل چې بيا نو طالبانو سره ولې جګړه کوئ؟ طالبانو هم د نجونو مکتبونه تړلي وو او کلکاني هم، طالبان هم د تعليم مخالف وو او کلکانی هم، نو بيا طالبانو سره په څه وران ياست او

(c) ketabton.com: The Digital Library

جګړه ورسره ولې کوئ؟)) کرزي صيب وويل: ((فهيم خان زما خبرو ته د تائيد سر وخوځاوه او هغه موضوع بيا څه موده غلې شوه.)) د کرزي صيب له دې ځرګندونو سره سره سقاويانو د کرزي د حاکميت په موده کې څو ځله هڅه وکړه چې د کلکاني د بيا خښولو مراسم جوړ کړي، د مرنجان غونډۍ بېخ ته څو ځله سره راټول شول، (حفيظ منصور) او ځيني نور ستميان هم په کې ښکارېدل، چغې او شعارونه يې هم ورکول او د کلکاني د بيا خښولو غوښتنه يې کوله.

د کرزي د حاکميت پر مهال وخت پر وخت سقاوي عناصرو هڅه کړې چې د سقاو زوی د هډوکو له بيا خښونې څخه يوه سياسي او جنجالي موضوع جوړه کړي، داسې انګېرل کېدله چې دوی به يې د بيا خښولو هڅه وکړي او مخالفين به يې مخنيوی کوي، دې کې به جنجال جوړ شي او ملک به له بېثباتۍ سره مخامخ شي، په دې ډول به يو ځل بيا يوه بله ګډوډي يا سقاوي جوړه شي. د کرزي د واکمنۍ پر مهال يوه ورځ له ولسمشر کرزي سره د يو شمېر ځوانانو، مدني ټولنو او فرهنګيانو ملاقات و، په دې ملاقات کې هم يو شمېر سقاو پلوه عناصرو هڅه وکړه چې کرزي صيب ته دا موضوع ياده کړي، خو د خبرو چانس ورته برابر نه شو. د کرزي صيب د واکمنۍ پر مهال دې ډول خلکو په حکومت کې دومره واک و ځواک درلود چې چا د سقاو زوی پر ضد د بيان د ازادۍ حق هم نه درلود.

ګل اغا شېرزی چې ډېر مهال د ننګرهار والي و، د خپل ولايت د تصدۍ پر مهال يې د سقاو زوی نوم لکه څنګه چې د هغه ظرفيت و، په همغه شکل يې ياد کړی و، دې کار په کابل کې واکمني سقاو پلوه ډلې دومره په غوصه کړې چې ګل اغا شېرزي غوندې سړی يې هم ببښنې غوښتلو ته اړ کړ. دې حالت همداسې دوام وکړ، خبره د ډاکټر غني جمهوري رياست ته راورسېده. دا مهال چې حکومت په رسمي ډول له سقاو پلوه ډلو سره نيمايي شوی و او دې ډلو اجراييه رياست د يوه بنسټ په توګه خپل پوخ ملاتړی ګاڼه، نو د کلکاني د بيا

(c) ketabton.com: The Digital Library

خښونې موضوع یې یو ځل بیا راګرمه کړه. د غني حکومت چې هسې هم له پیله کمزوری و، د ډېرو سیاسي، قومي او سیمه ییزو بحرانونو تاب یې نه درلود، نو ځکه خو د کلکاني پلویانو دا وخت د خپل هدف لپاره ډېر مناسب وګاڼه، لومړی یې څو پرلپسې خپلمنځې غونډې وکړې او بیا یې له حکومته، په تېره بیا له جمهور رییس (غني) څخه وغوښتل چې د یوه فرمان له لارې د کلکاني خاورې یا د دوی په اصطلاح جسد په ډېر اعزاز سره په رسمي او دولتي تشریفاتو بیا خاورو ته وسپاري. ډاکټر غني د دوی غوښتنو ته غاړه کېښوده، البته له بیا خښولو سره یې مخالفت هم ونه ښود، ویې ویل چې خپلې سیمې ته یې یوسئ، مخالفت یې نه کوم، خو فرمان هم نه ورکوم، په پیل کې د کلکاني پلویانو داسې اوازه اچولې وه، چې د بیا خښونې مراسم یې په کلي کې ترسره کیږي او هدف یې دا و چې په دې ډول له غني څخه فرمان ترلاسه کړي. دا مهال د سقاو پلویانو داسې اوازې هم اچولې وې چې که غني فرمان ورکړي، که ور یې نه کړي، عبدالله به دا فرمان ورکړي، ځکه چې هغه خو هم د حکومت اساسي برخه ده، داسې راپورونه هم وو چې د (مجیب رحیمي) په نامه یو کس چې د عبدالله عبدالله ویاند هم دی، یو فرمان لیکلی، پنځه مادې لري، په عبدالله یې لاسلیک کړی او په هغه کې یې په اعزاز سره د سقاو زوی د بیا خښونې امر شوی دی. دا فرمان عملي ډګر ته راونه ووت، خو عبدالله عبدالله څو ځله په ډاګه د سقاو او سقاویانو پر پلوۍ څرګندونې وکړې. غني د پړانګ او پاڼ تر منځ و، له یوې خوا اکثریت پښتانه او د سقاو زوی نور مخالفین خفه کېدل او بلې خوا ته (محدود)، خو فعال او زورور اشخاص وو. یو زیات شمېر ملتپالو، هېوادپالو افغانانو او د ارتجاع ضد قوتونو حکومت ته ګواښ وکړ چې د کلکاني تائید، د غلا، لوټ او انارشۍ د تائید مانا لري او د افغانانو په ذهن کې یو ځل بیا د تېرو ناخوالو تداعي کوي، دا کار په ټولنه کې عامه نفرت راپاروي او هېواد یو ځل بیا له ګډوډۍ سره مخامخوي، دا هغه خلک دي چې په ژوندوني هم په ټولنه کې د ګډوډۍ سبب شوي وو او تر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوند وروسته یې د مړي را ایستل یو ځل بیا ټولنه له بحران سره مخامخوي. په حکومت کې د ملي امنیت شورا د دفتر مشر او د جمهور رییس سلاکار (حنیف اتمر) په ګډون اغېزمنو اشخاصو هم جمهور رییس ته د ولس دا پیغام ور رسولی و.

یوه ورځ ښاغلي حنیف اتمر ماته زنګ وواهه او ویې ویل: ((ولسمشر وایي: په اویاوو کلونو کې به هم له ما څخه څوک دا ډول فرمان وانخلي، هو د مړي له ښخولو سره یې مخالفت نه لرم، هغه یې خپل کار دی خو زه فرمان نه ورکوم)). اتمر صیب ماته وویل چې تاسو خپلو ملګرو او نورو دوستانو ته ووایئ چې دا موضوع مه جنجالي کوئ. ما ورته وویل: ((موږ سوله ییز خلک یو، نه چا سره جنجال کوو او نه چاته اجازه ورکوو چې په داسې خاورې شویو مړو هېواد له یوه بل جنجال سره مخامخ کړي.))

تر دې دمخه ما (یون) ته په کابل کې د ملګرو ملتونو د مرستو دفتر (یوناما) یو تن استازی او څو نور بهرني ژورنالېستان راغلل او په دې باب یې ما سره خبرې وکړې، ما ته یې وویل چې حکومتي اشخاص او ځینې سیاسي ډلې غواړي د حبیب الله کلکاني (بچه سقاو) مړی بیا راوباسي او بیا یې خښ کړي، دوی زیاته کړه: موږ تشویش لرو چې حکومت کمزوری دی، حالات به کنترول نه کړای شي، پښتانه، یو شمېر هزاره ګان او نور مخالفان به د سقاو زوی پر ضد راپاڅي او ملک به له بحران څخه مخامخ شي، دوی وویل: ((که حکومت د هغو خبره مني، پښتانه به خفه شي او که یې نه مني هغوی حکومت ته ستونزې راولاړوي.)) ماته یې وویل چې ستا نظر په دې برخه کې څه دی، څه کولای شي چې دا مشکل حل شي او حکومت له دې ننګونې خلاص شي؟ ما ورته وویل: ((زه یو عادي افغان یم، د یوه افغان په توګه د هر ډول ګډوډۍ مخالف یم، نو هڅه باید وشي چې د عام ولس احساسات راونه پارول شي او بله خبره دا ده چې که موږ یو ځل د تاریخي مړو بیا خښونې ته ورستانه شو، نو ډېر زیات نور مشکلات به پیدا شي، ښه به وي چې پر تېرو مړو تاریخ قضاوت

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړي او موږ پر حال او راتلونکي فکر وکړو.)) ما (یون) د (یوناما) استازي ته وویل: ((ښه به وي چې تاسو د حکومت پر هغو مشرانو فشار راوړئ چې د دې مړي تر شا ولاړ دي، د یوه مړي په خاطر دې نور افغانان نه وژني او ګډوډي دې نه جوړوي.))

دا خبرې هم تېرې شوې، څه موده وروسته د ښار بېلابېلو واټونو کې باینرونه بند شول او په هغو کې لیکل شوي وو: ((یازده سنبله روز به خاک سپاری دوباره امیر حبیب الله، خادم دین رسول الله)) په ځینو نورو کې لیکل شوي وو: ((روز به خاک سپاری امیر حبیب الله کلکانی و یارانش)) ځینو ځایونو کې د کلکاني له عکسونو سره د احمد شاه مسعود او رباني ګډ عکسونه هم چاپ شوي وو، په حکومت کې د اشرف غني له برخې سره د سقاویانو خبرې کومې نتیجې ته ونه رسېدې او دوی خپلو ټولو پلویانو ته اعلان وکړ چې موږ به وسلې راوباسو او دا کار به په زور ترسره کړو، د هغو کسانو په ډله کې چې د وسلو راکښلو ګواښ او سپارښتنه یې کړې وه، قومندان ګل حیدر، حفیظ منصور او نور شامل وو. د هغوی دا نظامي ګواښ او د جګړې احتمال له ټلوېزیونونو او نورو رسنیو څخه هم خپور شو. هغوی

د کلکاني او د هغه د ملګریو د احتمالي جسدونو تابوتونه

همداسې وکړل، په عیدګاه جومات کې یې (دولس، دیارلس) تابوتونه کېښودل له خاورو او یا هم احتمالي هډوکو یې ډک کړل، پر هر تابوت یې یو نوم ولیکه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په عیدګاه جومات کې یونس قانوني، د عبدالله ویاند (رحیمي) او د جمعیت ګوند یو شمېر سقاو پلوه اشخاص راغلي وو، قانوني وویل چې دی دلته د تحمل د کلتور د عاملو په خاطر راغلی دی، خو دلته یې اصلي سقاوي خصلت معلوم شو. له عیدګاه جومات څخه یې تابوتونه پورته کړل او د (شهرارا) د تاریخي غونډۍ پر لوري یې حرکت وکړ، د خلکو ګڼه ګوڼه او لېوالتیا ډېره کمه وه، ټول ښار د سقاو زوی د واکمنۍ په شان وحشت، دهشت، رسمي او نارسمي ناقانونه وسلوالو نیولی و، د یادونې وړ ده چې د سقاو زوی چې کوم لومړنی ښوونځی سوځولی و، هغه هم په همدې غونډۍ کې واقع و او دا د نجونو یو لومړنی ښوونځی و. کله چې د شهرارا غونډۍ ته نږدې شول، د جنرال دوستم پلویانو او د سقاویانو تر منځ ډزې تبادله شوې، تابوتونه پر ځای پاتې شول او خلک په منډه شول. دوستم ته یو شمېر ازبکانو ویلي وو چې دلته د ازبکانو د څو تاریخي شخصیتونو مړي ښخ دي او د کلکاني مړي ته باید دلته د ښخېدو اجازه ورنه کړای شي.

دوستم پر خپله خبره ټینګ و او د کلکاني او د هغه د انډیوالانو فرضي او خیالي جسدونه په تابوتونو کې پر سړک پاتې شول، دا داسې مړي وو چې هېڅ ژوندي یې نه څېره او نه هم هډوکي ولیدل. د شپې له خوا څو عسکري قطعات

په توره شپه کې خاورو ته د کلکاني او د هغه د ملګریو د احتمالي جسدونو بیا سپارنه

په دې پلمه چې د دواړو خواوو تر منځ فاصله رامنځته کوي چې یو بل سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

وسلواله نښته ونه کړي، هلته ولېږل شول او همدا مهال یې دوستم ته یو شمېر اشخاص لکه؛ قومندان الماس، یوسف اعتبار او نور د عذر او بښنې لپاره هم ورلېږلي وو، د اشرف غني د ټیم په استازۍ (معصوم ستانکزی) هم ورسره ملګری و او په اصطلاح خپل ملي (!) مسولیت یې ادا کاوه. د دوستم او کلکاني د پلویانو ترمنځ دریو تنو ته مرګ ژوبله هم واوښته، خو کله چې هلته حکومتي ځواکونه ورسېدل، د کلکاني د پلویانو لپاره یو څه فضا خلاصه شوه او د شپې ناوخته یوه بجه یې مخکې تر مخکې کېندل شویو قبرونو کې تابوتونه کېښودل، په تیاره کې یې پرې خاورې واړولې او په دې ډول د سقاو زوی ته منسوبې احتمالي خاورې له نورو خاورو سره یو ځای شوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نجات څلي د بیا جوړوني لومړنۍ هڅې او متواترې غونډې

لکه څنګه چې دمخه مو یادونه وکړه، د نجات څلي د بیا جوړوني لپاره خو فکر او نظر د څلي تر ړنګولو لږ وروسته مهال او بیا تر هغه څو کلونه وروسته وختونو کې هم موجود و، خو دا نظر او فکر یوازې د یوه ارمان، فکر او نظر په توګه وو، عملي ډګر ته تردې دمه نه وو داخل شوي، خو کله چې د سقاو زوی جسد ته منسوبې خاورې یو ځل بیا خاورو ته وسپارل شوې او د هغه د پلویانو وحشت، دهشت کابل ښاریانو او نورو هېوادوالو محسوس کړ، نو یو ځل بیا پر ښار باندې د همغې لومړۍ سقاوي تصویر راژوندی شو، د اکثریت هېوادوالو احساسات راوپارېدل او د مقابل ځواب په لټه کې شول. په بېلابېلو ځایونو کې د اعتراضي غونډو جوړول پیل شول چې دلته یې ځینو ته نغوته کوو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱- په ژوندون ټلویزیون کې لومړنۍ غونډه:

کله چې د جنرال دوستم د پلویانو او سقاویانو تر منځ کړکېچ زیات شو او عام پښتانه هم د سقاو زوی د بیا خښونې په باب په غوصه وو، نو دا مهال د یو شمېر مدني ټولنو، سیاسي حرکتونو او قومي شوراګانو مشران او استازي ژوندون ټلوېزیون ته راغلل او دلته د دې مسلې پر وړاندې د خپل غبرګون ښودلو په نیت سره جرګه شول. نږدې دوه سوه تنه بېلابېل مشران به وو، د ولسي جرګې

په ژوندون ټلوېزیون کې خاورو ته د کلکاني د احتمالي جسد د بیا سپارنې پر وړاندې د مدني ټولنو غونډه

یو شمېر وکیلان، لکه؛ جبار قهرمان، حمیدزی لالی، قیص حسن، همایون همایون، یو شمېر مشاور وزیران او د بېلابېلو قومونو استازي هم په کې شامل وو.

جرګې تقریباً تر دوه ساعته بحث وروسته پرېکړه وکړه چې که حکومت د کلکاني د مړي لپاره فرمان ورکړ او یا یې د دې خلکو ملاتړ وکړ، نو موږ به دحکومت پر وړاندې سخت غبرګون وښیو او همدارنګه که چېرې د کلکاني پلویانو حکومت وګواښه او عام نظم یې اخلال کړ، نو موږ به د حکومت ملاتړ کوو او د دې خلکو پر وړاندې به ټینګ غبرګون ښیو. یو نظر په کې دا هم و چې دوستم د سقاویانو پر وړاندې ولاړ دی، پر پښتنو یې غږ کړی چې ملاتړ یې وکړي، نو اول باید لاړ شو دوستم ته د هغه ملاتړ وکړو، بیا به بېرته ژوندون

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټلوېزيون ته راشو او بيا به د سبا مظاهرې يا غونډې په باب همدلته پرېکړه کوو.
قيص حسن څو شېبې وروسته خپل کور ته لاړ، همايون غوښتل چې سبانۍ غونډه يا مظاهره پر سمتونو ووېشي او هر څوک بايد له يوه سمته خلک خبر

په آيينې ټلوېزيون کې د مدني ټولنو او د ولس د يو شمېر استازيو خبري کنفرانس

کړي، خو د ډېر غوښ غبرګون ښودلو اراده يې نه درلوده، په پای کې خبره په دې غوټه شوه چې ټول د دوستم کور ته ورشي.
لالی او قهرمان چې لا له وړاندې له دوستم سره د شخصي انډيوالۍ تار لري، دې وړانديز ته هرکلی ووايه، ماښام ناوخته و چې له ما (يون) پرته نور ټول د دوستم کور ته ورغلل، ما د دوستم پر ماضي او اوسني تاريخ او د هغه پر سياسي چلند خپلې نيوکې درلودې، نو ځکه هلته ورنغلم، دوی ټولو هلته د دوستم له نظر څخه ملاتړ څرګند کړ او هم يې سقاويانو ته د احتمالي انارشۍ د جوړولو په باب ګوتڅنډنه وکړه. دوی له (اينې ټلوېزيون) څخه په ژوندۍ بڼه په همدې اړه يو خبري کنفرانس هم ورکړ.
د شپې لس نيمې بجې همدا اشخاص بېرته ژوندون ټلوېزيون ته راغلل او يوولس بجې يې په ژوندۍ بڼه له ژوندون څخه خبري کنفرانس ورکړ. سره له دې چې ټول کسان په سټډيو کې نه ځايدل، خو څه ودرېدل او مشرانو ته مو څوکۍ برابرې کړې، همايون همايون، جاوېد دلاور، جبار قهرمان،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ژوندون ټلویزیون کې د مدنی ټولنو او د ولس د یو شمېر استازیو خبري کنفرانس

حمیدزي لالي، ما (یون) او ځینو نورو اشخاصو خبرې وکړې او ټولو له حکومته وغوښتل چې د انارشۍ مخه ونیسي او د کلکاني پلویانو ته یې ګواښنه وکړه چې بېځایه حرکتونه ونه کړي او ملي ثبات ته ګواښ پېښ نه کړي. په دې خبري کنفرانس کې دا اعلان هم وشو چې سبا سهار (۸) بجې باید مطرح هېوادوال ژوندون ټلوېزیون ته تشریف راوړي چې یا د مظاهرې او یا د لویې غونډې په باب پرېکړه وشي. څرنګه چې دا خبري کنفرانس د شپې ناوخته

په ولسي جرګه کې د ولس استازي عبدالجبار قهرمان او حمیدزی لالی

خپور شو، نو ډېرو خلکو ته پیغام نه و رسېدلی، سبا سهار ځینې خلک راغلل، د ژوندون په انګړ کې کېناستل، خو هغه خلک چې د شپې تر ټولو زیات ګرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

وو، سهار بیا تر ټولو زیات ساړه وو. حمیدزی لالی خوب وړی و، په ټلیفون مې راپاڅوه، جبار قهرمان هم یوولس بجې تشریف راوړ او نور مشران هم همدارنګه پر وخت راونه رسېدل، د ژوندون جرګه خونه کې مو غونډه پیل کړه، غونډه د کمیت له پلوه کمه او د کیفیت له پلوه ښه وه، ځینو تکراري اشخاصو او ځینو نویو اشخاصو په کې خبرې وکړې، خو د خبرو کیفیت یې ښه و، حمیدزي لالي په کې په زړه پورې او ډاډمنې خبرې وکړې. دې غونډې ولسي روحیه پیاوړې کړه او ورو ورو په مرکز او ولایتونو کې د غونډو د جوړېدو لړۍ پیل شوې.

۲- په مرکز کې غونډې:

کله چې په ژوندون کې دوه غونډې او یو خبري کنفرانس ترسره شول، نو ورو ورو نورو ځایونو کې هم د غونډو د جوړولو حرکتونه پیل شول. یوه غونډه په شش درک کې چې ویل کېږي د جنوب ختیز زون شوراګانو او یا هم د مدني ټولنو د همغږۍ دفتر دی، جوړه شوه، په دې غونډه کې د جنوبي ولایتونو پر شوراګانو سربېره د ختیزو ولایتونو د شوراګانو او همدارنګه د لوی کندهار د شوراګانو استازو هم ګډون کړی و، د کمال ناصر اصولي په وینا چې د ده او نورو مشرانو وړاندیز دا و چې د حبیب الله کلکاني د پلویانو پر وړاندې تر ټولو ښه ځواب دادی چې موږ د کابل ښار د لاهورۍ دروازې په سیمه کې د (نجات منار)، چې د کلکاني د ماتې په ویاړ جوړ شوی و، یو ځل بیا له سره جوړ کړو، ټولو دا وړاندیز ومانه او ویې ویل چې د دې کار د پیل لپاره باید سلا مشورو ته دوام ورکړو. د یادونې وړ ده چې کمال ناصر اصولي تر دې دمخه هم ورته نظر درلود، پر (۱۳۹۰ل) کال یې د وخت د اطلاعاتو کلتور وزیر (سید مخدوم رهین) او بیا تر هغه وروسته نورو اړوندو اشخاصو سره هم په دې باب خبرې اترې کړې وې، خو کومې غوښې او عملي نتیجې ته نه و رسېدلی، د اصولي په وینا اوس نو د دې کار لپاره مناسب وخت دی، تر دې غونډې وروسته د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولسي جرګې د غړي (نذیر احمدزي) په کور کې څو متواترې غونډې وشوې، نږدې پنځه غونډې چې هرې غونډې د کمیت او کیفیت له پلوه خپل خپل وزن درلود او د هېواد ډېرو مخورو شخصیتونو په کې ګډون کړی و، دا غونډې په رسنیو کې نه خپرېدې، نو ځکه خو په کې د ازاد بحث چانس زیات و، د دې ټولو غونډو مرکزي او اساسي ټکي همدا وو چې د (نجات ځلی) باید له سره جوړ او په دې برخه کې عملي ګام پورته شي. د ټولو غونډو اجنډا، محتوا، شکل، پیل او پای یو شان و، هره غونډه به د قران کریم د څو مبارکو ایتونو په تلاوت پیل شوه، وکیلانو، مشرانو، ځوانانو او مخورو به په ترتیب او تفصیل

د حاجي محمد نذیر احمدزي په کور کې د ولسونو د مشرانو غونډه

سره خبرې وکړې، تېر تاریخ، خپلې تورې، تېرې جګړې او خپل غیرتونه به یې بیان کړل، کله چې به د ماښام د لمانځه وخت راورسېد، ټول به ستړي شول، دعا به وشوه او غونډه به له کومې عملي نتیجې پرته پایته ورسېده. کله کله به مالي او فرهنګي کمیسیونونه هم وټاکل شول چې له ښاروالۍ او کلتور وزارت څخه د ځلي د بیا جوړونې جواز ترلاسه کړي، خو کله چې به بله غونډه جوړه شوه، خبره به بیا له سره پیل شوه، دا غونډې دومره تکراري شوې چې نور یې نو د فکر د خاوندانو زړونه راتنګ کړل. زه (یون) یوازې په لومړۍ غونډه کې چې په شش درک کې جوړه شوې وه، نه وم، په دې پاتې نورو پنځه واړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

غونډو کې حاضر وم، د لومړۍ غونډې جریان هم راته معلوم و دې نورو غونډو له متحدالمال خبرو پرته نوره لاسته راوړنه نه درلوده. خبره څلورمې غونډې ته ورسېده، په درېیمه غونډه کې فیصله وشوه چې څلورمې غونډې ته

د نذیر احمدزي په کور کې د ولسونو د مشرانو غونډه

به د څلي د جوړونې نقشه، اقتصادي امکانات او جواز ټول حاضر وي او نور به کار پیلوو. کله چې څلورمه غونډه د معمول په څېر پیل شوه، خبره بیا په همغه صفري نقطه کې وه. دا ځل ما اعتراض وکړ، ما وویل دا خو په همغه نقطه کې یو چې پر لومړۍ ورځ په کې واقع وو.،تر دې دمخه چې زه څلورمې غونډې ته راشم، د بي بي سي تکړه خبریال (ډاکټر داود جنبش) راته وویل چې د میزان (۲۳)مه د نادر خان له خوا د کابل دفتحې ورځ ده، نو که تاسې لویه غونډه جوړوئ، پر همدې ورځ یې ونیسئ، ښه به وي. د جنبش صاحب وړاندیز زما خوښ شو. کابل کې مې د غونډې یو تن چلوونکي (عبدالرشید ایوبي) ته زنګ وواهه چې زه له جلال اباده پر لاره یم، غونډې ته درځم، خو که پر ما ناوخته شو، نو زموږ وړاندیز دادی چې عمومي غونډه باید د میزان پر درویشتمه، چې د کابل د فتحې ورځ ده، جوړه شي او هملته باید د نجات څلي ډبره کېښودل شي. له نېکه مرغه زه هم غونډې ته ورسېدلم، خو لږ ناوخته. ایوبي صیب غونډې ته زما وړاندیز اورولی و، خو ما خپل وړاندیز یو ځل بیا تکرار کړ او ومې ویل چې نور باید پر عملي کار لاس پورې کړو. ما پسې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ایوبي صیب پورته شو ویې ویل د ځلي نقشه جوړه ده (په پنسل باندې یو څو خطونه کښل شوي وو) هغه یې ښکاره کړه او د پیسو په باب یې وویل چې لومړنۍ پیسې چې هر چا هر څومره ورکړې، تر هغه وروسته نورو ټولو پیسو ته زه تیار یم، هېڅ تشویش مه کوئ، زه بیا ورپورته شوم چې ایوبي صیب! د دې حساب او کتاب مو کړی، که هسې ژمنې کوئ؟ زما د محاسبې له مخې هغه ځلی چې موږ غواړو هغه باید تر (پنځوس مترو) لوړ وي او لږ تر لږه (پنځه لکه ډالر) لګښت پرې راځي، ما هلته پر ټولو غږ وکړ چې ګورئ هغومره ژمنه وکړئ چې له وسه مو پوره وي، یو شمېر نورو هم ژمنې وکړې، خو د ایوبي صیب ژمنه تر ټولو زیاته او لوړه وه او خبره لکونو ډالرو ته رسېده.

د همدې غونډې په بهیر کې ځینو کسانو یادونه وکړه چې په دې برخه کې باید له ولسمشر سره وکتل شي، د هغه نظر هم مهم دی، د قومونو او قبایلو چارو او د اطلاعات او کلتور وزارت له وزیرانو سره هم ملاقاتونه وشي. دا مو هم خپل خلک دي، کمال سادات چې د کلتور وزارت د ځوانانو معین و، هم حاضر و، هلته ما بیا اعتراض وکړ چې نور د خبرو وخت تېر شوی، حکومت دومره بې

د نذیر احمدزي په کور کې د ولسونو د مشرانو غونډه

کفایته دی چې خپل ځان نه شي راټولولای، نور هم که د هغو په هیله کېنو هېڅ شی نه شو ترلاسه کولای، خو د جمهور رییس یو مشاور ښاغلي (خیال محمد حسیني) له حکومت سره پر خبرو ټینګار کاوه، ما یو بل وړاندیز هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړ او هغه داسې چې هر څوک هر ډول کار کولای شي، هغه دې وکړي؛ که څوک امکانات راټولولای شي، هغه دې پیدا کړي، که څوک جواز اخیستی شي، هغه پسې دې لاړ شي، که څوک له جمهور رییس سره کتلای شي، هغه سره دې وګوري، که څوک کار کولای شي، عملي کار دې وکړي، خو یو کار به بل ته نه معطلوو چې وخت کم دی. لنډه دا چې د دې څلورمې غونډې په پای کې پرېکړه وشوه چې پنځمې غونډې ته باید هر څه تیار وي او نوره هېڅ خبره باید په کې پاتې نه وي.

د پنځمې غونډې وخت هم راورسېد، بیا هم خبره همغه زړه په زړه وه، تکراري خبرې وې او هېڅ ډول پرمختګ په کې نه و، دا نو داسې یو مهال دی چې د میزان (۲۳)مې ته یوازې یوه اوونۍ پاتې ده، په ولسي جرګه کې د لوګر وکیل (زمرک پادخوابی) پاڅېد او ویې ویل چې راتلونکې دوشنبه چې د میزان له (۱۹)مې نېټې سره سمون خوري په (خلیج هوټل) کې غونډه ده، هلته ټول راشئ، هغه وویل که څه هم زه قومي مسایلو سره علاقه نه لرم، خو بیا هم ستاسو د دې حرکت ملاتړ کوم، ما بیا نوبت واخیست، ما وویل موږ بیا هم په صفري نقطه کې یو، همغه د لومړۍ ورځې خبرې دي، دا سیمینار دی که داسې یوه جرګه چې غوڅه نتیجه ورکړي، نه جواز واخیستل شو، نه پیسې درک شوې، نه کوم بل کار وشو، هېڅ ډول پرمختګ نه شته، که په دې سرعت روان یو، کال دا وخت به مو هم همدا حال وي. زما خبرې پر ډېرو ښې ونه لګېدې، خو تر دې دمخه د لویې پکتیا د توتاخېلو د قوم په استازۍ د (احمد ګل توتاخېل) په نامه یو تن پورته شو، ویې وویل: ((ورورنو! دا ورځ نه شړۍ کېږي، یو هغه غر ولي او بل دا غر، زه د حاجي عبدالباري منګل په استازۍ وایم چې هر ډول مالي مرستې ته حاضر دی او بل که غواړئ دا کار خلاص کړئ، یون صیب ته یې وسپارئ، دا داسې یو سړی دی چې یو کار یې سر ته نه وي رسولی، پرېږدي یې نه، وګورئ د تذکرو مسئله یې چې یوه حد ته ونه رسوله، پرې یې نه ښوده، موږ او تاسې نه کارونه همداسې پاتې کېږي، یو یې پر یوه سپارو بل

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې پر بل.))

د حاجي محمد نذیر احمدزي په کور کې د غونډې یوه شنده

ما د وروستی نتیجې په توګه ورته وویل چې نوري خبرې نه کوو که څوک غواړي ځلی جوړ کړي، نو راتلونکې سه شنبه دې، چې د میزان له (۲۰)مې نېټې سره سمون خوري، ژوندون ټلوېزیون ته راشي، نه د ځلي جواز ته ضرورت شته او نه بل څه ته، کله چې دوی دا ځلی ورانوه، دوی له موږه اجازه واخیسته؟ اوس یې چې موږ جوړوو، نو د دوی جواز ته هم اړتیا نه شته. ځینو پر جواز ټینګار کاوه، موږ وویل څوک چې پر جواز ټینګار کوي هغه دې جواز پسې لاړ شي، موږ خپل کارونه پیلوو، بل دا خو نوی منار نه دی چې موږ یې جواز ته اړتیا ولرو، پخوانی منار دی، یو ځل بیا یې له سره جوړوو.

غونډه پر همدې خبرو پایته ورسېده، خلک رخصت شول، زه (یون)، نذیر احمدزی او رشید ایوبي په یوه موټر کې کېناستو او ومو ویل چې لاړ شو د ځلي ساحه په عملي ډول وګورو. په موټر کې راته ایوبي صیب او احمدزي صیب وویل چې؛ (یون) صیب به راسره په شپاړس اولس مترو قانع نه شي چې دا کار ژر خلاص شي، ما وویل تر پنځوسو نه راټیټېږم، دوی وویل لړ بنه شه، د دوی اصلي هدف خو لا تر دې هم ټیټ (دولس) متره و، ما وویل : دا خو ډینډک دی، ځلی خو نه دی، دوی وویل: پخوانی څومره و؟ ما وویل پخوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دومره وسایل نه وو چې لوړ ساختمان پرې جوړ شي. لاهوري دروازې یانې د نجات منار اصلي ځای ته ورسېدو، پخوانی ځای مو وکوت، د څلورلارې منځ نقطه مو انتخاب کړه، ساحه لویه وه، موټرو ته یې هم مزاحمت نه پېښوه، دوی نور لاړل خپل کار پسې او زه خپل دفتر ته لاړم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ژوندون کې د ملي نجات ورځ

د میزان پر (۲۰)مه نېټه د سه شنبې ورځ ماسپښین مو په ژوندون ټلوېزیون کې د لویې غونډې لپاره ترتیبات پیل کړل. د احمدزي صیب په کور کې مې یادونه کړې وه چې که څوک رښتیا هم غواړي څلی جوړ کړي، نو د سه شنبې ورځې پر ماسپښین دې ژوندون ته راشي. د پنځمې غونډې پر مهال د خوست یو مخور ښاغلي (جنرال همت) راته وویل: ((یون صیب! زه په ښاروالۍ کې یو څوک پېژنم، که ستا خوښه وي، زه به هغه پخوانۍ نقشه یا د منار ځای ترې راواخلم.)) همت صیب درې ورځې په ښاروالۍ کې ګرځېدلی و، چا ورته نقشه او جواز په لاس نه وو ورکړي، اخر د ښاروالۍ کوم مسؤل ورته ویلي وو، چې څه وروره دا حساسه سیاسي موضوع ده، موږ ته غمونه مه ګوره، ځئ خپل کار کوئ، نه دربانډې موږ کار لرو او مه تاسې څه غواړئ، خپل کار شروع کړئ، څوک مو مخه نه نیسي. همت صیب ماته وویل، دغسې وایي، ما ورته وویل د چهارشنبې ورځ هم عاشورا ده، رخصتي ده، پنجشنبه هم موږ ټلوېزیون کې غونډه لرو، د جمعې ورځ هم هغه لویه غونډه ده، نو څه وخت به نقشه ترلاسه کړو؟ بیا مې ورته وویل؛ تاسو نورې نقشې پسې مه ګرځئ، تاسو د ښاروالۍ له ماسټر پلان څخه ماته یوازې د لاهوري دروازې د څلور لارې نقشه راپیدا کړئ چې موږ د هغې له مخې د څلور لارې د سقل یا تقاطع مرکز معلوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړو. هغه وویل ماسټر پلان کې مې تیار ملګری دی، هغه ته به ووایم، خو رنګه فوټو کاپي به کله ممکنه وي؟ ما وویل فوټو کاپي یې څه کړې، ټلیفون کې یې عکس واخله او راېې وړه، د سه شنبې ورځې ماسپښین مهال و، د تدارکاتي غونډې لپاره د لویې پکتیا له شوراګانو څخه یو څو تنه نور دوستان هم راغلي وو، چې همت صیب له خنډا ډکه خوله زما دفتر راننوته، ویل یې یون صیب شی خو مې ترلاسه کړ، خپل ټلیفون کې یې له ماسټر پلان سره سمه نقشه راوښوده، ژر مې د ده له ټلیفون څخه خپل ته کاپي کړه، په هغې کې د تقاطع نقطه په ښه ډول تثبیتېدلای شوه.

نقشه په دې ډول وه:

ما د (همت صیب) له (همت) څخه مننه وکړه او ډېر خوشاله شوم، دا مهال نږدې دېرش تنه مخور شخصیتونه او ځوانان راغلل او په ژوندون کې مو د پنجشنبې د ورځې او همدارنګه د میزان د (۲۳)مې نېټې د ورځې په ویاړ د لویې غونډې لپاره ترتیبات پیل کړل، ټول زما له نظر سره موافق وو.

د جنوبي قومونو د یووالي شورا مشران،د ځاځیو د قوم مشران، ښاغلی صمد ځاځی، بیدار ځاځی او نور مشران هم حاضر وو. ومو ویل چې د پنجشنبې ورځې لپاره باید لږ تر لږه (۸۰۰ – ۱۰۰۰) کسان غونډې ته راوبولو. په دې غونډه کې به د نجات منار د ارزښت او جوړښت په باب بحث وکړو او دا به د

(c) ketabton.com: The Digital Library

لويې غوندې لپاره يوه پيلامه وي. د غونډې پر هر برخوال به غږ وکړو چې لويې غونډې ته لږ تر لږه لس لس تنه ځان سره راولي، په دې ډول به لويه غونډه زرګونو کسانو ته پورته شي. د سه شنبې ورځې په غونډه کې مو پرېکړه وکړه چې د پنجشنبې ورځې غونډې ته به مخور شخصيتونه او قومي مشران خبروو، دې سره مو د دې غونډې لپاره يوه ټلوېزيوني (پرومو) جوړه کړه، په دې پرومو يا اعلان کې د غازي محمد نادرخان،مارشال شاه ولي خان او وزير محمد ګل خان مومند عکسونه وو، دا مو ټلوېزيون ته د نشر په خاطر ورکړه او

ساعت کې يو ځل يا دوه ځل خپرېده. د چهارشنبې ورځ مو بيا غونډې ته ترتيبات ونيول. د عاشورا ورځ وه، رخصتي هم وه او زموږ لپاره ښه فرصت و، د يادونې وړ ده، هغه غونډه چې (زمرک پادخوابي) يې يادونه وکړه هغه هم د بېلابېلو عواملو له امله باد يوړه، خپله کوربه هم لادرکه شو، نو د ځلي لپاره د عامه پوهاوي او ښه ترتيب لپاره د داسې يوې لويې غونډې جوړېدو ته ډېره اړتيا وه. د چهارشنبې پر ورځ د عبدالرشيد ايوبي په ګډون يو شمېر نور دوستان هم راغلل چې د عمومي يا لويې غونډې په باب ترتيبات لاپسې قوي شي. هر چا د ډېرو خلکو راوستلو ټېر واهه، خو ماته چې تر بل هر چا زياته د داسې غونډو جوړولو تجربه وه، د ژمنو او عمل ترمنځ راته څرګند توپير ليدل کېده، نو ژر مې يو جدول جوړ کړ، جدول په دې ډول و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

گڼه	نوم	شخص یا بنسټ	د کسانو احتمالي شمېر	لاسلیک	کتنې

ټولو هغو کسانو چې ژمنه کوله، لاسلیک مې هم ترې اخیسته، چاچې دوه زره کسان ویل، ما زړه کې دوه سوه حسابول او چا چې دوه سوه ویل هغه مې (۲۰) محاسبه کول. بیدار ځاځي د (دوه زره تنو) راوستلو ژمنه وکړه، جاوېد دلاور د (زر تنو)، (راضیې منگل) د (پنځه سوه تنو)، مشرقي شورا هم د (زرو تنو) او نورو هم همداسې لوړې ژمنې وکړې، هېڅوک نه وو چې له (۲۰) څخه تر (۵۰۰) تنو د راوستلو ژمنه یې نه وي کړې، خو حقیقت دا و چې دې ټولو څخه دې باید یو صفر کم کړی وای، خو ما له اکثرو څخه لاسلیکونه واخیستل.

په ژوندون ټلوېزیون کې د نجات ورځې د نمانځلو لپاره هم تیاری روان و، غونډه مو د پنجشنبې ورځې ماسپښین مهال تیاره کړه. (۷۰۰-۸۰۰) تنو په کې گډون درلود چې اکثره یې مخور شخصیتونه او مشران وو او یو زیات شمېر هغه مشران هم ورته راغلي وو چې تر دې وړاندې یې د ښاغلي نذیر احمدزي

په ژوندون ټلوېزیون کې د ملي نجات ورځې نمانځغونډه

په کور کې په غونډو کې گډون کړی و، درنو مشرانو په کې خبرې وکړې، هم د نجات د ورځې پر ارزښت، ماهیت او اهمیت بحث وشو او هم مو د ځلي د ډبرې د ایښودلو لپاره له ناستو کسانو وغوښتل چې هغې غونډې ته هر سړی لږ تر لږه لس تنه ځان سره راولي. په همدې غونډه کې د ځلي د جوړېدو په

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاطر د حاجي عبدالباري منګل په استازۍ یو تن د اوه زرو (۷۰۰۰) امریکایي ډالرو او حاجي صیب حکیم خان ځاځي د (شپږ زرو ډالرو) مرستې ژمنه وکړه. غونډه د شپې ناوخته د ټلوېزیون پر څپو نشر شوه، دې غونډې د عامه پوهاوي او د خلکو په ویښتیا کې خپل نقش ولوباوه.

د ځلي د ډېرې تر ایښودلو یوه ورځ دمخه او په ژوندون کې تر غونډې یو ساعت وروسته یو ځل بیا په ژوندون ټلوېزیون کې کېناستلو، نذیر احمدزی، عبدالرشید ایوبي او یو شمېر نور مطرح شخصیتونه ټول موجود وو. د یادونې وړ ده چې احمدزي صیب او ایوبي صیب یو ځل بل هم په ژوندون کې په بله غونډه کې ګډون کړی و چې د پرانیستې غونډې لپاره یې ترتیبات نیول، همدا په حقیقت کې د لویې غونډې د تدارکاتو کمیسیون و، څرنګه چې د احمدزي صیب په کور کې د لویو غونډو په ترڅ کې کومې غوڅې نتیجې او پرېکړې ته ونه رسېدو، نو ځکه مو هر څه رالنډ کړل، دلته خبرې او ویناوې نه وې، یوازې د غونډې او د ځلي د جوړېدو پر عملي لارو چارو بحث کېده او پرېکړه کېده. پرېکړه لیک او لوی باینر، سونډ سسټم او ځینې نور اړوند شیان په کار وو، د تدارک په دې غونډه کې پرېکړه وشوه چې دا یوه ملي غونډه ده په هېڅ ګوند، ډلې ټپلې او سیاسي جریان پورې اړه نه لري، ځکه نو هېڅوک حق نه لري چې د خپل ګوند یا ډلې بیرغ، باینر، لوګو، عکسونه او نور داسې تبلیغاتي مواد راوړي چې د ګوند لپاره د تبلیغاتي وسیلې په توګه ترې کار واخیستل شي. البته تردې وړاندې د تدارک کمیسیون او ځینو نورو غونډو کې زما ټینګار تردې حده نه و، ما ویل که کوم ګوند یا شورا خپله ډله تر خپل بینر یا بیرغ لاندې تنظیموي او غونډې ته یې په منظم ډول رارسوي، کنټرول، امنیت او نظم یې ټول پرغاړه اخلي، رادې ولي، څه پروا کوي؟ هغه وخت ځینو ورو ډلو او اشخاصو زما د نظر مخالفت وکړ ځکه چې د ځینو ډلو او خلکو نومونه لوی، خو افراد یې کم او په نشت حساب دي، نو ځکه خو د تدارک کمیسیون په وروستۍ غونډه کې ما ایوبي صیب او د نورو ګوندونو یو شمېر استازو ته وویل

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ټول باید له گوند او گوندبازۍ څخه تېر شو، ټولو راسره ومنله، ایوبي صیب هم راسره ومنله. د تبلیغاتي موادو، اجنډا او نورو اړوندو شیانو مسولیت ما پر غاړه واخیست. پر اجنډا مو توافق وکړ، چې د قران کریم تلاوت به وي، ملي سرود او پرېکړه لیک به وي، ډبره به په گډه ږدو او نور به دعا کوو او په پای کې به اتڼ وي او غونډه به خلاصېږي.

په همدې توافق وشو، د ډبرې د ایښودلو لپاره ما یو مېکانیزم په پام کې ونیو، د یوه لوی څادر، چې لویوالی یې څلور په پنځه مترو کې و، په جوړولو پسې مې هلکان ولېږل، څادر د افغانستان د بیرغ رنگ درلود، هدف مې دا و چې د همدې څادرڅنډه به د شمال، سویل، ختیځ، لویدیځ او مرکز مشران ټول په گډه نیسي، تېره به یې په منځ کې وي او ټول به په گډه تیږه پر خپل ځای کېږدي، په دې ډول به په محمدي طریقې سره د ټولو خلکو ونډه په کې تضمین شي او اینده کې به دا نه ویل کېږي چې ډبره د احمد یا محمود په لاس کېښودل شوه، د لویو او کوچنیو بینرونو د چاپونې ژمنه مو هم وکړه چې سهار وختي یې درته تیاروو. د ملي تحریک غړي (څړبن هدایي) دا دنده واخیسته چې سهار وختي به له چاپخونې څخه باینرونه راوړي، لوی بیرغونه به د غونډې ساحې او واړه به ژوندون ټلوېزیون ته راوړي، غونډه ماښام مهال پایته ورسېده، هر څوک د خپل کار په لټه کې شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځلي د بیا جوړونې لپاره لویه غونډه او د ډبرې ایښودنه

لکه څنګه مو یادونه وکړه د میزان پر (۲۲)مه نېټه موږ خپل کارونه ښه منظم کړل او له ژمنې سره سم مو سره هر څه برابر کړل، په ژمنو کې یوه هم دا وه چې د ډبرې د ایښودلو پر ورځ به هېڅ ګوند، ډله یا شخص حق نه لري چې خپل عکس، لوګو، بیرغ او یا هم خپل شعارونه هلته راوړي. (څړبن هدایي)

څړبن هدایي

سهار وختي په احمد شاه بابا مېنه کې چاپخونې ته ورغی، چې بینرونه، شعارونه او هغه درې لوی باینرونه راوړي چې د همدې غونډې لپاره جوړ شوي وو، لوی باینرونه د هغه ځای لپاره ډیزاین شوي وو چې مشران باید هلته ودرېږي او خپله اجنډا تعقیب کړي. د شپې ناوخته تقریباً لس بجې به وې چې ماته ښاغلي نذیر احمدزي زنګ وواهه چې که

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک د خپل ګوند یا شورا شعارونه هم راوړي پروا نه کوي، دا مهال نو غالباً چې عبدالرشید ایوبي هم ورسره ناست و، دوی دواړو دا خبره غوټه کړې وه چې سټېج به دوی جوړوي او په اصطلاح د پروګرام د چلولو چارې به هم په خپله پرمخ وړي. ما وویل دا خو د تېرو ژمنو خلاف کار دی، ځکه دا به هره ډله د ځان د تبلیغ لپاره کاروي او بیا به د اختلاف سبب شي، دوی وویل، دا دومره مهمه خبره نه ده، پروا نه کوي، دا نو داسې یو مهال دی چې هېڅوک، شخص، ډله یا ګوند نه شي کولای د شپې په دې ناوخته کې خپل باینرونه، لوګوګانې او یا هم شعارونه، ډیزاین، چاپ او تکثیر کړي، خدای (ج) شاهد دی، ماته د دوی دې کار چندان خوند رانه کړ، ځکه چې له ورایه په کې سیاسي هدف لیدل کېده، سهار وختي ځړبن هدایي له چاپخونې څخه باینرونه راوړل، ځینې یې ژوندون ټلوېزیون کې پرېښودل او نور ضروري یې د حضوري چمن سویل ختیزې څنډې (لاهوری دروازې) ته یوړل، همدا ځای د غونډې د راټولېدو ځای و، ځړبن هدایي چې هلته ورسېد، د ایوبي صیب نمبرونه بند وو، ځړبن هدایي هم پولیسو اصلي ځای ته نه پرېښوده، ماته ځړبن زنګ وواهه چې ایوبي صیب ټلیفون نه پورته کوي او بله خبره دا ده چې دلته لا وختي لوی لوی باینرونه لګېدلي ښکاري، خلک هم یو څه وختي راغلي، ما ویل چې کار جوړ دی، نو تشویش مه کوه، ما څو ځله ایوبي صیب ته زنګونه ووهل، خو ټلیفون یې جګ نه کړ، دلته په ټلوېزیون کې د ملي تحریک ځینې غړي او څه نور ځوانان راټول شوي وو، ځینو ملګرو ته مو ویلي وو، هر څوک چې د غونډې ساحې ته نږدې وي، هغوی دې خپله ځان ورسوي، زه د هوتخېلو د قوم مخورو او ځوانانو ته منتظر وم، هغوی وویل؛ ټول په ګډه ځو، موږ څو موټره په بیرغونو او دوه موټره مو په سونډ سستم او بیرغونو ډیزاین کړي وو. کله چې د هوتخېلو ځوانان او مشران راورسېدل، نو ټول سره یو ځای شولو، د موټرو یو کاروان شو، تقریباً (۳۰-۴۰) موټره او ټول به څه کم درې سوه تنه وو، د حضوري چمن پر لوري مو حرکت وکړ، د هوتخېلو د مشرانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښاغلي (یونس هوتک) او (جاوېد دلاور) ترمنځ هم د نظر یو څه اختلاف و، خو ما جاوېد دلاور ته وویل چې نن د اختلافاتو د مطرح کولو وخت نه دی، کله چې د غونډې ځای ته ورسېدو، اته نیمې بجې شاوخوا وې، ټول ستېج ډک و، نذیر احمدزي او رشید ایوبي یو لوی ټیلر موټر ودرولی، له هغه څخه یې ستېج جوړ کړی و، ښایسته ستېج، ټول مشران پرې راټول دي، مخې ته یې د خطابې مېز ولاړ دی، د (عدالت گوند) لوگو پرې نصب ده، شاته

د نجات ځلي د ډېر اېښودنې د غونډې یوه شېبه

یې یو بیرغ هم ولاړ دی، د ستېج په لیدو، د خلکو او مشرانو پر گڼې گوڼې خورا خوښ شوم، خو د بیرغ او مېز لیدلو راته خوند رانه کړ، خصوصاً دا چې د ملي بیرغونو په گڼه گوڼه کې تنظیمي او گوندي بیرغونه هېڅ خوند نه کوي، خو دا داسې یو مهال و چې خبرو او بحث ته په کې هېڅ مجال نه و، پر ستېج

د نجات ځلي د ډېر اېښودنې د غونډې یو انځور

که څه هم د پښې اېښودلو ځای نه و، خو زه خلکو له لاسه ونیولم او ستېج ته یې پورته کړم، پر ستېج باندې د معلومو کسانو ترڅنگ داسې کسان هم ولاړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وو چې ځينې يې اول ځل په داسې غونډه کې وليدل شول. ځينې يې داسې هم وو چې پخوا يې له دې ډول ملي مسايلو سره هڅو ليوالتيا نه درلودله، خو داسې خلک هم په کې ډېر وو چې هم درانه شخصيتونه وو او هم يې پخوا د ملي ګټو او ملي مسايلو لپاره پټه او څرګنده مبارزه کړې وه. ما چې مخکې تر مخکې له پخواني تفاهم سره سم اجنډا جوړه کړې وه، ايوبي صيب ته مې وويل چې له اجنډا سره سم بايد پرمخ لاړ شو، ګډوډۍ ته بايد زمينه برابره نه شي، په اجنډا کې لومړی تلاوت، بيا ملي سرود، بيا پرېکړه ليک او بيا د ډېرې اېښودل شامل وو او وروسته اتڼ، خبرو ته په کې ځای نه و، د انانسرۍ چارې لا وختي ايوبي صيب په خپله پر خپله غاړه اخيستې وې، تلاوت يې هم په خپله وکړ بيا ملي سرود وغږول شو، ما تر دې وړاندې په پښتو او دري ژبو د نجات څلي د ارزښت او اهميت په اړه څو شعارونه ليکلي وو، هغه مې ايوبي صيب ته ورکړل، څرنګه چې ايوبي صيب هغه اول ځل وکتل، نو هغه يې هم ګډ وډ لوستل، د خلکو احساسات پرې سم راونه پارېدل، خو خلک په مجموعي توګه له شعارونو پرته احساساتي او خوشاله وو. شعارونه ټول د څلي د تاريخي ارزښت او ماهيت پر محور راڅرخېدل.

د سټيج پر سر له مطرحو شخصيتونو څخه د ولسي جرګې غړي، نذير احمدزی، کمال ناصر اصولي، عبيدالله بارکزی، قادر کلاتوال، نادر خان کټوازی، نواب منګل او يو شمېر نور غړي ولاړ وو، انوار الحق احدي، ضياء الحق امرخېل، حميد الله فاروقي، حاجي فضل کريم فضل، عبدالرشيد ايوبي، عبدالخالق حسيني پشه يي، د جمهور رييس تره (عبدالقيوم کوچي)، د ښځينه وو له جملې څخه راضيه منګل او ځينې نور مطرح شخصيتونه هم حاضر وو، د قران کريم تر تلاوت او ملي سرود وروسته ټاکل شوې وه، راساً پرېکړه ليک ولوستل شي او بيا ډبره کېښودل شي، خو تر سرود وروسته د خبرو ور پرانيستل شو. نذير احمدزي او خپله ايوبي صيب خبرې پيل کړې، بيا هر چا تقاضا کوله، په دې لړ کې کمال ناصر اصولي، عبيد الله بارکزي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

راضیې منګل، حمید الله فاروقي او ضیاء الحق امرخېل خبرې وکړې، احدي صیب هم خپله لنډه وینا وکړه، حاجي فضل کریم فضل او عبدالخالق حسیني پشه یي هم خبرې وکړې، په دې منځ کې د جمهور رییس تره (عبدالقیوم کوچي) ته هم بلنه ورکړل شوه، حقیقت دادی چې ما نه غوښتل کوچی صیب خبرې وکړي، دا وخت عام پښتانه د اشرف غني سخت مخالف وو، موږ نه غوښتل له دې غونډې څخه څوک سیاسي ګټه پورته کړي. نذیر احمدزي ته مې وویل، غونډه مو د پخوانی پرېکړې خلاف سیاسي کړه، دې خلکو خو د

د نجات ځلي د ډېر اېښودنې د غونډې یو بل انځور

ځلي له جوړولو سره هېڅ لېوالتیا نه درلودله او نه یې کوم کار کړی، دا چا رابللي؟ نذیر احمدزي وویل خیر دی اوسېله کوئ، بیا به زه درته induced وایم چې ولې مو ده ته بلنه ورکړې، احمدزي صیب بیا وروسته ماته وویل چې دی مو ځکه راغوښتی و چې خلکو ته وښیو چې د جمهور رییس او حکومت ملاتړ هم موږ سره دی. دا یې هم یو اساسي دلیل کېدی شي، خو دا نظر هم ردېدی نه شي چې نذیر احمدزي له تره (کوچي) او وراره (غني) سره خپل دریځ پیاوړی کاوه. کله چې موږ د ستېج پر سر ولاړ وو، لاندې په زرګونو خلکو زموږ خبرې تعقیبولې او تائیدولې، د نږدې (۷-۸) زرو تنو په شاوخوا کې افغانان په ډېر جم و جوش سره راټول شوي وو، دا په خپل ذات کې یوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښېسارې، ملي احساساتي او عکس العملي غونډه وه، ويناوال ټول ښه وو، هېڅا هم داسې ترخه خبره ونه کړه چې په داسې غونډو کې يې احتمال وي، شعرونه او شعارونه هم په کې ولوستل شول، تکړه شاعر مطيع الله تراب هم په کې لنډ

د نجات څلي د ډبر اېښودنې د غونډې يو بل انځور

شعر ولوست، کلاتوال صيب هم څو لنډ شعرونه دکلمه کړل، پرېکړه ليک ما خپله ولوست چې پنځه مادې يې درلودلې او بشپړ متن يې په لاندې ډول دی:

بسم الله الرحمن الرحيم

د افغانستان د نجات څلي د بيا جوړونې لپاره

د ولسونو پرېکړه ليک

د افغانستان بېلابېلو ولسونو، د ملي يووالي پلويانو او ګڼ شمېر هېوادپالو، اسلامپالو، تاريخ پالو، ملتپالو افغانانو د (۱۳۹۵ل) کال د تلې يا ميزان پر (۲۳)مه نېټه د کابل ښار د حضوري چمن په سويل ختيزه سيمه کې د هېواد د نجات څلي پر تاريخي سيمه يوه لويه پراخه او پرتمينه غونډه وکړه، د غونډې په ترڅ کې يې د نجات څلي د بيا جوړونې ډبره کېښوده او دغه لاندې پرېکړه ليک يې صادر کړ:

۱ -د ملي نجات څلی چې د (۱۳۰۸هـ ش) کال د تلې په مياشت کې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

اعلیحضرت غازي محمد نادر خان ، وزیر محمد ګل خان مومند، جنرال یار محمد خان وزیري او نورو غازیانو له خوا د جهل او تورتم پر وړاندې د افغانانو د بري په ویاړ جوړ شوی و، بیا جوړول یې یوه ستره تاریخي، ملي او هېوادنۍ اړتیا وه.

۲ -د ملي نجات څلی پر افغانستان باندې د شوروي لښکرو تر یرغل وروسته د (۱۳۵۹ل) کال په لومړۍ نیمایي کې د هغه مهال په حکومت کې د یو شمېر تنګنظرو اشخاصو له خوا نړول شوی و او د تېرو څه کم څلورو لسیزو په بهیر کې هېوادپالو افغانانو د ګڼو دلایلو او عواملو له کبله د دې مجال پیدا نه کړ چې دا تاریخي څلی له سره ورغوي، دادی اوس د افغان ملت بېلابېلو پرګنې، د ملي یووالي په روحیې سره د تلې پر (۲۳) مه یو ځل بیا پر دې بریالۍ شوې چې پر خپل اصلي ځای د دې څلي د بیا جوړېدو ډېره کېږدي.

۳ -د ملي نجات څلی په هېواد کې د ملي یووالي او ملي حاکمیت د ټینګښت، د انارشۍ، ایله جارۍ او لا قانونیت د له منځه وړلو او د تورتمونو د ختمولو سمبول دی، احترام او درناوی یې د هر هېوادپال، سمونپال، قانونپال او ترقي پال افغان دنده ده.

۴ -که څه هم دې او دېته ورته د نورو تاریخي او ملي څلو جوړونه د حکومت دنده او تاریخي مسؤلیت ګڼل کېږي، خو بېلابېلو مدني ټولنو، قومي شوراګانو، ټولنیزو او ملي حرکتونو، چې تر دولت وړاندې یې په دې برخه کې مثمر او نوښتګر ګامونه اوچت کړل، دا کار یې د منني او ستاینې وړ دی.

۵ -موږ له حکومت څخه غواړو چې د هېواد د تاریخ د حافظې د خوندیتابه لپاره موثر ګامونه پورته کړي، ماضي له حال سره وصل او حال ته له راتلونکي سره د وصل زمینه برابره کړي او په دې ډول هېڅ اخلالګر او د تاریخ مسخه کوونکي ته د دې مجال ورنه کړي چې تاریخي واقعیتونه او حقیقتونه د خپل سیاسي ذوق او خپلې شخصي سلیقې له مخې تعبیر او تفسیر کړي، د اتلانو ځلانده بریاوې پیکه وښیي او غلو او داړه مارانو ته د مصنوعي اتلانو ماسکونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورواغوندي.

د هېواد د تاریخي ویاړونو او څلو
د بیارغونې او ځلا په هیله
په درنښت
د نجات څلي د بیا جوړونې د ولسونو استازي

کله چې د خبرو او شعارونو دا برخه ختمه شوه، نو ټاکل شوې وه، له مخکینې پلان سره سم ټول په ګډه د ملي بیرغ په رنګ کې د جوړ شوي لوی ځادر ځنډې ونیسي او ټول په ګډه تیره کېږدو، ځادر مې لا وار دمخه راضیې منګل خور ته ورکړی و چې ځادر به تاسره وي او تیره به هم تاسو خپله په ځادر کې ږدئ، کله چې له سټیجه راکوز شولو، نو د خلکو هجوم، ګڼه ګوڼه او احساسات دومره زیات وو چې څوک یې هم د ځادر هوارولو او پراختیا ته نه پرېښودل، دا مهال نو هغه دوستان یا مشران چې مخکې د سټیج پر سر ولاړ وو او ځینو یې انقلابي ویناوې هم وکړې په لاندې صحنه کې یو هم حاضر نه وو، ټولو پښې سپکې کړې وې او پر خپله مخه تللي وو، دلته په مخه کې هم ګڼ شمېر مشران او د بېلابېلو سیمو مخور شخصیتونه پاتې وو، ځوانان خو بېخي له شمېره وتي وو، د خلکو په ګڼه ګوڼه کې د تیرې د ایښودلو محل ته ورسېدو، لومړی مو د (پکتین ساختماني شرکت) په سکواټر چې لا وار دمخه پر ټاکلي ځای ودرول شوی و، څه ځمکه وکندله، بیا مو تیره چې د یاد شرکت له خوا له معمول سره سم په ښکلي کاغذ کې پوښل شوې وه، په ځادر کې کېښوده، ټولو ځادر ونیوه، پر ځادر باندې د لاسونو تعداد دومره زیات وو چې شمېرل یې ناشوني وو، احساسات دومره ګرم وو چې فکر دې کاوه کوم لوی قومي یا دولتي مشر په یوه ستره پېښه کې د خلکو منځ ته راغلی وي. یا هم لکه په کوم ستر دولتي مارش کې چې هر سړی کوښښ کوي د مشر تر ځایه ځان ورسوي او یا هم هغه ته لاس ورکړي، یوه ستره تاریخي ورځ وه، له ولولو ډکه ورځ، بیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولو په ګډه څادر راټول کړ او تېره يې به څادر کې تر ټاکلي محله ورسوله. تر هغه وروسته ډولونه وغږول شول او اتڼونه پيل شول، په مجموعي ډول تر (۱۲) زيات ډولچيان راغلي وو، څينو سره يې سورنچيان هم وو، بيدار څاڅي چې غونډې ته د (۲۰۰۰) تنو د راوستلو ليکلې ژمنه کړې وه، د کسانو شمېر يې هغه

د نجات څلي د ډبر اېښودنې د غونډې يو بل انځور

حد ته ونه شو رسولای، بيا يې هم خپله وسه کړې وه، خو د ډولچيانو په راوستلو کې يې رول تر ټولو زيات اوچت و. تقريباً (اته – نهه) تنه ډولچيان يوازې بيدار څاڅي راوستي وو. ماته يې وويل چې په ټول ښار کې نور ډولچيان او سورنيچيان نه پيدا کېدل، بيدار څاڅي، صمد څاڅي او نورو دوستانو ټولو په خپله سيمه کې د خلکو په خبرولو کې تر خپله وسه منډه کړې وه، خو هېڅا هم هغه ژمنه سل په سلو کې نه وه پوره کړې، چې تر غونډې دمخه يې کړې وه. څرنګه چې يو شمېر خلک د عامه تبليغاتو په واسطه دې غونډې ته راغلي وواو عمومي شمېر زيات وو، نو د ټولو هغو مشرانو پرې پرده پټه شوه چې د غونډې تر مخه يې د زرګونو خلکو د خبرولو ژمنه کړې وه. څرنګه چې اوس هم په زرګونو خلک راغلي وو، نو هر يو د څان په ګټه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نجات څلي د ډبر اېښودنې د غونډې یو بل انځور

حسابولای شول، عیناً لکه انتخاباتو کې د یو چا په گټه کارېدلې رایې چې د هغه کمپاینران یې هر یو د خپل ځان په جم کې محاسبه کوي. خیر په هر ترتیب غونډه ښه خوړه، ولولیزه، هدفمنه او له خپل مرام سره سمه پایته ورسېده او زیات شمېر رسنیو هم په ژوندۍ او ناژوندۍ بڼه منعکس کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژمنې او ځان پټونې

د هر کار لپاره ژمنه اسانه، خو د کار سرته رسونه سخته وي، د نجات ښلي په بیا جوړونه کې هم موږ د ژمنې او عمل تر منځ پر واټن او تضاد پوه شو او یو ځل بیا راته د کار او وینا خلک په ډاګه شول. زه دلته نه غواړم هغو خلکو ته چې تر ټولو زیاتې ژمنې یې کړې وي، په مستقیم ډول ګوته ونیسم، خو غواړم د حقیقت کیسه ټکي په ټکي بیان کړم، بیا هر څه په خپله په ډاګه کېږي.

کله چې موږ په ژوندون ټلوېزیون کې د لویې غونډې لپاره ترتیبات نیول، نو د جنوبي قومونو د یووالي شورا په ګډون شل دېرش تنه مخور درې ځلور ځله په ژوندون ټلوېزیون کې سره جرګه شولو. د ګڼو خبرو په لړ کې د ښلي لپاره د ډیکور، ډیزاین، ساختماني نقشې او جوړوونکي شرکت په لټه کې شو، په دې باب مو هم بحث وکړ. د دې لړۍ په دوو غونډو کې د (پکتین ساختماني شرکت) مشر (انجنیر رحمت الله ځلاند) چې تر دې مهاله ما نه پېژنده او نه مې لیدلی و او همدارنګه (انجنیر دلاور توتاخېل) چې د اوبو او برښنا وزارت یو رسمي انجنیر دی، هم حاضر وو، دی مې هم له نږدې څخه نه پېژنده، کله چې د ښلي د جوړېدو بحث مطرح شو، نو د جنوبي د قومونو د یووالي شورا یو تن مشر غالباً (نیک محمد ولسمل) وویل: ((انجنیر صیب ځلاند ساختماني چارې پر مخ وړلای شي.)) ما ورته وویل: ((څنګه دی انجنیر صیب قرباني به

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کې ورکړي که نه؟)) انجنیر صیب دلاور هم وویل چې زه به یې د مهندسۍ پر نقشه کار وکړم، انجنیر رحمت الله څلاند وویل: ((تاسې نورو شرکتونو سره هم خبرې وکړئ، هغوی چې څه نرخ درکړ، زه به یې تر هغو لس سلنه ارزانه وکړم.)) موږ ټولو ته دې خبرې خوند راکړ، موږ وویل: تر دې ښه خبره چېرته ده. انجنیر څلاند د پیسو په برخه کې دا خبره هم وکړه چې: ((که چا پیسې راکړې غورځوم یې نه او که رایې نه کړې ورپسې گرځم نه، دا د ټولو گډ کار دی، زه هم په کې قربانۍ ته حاضر یم.)) دا نو داسې یو مهال دی چې عمومي غونډې ته یوازې دوه ورځې پاتې دي او موږ یوازې دومره کولای شو چې د څلي لپاره یوازې نما (بېروني انځور) جوړ کړو. انجنیر دلاور او انجنیر څلاند دواړو ژمنه وکړه چې تر لویې غونډې یوه ورځ وړاندې موږ تاته د څلي نما درکولای شو، نور کارونه به بیا وروسته ترسره کوو، ما هم ورسره

د نجات څلي د بیا جوړونې خیالي انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ومنله، تر عمومي غونډې یوه ورځ دمخه ماښام مهال دواړو انجنیرانو ماته د ځلي یوه یوه فرضي نما راکړه او ما پر همغه شپه چاپخونې ته د چاپ لپاره ورولېږله. عمومي غونډې ته د تیاري پر مهال د ژوندون تلوېزیون په لویه غونډه کې چې نږدې (۸۰۰) تنه په کې حاضر وو، حاجي صیب عبدالباري منګل د (۷۰۰۰) ډالرو او حاجي حکیم خان ځاځي د (۶۰۰۰) زرو ډالرو مرستې ژمنه وکړه. حاجي صیب حکیم خان ځاځي موږ سره په وړه ناسته کې دا ژمنه هم وکړه چې که نور هېڅا پیسې ورنه کړې، نو زه نورې مرستې ان ټولو پیسو ته هم حاضر یم. کله چې لویه غونډه پایته ورسېده او د ځلي ډېره کېښودل شوه، نور ټول مشران پر خپله مخه لاړل. پکتین ساختماني شرکت د ځمکې پر کیندلو پیل وکړ او له نښه شوي ځای څخه یې شین خادر راتاو کړ. یو دوه ورځې وروسته ما انجنیر صیب ځلاند ته زنګ وواهه،هغه راته وویل: ((یون صیب موږ چې کله ځمکه وکیندله، له نېکه مرغه دهمغه ځلي دبنسټ تیرې راووتلې چې پخوا دلته جوړ شوی و)) په دې خبره ډېر خوشاله شوم چې موږ پر خپل اصلي ځای ډبره ایښې ده. څو ورځې وروسته

حاجي حکیم خان ځاځی

د ښاغلي نذیر احمدزي په کور کې یو ځل بیا غونډه وشوه، ښایسته ډېرو مخورو کسانو په کې ګډون کړی و، نږدې همغومره شخصیتونه چې پخوا به وو، یو ځل بیا د ځلي د جوړېدو پر عملي مېکانېزم بحث وشو، پر دې باندې هم بحث وشو چې کوم شرکت ته دا کار ورکړای شي، دا مهال نو انجنیز دلاور توتاخېل د ځلي مهندسي نقشه جوړه کړې وه او تیاره یې غونډې ته له ځان سره راوړې وه، د پکتین ساختماني شرکت مسول انجنیر (رحمت الله ځلاند)

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم حاضر و چې اوس مهال یې یوازې څو متره ځمکه شلولې وه. غونډه کې مختلف نظرونه وو، چا وویل اعلان باید وشي، د داوطلبۍ له لارې یو شرکت ته ورکړل شي، چا وویل؛ دوه درې شرکتونه دې راوغوښتل شي، تر بحث وروسته دې یو شرکت ته ورکړل شي، چا ویل همدغه شرکت چې اوس یې کار پیل کړی، همدغه ته دې ورکړل شي او چا وویل اول باید بانکي حساب خلاص شي، پیسې راټولې شي، له فیسبوکه اعلان وشي، کله چې پیسې راټولې شي، بیا دې د داو طلبۍ له لارې یو ښه شرکت ته ورکړل شي، نظرونه هم ډېر وو، هم بېلابېل او هم مختلف، خو په ولسي جرګه کې د هلمند د خلکو استازې (نسیمې نیازۍ) وویل: ((دا کار چې مو یو ځل داو طلبۍ ته وړاندې کړ او دا داو طلبۍ ما و طلبۍ چې شروع شوې، بیا میاشتې میاشتې وخت نیسي، بیا به هر شرکت ګیله کوي، چې ولې ماته دې رانه کړ، ولې دې هغه ته ورکړ، دې څخه ډېر جنجال راپیدا کېږي او بل دا خو څه دولتي پروژه نه ده او نه داسې لویه پروژه ده چې موږ میاشتې میاشتې پر داو طلبۍ تېرې کړو، بله خبره دا ده چې تاسې چېرته نقدې پیسې ورکوئ چې سملاسي یو شرکت سره قرارداد وکړئ؟)) نیازۍ زیاته کړه: ((زما په نظر دغه شرکت چې اوس یې کار شروع کړی دی، زه خو یې نه پېژنم، نه یېژنم، هر څوک چې دی، همدا دې کار شروع کړي، تر هغې به ورته پیسې هم پیدا کېږي)) دا وخت (انجنیردلاورتوتاخېل) خپله مهندسي نقشه ښکاره کړه، هغه وویل: ((ما د څلي ټولې برخې سنجولې، دې کې لوړوالی، قطر او ټول محاسبه شوي، دا تقریباً (۷۰) زره ډالره شاوخوا کېږي، دا لومړنی سنجش دی، دې کې

د ولسي جرګې غړې نسیمه نیازۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېدی شي پنځه زره ډالر زیات و کم شي، خو ډېر تفاوت په کې نه راځي.))
انجنیر توتاخېل وویل: ((زما نظر خو دادی چې همدغه شرکت چې همدا اوس یې کار پیل کړی، همده ته یې که ورکړو ښه به وي، دی به هم پر موږ گټه نه کوي.)) دا مهال د پکتین شرکت مسول (انجنیر ځلاند) پورته شو، ویې ویل: ((جوړوم، گټه درځخه نه غواړم، تاوان ته هم چمتو یم، هر څومره تاوان چې پر ما بېدئ، زه ورته حاضر یم.)) ما (یون) په دې برخه کې هېڅ ونه ویل، خو زړه مې و چې همدې شرکت ته یې ځکه ورکړي چې یو خو یې کار شروع کړی، بل وخت ضایع کېږي، دریېم دا چې اوس دې شرکت تیاره پرده غوړولې، خوازې یې راوړي، د کار لین یې برابر کړی، دا چې اوس لرې کوې او بل راوړې، دا خپله یو جنجال دی، له بلې خوا یو شمېر خلکو ته هم پلمه برابرېږي، هلته ترافیکي ستونزې هم راولاړېږي، د خلکو شکایت هم پورته کېږي، لنډه دا چې سل جنجالونه ورځخه پیدا کېږي، خو په یاده غونډه کې د ځاځیو د یوې ټولنې مشر (صمد ځاځی) او یو شمېر نور خلک موافق نه وو چې پکتین ساختماني شرکت ته دې دا قرارداد ورکړل شي، صمد ځاځي او انجنیر ځلاند دواړه ځاځیان دي او یو بل سره ښه پېژني، تردې مهاله یو بل سره جوړ نه وو، خو په دې غونډه کې اکثریت په دې نظر وو چې کار باید همدې شرکت ته ورکړل شي او ژر تر ژره کار پیل شي. په پای کې د غونډې اکثریت برخوالو پر همدې فیصله وکړه او دعا پرې وشوه.
څلور پنځه ورځې وروسته مو ژوندون ټلوېزیون کې یو ځل بیا د مرستې د راټولولو په نیت یوه وړه غونډه وکړه چې یوازې د لویې پکتیا یو شمېر مشران په کې حاضر وو. څو ورځې وروسته حاجي صیب عبدالباري منگل (پنځه زره) او حاجي حکیم خان ځاځي (شپږ زره) امریکایي ډالره مرسته وکړه. دا پیسې پکتین ساختماني شرکت ته ورسېدې، مانا دا چې د عملي کار او نظري کار تر منځ یو څه پیوستون رامنځته شو، کله چې موږ د لویې غونډې راپورتاژ د ټلوېزیون پر څپو خپور کړ، نو ډېرو دوستانو دا غونډه ډېره خوښه کړې وه،

(c) ketabton.com: The Digital Library

له لندن څخه تکړه افغان ليکوال ښاغلي (غلام محمد کاموال) راته ټليفون وکړ او ويې ويل چې د ځلي لپاره غونډه ډېره ښايسته وه، د ژوندون پر څپو مې ورته بشپړ راپورتاژ وليده، زما او د نورو افغانانو ډېره خوښه شوه، زما خو نور څه په وس پوره نه دي، کاشکې هلته وای چې تاسو سره مې په غونډه کې ګډون کړی وای، خو (پنځه سوه ډالره) به زه هم خپله مرسته وکړم، اوس مې همدومره وس دی او دا پيسې زه د خپل وراره په لاس درلېږم. څو ورځې وروسته کاموال صيب خپله ژمنه پوره کړه، (پنځه سوه ډالر) يې راولېږل او ما

د ځلي د بيا جوړونې لومړني پړاوونه

هغه انجنير ځلاند ته ورکړل، په دې ډول د نومبر تر وروستيو پورې انجنير ځلاند ته ټول (يوولس نيم زره ډالره) ورسېدل. انجنير ځلاند په دې پيسو ډېر ابتدايي کارونه راپيل کړل او د ځلي بنسټ يې کېښود او جال يې وتړه، د ځلي ټول ځمکنی بنسټ يا پراخوالی (۹) متره په (۹) مترو کې و او (۳،۳۵) متره يې ژوروالی و.

په همدې زماني بهير کې يو ځل بيا د نذير احمدزي په کور کې مازيګر مهال يوه بله غونډه وشوه، بيا ګڼ شمېر مخور په کې راټول شوي وو. نذير احمدزي ماته په ټليفون کې وويل چې مشران مې راغوښتي او يوه تشويقي غونډه ده، تاسو هم ورته ضرور راشئ، کله چې غونډې ته ورسېدم، نو رښتيا هم يو شمېر مشران راغلي وو، خو شمېر يې هغومره نه وو، لکه په نورو غونډو کې چې و، ښاغلي ضياء الحق امرخېل صيب هم حضور درلود، نذير احمدزي د غونډې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولو برخوالو ته یوه یوه لونګۍ په دې خاطر ډالۍ کړه چې ګنې د ځلي په جوړونه کې یې منډې ترړې کړي، غالباً چې نذیر احمدزي ته دا لونګۍ بل چا ډالۍ کړې وې، خو خیر په هر ترتیب لونګۍ ټولو ته ډالۍ شوې او ټولو په

د نذیر احمدزي په کور کې ستاینغونډه

ګډه یادګاري عکسونه هم واخیستل، ما خو په زړه کې وویل چې تر اوسه خو لا کار په ډېرو لومړنیو مراحلو کې دی، دې ډول ډالیو ته هېڅ اړتیا نه وه، نذیر احمدزي ته مې وویل، تر اوسه خو لا کار په همغه لومړیو شېبو کې دی، کله چې کار خلاص شوی وای، بیا به مو یو بل ته سوغاتونه او ستاینلیکونه ډالۍ کول، خلک به څه وایي چې څه توره مو کړې؟ د لونګۍ ارزښت ته هم باید پام وشي. احمدزي صیب وویل: پرېږده چې دا خلک تشویق شي، همدغه مو مشران دي موږ نور څوک لرو او بله دا چې پرېږده دوی لا پسې وهڅول شي او ځلي ته امکانات پیدا کړي، دا غونډه هم په خوښۍ او خوشالۍ پایته ورسېده، خو د ځلي لپاره ترې کوم عملي کوچ ترلاسه نه شول.

پکتین ساختماني شرکت خپل کارونه پر مخ وړل، خو کارونه ډېر چټک روان نه وو، کله چې له ځمکې څخه سیخان راپورته شول، په اصطلاح د بېخ سیخان یې په ځمکه کې ښخ او سیمنټو کې ټینګ شول، نو زه یو ځل بیا احمدزي صیب پسې کور ته ورغلم، کور یې د دارالامان واټ پر عمومي سړک حبیبي لیسې ته ورڅېرمه موقعیت لري، هلته مې ورته وویل چې یو خو باید ځلي ته پیسې پیدا کړو او بل یې کار وګورو، تر دې دمخه مې څو ځله ورسره په ټیلیفون کې هم خبرې کړې وې، خو چې نتیجه یې ورنه کړه، مجبور شوم کور ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورپسې ورغلم. ده وویل زه خارج ته په سفر روان یم، کله چې راغلم د څلي لپاره به اساسي کارونه ترسره کوو، اوس فقط ماته یو څو ورځې نور وخت راکړه، دومره کارونه دې کړي دي. یو څو ورځې نور هم صبر وکړه، ټول کارونه جوړېږي په خیر. ما وویل: سمه ده، مخکې تردې چې بهر ته لاړ شې، لومړی به د څلي کار له نږدې وګورو چې څومره کار شوی دی، ده وویل: زه خو همدا نن ماسپښین بهر ته روان یم، ما وویل: همدا اوس ځو، ساعت د سهار نږدې (لس) بجې وې. ده وویل: سمه ده، خپلو امنیتي مسولینو ته یې امر وکړ چې موټر تیار کړئ. دوه درې مرمی ضد ګاډي، پولیس او ترافیک، یو د پولیسو ګاډی او څو نور موټرونه تیار شول، زه ده سره په موټر کې کېناستم، ما خپل ډریور او یو تن امنیتي ساتونکي ته وویل چې وروسته راپسې راځئ، تر نږدې (پنځه لس شل دقیقو) وروسته په لاهوري دروازه کې د څلي موقعیت ته ورسېدو.

نذیر احمدزی او محمد اسمعیل یون د څلي د بیا جوړونې د کار کتنې پر مهال

د څلي د قراردادي شرکت مسول (انجنیر خلاند) تیار موږ ته د کار په ساحه کې منتظر و، څلی مو، چې دا مهال یې د ځمکې له سطحې سیخونه پورته شوي وو، له نږدې وکوت، احمدزي صیب قراردادي ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې سپارښتنې وکړې، هغه ورته وویل چې تاسې مشران یاست یو تن ماته خپل داسې ټلیفون نمبر راکړئ چې فعال وي، چې که زه دلته له ستونزو (له امنیتي مشکلاتو څخه نیولې نورو ډول ډول ستونزو) سره مخ شم، زه هغه ته زنګ ووهم او هغه زما مشکل حل کړي، اوس هېڅوک زما ټلېفون نه جګوي، احمدزي صیب خپل سکرتر ته امر وکړ چې هلئ ژر شئ، زما نمبر هم ورکړئ او خپل هم. انجنیر ته یې وویل که زما نمبر کله بند وي، د سکرتر مې هر وخت چالان وي، ما سره اړیکه نیسه، نور هېڅ تشویش مه کوه، انجنیر ځلاند او موږ ټول خوشاله شولو. احمدزي صیب ته مو رخصت ورکړ، زه او انجنیر ځلاند په ساحه کې پاتې شو، کله چې احمدزی صیب رخصت شو، انجنیر ځلاند ماته وویل چې کور دې ودان چې دا سړی دې دلته راوسته، زه خو دا څووم ځل دی چې ټلېفون ورته کوم، څوک زما ټلېفون نه پورته کوي، نه مې میسج ته ځواب ورکوي. ما ویل دغه دی اوس خو یې ژمنه وکړه نور به ان شاء الله کارونه سم شي.

دې سره زه د خپل دفتر پر لوري راغلم، څه موده دې کې تېره شوه، ساختماني شرکت په همغو (یوولس نیم زره) ډالرو چې دمخه مو یادونه وکړه خپل کار تر یوه وخته پر مخ یوړ، تر دې وروسته یې تر لسګونو ځله زیات نذیر احمدزي او همدارنګه رشید ایوبي ته چې د څلې له اساسي مالي ملاتړو څخه ګڼل کېدل، زنګونه ووهل، خو چا یې ټلېفون پورته نه کړ، ما هم د قراردي په شان ورته کار ترسره کړ، په لسګونو ځله مې ورته زنګونه ووهل، خو دواړو ښاغلو نور نو خپلو ټلېفونونو ته زولنې واچولې، ایوبي صیب خو د څلي د ډبرې د ایښودلو پر ورځ، همغه مهال چې له سټیجه کوز شوی و، راساً (دوبۍ) ته مخه کړې وه، ان له موږ سره یې د ډبرې ایښودلو په مراسمو کې هم ګډون ونه کړ، ما هم له همغې ورځې بیا تر دې دمه چې تر یوې میاشتې زیاته موده وشوه، بیا ایوبي صیب نه په سترګو ولید او نه مې هم په ټلېفون پیدا کړای شو، د دوبۍ په ټلیفون مې هم پیدا نه کړای شو. دا په داسې حال کې وه چې د ډبرې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

اینښودلو پر مهال یې په فیسبوک کې له خپلې ګوندي پاڼې او نورو پلوي پاڼوڅخه ټولو، په تېره بیا خپلو ګوندي انډیوالانو ته مبارکی ورکړې وې چې دادی منار مې درته جوړ کړ، دا کار یې د (عدالت) ګوند ستر ابتکار او ارمان بللی و او ځینو غړو یې هم لیکلي وو چې د دوی مبارزو رنګ راوړ. هېڅ شخص او ډلې د ایوبي صیب او عدالت ګوند په شان له دې څلي څخه دومره د ځان د تبلیغ لپاره ګټه پورته نه کړه، لکه دوی چې تصنعي او دروغجن تبلیغات وکړل، رښتیا خبره دا وه چې ماته د ایوبي صیب او د دوی د ګوند دا حرکتونه ښه نه برېښېدل، ایوبي صیب ته مې په دې خاطر هم ټلېفون کاوه چې له دې ډول دروغجنو حرکتونو او سیاسي کمپایني تبلیغاتو ډډه وکړي، البته یو شمېر اشخاصو اصولي صیب، حاجي فضل کریم فضل او ځینو نورو وړو ډلو هم د ځان په ګټه یو څه اعلانونه او تبلیغات کړي وو، اصولي پورې ځینو اړوندو لیکنو کې ویل

عبدالرشید ایوبي

شوي وو چې دا یې وکالت ته دنوماندۍ پرمهال د کمپاین د دورې یو شعار و چې دا څلی به جوړوي، خو هېچا هم د عدالت ګوند په شان بې مالګې تبلیغات نه کول. یوه ورځ انجنیر څلاند په ژوندون ټلویزیون کې زما دفتر ته راغی راته یې وویل: تر یوې میاشتې زیاته موده کېږي چې ایوبي پسې ګرځم پیدا کولای یې نه شم، اوس یې په لغمان کې د ګوند کوم غړی دی، یو پوسټ یې پورته کړی چې د نجات څلی د عدالت ګوند په هلو ځلو جوړ شوی او د دوی مبارزو رنګ راوړ، ما ویل زنګ ورته ووهه، څلاند ورته په فیسبوک کې ولیکل چې ژر دې پوست پاک کړه، کار خو نه شئ کولای، لاپې لا هم وهئ او ورته ویې ویل دلته د (یون صیب) څنګ کې ناست یم. دې سره هغه ژر

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل پوسټ لرې کړ، خو زما او د انجنیر ځلاند له تلاش سره سره بیا هم موږ د ایوبي صیب په پیدا کولو بریالي نه شو. انجنیر ځلاند ګیله وکړه چې د احمدزي صیب کور ته ورغلم، ساتونکو یې ورټلم او راته یې وویل چې نور نو دلته د منار په کارونو پسې رانه شې او خپله احمدزی صیب ټلیفون نه پورته کوي.
انجنیر ځلاند وویل: ((زه نور په دې شکل کار ته دوام نه شم ورکولای.)) ما ورته وویل: ((خیر دی ګوزاره کوه، زه به احمدزی صیب، ایوبي صیب، اصولي صیب او نور ټول دوستان پیدا کړم، په هر ترتیب چې وي، ستا مشکل به حل شي.)) دا نو داسې مهال دی چې ځلی له ځمکې څخه درې – څلور متره لوړ شوی دی. د څلي کار ورو ورو مخ پر بره روان و. دا وخت (عبدالله ارین) یو تن ځوان او تحصیل کړي افغان چې پخوا یې په (صافي هوایي شرکت) کې کار کاوه، ماته زنګ وواهه چې سبا شپه چېرته وعده ونه کړې، زما مېلمه یې، څو تنو نورو ځوانانو، ملي او سیاسي شخصیتونو ته مې هم بلنه ورکړې او په (صافي لنډ مارک) کې به ماښام سره کېنو، ډوډۍ به هم وخورو او سیاسي مجلس به هم وکړو. ما ورسره ومنله، خو نور مې ترې پوښتنه ونه کړه چې اجنډا څه ده او نور مو څوک خبر کړي دي. له وعدې سره سم صافي لنډ مارک هوټل ته ورغلو، یو یو ملګری راروان و، ښه ښایسته باشعوره ځوانان راغلل، ایوبي صیب او د ګوند دوه غړي یې (امیدحیران او یو بل تن) هم ورسره وو، دوی دواړه پخوا په نورو ډلو کې وو، خو اوس یې د ایوبي صیب لمن نیولې وه، هغوی هم راغلل.
ښه ګڼ شمېر انډیوالان چې ټول نږدې شل تنه کېدل، راټول شوي وو، پر بېلابېلو سیاسي او ټولنیزو مسایلو بحث وشو. ما ایوبي صیب ته وویل، نږدې دوه میاشتې وشوې چې ټلیفونونه دې ګُل کړي، د څلي د ډبرې تر ایښودلو وروسته لادرکه شوې، اوس به ځنګه کېږي، څلي سره مرسته؟ ایوبي صیب وویل: ((ما خو د نغدو پیسو ژمنه نه ده کړې، ما ویل چې زه خپله مکسر او پلانټ لرم، څومره مواد چې د هغه په کار وي زه به هغه ورکوم، ماته

(c) ketabton.com: The Digital Library

انجنير ځلاند هم زنګ وواهه او هغه ته مې وويل هر وخت چې دې ساختماني مواد په کار وي او کله چې دې لنتر اچوه، زه هغه مواد درلېږم)) ما ورته وويل: ((تاسو خو د احمدزي صيب په کور کې وويل چې په پيل کې هر چا هر څومره بسپنه واچوله، نور نو له يو څخه نيولې تر پنځه لکو ډالرو يانې دا چې څومره پاتې لګښت راته، هغه ټول زه ورکوم، اوس وايې چې زه يوازې د لنتر لپاره تيار مواد ورکوم، بل دا خبره عملي ده که نه؟ چې ته همغه مواد تياروې چې ساختماني شرکت يې غواړي؟ د دې موادو کيفيت به څوک تضمينوي، د سمنټو او د شګې د ګډې اندازې ګرنټي به څوک ورکوي؟)) ده وويل: ((دا ټول زه تضمينوم.)) ما ورته وويل: ((انجنير وايي زه د شپې دولس بجې يوه طبقه لنتر اچوم، د ورځې له خوا ترافيکي ګڼه ګوڼه وي، ايا ستاسو پلانټ او مکسر د شپې دولس بجې تيار وي، مزدور کار هلته وي که نه وي، له هغه ځايه چې ستاسو مکسر حرکت کوي، دا به ساحې ته څه وخت رارسېږي؟ امنيت به يې څنګه کېږي، احتمالي خرابي به يې څنګه کېږي؟ د موادو کمی او زياتی به څنګه کېږي او بله مهمه خبره دا ده چې موږ به سبا ته ساختماني شرکت سره حساب او کتاب څنګه کوو؟ ځکه هغه سره خو د نقشې له مخې پر متر مکعب خبره شوې ده. دا چې يو سړی سمنټ ورته راوړي، بل شګه، بل اوبه، بل سيخ، نو د دې ټولو حساب به بيا د کوم ترون له مخې محاسبه کېږي؟)) ده وويل: ((ما د همدغه شي وعده کړې، هغه يې چې هر وخت په کار وي زه يې ورته رالېږم.)) ما وويل: ((ايوبي صيب ستا خو په دې شګه، سمنټو، ميکسر او نورو جوړونکو موادو لګښت راځي که نه؟)) ويې ويل: ((هو راځي)) ما وويل: ((همغه لګښت محاسبه کړه همغه به

عبدالرشيد ايوبي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته ورکړو، خبره خلاصه ده.)) ده وویل: ((نه دا ماته ارزانه پرېوزي)) ما وویل: ((همغه ارزانه او وروستی قیمت محاسبه کړه!))، خو ده وویل: ((نه! زه یوازې همدا ساختماني مواد ورکوم)) زه چې پوه شوم د ایوبي صیب په زړه کې نور څه ګرځي او دی داسې شرایط وړاندې کوي چې عملي کېدل یې ناشوني دي او کله چې دا شرط ورسره ومنې، نو بیا به یې د لنټر پر شپه ټلېفون بند وي او کاریګر به وایي څو چې رییس صاحب موږ ته هدایت ونه کړي، موږ چاته مواد نه شو لېږلی او بیا په دې توره شپه کې دا کار ناشونی دی، نو ما ورته یوه کیسه وکړه: ما وویل: ((د طالبانو د واکمنۍ پرمهال به زه کله کله پېښور ته د یو شمېر فرهنګي کارونو د سرته رسونې لپاره تللم، هغه وخت د خلکو اقتصادي حالت ډېر خراب و. نو پېښور کې یو افغان لیکوال د یوه لغمان مېشتي لیکوال په باب راڅخه پوښتنه وکړه، ماته یې وویل چې څنګه دی ژوند او اقتصاد یې؟ ما ویل ژوند خو په ټول افغانستان کې تریخ دی او په لغمان کې خو بیا د دې لیکوال هم ژوند تریخ دی او هم له اقتصادي پلوه له ستونزو سره لاس او ګرېوان دی)). پېښور مېشتي افغان لیکوال راته وویل: ((خیر نو چې لغمان ته تلې، زه به درته یو دوه بوجۍ وړه واخلم، هغه ورته یوسه)). ما ورته وویل: ((له لورېینې دې مننه خو که د همدې دوو بوجیو اوړو معادل پیسې راکړې، زه به یې ورته ورسوم، بیا د هغه خوښه چې اوړه یې پرې اخیستل او که کوم بل ضروري مجبوریت یې پرې رفع کاوه. کېدی شي هغه تر اوړو بل څیز ته ډېر ضرورت ولري)) خو ده وویل: ((نه زه فکر کوم دا اوړه ښه دي)) دا چې دا مهال ژمی و، باد و باران هم و، فکر مې وکړ، زه چې تر الینګاره پورې ځم، له پېښوره تر هغه ځایه باید دا اوړه شپږو اوومو ټرو کې یوسم، له یوه به یې کښته کوم بل ته به یې پورته کوم، ټول باید شپږ موټره او شپږ کراچۍ وکاروو او ماته به هم مشکله وي چې دا بوجۍ په شا کړم او د موټر له یوه تمځایه یې بل ته انتقال کړم، هرځای کې کراچیوان او جوالي هم نه پیداکېږي او دا کرایه چې پرې ورزیاته کړو، نو نردې یوه بوجۍ بله پرې کېږي، خو سړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

(لیکوال صیب) شله و چې نه همدا دوه بوجۍ اوړه ورته اخلم او دا به ورته ضروري رسوې. د لیکوال په زړه کې اصلي خبره دا وه، چې دی (یون) خو هسې هم دا اوړه نه شي وړلای، نو راځه همدا خبره ټینګه کړه، یو خو به له ده څخه جوالي جوړکړم او بل به مې هغه بل لغمان مېشتي لیکوال ته د سبا لپاره تیاره پلمه جوړه وي چې ما خو درته اوړه درلېږل خو ده درنه وړل، په داسې حال کې چې دا اوړه په لغمان کې هم تقریباً دېته په ورته قیمت خرڅېدل او تکلیف هم پرې نه راته، خو څرنګه چې اصلاً د لیکوال زړه نه و، نو ځکه یې داسې دروند شرط ایښوده چې ما نه شو پوره کولای، زه یې چې ډېر مجبور کړم نو ما ورته وویل: ((زه درته همداسې درې بوجۍ اوړه په پېښور کې اخلم، ته یې لغمان کې هغه لیکوال ته ورسوه، کرایه هم درکوم)) خو دې سره سره بیا هم لیکوال صیب پر خپله خبره ټینګار کاوه.

ما ایوبي صیب ته وویل چې دا کیسه ترې مه جوړوه، چې زړه دې نه وي، هغه بېله خبره ده خو د دې اوړو کیسه ترې مه جوړوه، تاسو اوس وواياست چې ثلي ته پیسې ورکوې او که نه؟ او څومره ورکوې؟ ما دا هم ورته وویل چې د دووسوو مشرانو په مخکې په ډېر جرئت سره یوه ژمنه کول او له هغې څخه بیا په دې پلمو په شا کېدل، دا ستا راتلونکي شخصیت او کرکټر ته ډېر تاوان رسوي او بل موږ غوندې خلکو ته هم د ماشومانو فکر کېږي چې یو سړی دې پورته شي او د ډېرو خلکو په مخکې دې داسې یوه وعده وکړي چې هېڅ‌ا هم پرې د مجبوریت فشار نه وي راوړی، نو څه ضرورت و دې خبرو او بیا بې ځایه فیسبوکي تبلیغاتو ته چې ټول وطن مو پر سر اخیستی وي او اخر خبره دې حد ته ورسېږي چې موږ پرې دومره بحث وکړو. زما او د ایوبي صیب خبرې ترخې شوې، نورو دوستانو مداخله وکړه او ویې ویل چې دا محفل باید د ثلي پر محور راونه څرخي، نور مسایل هم دي چې باید بحث پرې وشي.
ایوبي صیب وویل، ما چې کومه ژمنه کړې، زه اوس هم پرې ولاړ یم، مانا د لنټر لپاره مواد ورکوم، هغه موږ ته د پیغور په توګه دا اشاره هم وکړه چا چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم جګې جګې لونګۍ ګانې پر سر ولې، هغوی دې اوس د ځلي جوړونې کارونه هم ترسره کړي. مقصد يې د نذير احمدزي په کور کې هغه غونډه وه چې ايوبي صيب په کې حضور نه درلود (دوبۍ) کې و او احمدزي صيب په کې زما په شمول راغلو کسانو ته لونګۍ ور پرسر کړې، ما ورته وويل چې په هغې غونډه کې تاسو نه وئ، که نه تر ټولو دمخه به تاسو پر سر کړې وای، بل تاسو هغه کس وئ چې تر ټولو زيات دې په دې کار کې لېوالتيا لرله، د غونډو انانسري دې هم کوله، تر ټولو زياتې ژمنې هم تاسو کړي، په پرانيستې لويه غونډه کې دې د خپل ګوند بيرغ، باينر، مېز او لوګوګانې ټولې کارولې وې، د ستيج چارې دې هم پرمخ وړلې، تلاوت دې هم وکړ، فيسبوک کې دې دا کار د خپل ګوند (عدالت) يو ابتکار وباله او تر ټولو بيا تاسو لومړی شخص وئ چې لادرکه شوئ، دې غونډه کې زه او ايوبي صيب چندان توافق ته ونه رسېدو، خو د دې يادونه مې وکړه چې هر چا هر چېرته په هره لويه او وړه غونډه کې تورې او لاپې وهلې وي او بې ځايه ژمنې يې کړې وي، په همغه شان يوه غونډه کې به يې بايد بيا يادونه وشي چې دغو خلکو خپله ژمنه پوره نه کړای شوه. د عبدالله ارين ورور محفل کې که څه هم نورې خبرې هم وې، خو يوه درنه برخه يې ځلي رانغاړله. څو ورځې وروسته ايوبي صيب بيا دوبۍ ته لاړ، خو د ساختماني شرکت مسول انجنير رحمت الله ځلاند پسې تعقيبوه، هغه راته بله ورځ زنګ وواهه چې له ايوبي څخه مې (سل زره) افغانۍ ترلاسه کړې، پر همغه ورځ مې د خپل يادښت په کتابچه وليکلې، همغه مهال مې پر ډالرو محاسبه کړې (يونيم زر) ډالره شول او د پخوانيو پيسو په ګډون چې قراردادي ته ورکړل شوې وې او دا مهال ټولې (يوولس نيم زره) ډالره کېدل، له هغو پيسو سره مې د يادښت په کتابچه کې وليکلې. څه موده نوره هم تېره شوه نور نو يو ځل بيا د ځلي د اصلي مدعيانو، احمدزي صيب، اصولي صيب، ايوبي صيب او نورو په لټه کې شوم، څومره زنګونه چې وهو د چا ټليفون ځواب نه ورکوي، احمدزي صيب ته مې بې حده زيات زنګونه ووهل، خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هېڅ ځواب مې ترلاسه نه کړ. د څلي کارونه څه موده د پيسو نشتوالي له امله پر ټپه ودرېدل، داسې يو مهال راورسېد چې د عوامو په اصطلاح د پولۍ ټک ته کېناستو، حيران وو چې څه وکړو. قراردادي د (ساختماني شرکت مسول) هم هر چاته ځان په ټيلېفونونو ستړی کړی و، خوله هېچا څخه يې مثبت ځواب نه و ترلاسه کړی، نو يوازې زه ورته پاتې وم، هغه ته چې به هر ځومره قهر ورغی، نو يو ځل به يې د ټيلېفون له لارې ماته زړه خالي کاوه، ټلوېزيون ته به هم وخت پر وخت راته. ما ورته وويل يو ځل به ګلاب منګل سره هم وګورو، هغه د څلي د ډېرې د ايښودلو په غونډه کې د خلکو په خبرونې کې ښه مرسته کړې وه، هغه مهال ګلاب منګل د سرحدونو او قبايلو چارو وزير و او دا مهال د ننګرهار والي دی. منګل صيب ماته ويلي وو لومړی به هغو خلکو ته انتظار وکړو چې په پرانيستې غونډه کې يې لاپې شاپې وهلې، که هغوی څه ونه کړل بيا به موږ ګورو او خپله هڅه به کوو. ګلاب منګل نو موږ ته د يو ښه هيله من ريزرف ځواک په توګه پاتې و. د څلي کارونه پر ټپه ولاړ وو، ما يو دوو کسانو ته په پټه هم دنده سپارلې وه چې هر وخت د څلي پر شاوخوا راڅرخئ، په اصطلاح ګزمه کوئ، يوه ورځ يوه ماته راپور راوړ چې نه يوازې پر څلي کار بند دی، بلکې د شنې پردې شاته کله کله پوډريان هم راځي او ځان پټوي، دې خبرې سره ډېر خفه شوم، انجنير ځلاند ته مې وويل، وروره پيره دار دې بايد ډېر متوجه وي، هغه وويل زموږ کاري وسايل يې هم پټ کړي دي. زموږ له مشکلاتو سره سره له ګلاب منګل سره زموږ ملاقات ونه شو، خو د ټيلېفون له لارې مې تر لسو ځلو زيات هغه ته يادونه کړې ده. اقتصادي مشکلات همداسې پر خپل ځای پاتې وو چې يو دوست راسره په تماس کې شو، ويې ويل چې د څلي په رابطه له کندهار څخه د جنرال عبدالرازق پيغام لري، په ژوندون ټلوېزيون کې مې ورسره د ملاقات وخت وټاکه، دوه ساعته وروسته له نورو ملګرو سره راورسېدل. د جنرال عبدالرازق سلامونه يې هم راورسول او د څلي لپاره يې د هغه (شل زره) ډالره نقدي مرسته هم راکړه او دا يې هم وويل

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې جنرال صیب وویل دا مرسته به مستقیماً یون صیب ته رسوئ او درېیم شخص ته به يې نه ورکوئ، نو دادی د هغه مرسته موتاسو ته در تسلیم کړه، ما هغوی ته وویل راځئ دا مرسته به مستقیماً تاسو خپله د ساختماني شرکت مسول ته ورسوئ او زه به د هغه په مخکې له جنرال صیب څخه مننه وکړم، هغوی وویل موږ نه غواړو د جنرال صیب د مرستې په برکت خپل ځان په رسنیو کې څرګند کړو، موږ ته يې چې څه ویلي وو، هغه همدا وو، نور نو ستاسو خپل کار دی. ما پر همغه ورځ انجنیر ځلاند ته زنګ ووهه، هغه په ګردیز کې و، ما ورته وویل چې کابل ته راشه چې د جنرال صیب عبدالرازق مرسته درته تسلیم کړم، هغه وویل دوه ساعته وروسته

جنرال عبدالرازق

دررسېږم. دوه ساعته وروسته هغه هم ځلي ته راورسېد او زه هم ورغلم، د جنرال صاحب عبدالرازق (شل زره ډالره) مرسته مې ورتسلیم کړه او موږ دواړو له جنرال رازق څخه مننه وکړه او خبر مو ورته د ژوندون ټلوېزیون پر څپو خپور کړ. په دې ډول د ځلي کار، چې یو څه موده ټکنی شوی و او دا مهال نږدې څلور پنځه مترو لوړوالي ته رسېدلی و، یو ځل بیا له سره پیل شو او په دغه برخه کې راپیښې شوې تشویشونه یو څه رفع شول.

دا مهال انجنیر ځلاند وویل: ((که مالي امکانات راته برابر شي، نو زه په به پاتې دریو میاشتو کې د ځلي ساختماني چارې بشپړې کړم.)) ځلی لا لس مترو ته نه و رسېدلی چې یو ځل بیا د پیسو کمښت احساس شو. انجنیر ځلاند وویل چې ماته راکړل شوې پیسې تر هغو ډېرې کمې دي چې ما لګولي دي. دا مهال چې موږ د ځلي ټول لګښت له (۷۰-۷۵) زرو ډالرو پورې اټکل کړی و، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساختماني شرکت تقاضا څه بل ډول راته ښکاره شوه. یو ځل بیا زه د نذیر احمدزي په لټه کې شوم چې له ساختماني شرکت سره کېني، حسابونه ورسره پاک کړي او پاتې پیسې ورته ور ورسوي. هر څومره ټلېفونونه چې مې ورته وکړل احمدزی صیب مې گیر نه کړای شو. کله د خارج، کله په داخل کې د جلسې او کله هم د سکرتر له خولې د بېلابېلو پلمو په واسطه ځواب شوم، کله کله خو یې هېڅ ځواب هم نه وایه، د ټولو هغو ټلېفونونو شمېر چې ما به احمدزي صیب ته کړي وي، تر (۵۰) ځلو زیاتېږي. کله چې ټلېفونونو ځواب رانه کړ، نو بیا مسېجونو ته اړم شوم، یوازې یو مسج یې ځواب کړ چې د ولایتي شورا گانو له وکیلانو سره په جلسه کې یم، بېرته درته زنگ وهم، تر هغه وروسته مې بیا ورته ټلېفونونه وکړل، خو د یوه ځواب یې هم رانه کړ، بیا مې ورته مسېج وکړ چې کوم داسې کارونه دي چې تر ځلي زیات مهم دي او ته یې دومره مصروف کړی یې چې په دوو میاشتو کې ماته ځواب نه شې راکولای؟ نذیر احمدزي په پای کې زما مسیجونو ته ځواب هم بند کړ.

خدای (ج) خبر دی چې نذیر احمدزي څخه تر دې حده خفه شوم چې ما ویل په ټول عمر کې به بیا ورسره خبرې ونه کړم. زړه کې مې شیطان څو ځله داسې وسوسې واچولې چې افسوس د هغه ملت پر حال چې استازي یې دومره بې تفاوته وي، دا نو داسې یو مهال و چې نذیر احمدزي د خپل وخت او کار یوه زیاته برخه د (قومندان زرداد فریادي) ساتنې او مېلمه پالنې ته وقف کړې وه. وکیل صاحب، (قومندان صیب) ته په شپه ورځ کې (۱۲) ساعته وخت درلود خو د پوهنتون یو استاد ته یې په دوو میاشتو کې د یوه مهم ملي کار لپاره دوه دقیقې وخت نه درلود. دا په داسې حال کې ده چې د کرزي په

د ولسي جرگې غړی نذیر احمدزی

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاکمیت کې چې کله هم په ولسي جرگه کې د کوچیانو لپاره څوکۍ ځانگړې کېدلې، نو یوناما، د انتخاباتو گډ کمېسیون او ان د کرزي صاحب د حکومت کابینې، کوچیانو ته ټولې (پنځه څوکۍ) په پام کې نیولې وې. خو ما (یون)، ډاکټر عمر زاخېلوال، کاوون کاکړ او ډاکتر اکرم خپلواک بېلابېلې احصایې یا شمېرنې راټولې کړې، د ټولو یادو ارگانونو دروازې مو وروټکولې او دا مو ورياده کړه، چې کوچیان د خپل نفوس له مخې د (پنځه لسو) څوکیو مستحق گڼل کېږي، کله چې دا ټول اسناد یادو ارگانونو ته ورسېدل او کابینه کې هم پرې بحث پیل شو، نو ډاکتر انوارالحق احدي د کوچیانو د حقه حقوقو ملاتړ وکړ او ډاکتر عبدالله عبدالله چې دا مهال د بهرنیو چارو وزیر و مخالفت، په پای کې کابینې یوه منځنۍ لاره غوره کړه، نه پنځه او نه پنځه لس، کوچیانو ته یې (لس څوکۍ) مختصې کړې. که چېرې کوچیانو اوس پنځه څوکۍ لرلای او په هغوی کې یوه یا دوه د مېرمنو وای، نو کېدی شي ښاغلي نذیر احمدزي ته په کې د وکالت چانس نه وای برابر شوی. احمدزی صیب او د کوچیانو نور وکیلان کېدی شي ان تراوسه پر دې حقیقت خبر نه وي چې په ولسي جرگه کې د کوچیانو د حقه حقوقو (څوکیو په تثبیت کې) چا زیار گاللی دی، خو خیر په هر ترتیب اصلي گیله او خفگان په دې کې وو چې ما له احمدزي صیب څخه کومه شخصي غوښتنه نه لرله او نه زه له ټولنیز، اکاډمیک او سیاسي پلوه په داسې یوه ټیټ موقف کې وم چې د احمدزي صیب لاسنیوي ته اړتیا ولرم. ان په همدې ولسي جرگه کې زما مېرمن (ارین یون) په ملي مسایلو کې تر ډېرو وکیلانو ډېره فعاله او هڅانده ده او د تحصیل کچه یې هم تر ډېرو لوړه ده (په ادبیاتو کې ماستري لري)، خو څرنگه چې د نجات څلي موضوع یوه ملي مسله وه او احمدزی صیب یې د بیا جوړوني له اساسي غړو څخه و، نو ځکه خو د کار او مسولیت یوه اساسي برخه ده ته راجع کېدله. کله چې له احمدزي صیب څخه د بیا بیا اړیکو نیولو له پلوه نهیلی شوم، نور مې پر هغه درنه تیره کېښوده او غوښتل مې د نورو اشخاصو په لټه کې شم، یو ځل بیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګلاب منګل سره په تماس کې شوم، هغه وویل څه شو احمدزی صیب، اصولي صیب، ایوبي صیب او هغه نور وکیلان چې د افتتاح پر ورځ یې د سټیج پر سر هیڅچا ته اجازه نه ورکوله؟ هغه ته مې له سره د احمدزي صیب داستان تېر کړ او ومې ویل چې اصولي صیب سره هم پر اړیکو ټینګولو بریالی نه شوم. د اصولي صیب دوه ټلیفون نمبرونه ما سره وو، یو ښځي چوپ او دویم کله کله زنګ تېراوه، خو ځواب یې نه راکاوه، رښتیا خبره وه چې اصولي صیب څخه هم یو څه خفه شوم، خو د احمدزي صیب په انډول نه، ځکه اصولي صیب د مالي مرستې په برخه کې له پیله هم ډېرې لاپې نه وې وهلې. انجنیر ځلاند هم یو ځل بیا ټولو ته ټلیفونونه کړي وو، خو نتیجه یې صفر وه، ماته یې هم څو ځله ټلیفونونه وکړل، خو ما یې ټلیفونونه ځواب کړي او هر ځل مې ورته ویلي تر څو چې دا ټول خلک پیدا نه کړم، تر هغه پورې موږ غوښې نتیجې ته نه رسیږو، ځلاند څو ځله ماته د ګواښني په ژبه وویل چې زه میډیا راغواړم او دا ټول حقیقتونه ورته وایم، ما ورته وویل خیر دی اوسېله کوه، دا ډېر شرم دی، مخالفین به وایي چې دوی یو څلی نه شي جوړولای، نو نور کارونه به څنګه ترسره کړي؟ کله کله به یې وویل چې دا او هغه ټلوېزیون راپسې راغلی و، د شمشاد ټلوېزیون نوم به یې ډېر اخیسته او ویل به یې چې هغوی ډېر اسرار کوي چې دا څلی ولې نه جوړېږي؟ د ده په وینا چې د هغوی ژورنالیست څو ځله ما پسې راغلی، خو ما ورسره له مرکې ډډه کړې ده، ما وویل ټولو ټلوېزیونونو ته زما نمبر ورکړه، مسؤلیت یې پر ما، ته ورته ووایه چې زه یو ساختماني شرکت یم ماته که چا پیسې راکړې کار کوم او که نه وي کار به ولاړ وي، سیاسي او نور مسولیت یې ستا پر غاړه نه دی. د شمشاد ټلوېزیون د خبریال په باب باید ووایم چې هغه اول ما سره مخامخ کړه چې زه یې حاجي صیب فضل کریم پسې ولېږم چې یوه ځانګړې مرکه ورسره وکړي، حاجي صیب فضل کریم ته مې د څلي په خاطر درې ځله یادونه وکړه، لومړی ځل مې زنګ وواهه، ما ویل چې حاجي صیب کله وخت لرې چې د څلي په

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړه درسره خبرې کوم، ویې ویل کوم ځلی؟ ما وویل د نجات ځلی چې تاسو یې پرانیستونکې یا ډېر ایښودنې غونډه کې ګډون درلود، ویې ویل په فرصت کې به خبرې وکړو. دویم ځل چې مې زنګ ورته وواهه ما ویل حاجي صیب ځلي کې باید خپله ونډه واخلې، مانا مالي مرسته وکړې، هغه وویل زه خو اوس (دوبۍ) ته پر لاره یم کله چې راغلم خبرې به وکړو. کله چې راغی، بیا مې ورته زنګ وواهه، ما ویل حاجي صیب ځلي کې به مرسته وکړې، زه له نږدې درځم، خبرې به درسره وکړم، هغه رمزي او مالګینه خندا وکړه، ځلی، ځلی، کوم ځلی؟ هغه خو د پکتیاوالو دی، د مشرقیوالو یې پرې څه؟ ما وویل حاجي صیب هغه د ټولو پښتنو او ټولو افغانانو دی، یوازې په پکتیا والو پورې اړه نه لري، که په هغوی پورې یې اړه لرلای، نو تاسو او نورو زرګونو افغانانو څه کول چې په پرانیستونکې غونډه کې مو ګډون کاوه او د سټیج پر سر مو وینا کوله؟

حاجي فضل کریم فضل

حاجي فضل کریم هم د هغو کسانو له جملې څخه و چې هم یې پر سټیج وینا وکړه او هم یې له شمشاد ټلویزیون څخه په ژوندۍ بڼه د غونډې یوه زیاته برخه خپره کړه او هم کله چې غونډه خلاصه شوه، له ژوندون ټلویزیون او نورو سره یې ځانګړې لنډه مرکه وکړه، د ګلانو یو اوږد امېل یې غاړه کې و، عیناً لکه په هند کې چې غټ غټ سېټان ټاکنو ته ولاړ وي او یا هم کوم سېټ (خان) کوم لوی محفل ته وینا کوي، یا د کوم لوی پروګرام افتتاح ته راغلی او پلویانو یې ورته د ګلانو اوږد امېل پر غاړه ځړولی وي. د حاجي صیب له رمزي خندا څخه ماته پته ولګېده چې نه د مرستې لېوالتیا لري او نه هم غواړي ما سره په دې برخه کې ځانګړې ملاقات وکړي، نو پر ده مې هم درنه تیره کېښوده، کله

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې يې ماته د ژورنالېست د ټينګار مسئله ياده شوه ما ويل چې دی دې د ټلوېزيون مسول شخص راولي چې زه يې د حقيقت سرچينې ته بوځم. غالباً چې د شمشاد ټلوېزيون په شمول د نورو ټلوېزيونونو خبريالانو به د څلي په باب د معلوماتو پر خپرولو هغومره ټينګار نه وي کړی، لکه د ساختماني شرکت خاوند چې دعوه لرله او ده غوښتل د رسنيو له لارې پر موږ فشار زيات شي چې ده ته ژر پيسې په لاس ورشي. کله کله به يې د فيسبوکي خبرونو ګواښونه هم کول او کله کله به يې يو لنډ پوسټ هم پورته کړ. يوه ورځ يې راته يو ډېر تريخ اخطار راکړ او ويې ويل: ((يون صيب! که دا خلک ماته پيسې رانه کړي، نو زه سکواټر راغواړم، ميډيا هم راغواړم، دا څلی نړوم، پرېږده چې زما پيسې هم په کې لاړې شي، خو دوی ته خپل زور ښيم.)) ما ورته وويل: ((پام چې دا کار ونه کړې، په شرمو به وشرمېږو.)) ما انجنير ځلاند ته بار بار ويلي چې دا مسله به په هېڅ ډول رسنيزه کوو نه، ځکه يو وخت به پيسې پيدا شي، خو د رسنيو تورونه او پېغورونه به هماغسې پاتې شي. ده هم تر ډېره وخته زما پر نصيحت عمل وکړ او خبره ډېره رسنيو ته ونه وته، خو د پيسو د کمښت او بيا بيا غوښتنې مسله لا هماغسې جاري وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځلي د بيا جوړوني لپاره ليکلی تړون

د (۱۳۹۶ل) کال د وري يا حمل پر (۲۰) نېټه زه جلال اباد ته تللی وم او زړه مې و چې لومړی (ښېوې ولسوالۍ) او بيا له هغه ځايه (کونړ) ته سفر وکړم، شپه مې له (سنگر مومند) سره وه، سنگر د ملي تحريک غړی دی، څو تنه نور ملگري هم راغلل، د شپې تر (۱۲) بجو مو ادبي او سياسي بنډار وکړ، هغوی پر خپله مخه لاړل او ما په ځانگړې خونه کې د خوب لپاره تياری ونيو. بالښت مې سر لاندې کېښود، يو ځل بيا د ځلي په فکر کې ډوب شوم، يو ساعت چورت مې وواهه، خوب رانغی، بېرته مې گروپ روښانه کړ، ما ويل هسې نه چې د دې ساختماني شرکت مسول پر دې ځلي څه ونه کړي، نو ځان سره مې يو احتمالي او فرضي لېست جوړ کړ چې کله هم بېرته له سفره کابل ته ستون شم، نو لومړی به دې يو يو شخص ته زنگ وهم، کور ته به ورپسې ورځم او د ځلي مسله به يو طرفه کوم. په دې لست کې دغه لاندې کسان شامل وو:

((گلاب منگل، انوارالحق احدي، عبدالرشيد ايوبي، همايون همايون، راضيه منگل، حميد الله خيبر، اصغرخېل منگل، حاجي فضل کريم فضل، مشرقي شورا، کمال ناصر اصولي، شېر علي خان شېر، ضياء الحق امرخېل،

(c) ketabton.com: The Digital Library

حمید الله فاروقي، ډاکټر زلمی احمدزی، بیدار ځاځی، قدرت الله سهاک، احسان الله کاموال، حلیم فدایي، حیات الله حیات، نبي مصداق، حکم خان حبیبي، غلام نبي فراهي، کلیمزی وردگ، ډاکټر فاروق وردگ، مولوي تره خېل محمدي، حاجي نوروزخان، عمر ننگیالی، امیر خان یار، نادر خان کټوازی، زمرک پادخوابي، صمد ځاځی، قیوم کوچی او خپله زه (یون).)) دې هر یو ته مې یو احتمالي رقم په پام کې ونیو، ما ویل سر له سبا به دا لست تعقیبوم او کوم مقدار چې ما هر یو ته په نظر کې نیولی و، که ترې حاصل شوی وای نو تر (۹۵-۱۰۰ زرو ډالرو) پورې رسېدل. د دې خیالي او احتمالي لست تر اکمال وروسته هم چنداني خوب رانغی.، یوازې د سهار تر لمانځه وروسته مې یوه شېبه خوب وکړ، ټوله شپه راباندې نارامه تېره شوه. زړه کې مې وسوسه وه، هسې نه چې قراردادي خپل گواښونه عملي کړي، یا رسنۍ راوغواړي او یا د ځلي پر نړولو لاس پورې کړي، ځکه چې څو ځله یې ماته د دې خبرو گواښنه کړې وه. سهار (۹) بجې شاوخوا له جلال اباده د کونړ پر لوري رهي شوم، زړه مې و، یوه شپه هلته تېره کړم او سهار بېرته جلال اباد او بیا کابل ته راشم، ښېوې ولسوالۍ ته لا رسېدلې نه وم چې له کابله د (بهترین پکتیاوال) زنگ راغی، ماته یې وویل استاده چېرته یې؟ ما وویل جلال اباد کې، ویې ویل له ځلي څخه خبر نه شوې؟ ما ویل نه، څه خبره شوې ده؟ دې سره مې زړه کې وسوسه زیاته شوه، ویې ویل بېگاه ماښام هغه قراردادي دی که څه بلا ده، ځلاند ورته وایي که څه ورته وایي، هغه سکواټر راوستی و، غوښتل یې ځلی ونړوي، ما وویل: ((له ځلي سره نو د هغه څه کار دی، هغه خو یوازې قراردادي دی)) پکتیاوال وویل: ((هغه وایي چې ماته څوک د ځلي پیسې نه راکوي، نو ځکه یې زه نړنگوم)). ما وویل: ((هغه ته خو موږ پیسې ورکړي او څه یې چې پاتې هغه ورکوو، د ده پیسې خو خوړل کېږي نه، دا چې مشران نه شته پیدا به شي، ځلی خو د ده شخصي نه دی او بل تر اوسه چې جوړ شوی هم دی، د ده په پیسو خو نه دی جوړ شوی، که د ده په کې څه پیسې مصرف شوي وي، هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

طبعاً اصول دي، چې هېڅ قراردادي ته څوک ټولې پیسې په یو ځایي ډول نه ورکوي او ده ته خو موږ تر اوسه نږدې (پنځه دېرش زره) ډالر وررسولي دي.)) بهترین پکتیاوال وویل چې موږ ټولو ورته وویل، خو دی ډېر شله و، د ځلي د پیک ځینې برخې یې هم په سکواټر کنډو کنډو کړې، خو بیا د سیمې ټول ځوانان راټول شول او دی یې د ځلي نورې ورانونې ته پرېنښود، پکتیاوال وویل، ما بېګاه ماښام ناوخته تاته ډېر زنګونه ووهل، ستاسو ټلیفون ګل و، نو ځکه مې اوس یو ځل بیا درته ټلیفون وکړ، اوس ښه شو، ټلیفون دې رخ شو، بهترین پکتیاوال د ملي تحریک غړی او د پکتیا د ډېرو ښو ځوانانو له جملې څخه دی، هغه چې ما سره ټلیفون کې خبرې کولې، نو ډېر ژړغونی او خواشینی و، ماته یې وویل: ((استاده هر څنګه چې کېږي د دې ځلي غم وخورئ، والله چې شرمېږو زیاتي.)) ما خپل ډرېور ته وویل، راوګرځه مخ په کابل، ډرېور او ساتونکو وویل: څه خبره ده، ما ویل خیریت دی، د نجات ځلي کې یو څه مشکل دی، بېرته باید کابل ته لاړ شو. کله چې موټر بېرته د جلال اباد پر لوري خپل مسیر برابر کړ، نو قراردادي (انجنیر ځلاند) ته مې زنګ وواهه، ما ویل څه خبره ده وروره په ځلي کې؟ ده وویل: ((ماته څوک پیسې نه راکوي، زه خو څه لېونی نه یم چې ځلي به جوړوم، ما بېګاه ړنګوه، خپلو پیسو نه هم په کې تېر وم، میډیا مې هم راغوښتله...)) ما ورته وویل: ((دا ستا شخصي ځلی دی چې ته به یې ړنګوې؟ تا خو د کار په مقابل کې پیسې اخیستې دي، وړیا خو دې کار نه دی کړی؟)) ده وویل: ((تاسو چې ماته کومې پیسې راکړې، ما څو چنده د هغو لګولې، راشئ ما سره

بهترین پکتیاوال

(c) ketabton.com: The Digital Library

حساب وکړئ..)) ما وویل: ((ستا چې کومې پیسې پاتې دي، هغه حساب به درکړو او ته چې دا ځلی ړنګوې، هغو خلکو چې په کې پیسې ورکړي د هغوی ځواب به څوک وایي، تاوان به یې څوک ورکوي؟ بل دا خو د ټول ملت ګډ افتخار دی، د چا شخصي نه دی او نه ستا شخصي دی چې سکواټر دې وریپسې راوستی، د ده ړنګول خو د ملت د ویاړوونو ړنګول دي.)) هغه ماته وویل: ((بړ بړ مه غړیږه، ستا هم شخصي نه دی، زه خو یې دغسې کوم که څوک نر وي، رادې شي او دلته دې ودریږي چې زه ورسره څه کوم؟)) ما وویل: ((ګوره خوله دې سمه خوځوه، زه دوه بجې دررسیږم او راساً ځلي ته درځم، که ته نر وې ته هم راشه او سکواټر دې هم راوله چې زه بیا تا سره څه کوم؟)) ده وویل: ((که ته نر یې او د نر زوی یې نو راشه بیا به ګورو)) خبرې ډېرې ترخې شوې. بهسودو ولسوالۍ ته چې راورسېدو ، د ننګرهار والي (ګلاب منګل) ته مې زنګ وواهه، ما وویل عاجل کار مې درسره دی، د پنځه دقیقو لپاره دې ګورم او بیا عاجل کابل ته ځم، هغه وویل: چېرته یې؟ ما وویل جلال اباد کې، هغه وویل: (۱۲) بجو ته راشه زموږ جلسه به هم خلاصه وي، سره وبه ګورو، سکرتر یې امنیتي چک پوستونو ته ویلي وو، لس کم دولس بجې ورسېدم، دا داستان مې ټول ورته تېر کړ، ګلاب منګل ډېر خفه شو، سکرتر ته یې وویل، عاجل لاړ شه له صرافه یې اخلئ که له بل چا، عاجل ماته لس زره ډالر پیدا

محمد ګلاب منګل

کړئ! زه هم ډېر خفه وم او ګلاب منګل هم ډېر خفه شو، ماته یې وویل د ټیکه دار یا قراردادي نمبر درسره شته، څوک دی؟ د کوم ځای دی؟ ما وویل

(c) ketabton.com: The Digital Library

(انجنير ځلاند) نومېږي، د پکتيا دی، ده وويل: د پکتيا دی؟ ورمېږ دې د ده مات شي. ټلېفون يې ورته وکړ، په نرمه لهجه يې ورته وويل، وه انجنير صيب دا ولې داسې کوې؟ هغه وويل: ماته څوک پيسې نه راکوي، نو ده وويل چې پيسې نه درکوي بيا خلک داسې کوي او يون صيب سره دې بيا داسې وضع کړې؟ اول خو دا خبره سمه ده چې دا منار د ټولو افغانانو وياړ دی، خو ډېر وياړ يې بيا موږ او تاسو پکتياوالو او جنوبي والو ته منسوب دی، نو يو څوک چې بيا له مشرقي او لغمان څخه راځي او تا سره په دې کار کې دومره منډې رامنډې وهي، نو بيا موږ ورسره داسې چلند وکړو؟ خدای حاضر دی چې يون صيب تر اوسه پورې ماته تر لسو زيات د دې څلي يادونه کړې، همداسې هر پښتون او هر افغان پسې تللی، ستا چلند ماته مناسب ښکاره نه شو.. اوس داسې وکړه چې زه يون صيب ته لس زره ډالر ورکوم، که نور هېڅ درنه کړل، زه په هر ترتيب چې وي دا پيسې پيدا کوم. خپل کور درته خرڅوم خو دا پيسې پوره کوم. ته نور جنجال مه جوړوه، پنځه لس شل دقيقې وروسته يې يو سکرتر لس زره ډالره راوړل او ما ورڅخه رخصت واخيست، ډرېور ته مې وويل: د کابل پر لوري حرکت کوه، څومره چې ژر تللای شې حرکت کوه. کابل ته دوه نيمې بجې ورسېدو، خپل دفتر ته چې ورسېدو، نو اودس مې وکړ پر سر مې هم اوبه تېرې کړې، لږه دمه مې وکړه، بيا مې دوه ساتونکو او يو تن امنيتي مسول ته وويل: ځان تيار کړئ چې ځو څلي ته! دې وخت کې زنګ راغی، يو تن ځان معرفي کړ، د جنوبي د قومونو د يووالي شورا څخه يو، ويې ويل که دفتر کې ياست، موږ او انجنير ځلاند درځو، ما ويل راشئ! څه کم څلور بجې به وې چې راغلل، نېک محمد ولسمل، څو تنه نور سپين ږيري او انجنير ځلاند ورسره وو. دوی وويل دغسې ستاسو او د انجنير ځلاند تر منځ څه کشيدګي او خفګان رامنځته شوی، موږ غواړو دا ستونزه حل شي او دا خفګان زيات نه شي، نو ځکه موږ دلته راغلو که کومه خبره تروه ترخه تېره شوې وي، چې له هغو څخه تېر شو او ټول د ورونو په څېر د دې منار په جوړونه کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

برخه واخلو، تاسو رښتیا هم په دې برخه کې ډېرې منډې ترړې کړې، خدای دې اجرونه درکړي. بیا انجنیر ځلاند هم یوه سسته غونډې ښښنه وغوښته، ما وویل زه له (ځلاند) څخه خفه یم، دا څلی نه زما شخصي دی، نه د ده دی، باید د ورانولو هڅه یې نه وای کړې، په دې ترې ډېر خفه یم، خیر ماته چې یې کوم ترخه الفاظ کارولي، هغه د دې څلي په خاطر زه زغمم، که نه داسې هم نه ده چې موږ په هره مسله کې هر چاته جواز ورکړو چې هر ډول الفاظ وکاروي. ځلاند وویل: زما هدف دا و چې د خلکو او مشرانو پام دې څلي ته راواړوم چې ماته زما پیسې ترلاسه شي، نور مې د څلي د ورانولو هدف نه و، اوس چې مې دا کار وکړ، وګوره ټول جدي شول. ما ویل که دا خبره رسنیو ته وتلې وای او موږ خو خپل خپل مخالفین هم لرو بیا به نو نور څه کېدل؟ ما دې ښاغلو سپین ږیرو ته وویل چې خبره نوره له شف شف څخه ووتله، د الفاظو حرمت هم ورځ تر بلې ختمېږي، قراردادي د ډېرو پیسو دعوه کوي او هغه انجنیر چې ساختماني نقشه یې جوړه کړې، هغه وایي دومره پیسې نه کېږي، انجنیر ځلاند ته مې وویل چې ستاسو اټکل څو دی؟ هغه وویل: (یو لک او لس زره ډالره) شاوخوا، ما وویل انجنیر خو د (۷۰-۷۵) زرو ډالرو شاوخوا پورې اټکل کړی و، دا توپیر نو څوک جبیره کوي؟ ځلاند وویل، (انجنیر دلاور) هسې هوایي براورد کړی، کار یې کتلای نه دی، زه عملاً کار کوم، هېڅوک یې په دې نرخ نه کوي، ما پر دې وخت دې مشرانو ته وویل:

تاسې خو پوهېږئ،

نذیر احمدزی، رشید ایوبي او نور هغه مشران چې د څلي د جوړېدو پر ورځ او یا هم تر هغه دمخه یې تر ټولو زیاتې ژمنې کړې وې او دا قرارداد هم په شفاهي ډول هلته (پکتین ساختماني شرکت) ته ورکړل شوی، تاسې لاړ شئ، د لویې پکتیا، لوی ننګرهار او لوی کندهار له همغو مشرانو سره کېنئ، خوښه یې پر همدې نرخ یې همدې شرکت ته ورکوي، ارزانه کوي یې، قیمته کوي یې، بل شرکت ته یې ورکوي، تر دې دمه د شوي کار په مقابل کې د دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرکت حسابونه پاکوي او بیا يې بل ته ورکوي او یا يې همده ته ورکوي، په لیکلي یا ګړني ډول يې ورکوي، تاسو د پکتیا مشران یاست، تاسې خپله فیصله وکړئ، زه یو فرهنګي سړی یم، نه انجنیر یم، نه ټیکدار، نه د ساختماني شرکت انجنیر او نه مې هم سر پر دې موضوع خلاصیږي، زه به له منځه ووځم، تر اوسه چې څه پیسې ما له چا اخیستي او انجنیر ځلاند ته مې ورکړي، د هغو به حساب او کتاب ورکړم او نور به له منځه ووځم، هغه د چا خبره (ورغستلی له منځه وتلی).

دا مهال دوی ټولو وویل: نه هیڅ امکان نه لري، تاسو له پیله په دې کار کې شریک وئ، باید تر پایه يې ورسوئ، ځلاند زیاته کړه، نور خلک موږ چېرته پیدا کولای شو، که پیدا کولای مو شوای، نو بیا ولې تاته راتلو، د انجنیر ځلاند خبرې، له ماسره د هغه د تېرو ترخو الفاظو د تبادلې له امله پر ما ښې نه لګېدې، خو څرنګه چې یوه ملي موضوع وه او همدلته په خپل منځ کې پاتې کېدله، نو د دا ډول خبرو زغم ته مې ځان تیاروه، تردې مخکې هم د څو میاشتو په بهیر کې کله چې به د ځلي شاوخوا د موټرو ګڼه ګونه شوه او لاره به یو مهال بنده شوه، یو چا به زنګ وواهه، یون صیب يې؟ هو! مهرباني وکړه، څنګه شو ځلی دې؟ ما به ویل: جوړیږي، څه وخت جوړیږي؟ هره ورځ دلته لاره بنده وي، سره له دې چې د ځلي جوړښت نه یوازې لاره بنده کړې نه وه، بلکې اسانتیاوې يې هم رامنځته کړې وې، خو بیا هم عوامو داسې فکر کاوه چې د لارې هر ډول بندښت په ځلي پورې تړلی دی، ځینو به ټلیفون کې ویل، یو ځلی نه شئ جوړولای، خبرې مو اسمان غورځوي، هره ورځ ټلویزیون کې بړ بړ غبرېږئ! یوه ورځ یوه زنګ وواهه، سلام احترام نه و، وه وروره! څه وخت يې جوړوئ؟ دا ځلی ملی مو؟ موږ خو مو نور تر سپږمو راوستو، زه هم لږ په فکر کې شوم، ما ویل وروره ستاسو معنوي او مالي مرستې ته معطل دی، کله چې هغه راورسېده، ژر به جوړ شي، نور يې خبرې ونه کړې او ټلیفون يې بند کړ. داسې ډېر زنګونه راتلل، البته د دعاګانو او ملاتړ زنګونه هم بېشمېره وو،

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو د غندنې او پېغور هغه هم په کې وو.

ما د پکتیا سپین ږیرو او مخورو ته وویل، د دې په خاطر چې مسله نوره له دغسې یو ناقانونې حالته راووځي، ښه به وي چې موږ له ساختماني شرکت سره یو لیکلی تړون ولرو، په دې تړون کې به د دواړو خواوو مکلفیتونه او وجایب څرګند وي. زمان او مکان به په کې قید وي. زه به د څلي د جوړونکو په استازۍ، حاضر دي که غایب، شته که نه شته، پیسې ورکوي که نه، لوی دي که واړه، ژمن دي که ناژمن، د هغوی په استازۍ تړون لاسلیک کړم. دا چې هغوی پیسې ورکوي که نه؟ زه یې له ځمکې کوم که له اسمانه، ځان خرڅوم که خپل کور او ځمکه، زه ساختماني شرکت ته مکلفیت لرم، زه د څلي د خاوند په توګه تړون لاسلیک کوم، نه د یوه درېیم ګړي په توګه، په مقابل کې انجنیر څلاند دې د خپل ساختماني شرکت په استازۍ تړون لاسلیک کړي، د یوه قراردادي یا ټېکه دار په توګه، نه د څلي یا د دې ودانۍ د مالک په توګه او که چېرې قراردادي هم د قراردادي په توګه وي او هم د مالک په توګه نو بیا خو باید پیسې هم خپله پیدا کړي او بل چا سره قرارداد ته څه اړتیا ده؟ په دې برخه کې نور بحث هم وشو، خو انجنیر څلاند په دې خوشاله و چې مدعي یې معلوم شي او دی له سرګردانۍ خلاص شي او ما هم په دې خاطر یو غټ مسولیت ته اوږه ورکړه چې نورې ټولې لارې بندې وې، څلی مو بایدجوړ کړی او دا فشار مو باید زغملای وای، هغه هم په داسې یو حالت کې چې هېچا هم مسولیت اخیستلو ته زړه نه ښه کاوه او نه د مالي امکاناتو د پیدا کېدو څرګند څرک لګېده. ما انجنیر څلاند ته وویل چې زه ستا د ټولو پیسو ذمه وار یم، ته نور د هېچا دروازه مه ټکوه، زه پوهېږم او ته، ته پوهېږې او زه، خو یو شرط همدا اوس لرم چې تاسو چې کوم قیمت وایئ، په هېڅ وجه د دې منلو ته تیار نه یم، دا نرخونه له اسمان سره خبرې کوي. سبا سهار به همدا مشران هم راشي، انجنیر دلاور توتاخېل هم، چې د دې څلي ساختماني نقشه یې جوړه کړې او ټول لګښتونه یې سنجولي دي. ټولو موافقه وکړه، مازیګر

(c) ketabton.com: The Digital Library

مې انجنیر صیب دلاور ته زنګ وواهه، ما ویل سبا ضرور راشه او بل هغه نقشه او سنجش چې تاسو کړې و او انجنیر ځلاند ته مو ورکړې، هغه هم درسره شته که نه؟ که هغه هم ځان سره راوړې ښه به وي، ما وویل د نقشې سافټ کاپي او خپل کمپیوټر دې هم ځان سر راوړه، انجنیر دلاور چې یو پاک او مسلکي سړی دی او د اوبو برېښنا وزارت کې د لغمان د برېښنا د یوې سترې پروژې مسول هم دی، ماته یې وویل: هېڅ تشویش مه کوه، هر څه راسره دي، سبا سل په سلو کې درځم،

انجنیر رحمت الله ځلاند

سهار (۹) بجې به وې چې ټول ژوندون ټلویزیون ته راغلل، د (۱۳۹۶ل) کال د (وري) (۲۲)مه نېټه وه، ټول سره کېناستو، ما وویل لومړی دې دواړه انجنیران خپلو منځو کې حساب وکړي، بیا دې موږ ته نتیجه ووایي، ما نو د شپې ناوخته د تړون یا قرارداد یوه ابتدایي خاکه هم تیاره کړې وه چې که چېرې دوی توافق ته سره ورسېږي، چې هغه پخه او لاسلیک کړو. د انجنیر دلاور او ځلاند په قیمتونو کې یوه متر مکعب کې (۵۰) ډالره توپیر لیدل کېده، انجنیر دلاور ورته وویل: همدا اوس چې موږ تاته کوم قیمت درکړی، دا د بازار له نرخه شل فیصده لوړ دی. زه په هېڅ وجه حاضر نه یم چې دا قیمت نور لوړ شي، زه خو لا وایم چې دا قیمت دې لس فیصده نور هم ټیټ شي، بیا هم ته په کې لس فیصده ګټه کوې، ډېره ګټه مه کوه، دا قیمت مې د(ای، او، ام) او نړیوالو شرکتونو په نرخ درکړی، ظلم مه کوه، خو انجنیر ځلاند یې یوه خبره هم ونه منله، ویې ویل چې دې کې زه تاوان کوم، له ګټې یې تېر خو تاوان مه رارسوه. انجنیر دلاور ورته وویل، که هر څو روپۍ دې تاوان وکړ، زه دې ذمه وار یم، که خط غواړې، خط درکوم، خو مه کوه، دومره جګ مه ځه، تر غرمې پورې دوی وډزوله، خو کومې نتیجې ته سره ونه رسېدل، خبره ډېره سره ترخه شوه،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه انجنير دلاور خپل نرخ پورته کړ او نه هم ځلاند له خپل نرخه راکښته شو. د ځلاند جګ قيمت ټول (110000) ډالره شاوخوا و او د انجنير دلاور لوړ نرخ (۷۵) زره ډالره وو، پوره توپير په کې ښکارېده، غونډه ترخه او بې نتيجې پايته ورسېده. د غونډې په پای کې ما سپينږيرو ته وويل: ((د دې لپاره چې يوې دويمې لارې ته نږدې شو، نو ښه به وي چې سبا ته يو ځل بيا غونډه وکړو.

انجنير دلاور توتاخېل

سبانۍ غونډې ته دې خير انجنير صيب دلاور نه راځي، ځکه دی له ځلاند سره توافق ته نه رسېږي او د ځلاند صيب نرخ هم ډېر لوړ دی، دا هم انصاف نه دی. نو ښه لاره به دا وي چې سبا ته انجنير ځلاند هم يو مسلکي انجنير او يو ټېکه دار راولي او زه به هم يو ځيرک انجنير او عملي ټېکه دار راپيدا کړم، زه، ځلاند او تاسې مشران به ورسره نه کښنو، هغوی به دا دواړه نرخونه ټول سره پرتله کړي، د حل لپاره به خپل نظر موږ ته وړاندې کړي، که معقول و، وبه يې منو او که نه بلې ورځې ته به يې پرېږدو)) ټولو وويل: ښځي سمه ده، پر همدې پرېکړه وشوه.

د حمل (۲۳)مه سهار لس بجې مو په ژوندون ټلوېزيون کې د غونډې يا ناستې ژمنه وکړه، يوه ورځ مخکې مازيګر مې انجنير دلاور ته زنګ وواهه چې تاسو خفه نه شئ، انجنير ځلاند سره ستاسو واټن زيات و، ستا د زړه درد زه احساسوم، له يوې خوا پيسې نه شته، له بلې خوا قيمت دومره پورته لاړ شي، دا به څوک پوره کوي او بله خبره دا چې خلک به څه وايي چې دومره لوړ قيمت حتماً خپله ورسره شريک ياست، همغه کانه به وشي چې هندو سترې خدای ناراضه! انجنير دلاور چې يو ډېر پاک انسان او د دې هېواد يو رښتينی بچی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی، ماته وویل: یون صیب! والله په باالله په سمت الله دا نرخ چې ما ورته ویلی، دې کې هم دی ډېره ګټه کوي، خو دی دومره حریص دی چې ټولې پنځه ګوتې په خولې منډي، ما ورته وویل چې ولې ظالمه! دومره ظلم مه کوه، ده ویل چې ته یې څه کوې د پښتنو پیسې دي، ټول پښتانه یې جوړوي، پربېږده چې ماته راشي. نو اوس تاته وایم پام کوه چې تر دې نرخه ورته پورته نه شې، په ټول افغانستان کې تر دې لوړ نرخ نه شته. ما ویل ښه نظر دی، کوښښ به وکړو. سهار (۹) بجې مې (انجنیر سالم)

انجنیر محمد سالم

ته چې زما خپلوان او له کوچنیوالي زما ملګری دی او اوس په ټولګټو وزارت کې یو لایق او فعال انجنیر دی، زنګ وواهه. ما ویل عاجل مې په کار یې وخت لرې؟ هغه وویل: ولې نه، ما ویل (لس) بجې ژوندون ته راشه، ټېکه دار نجیب الله ته مې هم زنګ وواهه، د هغه ټلیفون کار ونه کړ، نجیب ټېکه دار بیا هغه څوک دی چې د ژوندون ټلویزیون ودانۍ یې جوړې کړې دي، د هغه ورور ارشاد ټېکه دار ته مې زنګ وواهه، هغه جلال اباد کې و او ویې ویل نجیب بهر ته تللی دی. په دې ډول بل ټېکه دار په عاجل ډول ګوتو ته رانغی، لس بجې وې چې انجنیر صیب سالم دفتر ته راغی، ورپسې د جنوبي قومونو د یووالي شورا مشر (نېک محمد ولسمل) او ورسره څو تنه نور مشران چې نومونه یې اوس زما په حافظه کې نه شته، دفتر ته راننوتل، ورپسې انجنیر ځلاند او یو تن بل چې وروسته یې موږ ته معرفي کړ (انجنیر نذیر عظیمي) راغلل. خبرې مو پیل کړې، ما ورته وویل چې له پرونۍ ژمنې سره سم انجنیر سالم، زما له طرفه او انجنیر عظیمي به د ځلاند له طرفه هغه بلې کوټې ته لاړ شي، د انجنیر دلاور او انجنیر ځلاند دواړو نرخونه به سره پرتله کړي. خدای او رسول ته به مخ او بنده ته به شا کړي، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

انجنیر نذیر عظیمي

هېڅ‌چا پلوي به نه کوي، هر څه چې دې دواړو انجنیرانو فیصله وکړه. هغه به ټولو خواوو ته د منلو وړ وي. ټولو همدا وړاندیز ومانه، دا مو هم ورته وویل چې په تېر سنجش کې که کوم شی ضروري یا نا ضروري وي، په هغو کې هم کمی، زیاتی او سمون راوړلای شئ! دوی دواړه لاړل، نږدې یو ساعت سره ناست وو، بېرته راغلل، خپل یادښتونه یې په لاس کې وو.

انجنیر ځلاند ته یې وویل، ستاسو نرخونه ډېر لوړ دي، هغوی ورته هر یو د خپلو خپلو پروژو نرخونه او مثالونه ورکړل. خو بیا هم په دې خاطر چې دا ځلی دی او تاریخي ځلی دی باید تر ټولو په ښه کیفیت جوړ شي، نو کېدی شي په ځینو برخو کې یو څه تر معمولي نرخ پورته شي، خو هغه نرخ چې تاسو یې غواړئ، هغه ډېر لوړ دی، د انجنیر ځلاند او انجنیر دلاور په نرخونو کې په یوه متر مکعب کانکرېټ کې پنځوس ډالره توپیر و، دوی (۳۰) ډالره د ځلاند له نرخه کم کړل او (۲۰) ډالره یې د دلاور له نرخه ورزیات کړل، یوه څاه، یو بل دایروي استنادي دېوال او برېښنارسونه چې په تېر نالاسلیک شوي تړون کې نه وو، هغه یې هم په دې نوي تړون کې زیات کړل، سافټ کاپي یې ځلاند سره په کمپیوټر کې وه، هغه مو په کې اصلاح کړل، متن مو دوه ځله تر چاپ وروسته چک کړ او کله چې باوري شولو، نو بیا مو په پښتو ژبه له لیکل شوي تړون سره ضمیمه کړ او په دې ډول یو تړون لاسلیک شو، دا تړون په دې ډول دی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پکتین ساختماني شرکت او د نجات څلي د جوړوونکو تر منځ تړون

دواړه لوري د تړون مسؤلې خواوې ګڼل کېږي او خپل خپل مکلفیتونه لري:

الف- د ساختماني شرکت مکلفیتونه:

۱- ساختماني شرکت مکلف دی چې له تړون سره سم په ورکړل شوې نقشه او اړوند جدول کې چې په مجموعي ډول (۸) مادې لري، ټولې غوښتنې په پام کې ونیسي.

۲- د کار کیفیت په اعلی درجه مراعت او تضمین کړي.

۳-د دې تړون له نېټې سره سم د دوو میاشتو په بهیر کې ټولې ساختماني چارې بشپړې کړي.

۴- ځینې هغه واړه، جزیي او فرعي مسایل چې په تړون کې یې یادونه نه ده راغلې، خو د څلي اړوند ضرورتونه دي، لکه څلي ته د برښنا رسونه او ځینې نور مسایل، هم د تړون یوه برخه وګڼي او هغه عملي کړي.

۵- د څلي تر بشپړېدو او اړوندو مسولینو ته تر تسلیمی پورې د څلي فزیکي امنیت د امنیتي ارګانونو په مرسته خوندي کړي.

ب- د جوړوونکو مکلفیتونه:

۱- جوړوونکي به د کار له تداوم سره سم وخت پر وخت ساختماني شرکت ته پیسې ورکوي.

۲- د کار د کیفیت د تثبیت او څارنې لپاره به خپل څارونکی هیئت ورلېږي.

۳- که چېرې په تړون کې پر لیکل شویو مندرجاتو سربېره پر هغو ساختماني چارو چې د څلي لپاره یې اړتیا احساسېږي، نور لګښت راځي او ساختماني

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرکت هم مخکې تر مخکې د هغوی یادونه کړې وي،د فني هيئت تر تثبيت وروسته به د هغو لګښت پرې کوي.

۴- جوړوونکی لوری مکلف دی چې د ځلي د جوړېدو او اکمال په باب د جوړوونکي له خوا د فني هيئت او ساختماني شرکت د تخنيکي ټيم تر ګډې فيصلې وروسته د (۲۰) ورځو په بهير کې د ساختماني چارو پاتې پيسې چې په سلو کې تر (۳۰) سلنې کمې اټکل کېږي، په بشپړ ډول ورکړي او ځلی له ساختماني شرکت څخه تسليم شي.

يادښت: ټول اختلافي مسايل د جوړوونکو او ساختماني شرکت د مسوله خواوو او همدارنګه د ناپېيلي تخنيکي، فني او مسلکي هيئت له خوا چې دواړو خواوو ته د منلو وړ وي، حلېږي. د ځلي د لا ښه والي، ښکلا او ښې جوړونې په خاطر، نوي نظرونه او يا ضمني زياتونې، کمونې او وړانديزونه د دواړو خواوو په توافق ترسره کېږي.

دواړه لوري ژمن دي چې د ځلي په چارو کې د نامسوله خلکو د ناسمو نظرونو او لاسوهنو مخه ونيسي. د ننګونو او ستونزو پرمهال يو بل سره اړيکي ټينګ کړي. دا تړون يوازې د ځلي ساختماني جوړښت رانغاړي، د ځلي ښکلاييزه برخه به د يوه ځانګړي تړون له لارې وروسته بشپړېږي.

په درناوي

د ځلي د جوړوونکو په استازې	د پکتين ساختماني شرکت په استازې
پوهاند محمد اسمعيل يون	**انجنير ځلاند**

د پکتین ساختماني شرکت او د نجات خلي
د جوړوونکو تر منځ تړون

دواړه لوري د تړون مسؤلي خواوې ګڼل کېږي او خپل خپل مکلفیتونه لري:

الف- د ساختماني شرکت مکلفیتونه:

۱- ساختماني شرکت مکلف دی چې له تړون سره سم په ورکړل شوې نقشه او اړوند جدول کې چې په مجموعي ډول (۸) مادې لري، ټولې غوښتنې په پام کې ونیسي.

۲- د کار کیفیت په اعلی درجه مراعت او تضمین کړي.

۳- ددې تړون له نیټې سره سم د دوو میاشتو په بهیر کې ټولې ساختماني چارې بشپړې کړي.

٤- ځینې هغه واړه، جزیي او فرعي مسایل چې په تړون کې یې یادونه نه ده راغلې، خو د خلي اړوند ضرورتونه دي، لکه خلي ته د برښنا رسونه او ځینې نور مسایل، هم د تړون یوه برخه وګڼي او هغه عملي کړي.

٥- د خلي تر بشپړېدو او اړوندو مسوولینو ته تر تسلیمي پورې د خلي فزیکي امنیت د امنیتي ارګانونو په مرسته خوندي کړي.

ب- د جوړوونکو مکلفیتونه:

۱- جوړوونکي به د کار له تداوم سره سم وخت پر وخت ساختماني شرکت ته پیسې ورکوي.

۲- د کار د کیفیت د ثبیت او څارنې لپاره به خپل څارونکی هیئت ورلیږي.

۳- که چیرې په تړون کې پر لیکل شویو مندرجاتو سربېره پر هغو ساختماني چارو چې د خلي لپاره یې اړتیا احساسیږي. نور لګښت راځي او ساختماني شرکت هم محکې تر محکې د هغوی یادونه کړې وي، د فني هیئت تر ثبیت وروسته به د هغو لګښت پرې کوي.

٤- جوړوونکي لوری مکلف دی چې د خلي د جوړېدو او اکمال په باب د جوړوونکي له خوا د فني هیئت او ساختماني شرکت د تخنیکي ټیم تر ګډې فیصلې وروسته د (۲۰) ورځو په بهیر کې د ساختماني چارو پاتې پیسې چې په سلو کې تر (۳۰) سلنې کمې اټکل کېږي، په بشپړ ډول ورکړي او خلی له ساختماني شرکت څخه تسلیم شي.

یادښت: ټول اختلافي مسایل د جوړوونکو او ساختماني شرکت د مسوله خواوو او همدارنګه د ناپیلي تخنیکي، فني او مسلکي هیئت له خوا چې دواړو خواوو ته د منلو وړ وي، حلیږي. د خلي د لا ښه والي، ښکلا او ښې جوړوني په خاطر، نوي نظرونه او یا ضمني زیاتوني، کموني او وراندیزونه د دواړو خواوو په توافق ترسره کیږي.

دواړه لوري ژمن دي چې د خلي په چارو کې د نامسوله خلکو د ناسمو نظرونو او لاسوهنو مخه ونیسي. د ننګونو او ستونزو پرمهال یو بل سره اړیکي ټینګ کړي. دا تړون یوازې د خلي ساختماني جوړښت رانغاړي، د خلي ښکلاییزه برخه به د یوه ځانګړي تړون له لارې وروسته بشپړیږي.

په درناوي

د پکتین ساختماني شرکت په استازی

د خلي د جوړوونکو په استازی
پوهاند محمد اسمعیل یون

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نجات خلي د ساختماني چارو ترون

Paktin construction company

Monar BoQ

S/No	ACTIVITIES	Unit	Quantity	unit cost	total cost	Remarks
1	**EARTH WORKS**					
1.1	Excavations (any type of soil) :	m^3	283.5	15	4,252.50	
1.2	Asphalt cutting & Removal from site	m^2	40	15	600.00	
1.3	PCC under Foundation: Supply of materials, Concrete, shuttering, curing with all related works	m^3	12.15	140	1,701.00	
1.4	Back fill and compaction soil around of external and Internal walls and foundations Supply of filling materials, execution, compacting, removal of excess materials from site with all related activities	m^3	115	15	1,725.00	
1.6	Back fill Gravel under floor. Supply of filing materials, execution, compacting, removal of excess materials from site with all related activities	m^3	25	20	500.00	
1.7	Back fill Gravel under Side walk concrete, Courtyard, Ramp and Stairs and Gravel Pad for Side walk. Supply of filling materials, execution, compacting, removal of excess materials from site with all related activities	m^3	25	20	500.00	
2	**CONCRETE WORKS**				-	
2.1	Reinforced concrete for foundations (28 MPa): Concrete, reinforcement, shuttering, concrete curing with all related activities.	m^3	138.6	220	30,492.00	
2.2	Reinforced concrete for protection area (28 MPa) Concrete, reinforcement, shuttering, concrete curing with all related activities	m^3	26	230	5,980.00	
2.3	Reinforced concrete for wall and column(28 MPa): Concrete, reinforcement, shuttering, concrete curing with all related activities.	m^3	98	330	32,340.00	
					-	
3	**Metal works**					
3.1	Stair	ML	28	70	1,960.00	
3.2	4 anchor bolt with 20 cm 20 cm plat thick 10mm	No	24	100	2,400.00	
4	**Electrical works**				-	
5	**Water Work**					
5.2	water well with PVC pipes submersible pump italian 1"	LS	1	1800	1,800.00	
5.2	PVC conduit	ML	150	20	3,000.00	
6	**FINISHING WORKS**					
7	Extra Reinforced concrete for around the Tower (28 Mpa)	M3	11	150	1,650.00	
8	Extra Reinforced concrete for Tower (28 Mpa)	M3	20		-	
	TOTAL				$ 88,900.50	

(c) ketabton.com: The Digital Library

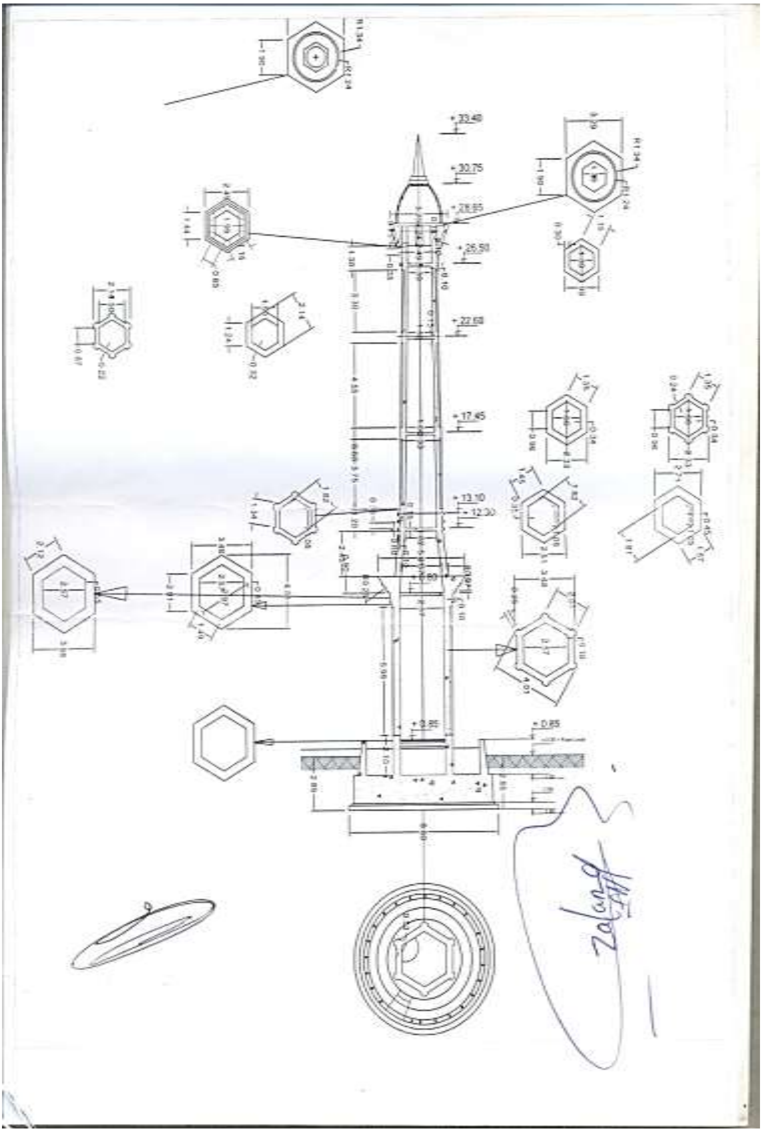

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ترون د څلي جوړونکو په استازۍ ما (یون)، د ساختماني شرکت په استازۍ (انجنیر څلاند) او د شاهد په توګه د جنوبي قومونو د یووالي شورا مشر (نیک محمد ولسمل) لاسلیک کړ، خبره خلاصه شوه، دعا مو وکړه، لس زره ډالر چې ماته ګلاب منګل راکړي وو، همغه مې ورتسلیم کړل، لاسلیک مې ترې واخیست، بیا د څلي پر لوري لاړو.

نیک محمد ولسمل

خبریال مو هم ځان سره بوت، دا مهال ځینو لیکوالو له هغې جملې څخه (عطاء الله خان حیران) د څلي هغه تصویر چې په سکواټر په ځینو برخو کې کنډو کنډو شوی و، لکه له ونې چې پوټکی واړوې، هم فیسبوک ته پورته کړی و او لیکلي یې وو چې دا د څلي کیسه څنګه شوه؟ زه او انجنیر څلاند دواړه څلي ته لاړو، مرکې مو وکړې چې دهوا د خرابۍ او په نقشه کې د یو څه ادلون بدلون له امله د څلي چارې یو څه ټکنۍ شوې وې، دادی یو ځل بیا پیل شوې او په راتلونکو دوه-دریو میاشتو کې به یې ساختماني چارې بشپړې شي. دې سره د څلي په باب اکثره تشویشونه، وسوسې او ناسم ګومانونه ختم شول. کارونه هم روان شول او زه یو ځل بیا د پیسو پیدا کولو په لټه کې شوم. لومړی د هغو کسانو په لټه کې شوم چې د لویې غونډې پر ورځ یې خبرې کړې وې او د زیاتې مرستې ژمنه یې کړې وه. حاجي نذیر احمدزي څخه مې نوره هیله نه لرله، د حاجي فضل کریم فضل کیسه خو مې وکړه، مشرقي شورا ته مې احوال ورولېږه چې لږ تر لږه (پنځه زره ډالره) مرسته به راټولوئ، خو د هو او نه ځواب یې تر ننه رانغی، ضیاء الحق امرخېل ته مې وویل چې د څلي لپاره مې له سره ترون وکړ، ټوله کیسه مې ورته بیان کړه، هغه لومړی افسوس څرګند

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړ، بیا یې وویل: څه وکړم څومره بار پر ما اچوې؟ زما اقتصادي حالت خو هم درته معلوم دی، ما وویل تاسو چې یوه افغانۍ مرسته هم وکړئ، موږ ته په زرو افغانیو منظور ده، ته څکه مرسته وکړه چې ماته پلمه برابره شي، له نورو څخه یې بیا زه په زور او یا رضا اخلم. امرخېل صیب وویل: (یو لک افغانۍ) ورکړم بس دي؟ ما وویل ستا یو لک په سل لکو منظورې دي، هغه وویل: یو سبا وخت راکړه، بل سبا به درورسېږي.

ضیاء الحق امرخېل

امرخېل صیب خپله ژمنه پوره کړه، د ملي ثبات ټولنې غړي (ادم خان سیرت) چې زه ورته (سړی خان لیدلوری) وایم، یوه ورځ ناوخته ماته پیسې راوړې. سم لاسي مې انجنیر څلاند ته ټلیفون وکړ، د (یو نیم زر ډالرو) لاسلیک مې ترې واخیست، هغه وخت دا پیسې یو نیم زر ډالره کېدل. له امرخېل صیب څخه مې مننه وکړه او زړه مې ورته دعا وکړه.

ډاکټر زلمي احمدزي ته مې درې ځله ټلیفون وکړ، ما ویل خپله به هم په کې ونډه واخلي، خو اصلي خبره داده چې (تره) ته به زنګ ووهې چې هغه له مسکو څخه پیسې راولېږي، څکه د څلي د غونډې پر ورځ خو اصلي ویناوال دی و، له (تره) څخه مې هدف د جمهور رییس (اشرف غني) تره (قیوم کوچی) دی چې اوس په مسکو کې د افغانستان سفیر دی. ډاکټر زلمی احمدزی چې په ډوډۍ ماری او پښتونولۍ کې نامي دی، خپله مرسته یې نه تائید او نه هم رد کړه، خو د تره په باب یې وویل: ((هغه ته به زنګ ووهم خو فکر نه کوم چې پیسې ترې بود شي، څکه په دې سن او سال کې چې څوک وي له پیسو سره ډېره مینه لري، (تره) هم همداسې دی)) تر پایه نه د ډاکټر

(c) ketabton.com: The Digital Library

زلمي او نه هم د (تره) د مرستې درک ولګېد. حمید الله فاروقي پسې درې ځله پوهنتون ته ورغلم، دوه ځله مې ګیر ته رانغی، درېیم ځل مې د مورنۍ ژبې د نمانځنې په غونډه کې ولید، د ځلي لپاره د مرستې په باب مې ورته وویل، ده وویل: ((بیا به سره کېنو)) څه موده وروسته هغه په یوه انفجار کې ټپي شو، بهر ته لاړ او په دې ډول ترې د مرستې هیله پرې شوه. بیدار ځاځي ته مې څو ځله وویل، یو ځل ژوندون ټلوېزیون ته د مرکې لپاره راغلی و، نږدې نیم ساعت ورسره په ټلوېزیون کې وګرځېدم، لومړی مې د منار په پرانیسته غونډه کې د درجن درجن ډولیچانو د راوستلو له امله مننه ترې وکړه، بیا مې ورته وویل چې دا دویم ګام هم پورته کړه او ځلي سره ډېره نه یوازې (دوه زره ډالره) مرسته وکړه، هغه وویل: ((والله زه اوس ډېر غریب شوی یم، د یوې روپۍ وس هم نه لرم)) له ده څخه مې هم هیله قطع شوه. حلیم فدایي ته، چې دا مهال د لوګر والي دی، هغه ته مې هم څو ځله زنګ وواهه، ما ویل ځلي سره مرسته وکړه، ځان به یې په خندا تېراوه، ما ورته وویل: داسې خو هم نه کېږي چې ځلي به موږ جوړوو او ولایتونه به تاسو کوئ، ما وویل دوه زره ډالره مرسته به وکړې، بیا به یې وویل چې دغه پنجشنبه درځم او دا بله پنجشنبه درځم، مرسته راوړم، خو تر دې دمه نه هغه پنجشنبه راغله او نه هم حلیم فدایي. حکم خان حبیبي (د خوست والي) ته مې زنګ وواهه او له منار سره د مرستې یادونه مې ورته وکړه، هغه په خندا خندا وویل: ((یون صیب ته زموږ د ټولو مشر یې، ته چې هر څومره بار پر ما کېږدې، پورته کوم یې، خو زه ډېر خوار والي یم، د نورو په شان نه یم چې هر څه یې په لاس کې دي، خو بیا هم خپله ونډه اخلم.)) د کونړ والي (کلیمزي صیب) هم ورته ژمنه وکړه، رښتیا خبره داده چې زه دومره په نورو کارونو کې مصروف شوم چې د دوی مرسته مې بیا تعقیب نه کړای شوه او دوی هم داسې سخاوت ونه کړ چې په خپله یې رالېږلې وای. د هلمند والي (حیات الله حیات)، قدرت الله سهاک، احسان الله کاموال، غلام نبي فراهي، عمر ننګیالی، نادر خان کټوازی او ځینې نور راڅخه همداسې پاتې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شول، د همایون همایون پیدا کول مشکل و، زمرک پادخوابي یو ځل وعده خلافي وکړه، غونډه یې جوړه نه کړای شوه، بیا مې ورته ونه ویل. جرمنې کې زما یو نږدې دوست (شېرعلي خان شېر) ته مې زنګ وواهه چې (اصغرخېل منګل) ته که ووایي چې یو څه مرسته راټوله کړي، هغه ته اصغرخېل منګل منفي ځواب ورکړی و، ویلي یې وو چې زما اقتصاد خراب دی او نور څوک مرسته نه کوي. خپله شېر علي خان شېر چې وخت پر وخت یې له بېلابېلو افغانانو سره مرسته کړې،

شېر علي خان شېر

خپله مرسته (یو زر یورو) راولېږله او ویې ویل چې دغه مې اوس له وسه پوره وه، ښاغلي غلام محمد کاموال ته چې مخکې یې پنځه سوه ډالره مرسته کړې وه، پنځه سوه ډالر نور راولېږل، احدي صاحب ته مې نامستقیم احوال ورلېږلی و، خو بېرته یې پر احوال پوه نه شوم. نبي مصداق چې اصلاً د پکتیا اوسېدونکی او فعلاً د جمهور رییس د رسنیزو چارو یو مشاور دی او څو ځله یې ماته د دې ځلي یادونه کړې وه او دا یې هم ویلي چې د ده د کورنۍ مشرانو هم د سقاوي اړو دوړو په له منځه وړلو کې نقش لوبولی او د نادر خان له خوا ورته د بهادرۍ سند یا فرمان هم ورکړل شوی، د ځلي د بیا جوړونې یې ډېره یادونه کوله، هغه ته مې زنګ وواهه چې باید په ځلي کې مرسته وکړي ، هغه ته مې وویل چې (دوه زره ډالره) به پیدا کوې، هغه وویل زما معاش خو تاسو ته معلوم دی چې دومره نه دی، زه به یې له کومه کړم؟ ما ویل له خپل ټولنیز، سیاسي، فرهنګي او اخلاقي نفوذ څخه ګټه پورته کړه، له بل چا یې واخله، بل څوک چې وس یې لري هغه تشویق کړه، هغه وویل زه به نو څوک تشویق

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړم، خو بیابه هم خپل کوښښ وکړم، ما زړه کې وویل د جمهور رییس یو مشاور چې په خپل ټول توان سره د یو ملي ارزښت لپاره دوه زره ډالر نه شي پیدا کولای، نو هغه به دا ټول مملکت څنګه اباد کړي؟ لنډه دا چې مصداق صیب ته مې وویل: له هرې وجې چې وي، دا پیسې غواړم او ټولو پسې مې همداسې لیکلي دي، شل-پنځه ویشت ورځې وروسته مصداق صیب ټلوېزیون ته راغی، د خپلې کورنۍ د یو مشر د بهادرۍ فرمان، چې نادرخان ورکړی و، هغه هم ورسره و، ماته یې وویل چې تاسو د څلي لپاره د مرستې ویلي وو، ما چې هر څومره هڅه وکړه چا تر (پنځه سوه) څخه زیات وس نه درلود، نو زه پر دې بریالی نه شوم چې له چا څخه مرسته راټوله کړم، زه خپل دین ادا کوم، جېب ته یې لاس کړ، خپله بخځکۍ یې راوویسته، (سل ډالره) یې ترې راوویستل ویې ویل، تاسو (دوه سوه ډالره) راته ویلي وو، سل نور چا رانه کړل او دا دی ما خپل سل راوړل.

نبي مصداق

له هغو نورو (پنځه سوو) څخه یې هم هدف (پنځه سوه افغانۍ) و، نه پنځه سوه ډالر، چې دی یې په پیدا کولو کې پاتې راغلی و، زه هک پک حیران شوم او په دفتر کې نور هغه ملګري چې یو په کې هم د پکتیا ولایت د زرمت ولسوالۍ اوسېدونکی او د ملي تحریک غړی (څړبن هدایي) و، ټول حیران شولو. ما مصداق صیب ته وویل چې درسره یې کره په کار به دې شي، ستاسو له مرستې ډېره مننه، په دې پیسو نه څلی جوړېږي او که په دې مزله موږ روان شو، نو سلو کلو کې هم هدف ته نه رسېږو، د هغه سل ډالره مې بېرته مسترد کړل، خو دی تر اخره هم پوه نه شو چې ما ورته د څومره مرستې د راجلبولو ویلي وو، مصداق صیب اسناد ماته راکړل پر دې وخت یو ټلیفون

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته راغی او بيا لاړ. څرېن هدايي ماته وويل: ما ويل مصداق صيب خو ډېر غټ سړی دی، دی به اوس يو بنډل راوباسي او وبه وايي چې نورې درته له نورو څخه اخلم، رايه مه وهه، دا خو لا هيله لري چې په څلي کې يې د کورنۍ د مشرانو يادونه هم وشي، هی هی افسوس د دې وطن پر حال، زه والله د ده پر ځای وشرمېدم. دا مهال ماته سوچ پيدا شو، يو څوک چې د جمهور رييس د رسنيزو يا فرهنگي چارو مشاور وي، د هغه طاقت او زور دومره وي، نو د نورو خلکو به څه حال وي؟ د مصداق صيب د کورنۍ د يو تن مشر د بهادرۍ او يا رتبې سند به دلته ځکه راوړم چې هغه مرحوم له نن څخه نږدې (۷۸) کاله وړاندې د افغانستان لپاره توره وهلې وه، خو دا چې نن موږ کې د هغو د ځلولو وس نه شته دا نو زموږ گناه ده. څلي کې د ټولو خلکو يادونه ممکنه نه ده، نو ښه ده چې دلته يې يادونه وشي او د هغه ياد تازه کړو:

فرمان پادشاهی

صداقتمند [illegible]!

[illegible] کاری وصداقتیکه ابراز داشته ایدشما را برتبهٔ ([illegible]) ملکی ممتاز گردانیده بفرمان هذا ارشاد مینمایم که خودرا ([illegible]) ملکی بشناسید.

د مرستې راټولولو په همدې کړلېچن بهير کې وو چې کمال ناصر اصولي صيب راته زنگ وواهه، ما ورته وويل اصولي صيب چېرته يې؟ زما خو دې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېرو د ټلېفونونو زړه راشین کړ، هغه وویل: ((یو ټلېفون مې بند دی او دا اوس چې مې درته زنګ وواهه، دا دایمي فعال دی، خو زه دا ډېره موده وشوه بهر کې وم، هغه د څلي له جنجاله خبر شوم، نو ځکه مې درته زنګ وواهه، ویې ویل هغه ځلاند دی که څه نومېږي، هغه دا څلی ورانوه؟)) ما وویل، دغسې ګواښ یې کړی و، خو اوس زه مجبور شوم، د حمل میاشتې په وروستیو کې ورسره یو لیکلی قرارداد وکړم، ده وویل: ((دی څه کاره دی او قرارداد ورسره چا کړی؟)) ما ورته ټوله کیسه بیان کړه او ورته مې وویل چې وروستی لیکلی تړون مې ورسره د مجبوریت له امله کړی، ده وویل جنرال رازق ته ما ویلي وو، هغه پیسې رااستولي که نه؟ ما وویل ټولې رارسېدلي او ساختماني شرکت ته مې وررسولي دي، خدای شته اصولي صیب د ساختماني شرکت پر مسول سخت په قهر و، ویل یې زه به ورسره ګورم، بیا ما اصولي صیب ته وویل: که تاسو غواړئ له سره ورسره قرارداد وکړئ، هم سمه ده زه به د قرارداد کاپي دروړم، هغه ویل نه څه چې تاسو ورسره منلي، همغه سمه ده، زموږ د تائید وړ ده، ته زموږ عام او تام نماینده یې، ښه اوس دا راته ووایه چې څه وکړو؟ ما وویل ټول هغه کسان چې د څلي پر ورځ تر ټولو ډېر زیات مطرح وو، هغه مخکښ کسان به ستاسو په ځای او یا هم په ژوندون ټلوېزیون کې سره کېنو او پاتې کارونه به تعقیب کړو. ده وویل: ښېخي مو خوښه ده، زه درته بیا ټلېفون کوم، درې څلور ورځې لا وتې نه وې چې اصولي صیب ټلېفون وکړ او ویې ویل: یون صیب! همدا اوس نذیر احمدزي صیب سره ناست یم، د څلي په باب مې ورسره خبرې وکړې، راځئ چې دا مسله ښېخي حل کړو، ما ویل د احمدزي صیب کور ته خو زه نه ورځم، هغه سره خو ما خبره خلاصه کړې، څو چې د پښتنو جرګې ته راسره کېنني، نه ورځم، هغه وویل: احمدزی صیب وایي چې زه ورځم ټلوېزیون ته، ما ویل نه دلته زما خپل ځای دی، که خبره تروه شي، ښه به نه وي، ده وویل خیر دی زما کور کې به سره کېنو، راتلونکې جمعه غرمه زما کور، صحیح ده؟ ما وویل سمه ده. ده وویل احمدزی صیب

(c) ketabton.com: The Digital Library

به هم هملته راشي، ټينګه وعده يې ده. د جمعې ورځې څه کم دولس بجې په خوشال مېنه کې زه له دوه درېيو تنو نورو ملګرو سره د اصولي صيب کور ته ورغلم، څو نور مېلمانه هم وو. اصولي صيب ته مې ټول داستان او خپلې ګيلې مانې له سره بيان کړې، هغه وويل: ورور له تکليفونو دې مننه، خو اوس به خپله کاروونه سره منظموو، پيسو ته تشويش مه کوه، هغه به پيدا شي، چورت ورته مه خته کوه. ما وويل لست مې برابر کړی، د همدغه لست مطابق چې پر مخ لاړ شو، هم کاروونه ښه کېږي، راضيې منګل خور ته مې ټلېفون کړی و، هغې خپله ژمنه کړې، اصولي وويل، هغې ته به زه همدا اوس زنګ ووهم، هغې ته يې ټلېفون وکړ، هغې د خپل ډړېور په لاس (درې زره ډالر) راولېږل. احمدزي صيب ته منتظر شو، خو يو ځل بيا يې وعده ماته کړه، ما اصولي صيب ته وويل، وعدې وکړې او بيا يې درک نه لګي، داسې وعدې يې ما سره ډېرې کړې دي. اصولي صيب غرمې ډوډۍ تياره کړې وه، نور مېلمانه هم وو، له خوست څخه څو تنه نور مېلمانه هم وو، يو هم په کې د خلقيانو د حاکميت پر مهال والي و، خو غلا يې نه وه کړې او رشوت يې نه و اخيستی، د اوسنيو حالاتو او واکمنو خلاف، شخصيت يې درلود، له هغه سره مو هم تود سياسي مجلس وکړ او پر اوسنيو حالاتو ښه ډېر وغږېدو، د دواړو پرتلنه مو هم وکړه. اصولي صيب ته مې ځينې وکيلان چې ما په لست کې په پام کې نيولي وو، په نښه کړل، هغه يې مسوليت واخيست او ويې ويل چې ضرور يې پيدا کوم او مرسته پرې کوم. اوونۍ- دوه وروسته مې يو ځل بيا اصولي صيب ته زنګ وواهه، ويې ويل تر اوسه مې يو

د ولسي جرګې غړې راضيه منګل

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم گیر ته نه دی راغلی، ما ورته وویل خپل ځان دې له یاده ونه وځي، هغه وخندل، موږ خو یو، ودرېږه چې اول دا نور گیر کړو، ما و تاته خو راپرغاړه ده.
څو ورځې وروسته زما مېرمن (ارين يون) يو شمېر وکيلانو ته په ژوندون تلوېزيون کې يوه مېلمستيا کړې وه، اصولي صيب هم دې مېلمستيا ته رابلل شوی و، د ملي دفاع نوماند وزير ښاغلی (طارق شاه بهرامي) هم له وکيلانو سره د ليدو هيله لرله چې دې غونډې ته راشي، ځکه دا داسې يو محفل و چې ده کولای شول، ځينو وکيلانو سره له نږدې وگوري، ځکه تاکل شوې وه، هغه په همدې شپو ورځو کې ولسي جرگې ته د رايې اخيستنې په خاطر وروپېژني.
پر وکيلانو سربېره د (حميدالله خيبر) په گډون د هېواد يو شمېر نورو مخورو، تولنيزو، سياسي او علمي شخصيتونو هم په دې غونډه کې گډون درلود، غونډه يا مېلمستيا اصلاً د ماښام تر اوو بجو وروسته وه، ما لا دمخه اصولي صيب ته زنگ وهلی و چې دی تر نورو وکيلانو ساعت دوه دمخه راشي، هم به له تلوېزيون سره ځانگړې مرکه وکړي او هم به د څلي په باب سره وغږېږو، اصولي صيب څه کم څلور بجې تلوېزيون ته راغی، دا مهال نو ما رحمت الله ځلاند ته هم احوال ورکړی و چې اصولي صيب هم راځي، ته هم راشه چې د څلي د مشکلاتو په باب ورسره يو ځل بيا خبرې وکړو. دوی مې يو بل ته معرفي کړل، که څه هم اصولي صيب خو پېژندگلوی ته اړتيا نه درلوده، خو ځلاند مې ورته معرفي کړ چې دی د څلي قراردادي دی، اصولي صيب دا مهال ورته وويل: ((ښه همدا ته وې چې څلی دې ړنگوه؟)) هغه ورته وويل: ((هو موږ چې تاسې غونډې مشران لرو، خود مې ړنگوه)) اصولي ورته وويل، دا ستا شخصي و؟ په خپلو پيسو دې جوړ کړی و؟ هغه ورته وويل زه تا ښېخي په رسميت نه پېژنم، ما سره يون صيب قرارداد کړی، زه پوهېږم، يون صيب، ته لا په کې څوک يې؟ په والله چې د څلي تر غونډې وروسته مې دا لومړی ځل دی چې گورم دې، څه خپل کار دې کوه، دوی دواړه سره دومره گرم شول چې د کلمو تسلسل نور خطا شو او هغه الفاظ يې يو بل ته سره وکارول چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته د کاغذ پر مخ د لیکلو وړ نه دي، اصولي صیب انجنیر ځلاند نه پېژندنه چې تر دویمې خبرې وروسته له نورمال حالت څخه وځي، څرنګه چې ما ورسره دا څو میاشتې سرو کار و، نو د الفاظو کراهت او لغوي زېرمه یې راته معلومه وه، کوښښ مې وکړ چې دواړه سره ساړه کړم، خبره یو څه ارامه شوه،

د ولسي جرګې غړی کمال ناصر اصولي

اصولي صیب لست راواخیست او په مسلسل ډول یې هر یو ته زنګونه ووهل، هغوی هم ورسره په متواتر ډول ژمنې وکړې، دا مهال نو موږ قراردادي ته نږدې (۴۷۰۰۰) ډالر وررسولي وو. اصولي صیب سره چې کومو کسانو ژمنې وکړې، دا پیسې تقریباً پوره شوې، اصولي صیب وویل، واخله دا دې ځلی، ما ورته وخندل، ما وویل د کاغذ پر مخ د دې ځلي پیسې څو ځله پوره شوي، خو عملي ډګر داسې نه دی، ده وویل، دغه دی ستا په مخ کې یې راسره ژمنې وکړې، دا خلک دومره بې وعدې دي؟ ما ویل وروسته وروسته درته معلومېږي. په لېست کې اکثره هغه کسان چې ما ورته په نښه کړي وو او یو څه نوي اشخاص هم په کې شامل وو.

ده وویل ته خپل یو تن ورپسې سر له سبا ورولېږه، زه به ورته همغه شیبه زنګ وهم او دی به ترې پیسې ترلاسه کوي. (څړبن هدایي) چې دا مهال هلته ناست و، ما ویل دی خپل موټر لري، دی به ورپسې ګرځي، هغه وویل سمه ده، زه ورپسې ځم، خو اصولي صیب دې زما تر تګ دمخه هغه قانع او تیار کړي. دا مهال اصولي صیب انجنیر ځلاند ته وویل، ته خو هم د پکتیا یې لاپې ماپې خو ډېرې وهې، ته خپله په کې څو مرسته کوې؟ هغه وویل، زه یې هم کوم،

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس مې هم کړې، اصولي صیب وویل، اوس موس پرېږده،ووایه چې څو مرسته کوې؟ هغه بیا وویل، کوم یې. ده ورته وویل، ولیکه (لس زره ډالره)، هغه وویل: نه ډېرې دي، اصولي بیا وویل ولیکه پنځه زره. ما پنځه زره ډالر د یادښت په همغه کتابچه کې ولیکل چې له انجنیر ځلاند څخه مې د پیسو د وررسېدنې لاسلیک اخیسته، اصولي وویل: لاسلیک یې کړه، ځلاند راغی لاسلیک یې وکړ. نور لنډ متن ما ولیکه، خو د (رسید) کلمه ده په کې ورزیاته کړه. (رسید) په دې مانا چې دا پیسې هم د قراردادي په جم کې محاسبه شوې.

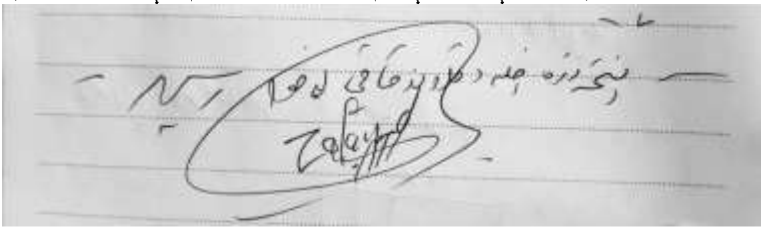

څو شېبې وروسته ما ځلاند ته وویل، ګوره لاسلیک خو دې وکړ او اصولي صیب هم دا په رسېدلو پیسو کې حسابوي، فکر دې وي چې ګوره زه بیا دا پیسې درپسې حسابوم، هغه په خندا شو، زه خو څه ساده نه یم، زما همغه کمک بس دی چې نرخ دې راباندې شپاړس زره ډالره ارزانه کړ، ما ویل ښه ته نو خدای وهلي په قربانۍ کې حسابوې، ما باندې اوس تور دی او انجنیر صیب دلاور وایي چې د (ای، او، ام) تر نرخه دې هم پورته ورکړی، ده وویل، انجنیر دلاور هسې چټیات وایي، هغه د څه شي انجنیر دی؟ ما وویل، خوښه دې خپله خو لاسلیک به دې نه کاوه، نورو شفاهي ژمنې کړې دي او تا دادی لاسلیک هم پسې وکړ. ځلاند په خپله مخه لاړ، اصولي د ټلوېزیون له مرکې تېر شو او د ټلوېزیون په انګړ کې ان د ماښام تر لمانځه پورې چې نور مېلمانه رارسېدل، ده ټولو خلکو ته په بیا بیا ټلیفونونو تېره کړه. بیا یې راته وویل بېغمه مې کړې. ما چې په شفاهي ژمنو کې تر اصولي صیب زیاته تجربه لرله، ځان سره غلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوم، ده ته مې وویل، کاشکې پخوا راغلی وای، دا مشکل چې دې په دومره اسانۍ حل‌ولای شو، نو ولې پرې موږ دومره وکړېدلو؟ د شپې اته بجې ډوډۍ تیاره شوه، شل دوه ویشت وکیلان او نور ګڼ شمېر مخور شخصیتونه چې ټول شمېر یې نږدې سلو تنو ته رسېده راغلي وو، ډوډۍ خلاصه شوه، نوماند وزیر (طارق شاه بهرامي) هم ځینو وکیلانو ته ځان معرفي کړ، ځینو ورسره د مرستې او همکارۍ ژمنه هم وکړه. ما اصولي صیب ته وویل چې اوس خو دلته ځینې وکیلان هم شته، ځلي سره د مرستې خبره ورياده کړه. مولوي صیب تره خېل محمدي هم

الحاج مولوي تره خېل محمدي

ناست و، اصولي صیب ورته وویل، مولوي صیب! ځلي نه خو خبر یې چې د ټولو ځلی دی، اوس وایه څومره مرسته کوې؟ هغه وویل تابعدار یم، یو لک افغانۍ به درکړم، اصولي وویل، دوه لکه یې کړه، راضیې منګل هم وویل، یو لک یې زما لپاره زیاتې کړه، تره خېل صیب وویل، څه چې تاسې وایئ، دا یې دوه لکه افغانۍ، سبا به یې زما سکرتر (یون صیب) ته راوړي، دې وخت کې مې اصولي صیب ته وویل چې (حمیدالله خیبر) زما ملګری دی، هغه ما سره په ژوندون ټلویزیون کې ډېر کومک کړی، زه ورته نه شم ویلای، هغه خرابات او مناجات سړی دی، ورته یې ووایه، نوماند وزیر صاحب هم دلته دې مېز کې ناست و، حمید الله خیبر ته مو غږ کړ، هغه هم راغی، اول مې دوی ته معرفي کړ، د خیبر ټولنیز بنسټ مشر او ګڼ شمېر علمي، ټولنیز او سیاسي خدمتونه یې کړي، د لغمان د الینګار دی، په قوم هم منګل دی، راضیې منګل ته مې وویل چې ستا قومي هم دی، اصولي صیب ورته وویل، خیبر جانه! ځلي سره به کومک کوې او ښه ډېر کومک، پوهېږم چې پیسې هم ښې ډېرې لرې. خیبر

(c) ketabton.com: The Digital Library

وویل، په سترګو! ووایه څومره مرسته وکړم؟ اصولي صیب ورته وویل، جګه مرسته جنرال رازق کړې؛ شل زره ډالره، ته به هم شل زره ډالره مرسته کوې، هغه وویل ومې کړه، سمه ده، اصولي ورته وویل، قول دی، هغه وویل هو قول دی، راضيې منګل وویل، بیا هم منګل، زنده باد منګل، اصولي صیب د کندهار وکیل (عمر ننګیالي) ته وویل چې مرسته وکړه، هغه هم وویل، زه به خپله مرسته یون صیب ته راولیږم، د شپې مېلمستیا په خیر تېره شوه، ټول وکیلان صاحبان او نور مېلمانه په خیر سره رخصت شول. مولوي صیب تره خېل سبا مازیګر د خپل سکرتر (بابکرخېل) په لاس (دوه لکه) افغانۍ راولیږلې، ما په ډالرو محاسبه کړې (درې زره ډالره شول) او یوه ورځ وروسته مې قراردادي ته ورکړې، د (حمیدالله خیبر) پیسې یو څه موده وځنډېدې، خو اصولي صیب بیا تعقیب کړې، خیبر ماته زنګ وواهه، چې (لس زره ډالر) درکولای شم، اوس راسره نورې

حمید الله خیبر

نه شته، ما وویل له دې څخه دې هم مننه، هغه پیسې ما تر لاسه کړې او پر همغه مهال مې قراردادي ته ورتسلم کړې. خو هغه لېست چې اصولي صیب جوړ کړ او بیامو د هغو د حاصلو لپاره څړبن هدایي ته دنده وسپارله، د څړبن هدایي له هڅو سره سره هېڅ شی ترې ترلاسه نه شول، خو ځینو نورو خلکو بیا خپلې ژمنې عملي کړې. په دې ډول د ځلي جوړېدو چارې هم روانې وې او پیسې مو هم له ترون سره سمې وررسولې، ښاغلي ګلاب منګل ما سره دا ژمنه هم کړې وه چې (پنځه زره ډالره) نوره مرسته هم کولای شم، خو تر دې زیات مې نور زور نه رسي، نور ته خپله پوهیږې چې له کومو اشخاصو یې واخلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر دې وړاندې ښاغلي یوسف اصیل زوی او حاجي صیب عتیق الله احمدي دواړو (پنځه پنځه زره ډالره) مرسته رالیږلې وه او ډاکټر رضوان احمدزي (یو زر ډالره) چې دې ټولو ښاغلو ته اصولي صیب سپارښتنه کړې وه. د ځلي لومړنۍ ساختماني چارې له یو لړ نیمګړتیاوو سره سره، بشپړېدو ته نږدې شوې او زموږ هغه اندېښنې چې د پیسو د نشتوالي له امله راپیدا شوې وې، تر زیاته بریده کمې شوې.

د دې لپاره چې قدرمنو لوستونکو ته د مرستې د څرنګوالي او څومره والي او همدارنګه ساختماني شرکت ته د هغو د رسېدنې په خاطر نور وضاحت هم وشي، نو ښه به وي چې خپله د ساختماني شرکت د مسول لاسلیکونه او سندونه هم دلته راوړو.

حقیقت دادی چې د (۱۳۹۶ل) کال د وري پر (۲۳)مه نېټه چې ما کله له انجنیر ځلاند سره لیکلی تړون وکړ، نو تر هغه وروسته مې ورځخه د پیسو د ورکړې پر مهال لاسلیک هم اخیسته، تر هغې وړاندې مې هغه ته وررسېدلې پیسې د یادښت په کتابچه کې لیکلې وې، خو لاسلیک مې ترې نه و اخیستی، خو کله چې مې ورسره تړون لاسلیک کړ، هم مې ورځخه د تېرو پیسو د وررسېدنې لاسلیک واخیست او هم مې بیا وخت پر وخت د نورو پیسو لیکلی سند اخیسته، لکه دغه پاڼه وګورئ، لومړۍ برخه یې د وري تر (۲۳)مې دمخه پیسې دي چې د وري پر (۲۳)مه ترې لاسلیک اخیستل شوی او دویم لاسلیک یې د وري پر (۳۰)مه نېټه شوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

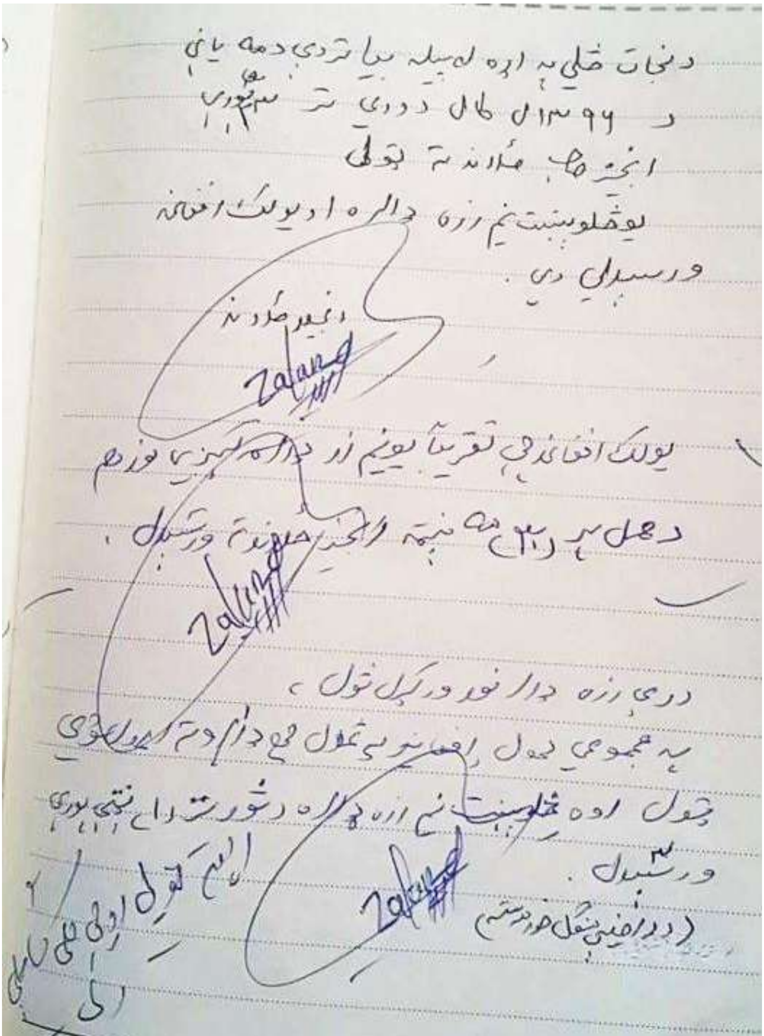

درېیم يې د ثور پر لومړۍ نېټه لاسلیک شوی دی.

بل اقرار لیک چې د ثور پر (۷)مه او (۲۶)مه نېټه لاسلیک شوی دی او همدغه راز د جوزا پر (۸)مه نېټه له ورکړل شویو پیسو سره ټول (۶۱۶۰۰) ډالر د جوزا تر اتمې نېټې پورې قراردادي ته ورکړل شوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

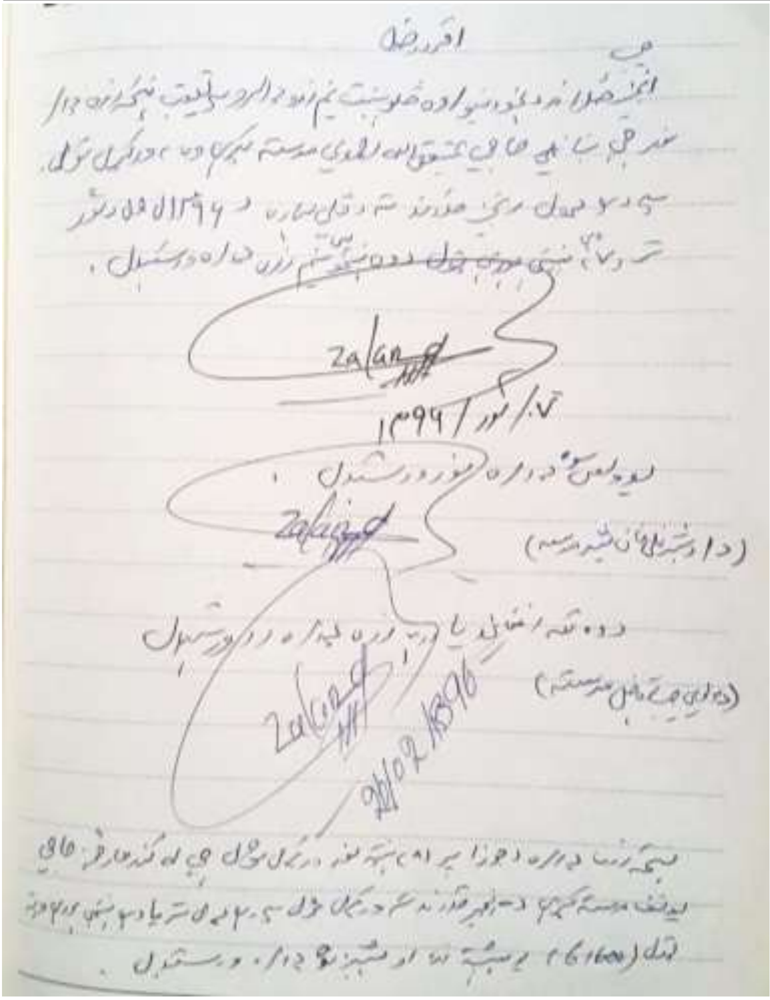

تر دې وروسته مې بیا د جوزا پر (۸)مه نېټه دا ټولې مرستې په یو لست کې راوړې او د غلام محمد کاموال پنځه سوه ډالر نوره مرسته مې هم ورسره یو ځای کړه، یانې کاموال صیب پنځه سوه ډالره پخوا او پنځه سوه یې اوس مرسته کړې وه، ټول زر ډالره شول، یانې په مجموعي ډول انجنیر ځلاند ته د جوزا تر (۱٦)مې پورې (٦٢١٠٠) ډالره ورسېدل او لاسلیک مو ترې واخیست.

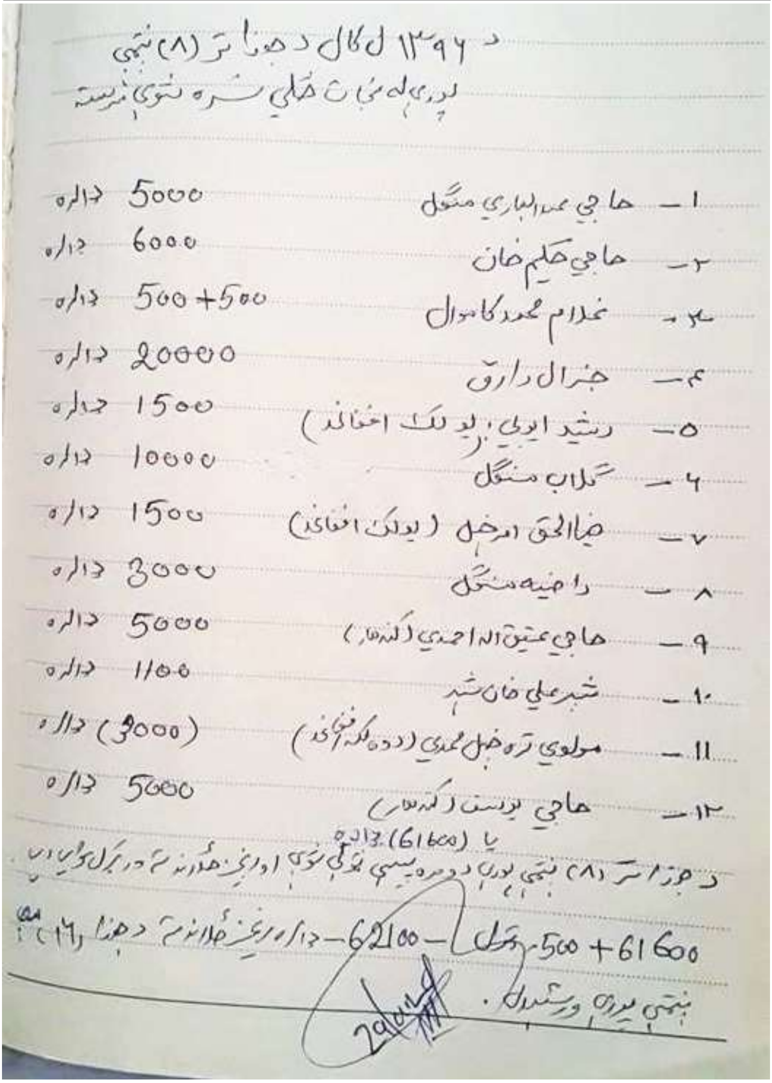

د ۱۳۹۶ ل کال د جوزا تر (۸) نېټې
پورې له نجات خلي سره شوې مرسته

۱- حاجي محمد الباري منګل	5000 ډالره
۲- حاجي حکیم خان	6000 ډالره
۳- غلام محمد کاموال	500+500 ډالره
۴- جنرال رازق	20000 ډالره
۵- رشید ایوبي (پولک اڅکزی)	1500 ډالره
۶- ګلاب منګل	10000 ډالره
۷- ضیاالحق امرخیل (پولک افغان)	1500 ډالره
۸- راضیه منګل	3000 ډالره
۹- حاجي عتیق الله احمدي (کندهار)	5000 ډالره
۱۰- شیر علي خان شهید	1100 ډالره
۱۱- مولوي تره خیل محمدي (دده ګنه قوماندان)	(3000) ډالره
۱۲- حاجي [illegible] (کندهار)	5000 ډالره

یا (61600) ډالره

د جوزا تر (۸) نېټې پورې د مرستې ټولې پیسې [illegible]

500 + 61600 ... 62100 ډالره [illegible] د جوزا (۱۶) نېټې

نېټې پورې ورسیدل.

تر دې وروسته يو زر ډالره ډاکټر رضوان احمدزي، لس زره ډالره حميد الله خيبر او پنځه زره ډالره نور ګلاب منګل مرسته وکړه، د سرطان تر (۲۸)مې نېټې پورې ځلاند ته (۷۸۱۰۰) ډالره ورسېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

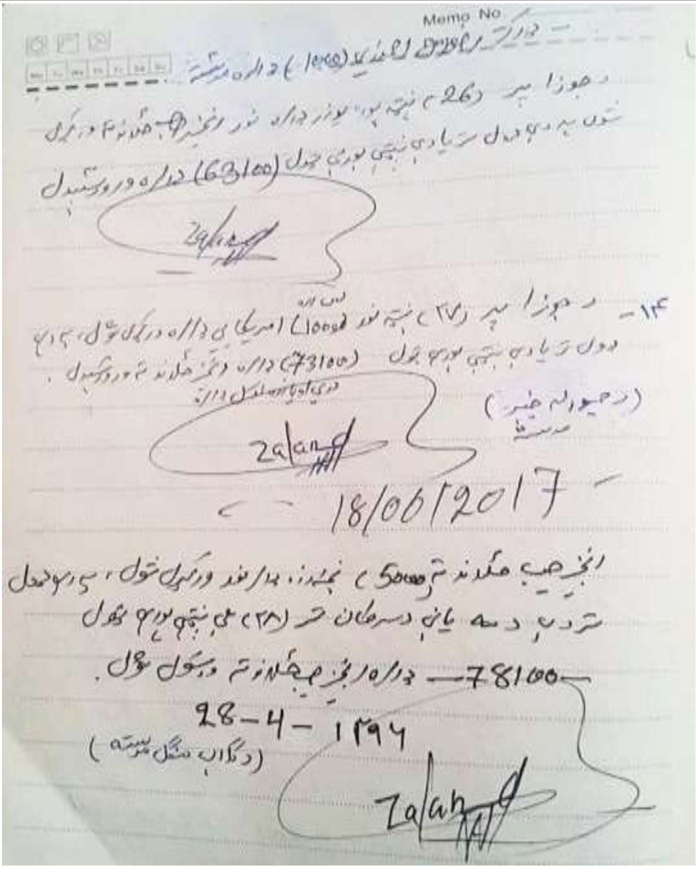

دا نو هغه وروستی پیسې وې چې ساختماني شرکت ته تر یادې نېټې پورې ورسېدې، د شوي تړون له مخې دوی باید د ځلي ساختماني چارې بشپړې کړې وای او پاتې پیسې یې باید موږ د ساختماني چارو تر ارزونې وروسته ورکړې وای. په دې ډول هغه ژمنه چې موږ ورسره په تړون کې کړې وه چې پیسې به وخت پر وخت وررسوو، دې نېټو ته په کتنې سره په کې کوم زیات زماني خنډ نه دی راغلی. د سرطان یا چنگاښ تر اتلسمې وروسته ما ساختماني شرکت ته وویل چې کارونه مو راټولوئ، موږ کوښښ کوو د کار دویم پړاو ته داخل شو چې نوره کیسه به یې په همدې پسې بحث کې ولولئ!

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کار د لومړۍ برخې بشپړتیا او د ځینو ستونزو بیا راټوکېدا

کله چې لومړنۍ ساختماني چارې بشپړېدو ته نږدې شوې، تر هغه ځو ورځې وړاندې ما قراردادي راوغوښت، ما ویل کارونه خو مخ پر خلاصېدو دي، که ستاسو شرکت د ځلي د باندني ډیکور، ډیزاین او ښکلا په برخه کې کومه نظریه موږ ته راکړي، مانا د ځلي نما او ځو ډوله نماګانې او همدارنګه هغه ساختماني مواد چې د ځلي لپاره په کار دي، که ټول راته لست کړئ، ښه به شي، موږ به نرخونه وګورو، دې کې درې خبرې دي، که بل چا تر تاسو په ښه او ارزانه نرخ کاوه، نو موږ به بل چا سره خبره وکړو، که ستاسو نرخ تر هغو ښه و، تاسو ته به یې بېرته درحواله کړو او ان دېته هم حاضر یو چې که تر بل چا ستا نرخ یوه کمه سلنه لوړ و، هم تاسو سره به تړون وکړو، هغه هم په دې خاطر چې تاسو له سره کار پیل کړی دی، خو د تېر قرارداد په شان دا تړون نه شي کېدی، ځکه یو خو د پیسو پیدا کول سخت دي؛ د خلکو اقتصادي حالات خراب شوي، خلک ډېر سخاوت نه شي کولای او دویم زه خپله د خلکو له خبرو ځان ساتم، اوس هم یو شمېر خلک وایي چې دا قرارداد مو په لوړ قیمت ورکړی دی. دوی وویل سمه ده. دا مهال مې دسلیم کاروان شرکت یو مسول

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګري (صفي الله کاروان) ته هم زنګ وواهه، هغوی او (خالد فدایي) مې یو ځل د ځلي د جوړېدو پر مهال کتلي وو. زه د ځلي لیدو ته تللی وم، دوی له ځلي تاوېدل، یو څو بهرنیان هم ورسره وو، کله چې یې زه ولیدم، خپل موټر یې ودروه، د ځلي د کار پر بهیر هم خوشاله شول او ماته یې وویل چې کله یې د رنګ وخت راورسېد، ماته ووایه هر ډول او هر څومره رنګ چې دې په کار وي، د رنګ مرسته به زه وکړم، ما ترې مننه وکړه، د نما د جوړېدو لپاره مې انجنیر ځلاند ته وویل چې اصلي نقشه (سافټ کاپي) چې دوی سره په کمپیوتر کې وه، هغوی ته ولېږه، ویل یې سمه ده، تر درې ورځې انتظار او ټینګار وروسته هم نقشه سلیم کاروان شرکت ته ونه رسېده، بله ورځ انجنیر ځلاند او انجنیر عظیمي زما دفتر ته راغلل، څو نماوې یې راوړې، خو خوښې مو نه شوې، خو زموږ ذهن ته یې یو ښه تصور راکړ. ما ویل نور کار هم پرې وکړئ، انجنیر عظیمي وویل: نور کار به هم پرې وکړو. په دې ترڅ کې مو د ځلي د دویم پړاو پر احتمالي ډیزاین او قیمت خبرې وکړې، دوی وویل، موږ یو احتمالي نرخ محاسبه کړی، ما وویل، تاسو یې ووایئ، انجنیر ځلاند وویل، تقریباً (څلوېښت زره ډالره)، ما وویل، دا خو ډېر قیمته دی، موږ دا اوسنۍ پیسې نه شو پوره کولای، دا نورې به څنګه شي؟ بیا یې وویل، که ځینې شیان، لکه د بیرغونو ستنې، لایټ سستم، قیمتي ګروپونه او ځینې نور شیان تاسې واخلئ، نو د (دولس لکه) افغانیو شاوخوا کې به تمام شي، ما ویل خو ټول شیان یو ځل له قراردادي سره اجاره کوو، دا خو لا بله لانجه ده چې یو شی به تاسو اخلئ، یو به موږه، بیا به یې ملامتي، خرابوالی او ښه والی یو پر بل اړوو، دوی ته مې وویل یو متر مربع زینتي وطني سره غرنۍ تیره په څو لګوئ؟ ځلاند وویل، له پنځه زرو څخه تر اته زرو افغانیو پورې، وروسته یې وویل چې که زه هېڅ ګټه پرې حساب نه کړم؟ نو پنځه زره افغانۍ، ما وویل دا خو په نیویارک کې هم دومره قیمته نه ده، ده وویل، دا هم هغه صورت کې چې زه یې مزدورکار ته ورکړم، د هغه اجوره کېږي، ما ویل له دې څخه به اوس بېځي تېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

شو، تاسو اوس دا خپل کار بشپړ کړئ، پر دې به بیا وروسته خبرې کوو. زما زړه کې و چې که تر (۸-۱۰ لکه) افغانیو پورې هم ټول کار تمام شي، بیا به هم زړه ورته ښه کړو، خو دا بل قیمت ډېر لوړ او په لنډ وخت کې ورته پیسې پیدا کول هم اسانه کار نه و، دوی ته مې وویل چې تاسې خپل ساختماني کار خلاص کړئ، د دویم پړاو لپاره به زه یو ځل بیا له نورو مشرانو سره خبرې وکړم، بیا به پرېکړه وکړم، خو اوس اصلي خبره داده چې ساختماني چارې یانې د اسکلېټ برخه خلاصه شي او همدارنګه، دویمه دایره بشپړه شي، ډکون وشي، زینه جوړه شي او د ځلي داخل کې کنډو کپر ځایونه سره جوړ شي، پر همدې مو پرېکړه وکړه.

د ځلي بهرنۍ برخه کې د ټول ځلي پلستر، د زینتي ډبرو لګول، لایټ سسټم، کټارې، د بیرغ د ستنو نصب او نور مهم شیان شامل وو. دا هم په حقیقت کې ښکلې او مهمه ساختماني برخه ده چې ټولې پخوانۍ ساختماني چارې تر پوښښ لاندې راولي، د لیدونکي سترګې په لومړي ځل پر همدې برخې لګېږي، دا باید داسې جوړه شي چې تاریخي بڼه یې هم خوندي شي، خوند، استحکام او ښکلا هم ولري او زړونه هم راجذب کړي، د لومړیو ساختماني چارو د بشپړېدو پر مهال یو شمېر انجنیرانو د دې برخې د ډیزاین ژمنې هم کړې وې، خو ورو ورو هغه خلک لادرکه شول، ما خپله تر دې وړاندې ډېر ځلي وکتل، انټرنېټ کې مې پلټنه وکړه، خو داسې ځلی مې تر سترګو نه شو چې زړه مې پرې راټول شي.

قراردادي ته مې وویل چې د ځلي داخلي چارې باید ژر خلاصې کړې، هغه یو دوه تنه مزدوران راوړل، د ځلي داخلي برخه (دېوال) یې په ګچو اوار کړ، هغه هم یوازې لاندینۍ برخه، نه نور ټول ځلی، (٦) قوتۍ رنګ یې هم له (برجر) رنګ ځخه په وړیا ډول واخیست، ځکه چې د سلیم کاروان شرکت مسؤل (صفي الله کاروان) او (خالد فدایي) یې ژمنه کړې وه، خالد فدایي ماته وویل چې د دې رنګ مجموعي قیمت (شل زره افغانۍ) کېده، خو دا رنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم ټول ونه کارول شو. نږدې لس ورځې یوازې دغو دوو تنو مزدورکارانو د څلي لس متره ارتفاع زموږ له غوښتنې سره سمه جوړه نه کړای شوه.

په همدې ورځو کې ښاغلی (شمیم کټوازی) چې د ځوانانو په چارو کې د جمهور رییس مشاور دی او د پکتیا د نوي والي په توګه هم ټاکل شوی، د پوهنتون په دوره کې په اصطلاح زما شاګرد و، ټلیفون راته وکړ، استاده یوې مشورې ته درځم، که وخت ولرې، هغه ټلویزیون ته تشریف راوړ، ماته یې وویل، دوو مسلو ته راغلی یم، یو دا چې جمهور رییس غواړي ما د پکتیا د والي په توګه ولیږي، کار مې هم خلاص شوی، لاړ شم که لاړ نه شم؟ دویم د نجات څلي موضوع په باب درسره

شمیم خان کټوازی

غږیږم، چې کار یې ډېر سست روان دی، که زه کوم شرکت پیدا کړم او دا پاتې کارونه یې پر مخ یوسي څنګه به وي؟ د لومړۍ موضوع په باب مې ورته وویل: ((د پکتیا خلک خدمت ته اړتیا لري، تاسو که څه هم د پکتیکا یاست خو دواړه ولایتونه یو رنګ کلتور او ټولنیز حالات لري، په دې ولایتونو کې داسې شخص ته د والي په توګه اړتیا ده چې جمهور رییس یا په ټوله کې یې مرکزي حکومت سره مناسبات ښه وي، دلته یو څه وزن او پېژندګلوي ولري، نو بیا خپل اړوند ولایت ته مرستې راجلبولای شي، د هغه ځای رالیږلي کارونه یې هم دلته ځوک نه ځنډوي، د خلکو هم ترې یو څه حیا کیږي، نو داسې والیان کېدی شي بریالي شي، پکتیا ته داسې یو شخص په کار دی چې پکتیا خپل کور وګڼي او پر خلکو یې زړه ودردیږي، ستا خو جمهور رییس سره اړیکې ښه دي، چې باور یې درباندې کړی، نو باید لاړ شې، لومړی د پکتیا مشران راټول کړه، مشوره ورسره وکړه، ځکه پکتیا د جرګو، مرکو کور او د مشرانو وطن

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی، ستا عمر ډېر نه دی، که ته هر څومره ښه کارونه وکړې، بيا هم يو شمېر خلکو ته د تخريب چانس برابرېږي،نو که قومي مشران دې تر شا ولاړ وي، جمهور رييس دې هم ملاتړ وکړي او يو څه کار هم وکړې، نو بيا د تخريبکارو زور دربانديې نه رسي.)) هغه وويل: ((د ولسمشر ملاتړ لرم، د خلکو په ژبه هم يو څه پوهېږم، مانا جرګې او مرکې کولای شم او د پکتيا د پرمختګ لپاره مې تيارې څو پروژې هم تر کار لاندې دي)) ما ويل ،بيا خو نو سمه ده. دويمه مسله دې د ځلي ياده کړه، رښتيا خبره داده چې زه يې هم ښه ستړی کړی يم، هغه چې طمع ترې کېدله ټول لاړل لادرکه شول، د ځلي دويمې برخې لپاره د شرکت پيدا کول اسانه کار دی، شرکت خو پيسې غواړي، د پيسو پيدا کول سخت کار دی، هغه وويل نه ما داسې شرکت پيدا کړی چې ټول کار خپله کوي، هېڅ پيسې نه غواړي، ما وويل تر دې نو ښه کار چېرته دی؟ يوه شمېره يې راکړه ويې ويل، زه شنبه يا يکشنبه معرفي کېږم، که زه پکتيا ته لاړ نه

انجنير محمد اسحق تکل

شوم، نو زه او شرکت والا به خپله دلته راشو او که زه لاړم، نو تاسو هغه ته زنګ ووهئ، هغه به خپله دلته راشي، تاسو بيا نورې خبرې ورسره وکړئ! دا يې هم وويل چې هغه دوبۍ ته تللی، کېدی شي شنبه، يا يکشنبه راشي، د (انجنير اسحق تکل) نمبر يې راکړ. د دوشنبې پر ورځ مې ورته زنګ وواهه، ټلېفون يې پورته کړ، ځان مې معرفي کړ او بيا مې د شميم کتوازي خبره وکړه، هغه وويل، له ټولو شيانو څخه خبر يم، ما وويل که وخت لرې ټلوېزيون ته راشه، هغه وويل، سبا سهار (سه شنبه) به درشم، خپل دوه نور انجنيران ملګري به هم ځان سره راولم، ما ويل ډېره ښه ده، لس لس نيمې بجې وې چې انجنير اسحق تکل، انجنير محمد نصير بهسودوال او انجنير (سيد نصير يما) زموږ دفتر ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

تشریف راوړ،خپل کاري دفتر کې مو پر ټولو مسایلو خبرې وکړې، نتیجه دا شوه چې دوی وویل، له تېر قراردادي څخه کار خلاص کړه، که کوم کم او توم کار یې پاتې هم وي، پروا نه کوي هغه هم موږ درته خلاصوو، خو چې کار موږ ته ژر تسلیم کړي، ما وویل د اسد تر (۱۷-۱۸) مې نېټې پورې یې که راته خلاص کړئ، ښه به شي، دا نو تقریباً د سرطان (۱۷-۱۸)مه نېټه ده. دوی وویل موږ یو ځل کار وګورو، انشاء الله ژر یې درته خلاصوو. ما

انجنیر سید نصیر یما

وویل ځئ چې ځو، څلورواړه د دوی په موټرو کې د ځلي خواته لاړو، نږدې دولس بجې وې، رحمت الله ځلاند ته مې وویل چې له څو ملګرو سره ځلي ته راځم، ته هلته اوسه، هغه وویل، زه تیار په ساحه کې یم، هلته چې لاړو، دې انجنیرانو ته مې وویل چې تاسو به داسې نه وایئ چې موږ دا ځای جوړوو، تاسو به ووایئ، چې موږ یې د بیروني ډیزان لپاره راغوښتي یو، ځلاند ته مې وویل چې دا انجنیر صاحبان به د بېروني ډیزاین یوه نقشه جوړه کړي، نرخ به هم راکړي، که نقشه زموږ خوښه شوه، ښه او که نه بیا به ګورو چې څه وکړو، هدف مې دا و چې که ده ته ټول جریان ووایم، هسې نه چې یو دم یې حساسیت راوپارېږي، ما انجنیر ځلاند ته دا هم وویل، که دوی سره پرې توافق ته ورسېدو، نو بیا هم زه

انجنیر محمد نصیر بهسودوال

او ته مجبور یو چې نظارت یې وکړو، چې کار خراب نه شي، دلته مې هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

هدف دا و چې د ده کینه راونه پاڅېږي، انجنیران چې مسلکي خلک وو، د ځلي داخلي زینه، د ګچو په واسطه د ځلي د داخلي برخې اوارې او نورې نیمګړتیاوې یې چې وکتلې له واره یې ورته ګوته ونیوله، دې کار د ځلاند حسادت یو څه زیات کړ، دا مهال بیا انجنیر بهسودوال وویل، استاده بېغمه اوسه موږ یې جوړوو، دې کې ځلاند وویل، څنګه به یې جوړوې؟ هر څه به زما تر نظارت لاندې کوې، زه څوک نه پرېږدم چې کار خراب کړي، انجنیر نصیر بهسودوال ورته وویل: ته څوک یې چې نظارت کوې، موږ خپل انجنیران لرو، خپل مسلکي کاریګر، ته بیا څوک یې؟ دې وخت کې ما د انجنیر بهسودوال لاس کېکاږه، چې خیر دی بحث ته اړتیا نه شته، دا انجنیر صیب ځلاند دی چې د دې ځلي ساختماني چارې یې تردې دمه رارسولې، ده سره به مشوره کوو. دوی دواړو غوښتل چې خبره نوره هم سره تاوه کړي، خو ما یې مخه ونیوله، بیا مې انجنیر ځلاند ته وویل چې ځو دارالامان ته هغه وطني زینتي تیږې ګورو چې څو ورځې وړاندې ما او تا کتلې وې اوس غواړو چې دوی هم همغه تیږې وګوري او که دوی سره توافق ته ورسېدو چې همدا تیږه او بیا هم تردې ښه تیږه ولګوي. پر همدې توافق وشو، زه له همدې انجنیر صاحبانو سره کېناستم او ځلاند له خپل یو بل ملګري سره په خپل موټر کې راپسې راروان شو او له لاهوري دروازې څخه مو د دارالامان سړک پر لوري حرکت وکړ، په لاره کې پوره فرصت و چې زه له انجنیرانو سره خپله مشوره شریکه کړم. دوی ته مې وویل چې تاسو اوس ګوزاره کوئ چې دا سړی په خیر سره خپل کارونه خلاص کړي، اوس خو زموږ لاس تر تیږې لاندې دی، دې سړي سره په لېټې کې غورځېدلي یو، اوس باید په ډېر مهارت لاس له تیږې راوباسو، هغه کله غواړي چې د ځلي دویم پړاو کار د ده له لاسه ووځي، اول پړاو کې یې قیمت دومره لوړ دی او دویمي برخې کار یې ماته څلوېښت زره ډالر اټکل کړی و او بیا یې وویل که د دغو، دغو، دغو شیانو مسولیت ته پر غاړه اخلې، نو کېدی شي دولس لکه افغانۍ شي، زه په دې پوهېږم چې دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کار کې یې هم نیمګړتیا شته، خو د دویم پړاو کار باید ډېر ښکلی او صفا وي، څرنګه چې دی بل قراردادي ته کار سپاري، نو ځکه پرې باوري نه یم چې دویم کار به په ښه ډول ترسره کړي که نه؟ نو اوس به تاسو تر هغه وخته پوره ګوزاره کوئ چې دی موږ ته ځلی تسلیم کړي، انجنیران دې اوسني نرخ ته هم حیران شول او ویې ویل چې استاده پخوانی یې هم ډېر قیمته دی، موږ خو یې کار وکوت. ما د پخواني کار ټوله کیسه ورته وکړه، خو ټولو پر دې توافق وکړ چې حساسیت به یې نه راپاروو، موږ به خپل کار کوو. دارلامان ته لاړو، یوه کور کې چې دا تیږه لګول شوې وه هغه مو وکتله:

انجنیرانو وویل: دا خو زموږ خوښه نه شوه، تر دې باید ښایسته پیدا کړو، دوی مو هلته رخصت کړل، زه له انجنیر ځلاند سره بېرته موټر کې سپور شوم او د ځلي پر لوري راغلو، په لار کې مې انجنیر ځلاند ته وویل، دې خلکو سره جنجال مه کوه، هر څه خو غیر له هغې هم زموږ او ستاسو په لاس کې دي، پرې ګرځو به، دوی یو شرکت لري، ځینې سامان الات یې خپل دي، کېدی شي، هغه موږ ته په وړیا ډول راکړي او ځینې نور به ورته له بازاره واخلو، مزدوران یې هم خپل دي، د شرکت کسان یې دي، نو کېدی شي، موږ ته یې په ارزانه وکړي، نو ته ورسره جنجال مه کوه او که کار یې خراب و، رخصت به یې کړو، ځلاند وویل، نه زه ورسره جنجال نه کوم، خو ماته یې قواري د

(c) ketabton.com: The Digital Library

انجنیرانو نه ښکارېدې، څنګه چې ستا خوښه وي، زه همغسې کوم، زه یې څه کوم. کله چې ځلي ته راورسېدو، ما ورته وویل، ښه خاوره راوړه چې لومړی دا بره او د ځلي داخلي برخه ډکه شي، اوبه پرې واچول شي، چې وروسته یې د کېناستلو چانس له منځه لاړ شي، ده وویل سمه ده، نن شپه به ورته خاوره راوړو، زه همداسې د ټلوېزیون پر لوري لاړم او دی د کار ساحه کې پاتې شو. سبا سهار د پوهنتون پر لوري روان وم، معمولاً د نجات ځلي پر لاره کابل پوهنتون ته تللم، ګورم چې د ځلي ګرد چاپېره، له زړو ټوټو او پلاستیکونو ډکه خاوره پرته ده، څه یې د ځلي یوه برخه کې خالي کړې هم ده، دا نو هغه خاوره ده چې انجنیر ځلاند خپل بل قراردادي ته ویلي چې د ځلي ډکون وکړه، زه له موټره کښته شوم، ما ویل تاسې ته چا ویلي چې دا خاوره واچوئ؟ دا خو چټله خاوره ده، دا خو سبا ته کېني، او له پاسه چې موږ د ځمکې پر متن څومره قیمتي ډبرې ایښې وي، هغه ټولې پر ځمکه ننوځي. یو مزدور کار وویل، والله موږ نه پوهېږو دغه خاوره یې د شپې دلته ډېرۍ کړه موږ ته یې وویل چې له دې څخه ډکون وکړئ، دا نو هغه خاوره ده چې د ښاروالۍ یا نور موټر چې د ښار له لښتیو څخه کومه چټلي باسي له ښاره بهر ته یې وړي، هغه یې دلته ډېرۍ کړې ده، ژر مې ځلاند ته زنګ وواهه، ما ورته وویل، وه انجنیر صیب دا دې څه راوړي؟ دا خو یې د ښاروالۍ ګند راوړی، له دې څخه ته ډکون کوې؟ ده وویل، ما ورته ویلي، دا مه اچوئ، دا خرابه ده، زه له غره څخه سمه خاوره او رېګ راوړم، چې کېنني، ما ویل ژر یې ټوله کړئ چې هم یې ځای چټل کړی او هم یې د خلکو لاره بنده کړې، ده وویل، سمه ده ټولوم یې. درې ځلور ورځې نوره هم دا خاوره پرته وه، بله ورځ چې لاړم، د ځلي بهرنۍ لومړۍ دایره له خاورو ډکه وه، ځلاند وویل چې دا مې نوې خاوره راوړې او پخوانۍ مې ټوله کړه، خاوره یو څه نوې ښکارېده، پوره باوري نه شوم چې لاندې برخه کې به یې پاکه خاوره اچولې وي که نه؟ دویمه دایره چې موږ د شینوالي لپاره په پام کې نیولې وه، هغه لا هماغسې پاتې وه. دویمه دایره چې موږ په کوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکلی ډیزاین غوښته، هغه هم هغسې نه وه جوړه شوې، کنډو کپر وه، نو ځکه خو انجنیر ځلاند او انجنیر نذیر عظیمي، د قالب د خلاصېدو پر مهال د شپې ناوخته خپله ورپسې ګیلماله اخیستې وه او پلستر یې ورکاوه، چې بهرنی عیب یې پټ شي. د ځلي داخلي برخه چې مخکې لا له کاغذونو او نورو لرګیو یې یوه برخه ډکه وه، ځو ځله مې ورته وویل چې دا پاکه کړه او له ښې خاورې او ښه غرني جغله یې ډکه کړه، هغه په په دې پلمه چې خوازې په کې خښې دي او پاس کار روان دی، وروسته یې ډکوم، د ده د کار تر پایه همغسې پاتې شوه. په دې بهیر کې مې ورته وویل چې خوازې دې نورې ټولې کړه او ته دې هم خپل کار غوټه کړه، چې زه مشترک هیئت وټاکم، ستا استازی به هم په کې وي او زموږ هم، ستا کار به وارزوي او د تړون مطابق به تاسو ته خپلې پیسې درکړم، شپږ اوه ورځې یې په دې کې تېرې کړې، نن یې خلاصوم، سبا یې خلاصوم، خو کار پر خپل پاتې ځای و. دا خوازه نو ده له یوه بل ټېکه دار او هغه بیا له بل شخه په اجاره راوړې وه، ده هغه ته او هغه بیا هغه بل ته د خوازې د اجارې پیسې نه دي ورکړې، موږ د دواړو خوازو کارو ټلېفون نمبرونه پیدا کړل، دادی نن یې خلاصوو، سبا یې خلاصوو، نن جمعه ده، مزدورکار نه شته، خوازه کار لوګر ته تللی، شل پلمې یې جوړې کړې، اخر یې یوه وویل چې ځلاند ماته پیسې نه دي راکړې؟ ځو چې هغه ماته پیسې رانه کړي، زه خوازې نه خلاصوم، اخر زه پرې په قهر شوم، ما وویل وروره د تا حساب هغه سره دی، هغه خپل دفتر او ادرس لري، لاړ شه خپل حساب ورسره وکړه، بیا یې ټلېفون بند کړ، اخر مجبور شوم مسیج ورته وکړم چې موږ مه مجبوروه چې له قانوني زور شخه کار واخلو، که ستا خوازې دلته وي، یا نه وي، ته باید خپل حساب له قراردادي سره وکړې، بیا یې هم ځواب رانه کړ، د (۱۲)مې حوزې د ملي امنیت امر (حاجي زمان) ورته زنګ وواهه چې وروره خوازې دې خلاصې کړه، دا دی مازیګر یې خلاصوم، مازیګر چې لاړو، بیا هم هېڅوک رانغلل، یوه ورځ بله هم ضایع شوه، مازیګر ناوخته مې بیا ځلاند ته زنګ وواهه، چې وه وروره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولې مو د خولې خوند پيکه کوې، ستا کار خلاص دی، دا اوومه اتمه ورځ ده، زه درته وايم خوازې خلاصې کړه او ته کله يوه پلمه کوې او کله بله، هغه نه يوړه او نه راوړه، راته يې وويل، تر هغه پورې چې ماته مې سل په سلو کې پيسې رانه کړئ او زما حساب خلاص نه کړئ، زه نه خوازې خلاصوم او نه چاته اجازه ورکوم چې دلته راشي، لاس مو خلاص څه شی چې کولای شئ، ما ورته وويل وه وروره له عقل څخه کار واخله، ما او تا يو تړون کړی، قرارداد مو کړی چې کله ستا ساختماني چارې خلاصې شوې، د يوه فني هيئت تر ارزونې وروسته به زه تاته پاتې پيسې چې تر (۳۰) سلنې کمې اټکل کېږي، د شلو ورځو په بهير کې دررسوم، ته بايد ماسره د قرارداد مطابق لاړ شې او ديوه قراردادي او ټېکه دار په توګه خبرې وکړې، دا کم عقلې خبرې په کار نه دي، موږ مه مجبوروه چې په قانوني زور دې بيا خوازې لرې کړو، بله خبره داده چې هره ورځ چې پر موږ تېرېږي، موږ وخت له لاسه ورکوو او دويم شرکت تاوان کوي، مزدورکار راولي او بېرته يې رخصت کړي، ده وويل، زه هېڅوک په رسميت نه پېژنم، ځلی ما جوړ کړی، څو چې مو پيسې نه وي راکړي، زه نه خوازه لرې کوم او نه ځلي ته څوک پرېږدم، که څوک نر وي، سبا ماسپښين دې راشي، ما ويل سمه ده، سبا به سره ګورو، مجبور شوم، د پوليسو امنيتي حوزې ته مې يو غوښتنليک وليکه، د دې غوښتنليک متن په دې ډول و:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کابل ښار د اتمې امنیتي حوزې محترم مقام ته!

قدرمنه!

د لاهوري دروازې په سیمه کې د نجات منار د جوړوني ساختماني چارې بشپړې شوې او د لومړي قرارداد مطابق (پکتین) ساختماني شرکت باید ژر تر ژره موږ ته منار تسلیم کړي چې موږ یې د ډیکور او ډیزاین لپاره بل شرکت ته ورکړو. اوس یاد ساختماني شرکت (پکتین) ساختماني شرکت خپلې خوازې نه خلاصوي او پول لږ پلمې لټوي او د کار د ځنډ او ځنډ سبب ګرځي. هیله ده له لومړي شرکت څخه د قرارداد مطابق د نجات منار د تسلیمی او هم د یاد منار د امنیت په خوندي کولو کې مرسته او همکاري وکړئ!

په احترام

د نجات منار

د جوړېدو د کمیټې په استازی

محمد اسمعیل یون

۱۳۹۶/۴/۲۲ بسمه

دا غوښتنلیک مې میوند شاه احمدزي ته ورکړ، ما ویل د اتمې حوزې امر ته یې یوسه، د (۱۲)مې حوزې د ملي امنیت امر (حاجي زمان) چې مخکې تر مخکې په جریان کې و، هغه مې هم راوغوښته، حاجي زمان وویل: ((د پولیسو حوزې ته ضرورت نه شته، زه یې خپله حلوم او بل دا چې دا واړه کارونه دي، ستا له شخصیت سره مناسب نه دي، له ګېلکار او ټېکه دار سره نښتی اوسې او دومره دې ورته اعصاب خراب دي. دا زه په یوه ساعت کې حلوم.)) انجنیر څلاند ته یې زنګ وواهه، هغه ورته وویل چې ماته دې وخت راکړي، تر مازیګره یې خلاصوم، بیا یې د خوازې بل قراردادي ته زنګ ووهه چې تر مازیګر څلور بجو پورې دې خوازې ټولې کړه، هغه وویل ماته څلاند وویل چې خوازې مه خلاصوه، میوند شاه احمدزی د پولیسو حوزې ته لاړ او جنایي مدیر ورسره د ځلي ساحې ته راغی، حاجي زمان هم ځلي ته لاړ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

رحمت الله ځلاند چې مخکې یې ویلي چې زه څوک نه پرېږدم چې څلي ته راشي، ځان پټ کړ، حوزې څخه ورته زنګونه ورتلل، خو ټلیفون یې نه جګوه، یو ځل چې میوند شاه احمدزي سره په ټلیفون کې رخ شو، نو هغه ورته وویل چې راشه حوزې ته، هغه ته یې د خور، مور، قوم او ټول نسب کنځلې وکړې او د مرګ اخطارونه یې هم ورته ورکړل. هغه ورته وویل چې ته اخطارونه څه کوې، ته حوزې ته راشه او یا څلي ته، بیا به هلته خبرې کوو، خو ده هغه ته هغه سپکې سپورې استعمال کړې چې د کاغذ پر مخ د لیکلو وړ نه دي، جنایي مدیر ماته وویل: ته بېغمه اوسه، هر څوک چې وي او زما لاس ته راشي، زه به یې ایمان په لاس کې ورکړم. مازیګر ناوخته زه خپله څلي ته ورغلم، د پخواني قراردادي مزدورانو ته مې وویل، تاسې ځئ ورونو، خپل سامان مو جمع کړئ، دلته هېڅ شی پرې نه ږدئ، چې سبا مو بیا حساب جړ نه اوسي، هغوی خپله خېمه او بستره ټوله کړه، څلي ته مې خپل دوه امنیتي ساتونکي او یو تن امنیتي مسول چې درې واړه د ملي امنیت د لسمې ادارې کارکوونکي دي، د امنیت لپاره وګومارل، ورته مې وویل چې تر سبا پورې د څلي امنیت ساتل ستاسو پر غاړه دی، سبا به بیا ګورو چې څه کېږي، د شپې ماښام دوی د څلي امنیت پر غاړه واخیست، کله چې انجنیر ځلاند دا جدیت وکوت، نو څلي او حوزې ته یې له راتګ څخه ډډه وکړه، ژر یې په داسې حرکتونو لاس پورې کړ چې پخوا یې تصور هم نه و، صمد ځاځی چې د ځاځیو د یوې شورا مشر دی او له پخوا نه له ځلاند څخه خوابدی و، ان ده ته د قرارداد له ورکړې سره هم مخالف و او خپله ځلاند به هم وخت پر وخت پر نامناسبو الفاظو یادوه، د هغه ور یې وټکوه چې (یون) خو غواړي دا څلی په خپل نامه کړي، د ملي تحریک په نامه یې کړي، دا افتخار مشرقي ته یوسي، څلی خو زموږ او ستاسو پکتیاوالو او بیا د ځاځیو دی، اوس یې ولې ویاړ بل چاته لاړ شي او نور په سلګونو تورونه یې پورې کړي وو.

همدا مهال یې د ځاځیو یو څو تنه ځوانان هم راټول کړي وو او تر دې یې هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلطې خبرې وررسولې وې، د پکتیا یو شمېر نورو مخورو ته یې یو بل ډول خبر رسولی و او دا یې هم ورته ویلي وو چې یون د خپلو وسلوالو په زور زما خلک له ځلي شړلي او هغوی یې وهلي ټکولي دي. هدف یې دا و چې دا موضوع همداسې جنجالي شي او دا ځلی همداسې نیمګړی پاتې شي او بیا خلکو ته ووایي چې ګورئ له ما پرته څوک دا کار نه شي کولای، هغه ساختماني شرکت چې اوس یې په وړیا ډول دې کار ته زړه ښه کړی، هغه به هم زړه توری شي او بیا چې تر څو پیسې پیدا کېږي او بیا بل شرکت ته یې ورکوي، دې کې به ډېر وخت ووځي.

صمد ځاځی چې تر دې مهاله له ځلاند سره وران و، د ځلاند عذر او ښښنې یې د خپل ځاځیتوب او سیمه والۍ جذبه راپاروله، ژر یې د اتمې حوزې امر چې هغه هم د پکتیا دی او دوی یو بل سره پېژني، هغه ته ټلیفون کړی چې دې کار کې باید ته مداخله ونه کړې، دا قومي مسله ده، دا موږ په خپله حلوو.

د صمد ځاځي یو هدف دا کېدی شي چې دوی خو له پیله بیا تر دې دمه په ځلي کې هېڅ ونه کړل او د دوی له مرستې پرته ځلی د بشپړېدو لوري ته روان شو، نو دا ورته یوه ښه پلمه وه چې یوځل بیا په ځلي کې ځان مطرح او په دې ډول خلکو ته وښیي چې همدوی دي چې د ځلي په چارو کې دخیل دي. زه چې له میوند شاه احمدزي سره د حوزې د امر له سوړ چلند څخه خبر شوم او د صمد ځاځي له حرکت څخه، نو یو څه خوابدی شوم، صمد ځاځي ته خو مې ځکه زنګ ونه واهه چې تر دې وړاندې مې د همدې ځلي لپاره درې ځله ورته زنګ وهلی و، خو د ده ټلیفون ځواب نه و راکړی، د حوزې امر ته مې وویل چې ستا وظیفه د امنیت ساتل دي، دا د سیمې، قوم، ولسوالۍ او قبیلې خبره نه ده، دا یوه ملي مسله ده او زه نېږدې لس میاشتې کېږي چې په دې ځلي کې سرګردانه یم، اوس یو ټېکه دار دی، د ترون خلاف ټولو ته اخطارونه ورکوي، زه تاسو ته وایم چې تاسو یې حوزې ته حاضر کړئ چې موږ هم درشو او هلته خبره سپینه کړو، خو دوی غواړي دا مسله سیمې ته کش کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په دې ډول خپل عیب د سیمې او قوم تر چتر لاندې پټ کړي او تاسو باید په دې کار کې د چا د عیب پټونې هڅه ونه کړئ، ما وویل زه دا څه کم لس میاشتې کیږي چې نذیر احمدزي او صمد څاځي پسې ګرځم، پیدا کولای یې نه شم، اوس چې ځلی د بشپړیدو په حال کې دی، اوس ولې دوی ټول راوینس شول، ما وویل، زماڅه کار و چې تر دې حده د ځلي په کار کې دخیل شم، دا خو د دوی کار و چې له پیله بیا تردې دمه یې تعقیب کړی وای، اوس چې پر ما تحمیل شوی، زه مجبور یم، تر پایه یې ورسوم، د حوزې امر ماته وویل چې نذیر احمدزي ماته زنګ نه دی وهلی، خو صمد ځاځي راته زنګ وهلی و، ما وویل له دې څخه معلومیږي چې حوزه هم په دې برخه کې څه نه شي کولای، خو د ځلي امنیت درڅخه غواړم، اوس خو ما له مجبوریته خپل ساتونکي هلته پرېښودل، که نه نو د ځلي امنیت ساتل خو ستاسو کار دی. اوس هم درته وایم چې د ځلي امنیت باید ونیسئ او هیڅوک باید ځلي ته پرې نه ږدئ او که هرڅوک وسلوال وي او که نا وسلوال، بدمعاشي وکړي او یا که بیا کومه پیښه وشوه، نو مسولیت یې ستاسو پر غاړه دی. د حوزې امر وویل، هیڅ تشویش مه کوه، هیڅوک ځلي ته نه شي رانږدې کیدلای، ځلی مخکې هم زموږ تر امنیتي پوښښ لاندې و او بیا به هم وي، د امنیت له پلوه هیڅ اندیښنه مه کوه او هغه نورو مسایلو کې موږ ځکه ګوتې نه وهو چې هغه ستاسو مشرانو کار دی، نور امنیت زموږ پر غاړه. د ماسخوتن تر لسو بجو پورې مې څو ځلې د ځلي احوال واخیسته، ساتونکو راته وویل خیر او خیریت دی. د شپې نهه بجې مې یو خل حاجي خان محمد باز منګل او قدرت الله سهاک ته د یکشنبې ورځې (د سرطان د لومړۍ نېټې) د وعدې په باب وویل چې پر ځای ده که نه؟ هغوی وویل هو پر ځای ده، دا وعده ځکه موږ ایښې وه چې تېره اوونۍ په سروبي کې یو سخت سېلاب راغلی و، اوه تنه یې شهیدان کړي وو، ګڼ شمېر ټپیان او تر دوو سوو څخه زیات کورونه یې زیانمن کړي وو. درې کاله مخکې هم سروبي کې همداسې سېلاب راغلی و، خلکو ته یې ډېر زیان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسولی و،هغه وخت موږ رسنیز کمپاین وکړ او ډېرو هېوادوالو سېلاب ځپلو سره مرستې وکړې، د سروبي خلک له موږ څخه ډېر خوشاله وو، سږ کال چې بیا سېلاب راغی، نو بیا له سروبي څخه یو شمېر هېوادوالو زنګونه ووهل او له مصیبت ځپلو سره یې د مرستې غوښتنه وکړه. سږ کال چې موږ د نورو

حاجي خان محمد باز منګل

مصروفیتونو له امله د زیات رسنیز کمپاین جوګه نه وو او د مرستندویانو اقتصاد هم د پخوا په شان ښه نه و، مرستندویه موسسې هم په هغه قوت کې نه وې، یوازې جمهور رییس د هوا له خپو څخه د الوتکې په ذریعه سېلاب ځپلې سیمې وکتلې، نور نو د مرستو درک نه و، نو په داسې یو حالت کې ما یوازې حاجي خان محمد باز منګل ته زنګ وواهه چې که مرسته کولای شي، خان محمد باز منګل تېر کال د کابل د سرای شهزده د صرافانو د ټولنې رییس و، له یوې درنې کورنۍ څخه دی، وخت پر وخت یې خلکو سره مرستې کړې، دا ځل چې مې ورته زنګ وواهه، ده وویل سمه ده، خپل کوښښ به وکړو، موږ سره د همدې سختو ورځو لپاره تیارې یو څه پیسې شته، نورو ملګرو سره به مشوره وکړو، تاسو ته به احوال درکړو. د هغوی مشوره راغلې وه، ماته یې وویل چې مېکانېزم او وخت به تاسو او د کابل د خلکو استازی ښاغلی (قدرت الله سهاک) چې د همغې سیمې دی، جوړ او وټاکئ، ما (سهاک) صیب سره خبره شریکه کړه، هغه ټول سستم برابر کړ او د یکشنبې ورځې سهار (۸-۹) بجې مو سروبې ته د رسېدو وخت وټاکه. دا وعده هم پر خپل ځای وه او کابل کې د ځلي نوي راټوکېدلي جنجالونه هم وو، نو یو څه ورته اندېښمن وم، خان محمد باز منګل ته مې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وویل که زه درسره لاړ نه شم، څنګه به شي؟ هغه وویل ضرور به ځې او د سهاک صیب ټینګار هم و، د شپې لس بجې وې چې د ښاغلي نذیر احمدزي زنګ راغی، څرنګه چې نذیر احمدزي زما ډېر ټلیفونونه نه وو پورته کړي، نو شیطان راته وویل راځه مه یې پورته کوه، خو بیا مې ضمیر وویل چې حتمي کومه د ژوند او خدای مه کړه د مرګ کومه پېښه شوې چې په دې ناوخته کې احمدزی صیب زنګ وهي. ټلیفون مې اوکی کړ، زه یم استاده احمدزی، ښښه غواړم چې په دې ناوخته مې درته تکلیف درکړ، موضوع مهمه وه، ځکه مې درته زنګ وواهه، که نه نو نه مې په تکلیفولې، ما وویل څه خبره ده؟ ده وویل هغه د څلي څه جنجال دی؟ ما وویل مخکې تر دې چې د څلي په باب درسره وغږېږم، به دې اړه خو زما او ستا حساب او کتاب پر خپل ځای دی، هغه به جرګې ته راسره کېنې، د احمدزیو او پښتنو جرګې ته؟ هغه په ارامو اعصابو وویل، مشر مې یې جرګې ته هم درسره کېنم، ملامتي هم منم، ناغه هم درکوم، هر جرم چې ته وایې هغه پور پرې کوم، نور څه وایې؟ ما ویل هغه حسابونه به وروسته کوو، خو اوس څه خبره شوې ده؟ ده وویل، د څلي جنجال دریادوم، نن څه خبره شوې ده؟ ما ویل هېڅ خبره نه ده شوې، ساختماني شرکت سره قرارداد پایته رسېدلی، د هغه کار خلاص دی، پاتې پیسې به یې تر حساب وروسته ورکړو، نور کار بل شرکت ته ورکوو، ده وویل نه خبره بل څه ده؟ دلته د پکتیا مشران راغلي او ډله ناست دي، ستا خبرې هم اوري، دوی وایي غټ مشکل دی، ما ویل دوی چېرې دي؟ ده وویل زما په کور کې ، ما ویل دوی معطل کړه چې لاړ نه شي، زه درغلم، ژر مې له ټلوېزیونه موټر راوغوښت په لاهوری دروازه کې چې څلي ته ورسېدم، زما امنیتي مسول (فریدون شېرزی) چې دا مهال تیار په څلي کې و، هغه مې هم راواخیست او د نذیر احمدزي کور ته لاړو، لارې خلاصې وې، لس نیمې بجې د هغه کور ته ورسېدو، ګورم چې یو صمد ځاځی، یو بل سپین ږیری چې وروسته مې وپېژنده چې حاجي عبدالباري منګل دی او یو دوه درې کسان نور ناست دي، ما ویل چېرې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور مشران؟ احمدزي صيب وويل، څو تنه نور هم وو، هغه لاړل، په پغمان کې کومه کلتوري مېله وه، ما زړه کې وويل چې عجب مشران دي، د مشرانو یې له مېلې سره څه؟ هغه هم په دې نيمه شپه کې، خو واقعيت دا و چې يوازې عبدالباري منگل په کې مشر و او خپله صمد څاڅی او کېدی شي يو څو نور ځوانان هم ورسره وو چې هغه ترې همغه سرله ماښامه مېلې ته تللي وو او دوی ترې پاتې وو. ما نذير احمدي ته وويل، اول يې تاسو شروع کړئ چې زه په مقصد پوه شم چې اصلي خبره څه ده؟ خبره اخوا دېخوا وه، خو ورو ورو سپينېدله، احمدزي صيب وويل چې دا مشران وايي چې دا څلی د ټولو دی، دا بايد د يو تن په نامه تمام نه شي، اوس يون صيب خپل وسلوال راوستي او پخواني خلک چې دا څلی يې جوړوه، هغه يې په زوره له څلي شړلي او دی غواړي دا څلی په خپل نامه کړي، د خپل گوند ملي تحريک په نامه يې کړي او خپل نوم پرې وليکي، څلی موږ جوړ کړی، موږ په کې خواري کړې او اوس دی په پای کې راولاړ شو، هر څه په خپل نامه تماموي، دې وخت کې صمد څاڅي وويل چې هلته ډېر شور ماشور و، ځوانان راټول شوي وو، ډېر احساساتي وو، پر څلي راتلل او ويل يې څوک دي چې زموږ خلک يې شړلي دي، خو زه تر منځ شوم، نزاع مې خاموشه کړه، د حوزې امر ته مې زنگ وواهه چې دې کار کې مداخله مه کوه، که زه نه وای، نو نن مازيگر به ډېره غټه نزاع جوړه شوې وه. دا څلی د ولس دی، نه دا چې يو څوک دې د خپل ځان، ډلې يا گوند په نامه کړي، دې کې له کلونو کلونو راهيسې خلکو قربانۍ ورکړې، دا ټول کارونه بايد په مشوره وشي، د يوه شخص انحصار بايد ختم

صمد څاڅی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي، دلته قومي مشران دي، داسې خو نه ده چې هر سړی په خپل سر راجګ شي، وسلوال راولي، دلته خو هر څوک وسلوال لري، ځلاند راغلی و، مشرانو ته يې وويل چې (يون) غواړي دا څلی په خپل نامه کړي، نو ما يې مخه ونيوله او دېته ورته نورې ډېر زياتې خبرې يې وکړې. ما وويل کله چې ستاسو خبرې خلاصې شوې، زه خپلې خبرې پيلوم، د نذير احمدزي نظر دا و چې دا خبره بايد جنجال ته ونه وځي، بايد خپلو منځو کې يې حل کړو، ما څخه يې هم منه وکړه چې په دې نيمه شپه کې د دوی کور ته ورغلم. ما اول نذير احمدزي ته وويل چې تاته مې څو ځله زنګ وهلی، خبره ميسجونو او خفګان ته ووته، ايا زه په دې وطن کې دومره بې ارزښته کس وم چې تا زما لسګونو ټيلېفونونو ته د يوې دقيقې ځواب نه شو ويلای؟ د څلي کار خو د تا له همدې کوره پيل شو، ولې لادرکه شوې؟ د تېر کال د ميزان له (۲۳) مې بيا دا دی د سږ کال د (سرطان) تر پايه نږدې لس مياشتې تېرېږي، لس مياشتې بعد زه تاسره ستا په کور کې د څلي په باب بحث کوم، رشيد ايوبي ته چې تر ټولو زياتې لاپې يې وهلې، په لسو مياشتو کې يو ځل څلي ته راغلی؟ صمد ځاځي ته مې څو ځله د همدې څلي په خاطر زنګونه وهلي، زما ټيلېفون يې اوکی کړی؟ دې وخت کې يو ځل بيا صمد ځاځی زما خبرو کې راولوېده: ((ته خو څه ملايکه نه وې، چې حتمي به مې ستا ټيلېفون اوکی کاوه، زه شل کاره لرم، زه خو اوزګار نه يم چې د هر چا زنګ راشي او فوراً يې اوکی کړم، يا به خارج کې وم او يا به چېرته مصروف وم او يا به سفر کې وم...)) ما ويل د دې په خاطر چې د خولې خوند مو پيکه نه شي، ډيالوګ به نه کوو، ما له ملايکې څخه ملايکې ته زنګ نه دی وهلی، ما له (اسمعيل يون) څخه (صمد ځاځي) ته زنګ وهلی و، د ملايکو حساب جلا دی، هغوی ټيلېفون ته اړتيا نه لري، اوس ضرورت نه شته چې موږ له اصلي موضوع څخه نورو موضوعګانو ته لاړ شو، هر سړی بايد د خپل وزن په تناسب خبرې وکړي، هغه وويل: ((ستا وزن هم موږ ته معلوم دی او د نورو هم)). دې کې احمدزي مداخله وکړه ، اول يې وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

((زه یون صیب ته ناغه یم، کور ته یې ورځم، ټلوېزیون ته ورځم، جرگه ورولم، پسه ورولم، غویي وروولم، هر عذر چې دی غواړي هغه منم، زه رښتیا هم ده ته ملامت یم، یا د ډېر مصروفیت، یا د لویو کارونو، یا هم د سستیا له امله، د هرې وجې چې و، ما د ده ټلېفون ځواب کړی نه دی، باید احوال مې ورکړی وای، دا چې ومې نه کړای شو، زه خپله ملامتیا منم، هر څه چې دی وايي، زه یې په سر سترگو منم، خو راځئ چې دا لانجه خلاصه کړو.)) ما بیا له ساختماني شرکت سره د قرارداد ټول متن ورته ولوست او ټولې هغه خبرې مې ورته وکړې چې ولې مې ورسره

حاجي محمد نذیر احمدزی

قرارداد وکړ، څومره پیسې مې تر دې دمه وررسولې دي او چا راکړې دي، دا ټول بیان مې کټ مټ ښه په زېر او زور سره ورته وکړ او پاتې شوه د خپل ځان او تحریک په نامه د ځلي نومول دا تر منطقه پورته خبره ده، نه د چا نېت داسې دی او نه څوک دا کار کولای شي، ما قراردادي ځکه رخصت کړ چې کار یې پایته رسېدلی او موږ باید پاتې کارونه بل شرکت ته ورکړو، ده مزاحمت پېښوه، نو ځکه مې حوزې ته وویل، نور څوک و چې ما ورته خبره کړې وای؟ دی نه د ځلي مالک دی او نه یې هم په کې یوه افغانۍ مصرف کړې، دی وي که بل ټیکه دار وي اخر به خپل حسابونه پاکوي او ځي به، په دې خاطر چې د ده غوښتنې موږ نورې نه شوې زغملای، نو خبره یې سرچپه کړه، مسله یې قوم، قبیلې او سیمې ته یوړه.

صمد ځاځي سره چې دی کلونه کلونه وران و، ده ته یې پناه راوړه او همداسې نورو خلکو ته، بیا مخکې تر دې چې د ده خبرو ته غوږ ونیسي، زما نمبر خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر چا سره دی، ما سره به يې يو ځل تماس نيولی و چې خبره څه ده؟ د ځينو ټيکه دارانو دا خصلت وي، چې هر وخت د کور له صاحب سره په حساب او کتاب کې ورانيږي، بل ده ما سره د ټيکه دار يا قراردادي په توګه قرارداد کړی، که د ځلي د اصلي جوړوونکي يا مالک په توګه؟ که چېرې دواړه خواوې دی وي، نو بيا ما سره يې قرارداد د څه لپاره کاوه، پيسې يې ولې له ما څخه اخيستې؟ دې وخت کې صمد ځاځي وويل: ((ته چې ځان د ځلي مالک بولې، تا په کې خپله څو روپۍ ورکړې دي؟ هغه راوښيه، دا خو د نورو خلکو پيسې دي، هغه ته څنګه په خپل ځان پورې تړې!؟)) ما ورته وويل: ((اول خو بايد ته د پيسو د پيغور خبره مطرح نه کړې چې د تا په کې څو دي، (مانا زه خو پيسه دار يم او ته لا هېڅ نه لرې) ما وويل، خدای پاک استعدادونه تقسيم کړي، يوه ته يې قلم ورکړی، يوه ته توپک، يوه ته پيسې، يوه ته يو نعمت او بل ته بل نعمت، هېڅوک پوره او کره نه دی، پاتې شوې دا پيسې که له يوې خوا يې حساب کړې، دا پيسې اکثريت ما پيدا کړي، که زه ورپسې شله شوی نه وای، دا يوه روپۍ به هم نه وه پيدا شوې او که له بلې خوا يې حساب کړې، دا د هر چا خپلې پيسې دي چې ما يې درته مخکې نومونه واخيستل، پاتې شوله ستا د شخصي پيغور خبره، ما چې د ځلي لپاره د تياری کومه غونډه په ژوندون کې جوړه کړې وه، نردې اته سوه کسانو په کې ګډون کړی و او بشپړ جريان يې له ژوندون څخه خپور شو، دوه زره ډالره لګولي وو او (زر ډالره) مې د ځلي د ډېرې د ايښودلو پر ورځ، پر باينرونو، بيرغونو، موټرو او سونډ سستم لګولي او نور مې هم زړه دی چې تر ټولو وروسته خپله مرسته په کې واچوم، بل هغه څوک حق لري چې په دې باب ډېر بحث وکړي چې يا يې خپله پيسې اچولې وي او يا يې هم تر همدغې کچې له نورو څخه پيسې راټولې کړي وي. زه هر چاته د ځلي د ګذارش ورکولو مسوليت نه لرم، تر دې دمه همغه خلک د پوښتنې حق لري چې ماته يې پيسې راکړې دي، کله چې ما د ځلي د پرانيستې پر ورځ ټول مالي او کاري راپور وړاندې کړ، بيا يو څوک

(c) ketabton.com: The Digital Library

حق لري، ووايي چې وروره ما هم يوه افغانۍ په کې اچولې وه، ولې دې زما د مرستې يادونه ونه کړه، خو تر هغه پورې لا ډېر وخت شته)) صمد څاځي وويل: ((ما هم مرسته راټوله کړې، خو تاسې ته مې ځکه نه درکوله چې له همغه پيله ستاسو مېکانېزم سم نه و.)) ما وويل: ((ما خو شپږ مياشتې وروسته ورسره تړون لاسليک کړ، تاسې چې هر ډول مېکانېزم غوښتنه خپله به مو جوړ کړی و، خبرې ډېرې زياتې تبادله شوې، زما او د صمد څاځي خبرې دومره سره ترخې شوې چې د نجات څلي له حريمه خو ووتو، د نورو ټولنيزو څلو حريمونه مو هم سره ونړول، خو د مجلس په پای کې د بدبينۍ پر ځای ورو ورو مفاهمې او نرمښت ته روان شو، ښاغلي حاجي عبدالباري منګل هم په کې په دې منځ کې د روغې جوړې خبرې کولې، نذير احمدزي هم، دوی ټولو وويل، هغه څه چې موږ ته ويل شوي وو، دلته خو خبره ټوله د هغو برعکس ده، صمد څاځي هم وويل چې يون صيب زما له خبرو غلط برداشت وکړ، زما هدف دا و چې دغسې يوه ستونزه پيدا شوې وه، ما غوښتل دا شر رفع کړم، نور مې کوم هدف نه و. پر ما (يون) باندې چې دا څو ورځې کوم کړاو تېر شوی و، په دې برخه کې هره ناسمه خبره راباندې د توپ د مرمۍ په شان لګېدله. د مجلس په پای کې خبره ورو ورو تفاهم ته ورسېده، ما وويل به دې خاطر چې سبا ټيکه دار نورې خبرې جوړې نه کړي، د سمت او قبيلې خبره چې زه ورڅخه سخته کرکه لرم، مطرح نه کړي، ښه به وي چې د لويې پکتيا او که ممکنه وي د لوی کندهار او لويې ننګرهار ځينې مطرح مشران يا د شوراګانو رييسان دې سره راټول شي او د حاجي صيب عبدالباري منګل، چې د څلي د لومړيو مالي مرستندويانو له جملې څخه دی، په کور کې دې سره راکېني، قراردادي دې هم وي، هر چا سره چې څه شک شبه، غلط فهمي او پوښتنه وي، ټول به مطرح کړي، زه به ورته خپل وضاحت ورکړم او تر دې دمه د څلي راپور، خو يوه خبره به همدلته سپينوو چې د څلي کار به روان وي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ تر منځ چې د نظر هر ډول اختلاف وي، هغه به تر ساختماني کاره بهر حلوو، وخت کم دی او د څلي چارو کې یوه ورځ وقفه هم نه شو منلای، احمدزي صیب وویل چې یو سبا دې هم پرې کار نه کوي، تر ماسپښینه بیا دې شروع کړي، ما ویل د پخواني قراردادي کار ختم دی او اوسنی شرکت سبا د خوازو په تړلو او د تیرو پر لګولو پیل کوي، وخت نه ضایع کوو، نور چا څه خبره ونه کړه. حاجي عبدالباري منګل وویل، سبا زه تیار یم، د شاه شهید په لومړي سړک کې مې کور دی، دوه بجې تشریف راوړئ، ما

حاجي عبدالباري منګل

ویل د خلکو خبرول پر تاسو دي، دوی وویل سمه ده. دې سره زما او د صمد ځاځي تر منځ کړکېچ هم یو څه راکم شو، هغه رخصت واخیست او زه څو دقیقې نور هم له حاجي صیب عبدالباري منګل او نورو دوستانو سره پاتې شوم، دې وخت کې حاجي نذیر احمدزي ډوډۍ راوړه، سره کړي مړزان او څه نوره غوښه، ما ویل ما خو درته ویلي وو چې تر څو پورې زما او ستا جرګه نه وي شوې، زه نه ستا ډوډۍ خورم، نه چای څښم، تر دې دمخه هغه چای هم راوړ، خو ما ونه څښه او یو بوتل اوبه مې چې له ځان سره وړې وې، پر همغو مې ګوزاره وکړه. نذیر احمدزي د مړز یو ورون بېل کړ او راته یې وویل، والله چې دا ونه خورې، که له دې ځایه راځخه لاړ شې او یا درسره په عمر کې وغږېږم، د پښتنانه کور ته راغلی یې، دا ګوډې ماتې د ورونو تر منځ راځي، جنګ به هم کوو، سوله به هم کوو، جرګه به هم کوو، جګړه به هم کوو، دا ټول شیان به کوو خو هدف به له لاسه نه ورکوو چې درته مې وویل ملامت یم، بیا ملامت یم، ملامت چا وژلی؟ نو د مړز یو ورون مې وخوړ، نوره ډوډۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

مې ونه خوړه، حاجي صیب عبدالباري منګل نور ټول دوستان خوشاله شول، تقریباً دوه بجې وې چې د نذیر احمدزي له کوره د خپل کور خوا ته راغلم، ماشومان ویده وو، مېرمن مې دروازه خلاصه کړه، ویل یې ولې دومره ناوخته، ما وویل د نذیر احمدزي په کور کې یوه ضروري غونډه وه، دې وویل، مشکل حل شو، ما وویل هو، یو څه خو حل شو، هغه له ټولې کیسې خبره وه، زه خپلې خونې ته راغلم، خوب رانغی، ساعت یو نیم ساعت وروسته ملا اذان وکړ، لمونځ مې وکړ، تر لمانځه وروسته هم خوب رانغی، سهار شپږ بجې مې حاجي خان محمد باز منګل سره ژمنه وه چې سروبي ته به ځو او سېلاب ځپلو ته به د شهزده سرای د صرافانو راټوله کړې مرسته رسوو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سلا مشورو غونډې

د اسد لومړۍ نېټه، یکشنبه سهار پاو باندې شپږ بجې راپسې له ټلوېزیونه موټر راغی، کله چې ژوندون ټلوېزیون ته ورسېدم، ښاغلی قدرت الله سهاک راته تیار په ټلوېزیون کې منتظر و؛ تر ما دمخه راغلی و، سترې مشي مې ورسره وکړه، یو لاس یې له لستوڼي وتی و، چپن یې پر اوږه وه، ومې پوښتل، خیرت دی؟ لاس دې ولې، ویې ویل، د ډاکټر صیب فاروق وردګ په کور کې د سترې مشي پر مهال په ښویه تیږه وښویېدم، ولی مې ووت، ما ویل هډوکي ته خو دې زیان نه دی رسېدلی، ده وویل، نه، عکس مې واخیست، خدای فضل کړی، هډوکی روغ دی، خو نور یې سخت وکړولم، ما ویل څه خدای درباندې رحمېدلی دی، ده سره د ټلوېزیون په انګړ کې لږه شیبه وګرځېدلو، نیم ساعت وروسته حاجي صیب خان محمد باز منګل هم راورسېده، درې واړه د حاجي صیب خان محمد باز منګل په موټر کې کېناستو، په لاره کې مې وکیل صیب سهاک او حاجي صیب خان محمد باز ته د نجات څلي ټول داستان بیان کړ او دا مې ورته هم وویل چې په تېرو شپږدېرشو ساعتونو کې مې یوه دقیقه خوب هم نه دی کړی، نو که په لاره کې راباندې خوب راغی، په زړه کې مو څه تېر نه شي چې زه ګنې بې تفاوته یم، لږ بېخوبه شوی یم، نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه مې مخکې تر مخکې درته یادونه وکړه. هغوی د پښتنو پر حال افسوس څرګند کړ، ماته یې ډاډ راکړ؛تر دې ځایه دې کار رارسولی چې په دې اخره کې یې خوشې نه کړې چې بیا ټول کار خرابیږي او که موږ ته په کې څه ضرورت وي، موږ ته یې هم ووایه، ما وویل تاسو دواړه د جرګې او مرکې خلک یاست، حاجي صیب خان محمد باز منګل ته مې وویل، تا خو په صرافۍ مارکیټ کې ډېرې پیچلې جنجالي موضوعګانې حل کړي، نیم پکتیاوال او نیم مشرقیوال یې او نن دوه بجې تیاره د حاجي صیب عبدالباري منګل په کور کې غونډه ده، نو له دې ځایه چې خلاص شو، که ته هم جرګې ته راشې، ښه به شي، حاجي صیب قدرت الله سهاک خو تیار د کابل د خلکو وکیل دی، دوی له پلرونو او نیکونو د جرګو او مرکو خلک دي او د دې ځلي له جریانه هم واقف دی، نو که دی هم راشي، ښه به وي چې که یو نیم کس څه ورانی ویجاړی کاوه او خبره یې ورانوله، چې تاسو یې مخه ونیسئ، زه خو اوس یو طرف یم او ځینې خلک هسې د شخصي غرض له مخې غواړي دا کار پر همدې ځای ودروي او هر څه ګډ وډ کړي، حاجي صیب خان محمد منګل وویل، حاجي عبدالباري منګل خو یو خیرخواه سړی دی، هغه خو جنجال نه جوړوي، ما ویل نه هغه خو دا جرګه هم د خیر او مشورې په خاطر رابللې ده او ما ورته وویل چې ستا په کور کې به کېنو، هدف مې دادی چې جرګې ته کېدی شي داسې یو نیم کس هم راشي چې اوړو کې یې شګه وي. دوی دواړو وویل، دوه بجو پورې به انشاء الله کارونه خلاص شي، راساً به که خدای کول غونډې ته درشو، ما وویل سمه ده. په لاره کې

د ولسي جرګې غړی قدرت الله سهاک

(c) ketabton.com: The Digital Library

مو تر سروبي پورې پر بېلابېلو ټولنيزو، سياسي او کلتوري مسايلو، د هېواد پر روان ناورين او د خلاصون پر لارو چارو بحث وکړ، مجلس دومره خوږ و، چې ما ته د خوب مجال پيدا نه شو، سهار چاى مو د وکيل صيب قدرت الله سهاک په هوجره کې وڅښه، هغه ډېر زيات تکليف ګاللى و، زيات لګښت يې کړى و، ما ورته وويل: وکيل صيب! پخوا به تر واده يوه ورځ وروسته د ناوې کور ته د (سرور) په نامه د خسر له کوره څه خوراکي مواد وروړل کېدل؛ د يوې ځانګړې مېلمستيا لپاره، بيا به د خسر له کوره ګڼ شمېر مېلمانه پرې ورغلل او هغه څه به يې چې مخکې ورلېږلي وو، هغه به يې ټول ترې بېرته وخوړل، ان د ناوې کور به تاواني هم شو، داسې نه وي چې تر راوړې مرستې ستا لګښت زيات شي، حاجي صيب خان محمد باز او سهاک صيب دواړو وخندل، خان محمد باز وويل، والله رښتيا وايي، وکيل صيب ډېر زحمت ګاللى، بيا هلکانو پاکټونه راواخيستل، حاجي خان محمد باز وويل، ټولې (شپږ نيم لکه) افغانۍ دي، د وکيل صيب په مشوره شهيدانو ته پنځه پنځه زره کړئ او نورو زيانمنو ته درې درې زره افغانۍ. نهه بجې د (سرچينو) کلي ته چې د سروبي بازار لوېديځ لوري ته د نږدې لس کيلومترو په واټن موقعيت لري، هلته ورسېدو. ټول خلک د کلي په جامع جومات کې راټول شوي وو، مرستې په

په سروبي ولسوالۍ کې له سيلاب ځپليو سره د مرستې انځور

منظم ډول د لست له مخې مستحقينو ته ورسېدې، لس بجې مو بېرته د کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر لوري حرکت وکړ، یوولس نیمې بجې کابل ته ورسېدو، دوی دواړه خپلو دفترونو ته لاړل، زه کور ته، خو ورته ومې ویل چې پر دوو بجو یاده غونډه مو باید په یاد وي، هغوی وویل درځو ان شاء الله، زه کور ته راغلم، ښه ستړی وم، چپرکټ ته پورته شوم، ما ویل لږ خوب به وکړم، خو خوب رانغی، یوه بجه مې یو څه ډوډۍ وخوړه، لس کم دوه بجې راپسې موټر راغی او تر لس دقیقو وروسته په شاه شهید کې د حاجي صیب عبدالباري منګل کور ته ورسېدم. زه لومړی شخص وم چې کور ته داخل شوم، ورو ورو نور مشران هم راغلل، درې بجې ټول پوره شول، نذیر احمدزی، حاجي خان محمد باز منګل، قدرت الله سهاک، حاجي حکیم خان ځاځی، حاجي داود شاه نیازی، صمد ځاځی، عبدالستار میرزکوال صیب، احمد ګل توتاخېل، عمرګل مقبل، عبدالقادر طارق وردګ، دوست محمد اجرستانی، محمد عمر مرجان، حاجي زمان، نېک محمد ولسمل، په خپله حاجي عبدالباري منګل او ځینې نور مشران او ځوانان په دې غونډه کې حاضر وو، قراردادي (انجنیر رحمت ځلاند) او میوند شاه احمدزی هم چې یوه ورځ دمخه یې له ځلاند سره شخړه کړې وه، راغلل، میوند شاه احمدزي د ځلاند له ثبت کړو خبرو او لوډسپیکر سره په غونډه کې حاضر و، په پیل کې تلاوت وشو، بیا نذیر احمدزي صیب ماته وویل چې یون صیب ته خپله خبرې پیل کړه چې ټولو ته وضاحت وشي، کېدی شي ستاسو تر خبرو وروسته هېڅا ته د خبرې ځای پاتې نه شي او غونډه په خیر سره پایته ورسوو او که بیا هم چا ته کومه خبره پاتې وه، هغه به یې وکړي او تاسو به ورته وضاحت ورکړئ، ما وویل: اول دې

الحاج نذیر احمدزی

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه دوستان چې کومه پوښتنه، ابهام او نظر ورسره موجود وي، لومړی دې هغوی خبرې وکړي او بیا به زه وضاحت ورکړم او هم به له پیله تردې دمه ټول جریان تشریح کړم، خو د ټولو دوستانو خبره همدا وه چې زه باید لومړی ټول جزیات توضیح او تشریح کړم، د غونډې په پیل کې احمدزي صیب او نورو مشرانو له ټولو څخه هیله وکړه چې هېڅوک باید جنجالي خبرې ونه کړي، موږ دلته جنجال ته نه یو راغلي، جنجال ختمولو ته راغلي یو، نه دا چې نورې ستونزې راوټوکوو. ما خپلې خبرې شروع کړې او د څلي ټول راپور چې دې کتاب کې هم راغلی، هغه مې په لنډیز سره له پیله تر پایه غونډې ته وړاندې کړ، هم مې د څلي د مرستندویانو نومونه او هم مې د هغوی د مرستې کچه ټولو ګډونوالو ته بیان کړل. دا مې هم وویل چې تر اوسه مې قراردادي ته (اته اویا زره او سل) ډالره ورسولي او یوازې (لس زره اته سوه او پنځوس) ډالره یې په هغه حالت کې پاتې کېږي چې دی څلی موږ ته راوسپاري او فني هیئت هم د هغه د کیفیت تائید وکړي چې هو کار له پروتوکول سره سم ترسره شوی دی او که فني هیئت یې کار نیمګړی وارزوه، همغومره پیسې به ترې کمېږي. دا چې ځینو خلکو د خپلو شخصي غرضونو له خاطره د سمت، قبیلې او نورو شیانو د پاللو

محمد اسمعیل یون

اوازې اچولي، یا دا چې زه غواړم دا څلی په خپل یا د تحریک په نامه کړم، دا ټول سوچه دروغ دي او دا کار ممکن نه دی، زه د یوه فرد په توګه هېچا ته اجازه نه ورکوم چې له دې څلي څخه د سیاسي ګټو لپاره کار واخلي، یوه اصلي خبره داده چې د پخواني قراردادي کار پایته رسېدلی او اوس یو شرکت چې ټول انجنیران یې زموږ او ستاسو دوستان او عزیزان دي، هغه غواړي په

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړيا ډول يې پاتې چارې بشپړې کړې، نو موږ ته وخت ډېر مهم دی، ځکه مو پخواني قراردادي ته وويل چې ژر دې خپلې خوازې ټولې کړه چې دې نويو کسانو ته د کار زمينه برابره شي، هغه خوازې ټولې نه کړې او په دې کې اوه اته ورځې وخت ضايع شو او دغه نورې خبرې چې په کې پيدا شوې دا هم د همدغې انګېزې له امله دي. ما تردې خبرو دمخه د غونډې ګډونوالو ته د ښاغلي نذير احمدزي د رول په باب هم خبرې وکړې او هغه سختې ګيلې مې هم ورته بيان کړې چې زه يې يوازې پرېښودم او د ده له خوا د تېرې شپې د غونډې جريان مې هم ووايه، د ده د اوسېلې، ملامتۍ د منلو او ناغې د ورکړې خبره مې هم وکړه. نذير احمدزي هم زما خبرې يو ځل بيا تائيد کړې او د جرګې په مخ کې يې خپله ملامتي او ناغه ومنله او ويې ويل چې تر دې وروسته به سستيا نه کوو.د دې ترڅنګ ما د دې خبرې يادونه هم وکړه چې که د نجات ځلي به کار کې ځينې دوستان او يا اشخاص زما پر رول خوښ نه وي، په دې کار کې خو له هرې وجې چې و، زه راټاله شوم، خو اوس يې تر هغه نه خوشې کوم چې څو مې بشپړ کړی نه وي، تر بشپړتيا وروسته به يې موږ کيلي مشرانو ته حواله کړو، بيا نو دوی پوهېږي او کار يې، خو ځينو هغو خلکو ته چې د غټو کارونو د سرته رسونې ادعا او اشتها لري، ډېر نور کارونه پاتې دي، هغه دې ترسره کړي، زه به هېڅ مداخله په کې نه کوم، په احمد شاه بابا مېنه کې د ملالۍ يو لوی واټ دی چې عبدالرشيد ايوبي صيب په تېره جدي مياشت کې پرې غونډه جوړه کړه او ويلې يې وو چې هم به دا واټ جوړوم او هم څلی، خو تر اوسه هېڅ کار پيل نه شواو نه څوک پيداشول چې دا واټ جوړ کړي، په ميرويس ميدان کې د (شير سرخ) منار و، اوس يې نښه نشته، هغه جوړ کړئ، ببرک خان ځدراڼ د هېواد يو بل ملي مبارز او اتل تېر شوی، د هغه په باب علمي سيمينار جوړ کړئ، څلور لارې يې په نامه کړئ او څلی پرې جوړ کړئ، او نور په لسګونو غټ کارونه، هر څوک يې چې کولای شي، پيل دې کړي، هېچا سره دې مشوره هم نه کوي، مقصد دغه کارونه دې پيل

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ترسره دې کړي، که موږ يې په کار کې مداخله وکړه، بيا دې ووايي چې زموږ د کار مخه نيسئ، خو د نجات څلي په باب په غوڅ ډول وايم، اوس چې په سلو کې نږدې (نوي)برخه ساختماني چارې بشپړې شوي او په دې پاتې

انجنير رحمت الله څلاند

کار کې يو څوک خنډونه جوړوي او کار خرابوي، که دا کار موږ دوی ته پرېږدو، نو دا به زموږ پر بېکفاتی دلالت وکړي، نو دا کار به بشپړېږي، دې کې د هر ډول دسيسو او توطيو مخه نيسو، نور پاتې کارونه چې ما يې مخکې يادونه وکړه، ټولو ته لاره خلاصه ده چې سر له همدا ننه پرې پيل وکړي. بيا انجنير څلاند جگ شو، ويې ويل، زه يون صيب نه مننه کوم، همدی و چې ما سره يې همکاري کړې، خو ده ماته په ټلېفون کې تېزې خبرې وکړې، ما هم تېزې خبرې وکړې، ما خوازه خلاصوله، خو يو څو ورځې په کې ځنډ راغی، اخر دوی راغلل، زما کارگران يې هم له هغه ځايه وشړل، ما پر دې څلي زيات زحمت گاللی، قرباني مې ورکړې، څو نورې متحد المال خبرې يې وکړې او له ځينو کسانو يې گيلې شروع کړې، ما غوښتل چې د ده د چلند په هکله يو څه نور وضاحت هم ورکړم، خو ټولو وويل چې موږ ته راپور پوره وضاحت راکړ، نورو خبرو ته اړتيا نه شته، دې وخت کې (ميوند شاه احمدزي) وويل چې ماته فقط يو څو دقيقې وخت راکړئ چې زه د څلاند خبرې او هغه کنځلې چې يې ماته کړي، هغه درواوروم، نور بيا تاسو قضاوت وکړئ، خو کله چې جرگه مار پوه شول چې دا خبرې کېدی شي ډېرې ترخې وي، نو له ميوند شاه احمدزي څخه يې هيله وکړه چې اورولو ته يې اړتيا نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شته، خیر دی ته ځوان يې اوسپله کوه، موږ خبره جوړوو، وراني ته يې نه وړو، دې سره ميوند شاه هم د جرگې خبره ومنله او د ځلاند خبرې يې وانه اورولې، ټولو په خپل نوبت مننه وکړه، ميرزکوال صيب، ستونزو او مشکلاتو ته هم اشاره وکړه او له ما څخه يې هم ډېره مننه وکړه چې تردې دمه مې ډېرې هلې ځلې کړي، داود شاه نيازی صيب وويل هغه څه چې تېره ورځ موږ ته ويل شوي وو، خبره د هغه سرچپه راووته، دلته

عبدالستار ميرزکوال

قراردادي ته تقريباً خپلې پيسې وررسېدلي او ډېرې کمې پيسې يې پاتې دي، هغه اوازې چې ځينو خلکو اچولي، د يون صيب د راپور له مخې هغه ټولې بې بنياده دي، احمد گل توتاخېل صيب جگ شو، يون صيب خير يوسې، زموږ سر دې خلاص کړ، ما خو فکرکاوه چې تا يوازې (يو دېرش زره ډالره) ورکړي، نور ټول دې سړي له ځانه لگولي، موږ وويل چې دا يون ولې دې سړي ته پيسې نه ورکوي، ده خوويل چې ماته څوک پيسې نه راکوي، داخو دادی تا (اته اويا زره) ډالر ورکړي، ياره که

احمد گل توتاخېل

رښتيا وايم، تر اوسه پورې ماته په زړه کې دا د يون صيب په باب ډېرې خبرې وې، دا خو چې ده کوم زحمتونه گاللي، دا خو نور هم ماته په زړه کې گران

(c) ketabton.com: The Digital Library

شو، ښه شو چې دا جرگه وشوه، هر څه واضح شول او ښه خو لا داده چې ما تر اوسه د یون صیب په ادرس کومه خرابه خبره نه ده کړې، که نه دا سړی به له ما څخه څومره خفه شوی و، صمد ځاځي هم خپلې خبرې وکړې او ویې ویل چې یون صیب سره زموږ د پرونۍ ناستې هدف هم دا و چې دا مشکل یا غلطفهمي چې پیدا شوې، دا څنگه حل کړو، دلته ځوانان وو، چا به ورته څه ویلي وو، ما هغه غلي کړل، ځلاند ته مې هم وویل چې صبر کوه یو ځل ټول کېنو چې اصلي خبره معلومه کړو، یو بل تن په کې پاڅېدو، غالباً چې لومړی ځل غونډې ته راغلی و او د ځلي له ټول داستان او د قراداد له متن څخه هم سم خبر نه و، هغه وویل دا قرارداد په فني ډول نه دی شوی، دا باید له راډیو ټلوېزیون څخه اعلان شوی وای، داو طلبۍ ته وړاندې شوی وای او بیا قرارداد شوی وای، دې کې ډېرې نیمگړتیاوې دي، ده په داسې وخت کې قرارداد ته اشاره وکړه چې قرارداد همدا نن په اصطلاح پایته ورسېده. نېک محمد ولسمل او څو تنو نورو مشرانو هم خبرې وکړې، بیا صمد ځاځي ماته وویل چې که تېره شپه څه خبرې ترخې تروې تبادله شوې وي، زه د هغو ښښنه غواړم، د هغو لس چنده او لس ځله زه ځان ته حواله کوم، فکر وکړه چې هغه خبرې ما ټولې ځان ته کړې دي، ما ویل نه هېڅ خبره نه ده، دا خبرې په کې راځي، دا ځلی دی، د ټولو مشترک دی، دې کې طبعاً یوه نیمه خبره تبادله کېږي، جرگه او مرکه د همدې لپاره وي چې دغسې مسلې حل کړي، په پای کې بیا زه پورته شوم او ومې ویل، فکر کوم هر څه واضح شول او چا سره چې کومه پوښتنه او گروېږنه وه او یا ابهام و، هغه ټول تر یوه ځایه حل شول، اوس راځو د غونډې نچوړ او نتیجې ته، لومړی دا چې تېر قراردادي سره د تړون مطابق قرارداد ختم دی، یو دوه تنه انجنیران به زموږ او دوه تنه به د ده له خوا وټاکل شي، یو دوه ورځو کې به د ده کار وارزوي او پاتې پیسې به یې د شلو ورځو په بهیر کې له تړون سره سمې ورکړو.

دویم،د ځلي پاتې کار به چې دویم ساختماني شرکت یې پر مخ وړي، د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کار کې به څوک څنډه او خنډه نه پېښوي، هغه به خپل کار کوي، مشران کولای شي د کار د ښه والي به موخه وخت پر وخت د ځلي کتنه وکړي او د ښه والي لپاره هلته مېشته انجنيرانو ته خپلې لارښوونې وکړي او مشورې ورکړي.

دريېم د ځلي پاتې پيسې چې د پخواني قراردادي پوروړې ګڼل کېږو او يو څه هم داسې چارو ته چې د دويم شرکت لاس ورته نه رسېږي، نو تقريباً ټول اوه لس اته لس زره ډالرو ته اړتيا ده، دا پيسې بايد پوره شي. او څلورم وړانديز مې دادی چې دځلي د پرانيستې لپاره بايد يو تدارکاتي کميسيون جوړ شي چې لويې غونډې ته ترتيبات ونيسي. دې وخت کې حاجي صيب خان محمد باز وويل، (لس زره ډالره) زما له خو اعلان کړه، هغه زياته کړه زه خبرې نه کوم، ستاسو ټولو خبرې تائيدوم. قدرت الله سهاک هم زما وړانديزونه تائيد کړل، حاجي نذير احمدزي وويل، زه خو يو غريب وکيل يم، ما پسې (درې زره ډالره) مرسته وليکه، (درې زره ډالره) مو اصولي صيب پسې وليکل او دوه زره ډالره ما (يون) ژمنه وکړه.

په دې ډول تقريباً هغه پيسې يو ځل بيا په ژمنو کې پوره شوې چې موږ ورته اړتيا احساسوله. بيا مو د تدارک پر کميسيون غور وکړ، د هر زون له عمومي قومي شورا څخه لږ تر لږه يو يو تن او که څوک نور په خپله خوښه حاضر وي، هغه هم کولای شي چې د لويې غونډې لپاره د ترتيباتو کمېسيون ته راشي، تقريباً دولس ديارلس تنه شول. زه (يون)، حاجي صيب حکيم خان ځاځی، صمد ځاځی، ميرزکوال، حاجي شېر محمد منګل، دوست محمد اجرستانی، توتاخېل، نېک محمد ولسمل، حسيني پشه يي (غياب کې)، عبدالولي، حاجي عمر او داود شاه نيازی د دې کميسيون لومړني غړي شولو. جرګه په خير او عزت سره پايته ورسېده، تر دې وروسته نور مشران رخصت شول او ما د تدارک کمېټې له غړو څخه هيله وکړه چې د يو څو شپبو لپاره پاتې شي، هغوی پاتې شول، ما ورته وويل چې اوس بايد د لويې غونډې لپاره يوه نقشه يا کاري پلان جوړ کړو، ټولو مصلحت وکړ، د دې په خاطر چې اوس

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخت کم دی، عاجله پرېکړه نه شو کولای، نو ما وړاندیز وکړ چې د حاجي صمد ځائي په کور کې به کېنو، دی به یو ښه ډنډکی هم جوړ کړي، هم به جلسه وکړو، هم به ډنډکی وخورو، خرما او ثواب به دواړه شي، صمد ځائي وویل، په سترګو، منم يې، ورځ او تعداد راوښيئ. د اسد پر (۴)مه نېټه د چهارشنبې ورځ یوولس بجې په شش درک کې د صمد ځائي په کور کې د جلسې نېټه وټاکل شوه او ناسته مو په دعایې سره پایته ورسوله. د صمد ځائي په کور کې مې له ناستې څخه هدف دا و چې زما او د ده تر منځ چې کومې ترخې خبرې تېرې شوې وې، هغه له منځه لاړې شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځلي د دويم يا ښکلاييز پړاو چارې

کله چې د حاجي عبدالباري منګل له کوره په خوشالۍ سره راووتو، نو د لويې غونډې د تدارک د نوي کميسيون غړو ته مې وړانديز وکړ، اوس خو مشکلات او ناسم پوهاوی تقريباً پايته ورسېدل، راځئ چې لاړ شو، د دې ځلي د دويم پړاو کار ته چې همدا نن شروع شوی، هغه وګورو، ټول خوشاله شول، تقريباً يو نيم سل، دوه سوه متره پلې مزل مو وکړ؛ ځلی او د حاجي عبدالباري منګل کور ډېر سره نږدې وو. ځلي ته ورسېدو، ټوله خوشاله وو. د ځلي چارې چې تازه پيل شوې وې، يو څو زينتي تيرې ايښودل شوې وې، يو تن مسول انجنير خپل پلان تشريح کړ، ټول سره خوشاله شول، خدای پاماني مو واخيستله او هر يو پر خپله مخه لاړو.
دا مهال د ځلي جوړوونکي نوي شرکت (ستيټ کورپس) مسول انجنير خپلې خوازې راوړې وې، پخواني خوازه کار ته يې ويلي وو چې خوازې دې پورته کړه، د خوازو جنجال لا پر خپل ځای پاتې و. ده د ټولو هغو خوازو شمېر چې پر ځمکه پرتې وې او په ځلي کې ځوړندې يا نصب وې، يادښت واخيست او د خوازو مالک ته يې زنګ وواهه چې راشه خوازې دې ټولې کړه، هغه د ځمکې د سر يوړلې، خو په ځلي کې بندې لا هماغسې بندې پاتې شوې. تر دې دمخه هم د خوازو مالک ماته يو دوه ځله يادونه کړې وه چې که همدا

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوازې راځخه په کرایه واخلي، ښه به وي، ساختماني شرکت ته مې وویل، هغوی وویل، موږ خپلې خوازې لرو، دا یې سمې تړلې هم نه دي، سبا به بیا ورسره په جنجال کې اخته یو، غم دی چې خلاص یې کړو، ښه به وي، پر خوازه کار مو یو ځل بیا فشار راوړ، خو هغه ځان اخوا دېخوا کاوه، شرکت د ځلي لاندینۍ برخې ته د خپلې خوازې تړل شروع کړل، خو بندو خوازو ورته سخت مزاحمت پېښوه، دوه ورځې دې کې نورې هم ضایع شوې، بله ورځ انجنیر محمد نصیر بهسودوال چې د همدې ساختماني شرکت (ستیټ کورپس) یو فعال انجنیر دی او د ځلي چارې تر ډېره همدی پر مخ وړي، راته زنګ وواهه، یون صیب یو کار مې وکړ چې ستا په کې څه نظر دی؟ ما وویل، ووایه، دې خوازه کار سره یو توافق ته ورسېدو، ما ویل څه ډول؟ ده وویل، د

انجنیر محمد نصیر بهسودوال

ده کومې خوازې چې هلته بندې دي، د هغو تعداد مې واخیست، په همغه شمېر مې ده ته خوازې بېلې کړې، ده ته به موږ خپلې خوازې چې همدا ډول دي، خو تر دې نوي دي، هغه ورکړو او د ده خوازې به موږ ته پاتې شي، چې مقصد دا مشکل حل شي، که دوی ته موږ کېنو، دا څو ورځې نورې هم پر موږ تېرېږي، ځینې هغه خوازې یې چې په کانکرېټ کې بندې دي، مجبور دي هغه اره کړي او یو څه ضایعات ولري، نو ځکه دی ځان اخوا دېخوا کوي، ما ویل دی په کې څه وایي؟ انجنیر بهسودوال وویل، دی خو دېته ډېر خوشاله دی، د ده خو اوله ورځ هم همدا وړاندیز و، ما ویل چې تاسو خپل منځ کې موافق یاست، زه هم درسره موافق یم، خو چې سبا بل

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنجال جوړ نه کړي، ده ویل نه خط مې ترې اخیستی او خط مې ورکړی، سبا راځي او زه ورته له خپل ګودام څخه همغه شمېر خوازې ورکوم، سبا همدا کار وشو او په دې ډول د خوازه کار او خوازو ستونزه حل شوه. دوه ورځو کې خوازې له لاندې تر پورته برخو پورې وتړل شوې، د پلستر کار پیل شو، څرنګه چې منار لوړ و، نو د پلستر کارانو سترګو تور خواړه، نو بیا یې یوه شنه پرده ترې راتاو کړه، هم پلستر شروع و او هم لاندې د تیږو کار.

لکه څنګه چې مې دمخه یادونه وکړه، د حاجي عبدالباري منګل په کور کې مو ژمنه کړې وه چې د میزان پر (۴)مه د چهارشنبې پر ورځ به د صمد ځاځي صیب په کور کې کېنو، ما دفتر کې یو څه کارونه لرل، حاجي صیب داود شاه نیازي ته مې وویل چې ما پسې تلوېزیون ته راشه، دواړه به یو ځای لاړ شو، هغه وویل: سمه ده. له ژمنې سره سم ما پسې تلوېزیون ته راغی او په څو دقیقو کې د صمد ځاځي صیب کور ته ورسېدو. تر دې دمخه چې کومه بله دردوونکې خبره وه، هغه دا وه چې د یکشنبې پر ورځ چې کله هم موږ د حاجي عبدالباري منګل له کوره رابهر شو او د زاړه قراردادي موضوع یو طرفه شوه، نو هغه پر همغه شپه فیسبوک ته د خپلو ځینو انډیوالانو په واسطه د ځلي عکسونه او خپل عکسونه پورته کړي او ویلي یې وو چې مبارک دې وي، ځلی مې درته جوړ کړ، بیا یې خپلو ځینې شخصي انډیوالانو او نورو ته هم د فیسبوک له لارې خپل تصویرونه ورلېږلي وو چې یا همدا نشر شوی پوسټ شېر کړي او یا هم له ده څخه د مننې په پار ځانګړي پوسټونه وکړي، ځینو ته یې د پوسټ متن هم ورلېږلی و چې دغه شان پوسټ باید وکړي. کله چې ما د فیسبوک پاڼې کتلې، نو پر څو ایډیانو مې سترګې ولګېدې چې د ځلاند عکسونه او د ځلي عسکونه یې پورته کړي وو او له هغه څخه یې ځانګړې مننه کړې، هغه ته یې مبارکۍ ویلې، حیران شوم چې دا څه وشول، ځینو بیا هغه ته د مبارکۍ او مننې تر څنګ دا هم زیات کړي وو چې له پکتیا څخه راتلونکو پارلماني ټاکنو ته احتمالي نوماند هم دی. دا مهال ماته یو شمېر ځوانانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټلېفونونه وکړل چې دا څلی د څلاند له خوا جوړ شوی، که نورو خلکو يې پيسې ورکړې، له دې څخه څه د مومن خان د ښامار کيسه جوړه شوه، دا موضوع ولې سياسي يا شخصي شي؟ ما وويل خير دی لږ اوسېله وکړئ، کېدی شي خپل پوسټونه او ځينې تبصرې بېرته لرې کړي، خو ګورم چې پوسټونه يې نه يوازې لرې نه کړل، بلکې نور يې هم زيات کړل.

ما خپل ضمير سره يوه مشوره وکړه، پرته له دې چې د چا مشورې تر اغېز

لاندې راشم زړه کې مې وويل، هغه خلک چې په دې کار کې يې تر ټولو زيات معنوي او مادي خدمت کړی، هغه به څه وايي چې موږ لا ژوندي يو او خلک زموږ په سترګو کې راننوزي او پردی توري په خپل نامه کوي، دا چې اوس يو شمېر اشخاص د نورو خلکو توره په خپل نامه کړي او د دې څلي د بيا جوړونې پر مسير او بهير ګردونه پرېباسي نو بيا به موږ راتلونکي نسل ته په هره برخه کې د يوه رانه تاريخ د وړاندې کولو ژمنه څنګه عملي کړو؟ دا څلی چې خپله د يوه تاريخ انځور ګري کوي، نو د بيا جوړونې تاريخ يې ولې له داسې ستونزو سره مخ شي؟ نو ځکه مې د خپل ضمير په مشوره دا ګام پورته

کړو چې ملت ته يو وضاحت ورکړم، که څه هم زه پر دې پوهېدلم چې فيسبوکي بحث ته، هغه هم له داسې اشخاصو سره داخلېدل چې له ادبي ژبې او ادبي نزاکتونو څخه څه ناڅه لرې وي، د بازار او کوڅې ژبه کاروي او يو تاريخي بحث د عوامو د خولې ناخبره منطق ته راټيټوي ، دا ټول شيان مې په ذهن کې تېرېدل چې تر ثمر مخکې د ځلې په باب د هرې خبرې رسنيزه کول هم د ځلي کورنيو اصلي مخالفينو او هم يو شمېر تنګنظرو ته د ناوړه ګټې اخيستنې زمينه برابروي، خو پر حقيقت باندې د خاورو شيندلو مخنيوی راته تر دې ټولو خبرو مهم ښکارېده، نو ځکه مې دغه لاندې وضاحت په فيسبوک کې له خپلې ايډي څخه پورته کړ:

Mohammad Ismael Yoon added 3 new photos.
July 25 at 1:56am ·

د نجات ځلي په باب
يو وضاحت او عامه پوهاوی
د (۱۳۹۵) ل کال د ميزان مياشتې پر (۲۳)مه نېټه د نجات ځلي د بياجوړوني د بشپړ بيړه کېښودل شوه، له هغې مودې تر دې دمه نږدې لس مياشتې تېرېږي. په دې بهير کې يو زيات شمېر هېواديالو او مشتپالو افغانانو د دې ځلي د جوړوني لپاره مالي او معنوي هلې ځلې کړې او يو شمېر ځان غوښتونکو او ځان ځلوونکو بيا نه يوازې دا چې مرسته يې نه ده کړې، بلکې ځنډونه يې هم پېښ کړي وو او ان د ځلي د جوړېدو په چارو کې يې خنډونه هم راښکته کول، اوس چې د ځلي د جوړېدو چارې (نوې سلنه) بشپړې شوې او پر پاتې برخو هم چټک کار روان دی، يو شمېر شهرت غوښتونکو بيا هلې ځلې پيل کړې چې دا ملي او ولسي کار د خپل ځان په نامه تمام کړي. له نجات ځلي څخه يې د مومن خان د بنامار کيسه جوړه کړې او هر څوک فيسبوک کې د نورو توری په خپل نامه خپروي. له ټولو هېوادوالو څخه هيله کوو چې نه د ساختماني شرکت، نه د ټېکه‌دارانو چې د پيسو مقابل کې يې کارونه ترسره کړي او نه زما (يون) په ګډون ددې ځلي د جوړوني چارې کوم يو شخص، سازمان يا ډلې ته منسوبې کړي.
ددې ځلي د جوړوني د چارو ټول جزيات د يوه منظم راپور په بڼه ترتيب شوي، چې يا به يې د ځلي د پرانيستې پر ورځ، يا هم تر هغې ورځې يوه ورځ وړاندې يا وروسته د ځلي د ټولو جوړوونکو حضور ته وړاندې شي او د هر هغه شخص يادونه او قدرداني به وشي چې د ځلي د جوړېدو له پيله بيا تر پايه يې په دې بهير کې معنوي او مادي مرسته کړې. د ځلي تر پرانيستې وړاندې چې هر شخص، ډله، ټولنه، شورا يا ګوند، ساختماني شرکت، ټېکه‌دار يا مزدورکار د ځلي د جوړوني چارې ځانته منسوبوي، دا عمل د غندنې وړ دی او ټول بايد ددې ډول درواغجنو او ځان خوښو اشخاصو پر وړاندې واحد او قوي دريځ خپل کړو.
په درنښت
محمد اسمعيل يون

کله چې دا پوسټ پورته شو، نو اکثرو هېوادوالو يې تائيد او هر کلی وکړ، خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ساختماني چارو قراردادي چې د دې خلي جوړونه يې د ځان لپاره د تبليغ او کمپاين د يوې وسيلې په توګه کارولې، له څنډ، تامل او تحمل پرته ډېر ژر غبرګون وښود او زما پر پوسټ يې دغه لاندې تبصره وکړه:

Rahmatullah Zaland
يون صيب! ته نه سترګي لري نه منطق که تا سترګي لرلی نو زما سره قرارداد موجود دی دوهم ما د تاجکو اخطارونه جنګونه او دسيسي زغملي دي دوهم د کار په وخت کي هر چا ليدلي يم ، دوهم د تدروکانو د قانون مطابق هر جوړونکي شرکت حق لری چي خپل جوړ شوي ساختمان د جوړيدو امتياز ځان ته منسوب کړي، ته نه پوهاند نه موهاند ته تر اوسه د تدروکانو په قانون نه پوهيږي، ته نه فکر لري نه د فکر کولو هوډ، زه هغه استاد درته وړاندي کړم چي تا د خپل پنځه کميز متعصب ګوند لپاره په دې خلي کمپاين کاوه او ما دې مخه ونيوه.
ته او خداي چي يو ملي شخص دومره وروکی وی لکه ته ،ته هم د مليتوب دعوه لري؟ ملی سړی به داسي وی، ته نه متر يي متر کيداي شي ته خوک يي چي ته ځان د هر څه مدعي بولي؟
څه ګران وروکيه کمکيه 'جرته شادي کتوه او خپل اصليت ته مراجعه وکړه.
نور داسي بد ونکړي
Like · Reply · 1 · 42 mins

وروسته يې نورو هېوادوالو ته د ځواب په ترڅ کې هم، ماته سپکې سپورې ويلې وې، له هغې جملې څخه يې اصولي صيب ته د ځواب په ترڅ کې ويلي وو:

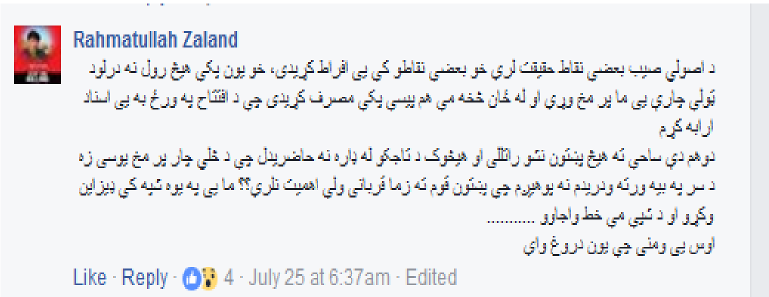
Rahmatullah Zaland
د اصولي صيب بعضي نقاط حقيقت لري خو بعضي نقاطو کي يي افراط کړيدی، خو يون يکي هيڅ رول نه درلود ټولي چاري يي ما پر مخ وړي او له ځان څخه مي هم پيسي پکي مصرف کړيدی چي د افتتاح په ورځ به يې اسناد ارايه کړم
دوهم دې ساحي ته هيڅ پښتون نشو راتللی او هيڅوک د تاجکو له ډاره نه حاضريدل چي د خلي چار پر مخ بوسي زه د سر په بيه ورته ودريدم نه پوهيږم چي پښتون قوم ته زما قرباني ولي اهميت نلري؟؟ ما يي په يوه ټيپه کي ديزاين وکړو او د ټيپې مي خط واجارو ....
اوس يي وهني چي يون دروغ واي
Like · Reply · 4 · July 25 at 6:37am · Edited

همداسې يو شمېر نورو کمنټونو او نظرونو کې چې اکثره د همدې ډول اشخاصو له خوا له خپلو يا مستعارو ايډيانو څخه خپاره شوي وو، هم ماته ډېرې سپکې سپورې ويل شوې وې، چې ما ورته هيڅ ځواب ور نه کړ او دلته يې راوړل هم ضروري نه بولم، خو د دې څو خبرو يادونه مې ځکه وکړه چې کېدی شي زما په شان يو شمېر نور هېوادوال، چې د خدايي خدمتګارۍ په رول کې واقع شي، داسې ښکنځلو سره مخامخ شي، نو ورته په کار دي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپله اوسېله ورته لوړه وساتي.

په داسې حال کې چې د تا ویلو او ما ویلو، کنځلو، تائید او رد خبرې هم روانې وې، موږ خپل کار ته هم له کوم ځنډ پرته دوام ورکاوه، کله چې د چهارشنبې پر ورځ، غرمه مهال د صمد ځاځي کور ته ورسېدو، نو له ژمنې سره سم، لس دولس تنه مشران راغلي وو. نېک محمد ولسمل، حاجي محمد حکیم ځاځی، داود شاه نیازی، میرزکوال، حاجي عمر، حاجي زمان، انجنیر دلاور توتاخېل، احمدګل توتاخېل او یو څو تنه نور مشران راغلي وو. لومړی مو پر خپلې اصلي موضوع بحث پیل کړ، د څلي د پرانیستونکې غونډې لپاره مو درې کمېټې جوړې کړې: امنیتي کمېټه چې میرزکوال صیب به یې مشري کوي، ولسي کمېټه چې حاجي داود شاه نیازی به یې مسولیت لري او فرهنګي کمېټه چې زه (یون) به یې چارې سمبالوم، هر څوک یانې هره شورا حق لري چې دې کمېټو ته خپل غړي وروپېژني. د کمېټو د مشرتوب پر سر طبعاً په زړونو کې پوره توافق نه و، خو ظاهراً ټولو موافقه وکړه، د خلکو د خبرونو لپاره ما یوه فورمه جوړه کړې وه، چې شکل یې په دې ډول و.

ګڼه	نوم	شخص یا بنسټ	د کسانو احتمالي شمېر	لاسلیک

له دې فورم څخه زما هدف دا و چې هره شورا یا یې مشر دعوه کوي چې ما سره دومره خلک دي او دومره دي، خو د غونډو پر مهال بیا له هغوی څخه پنځه سلنه هم حاضر نه وي، نو که لاسلیک ورځخه واخیستل شي، ژمنې ته به نور هم ژمن شي. دا ماته ډېره پخه تجربه ده چې د ژمنې او عمل تر منځ ډېر زیات واټن موجود وي، په دې خاطر چې ژمنه پر عمل بدله شي او د لویې غونډې پر ورځ د ګډونوالو کمښت احساس نه شي، نو لیکلې ژمنه په کار ده، ما دا هم وویل چې که سړی د خپلې لیکلې ژمنې لس سلنه هم عملي کړي، بیا به هم موږ یوه بریالۍ غونډه ولرو، د غونډې پر مېکانېزم مو هم پوره بحث وکړو، تر ډېر بحث وروسته ناست کسان په جدول کې د خپلې ژمنې لاسلیک

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته حاضر شول. صمد ځاځي له ژمنې سره سم ښه خوندور (ډنډکی) تیار کړی و، هر څه پرېمانه وو، ویې ویل بازاري ډوډۍ مې درته ځکه رانه وړه چې څه تاسو غوښتي وو، هغه شان کار مې وکړ، موږ وویل سم کار دې کړی، خوند یې په همدې کې دی، د بازار ډوډۍ هر وخت پیدا کېږي، خو دا خوندوره ډوډۍ هر چېرته نه وي، پوره خوند په کې و. تر ډوډۍ وروسته مې ټولو ته مخ راواړوه، ما ویل یوه خبره بله هم په ضمني ډول یادوم، تر ډوډۍ وړاندې او د جلسې پر مهال مې ځکه یاده نه کړه، چې خبره ډېره پیکه او بې خونده وه، ما ویل هسې نه چې زموږ مجلس بې خونده او یا د ډوډۍ خوند پیکه کړي. صمد ځاځي وویل، زه پوه شوم چې ته څه یادوې، زه ټولو باندې خبر یم، چندان ښه کار نه دی شوی، که یاده نه شي، ښه به وي، ما وویل، یادول یې ځکه ضروري دي چې کېدی شي ځینې دوستان پرې خبر نه وي، دوی هم باید خبر شي، که سبا څه خبره شي، بیا به دا مشران وایي چې موږ خو په دې بهیر کې شامل وو، موږ ته خو به دې یو احوال راکړی و. ما د انجنیر ځلاند نظر ورته ولوست، ټول ډېر خفه شول، بیا صمد ځاځي وویل، کاشکې تا هېڅ ځواب نه وای ورکړی، همداسې دې پرې ایښی وای، که تا څه نه وای لیکلي، نو هغه به ولې داسې څه لیکل، ښه یې نه دي کړي، خو تا هم باید ځواب نه وای ورکړی. ما وویل، هغه خو ټول ځلی په خپل نامه کړی او دا خلک چې تر دې دمه یې دا ځلی رارسولی، د هغوی حق یې هم تلف کړی، ما فقط یوازې وضاحت ورکړی او دا مې هم ویلي چې زما په شمول هېڅوک حق نه لري چې د ځلي چارې ځان پورې وتړي، لومړی دا خبره خو هغه مطرح کړې وه، ما یوازې وضاحت ورکړ. بیا مې وویل، د دې خبرې یادول په دې مانا نه دي چې زه د خپل ځان ځواب نه شم ویلای، هدف مې دا و چې دا ښاغلی ځان ته ځاځی وایي، اول به یې ځاځي د ځاځیتوب جرگې ته راکاږي، بیا پکتیاوال د پکتیاوالۍ او بیا پښتانه د پښتونولۍ، که دا ټول د یوه شخص د خولې مزي نه شي ټینگولی، نو بیا زه خپله پوهېږم چې د ځان دفاع څنگه وکړم. ټوله جرگه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته په غوصه شوه، خو صمد ځاځي وویل چې هېچا ته اړتیا نه شته، موږ ځاځیو کې د دې جرئت شته چې دې ډول خلکو سره څنګه حساب و کتاب وکړو. هغه شخص پر ځای پرېږده چې څه ډول شخص دی، دلته راغلی و، ماته یې وویل چې داسې کار مې کړی دی، ما ورته وویل چې ښه دې نه دي کړي، اوس تاته وایم چې هم د ځاځیو په توګه ناغې ته تیار یو، هم د پکتیاوالو په توګه او هم د پښتنو، هره ناغه چې ته وایې، موږ یې ادا کولو ته تیار یو. تر دې وروسته څه نورې خبرې هم وشوې، ځینو دوستانو په لست کې د خلکو شمېر ولیکه او لاسلیک یې کړ، بیا مو دعا وکړه او جلسه ختمه شوه. زه د ټلوېزیون پر لوري راغلم او مازیګر مهال د څلي لیدو ته ورغلم، په دې جلسه کې مو ژمنه وکړه چې د اسد پر (۹)مه نېټه د دوشنبې پر ورځ به بله جلسه مازیګر څلور بجې په ژوندون ټلوېزیون کې وي. د صمد ځاځي له کوره په خوښی راووتو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ساختماني چارو د بشپړتیا ارزونه

د اسد پر لومړۍ نېټه، د یکشنبې پر ورځ د حاجي عبدالباري منګل په کور کې له کړې ژمنې سره سم مې دوه ورځې وروسته له انجنیر سالم اخندزاده، انجنیر دلاور توتاخېل او انجنیر نذیر عظیمي څخه هیله وکړه چې درېواړه د څلي چارې وارزوي او موږ ته خپل لیکلی نظر راکړي، انجنیر صیب سالم او انجنیر دلاور یوه ورځ وروسته د کار ساحې ته لاړل، نقشه او خپل انجنیري وسایل یې ځان سره واخیستل، خو انجنیر نذیر عظیمي پکتیا ته تللی و، ماته یې ټلیفون کې وویل چې دوی دواړه دې وګوري، ما خو هسې هم څلی کتلی، بیا به یې هم وګورم او بیا به درسره خپل نظر شریک کړم، انجنیر سالم او انجنیر دلاور ماته په ټلیفون کې وویل چې ډکون پاتې، د څلي داخلي زینه پاتې، البته یوه برخه یې شوې هغه هم نیمګړې، د څلي بهرنۍ خوا زینه پاتې، برق پاتې او ځینې واړه متفرقه کارونه یې کنډو کپر پاتې دي، خو د څلي قطر او لوړوالی تقریباً د نقشې مطابق ترسره شوی، البته د کیفیت لپاره یې د چک وسایل نه لرو، خو دا کار یې دومره بد نه برېښي، ما ویل ستاسو لیکلی نظر بیا په یوه پاڼه کې غواړم. دوه ورځې وروسته انجنیر عظیمي زما دفتر ته راغی، هغه وویل، هغه ورځ په سفر وم، اوس څه وکړم؟ ما ورته وویل، که څلی یو ځل چک کړې ښه به وي. بیا چې هغو نورو انجنیرانو خپل لیکلی نظر راکړ، تاسو به هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل نظر پرې ولیکئ، هغه ویل سمه ده، زه په خدمت کې یم، هغه رخصت شو، پنځه شپږ ورځې وروسته هغوی خپل لیکلی نظر راوړ او انجنیر صیب عظیمي هم پرې خپل نظر ولیکه، دا لیکلی نظر په دې ډول دی:

د نجات ځلي د ساختماني چارو د بشپړتیا ارزونه

قدرمنو انجنیر صاحبانو هر یو انجنیر دلاور توتاخیل، انجنیر محمد سالم اخندزاده او انجنیر محمد نذیر اعظیمي ته سلامونه او درناوی.

لکه څنګه چې خبر یاست او د کار له پیله په جریان کې وئ، د نجات ځلي ساختماني چارې د یو ځانګړي تړون له لارې د (88950) امریکایي ډالرو قیمت په مقابل کې (پکتین ساختماني شرکت) ته سپارل شوې وې، اوس د ځلي ساختماني چارې بشپړې شوې، له تاسو قدرمنو څخه په ډېر درنښت هیله کوو، چې د نجات ځلي ساختماني چارې وارزوئ چې له قرارداد سره سمې تر سره شوې دي او که نه؟ هیله ده په دې اړه موږ ته خپل لیکلی نظر په دې پاڼه کې ولیکئ!

په درنښت

محمد اسمعیل یون

دوی په ځلي کې د ځینو نیمګړتیاوو له امله له عمومي لګښت څخه (دوه زره ډالره) کم کړي وو او دا په دې خاطر چې که بل ټېکه دار دا ساختماني چارې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوره کوي، نو پر دې برخه لږ تر لږه دوه زره ډالر لګښت راځي.
تر هغه وروسته زه قراردادي ته د پیسو د ورکړې په لټه کې شوم، حاجي خان محمد باز او نذیر احمدزي ته مې زنګ وواهه چې خپلې ژمنې پوره کړه، اصولي صیب لا دا مهال په بهر کې و.
یوه دوه ورځې وروسته انجنیر نذیر عظیمي چې د پکتیا له یوې درنې تاریخي کورنۍ څخه دی او لکه څنګه چې مې یادونه وکړه، د څلي د ترون له پیله بیا تردې دمه یې د دې څلي د جوړونې بهیر تعقیب کړی، له یو بل انجنیر صاحب سره ټلوېزیون ته راغی، ماته یې وویل: ((یون صیب! زه چې د دې څلي جوړېدو ته خوشاله وم، دوه علتونه وو، یو خو دا د ټولو افغانانو په تېره بیا د پښتنو د مبارزو او ویاړونو یو سمبول دی او بل دا چې زما نیکه خپله د هغو اربکیو د لښکر مشر و چې د سقاوي اړو دوړ په له منځه وړلو کې یې له نورو مشرانو سره ښه پوره ونډه لرله، نادرخان بیا هغه ته د بهادرۍ مډالونه هم ورکړل، تر اوسه مې تاته نه ویل، خو اوس مې ځکه یادونه وکړه چې څلی نور په جوړېدو دی او ماته ډېر خوند راکوي، هغه ماته وویل چې زما نیکه (وکیل حاجي عظمت) نومېده او له نن (۱۳۹۶ل) کال څخه (۸۷) کاله مخکې دیو زر(۱۰۰۰) کسیز لښکر مشر و، ما هغه ته ونه ویل چې کېدی شي زه په دې باب کوم کتابګوټی ولیکم، ما ویل د مډالونو عکسونه یا عملاً مډالونه یې شته؟ هغه وویل، هو شته، زه به یې عکسونه په (وټس اپ) درته درولېږم. دوه ورځې وروسته یې د هغه د مډالونو عکسونه راولېږل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرمان پادشاهی

دغه مډالونه چې تاسې ګورئ د غازي محمد نادر خان له خوا د هغه د واکمنۍ پر مهال (وکیل حاجي عظمت خان) ته د سقاوي واکمنۍ د له منځه وړلو په پار ډالۍ شوي دي.

زه د دې ترڅنګ چې د پخواني قراردادي د حسابونو پر تصفیې مصروف وم، د ځلي د پاتې کارونو څټکولو ته مې هم زیاته توجه کوله. کله چې د عبدالباري منګل په کور کې غونډه وه، تر هغې یوه ورځ وړاندې زه او انجنیر محمد نصیر بهسودوال خوشال مېنې ته لاړو چې د ځلي لپاره وطنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

غرنۍ ښکلې تیږې خوښې کړو، د پلتخنیک درې لارې ته ورڅېرمه د تیږو یوې ډېرۍ ته ودرېدو، څو تنه ځوانان راپاڅېدل، موږ سره یې ګرم ستړي مشي وکړل، زموږ په لیدو ډېر خوشاله شول، سملاسي یې ټلیفونونه راویستل، یادګاري عکسونه یې واخیستل، موږ ته یې وویل د څه لپاره راپېښ شوي یاست؟ ما وویل دغسې د نجات څلي لپاره مو یو څه ښکلې تیږې په کار دي، ده وویل، د نجات څلی خو زموږ خپل څلی دی، زما نوم (محمد اسلام) دی، زه د تیږو پنځه کانونه لرم او دلته دې څو دکانونو ته هم زه تیږه ورکوم، زه به درته ډېره ښه تیږه راوباسم، څلی زموږ خپل دی، زه یې هره ورځ کارونه ګورم، ان د پرانیستې پر ورځ هم زه په مظاهره کې حاضر وم. بیا یې د تیږو د توږلو او پرې کولو فابریکې ته بوتلو، هغه مو هم وکتله، محمد اسلام ته مو وویل چې راځه موږ سره یو ځای څلي ته لاړ شو، چې عملاً ځای وګورې او پر همغه اندازه ورته تیږې برابرې کړې، هغه مو ځان سره څلي ته راوړ، هغه ځای وکوت، بیا زه (یون)، انجنیر محمد نصیر بهسودوال، د پلستر یو ټیکه دار او محمد اسلام ژوندون ټلوېزیون ته راغلو چې له محمد اسلام سره د تیږو پر یو لومړني قیمت موافقې ته سره ورسېږو.

انجنیر محمد نصیر بهسودوال او محمد اسلام د تیږو پر قیمت توافق ته ورسېدل، په دې شرط چې شګه او سمنټ به د ساختماني شرکت وي، تیږه او نور کار به د کار له پیله بیا تر رنګ او سولونې یا ځلونې پورې د محمد اسلام پر غاړه وي، یو متر (عرض ضرب لوړوالی) د (۸۰۰) افغانۍ شاوخوا یې د زینتي تیږې پر قیمت او د ګوټ یا نوش تیږې یې چې فابریکه کې توږل کېږي، تر دې پر یو څه لوړ قیمت تفاهم ته سره ورسېدل، خو پر دې یې هم توافق وکړ چې دا قیمت وروستی نه دی، د یو څه لوړوالي او ټیټوالي احتمال په کې شته. محمد اسلام وویل: زه به سبا ته د کار لپاره یو څه تیږه راولېږم. ما د قیمت په باب ځکه څه ونه ویل، چې د دوی دواړو تر منځ توافق و، یو پیسې ورکولې او بل کار کاوه. تر دوه ورځني ځنډ وروسته د څلي د

(c) ketabton.com: The Digital Library

بهرني ډيکور عملي کار پیل شو.

نور نو د څلي کار بنه په منظم ډول روان شو، د لس مترو لوړوالي په کچه (تر لومړني پیک پورې) د تیرو او پاس د پلستر کار روان و. د څلي داخل کې د ډکون کار هم خلاص شو او بهرنيو برخو ته هم خاورې راوړل شوې. د څلي چارې په منظم ډول روانې وې، موږ د اسد پر (۴)مه د صمد ځاځي په کور کې ژمنه کړې وه چې د اسد پر (۹)مه به ژوندون ټلویزیون کې بیا سره کېنو او کارونه به تعقیبوو. د دوشنبې ورځ مازیگر څلور بجې په ژوندون کې سره جرگه شولو، له صمد ځاځي پرته نور تقریباً اکثره هغه کسان راغلي وو چې د لویې غونډې لپاره د تدارک کمیسیون غړي وو، لکه احمد گل توتاخېل، داود شاه نیازی، نېک محمد ولسمل، میرزکوال او ځینې نور دوستان، دې غونډې ته راغلي وو. میرزکوال (د لويې پکتيا د ځوانانو جرگه گی) یو دوه تنه ځوانان هم رابللي وو چې یو یې (سرتېرصیب) د جرگې مشر او بل یې د مشرتابه غړی گڼل کېدل. سره له دې چې موږ په تېره غونډه کې پرېکړه کړې وه چې یوازې په ترتیب شوي جدول کې له شوراگانو او بېلابېلو بنسټونو څخه چې د څلي د بیا جوړونې په پرانیستونکې غونډه کې برخه اخلي، له هغو څخه به لیکلې ژمنه اخیستل کېږي، نور تشریحي او توضیحي بحث ته اړتیا نه شته، که څوک نه راځي، نه دې راځي. کله چې عام توافق وشو او له ځینو شوراگانو څخه یو څه ژمنه هم اخیستل شوې وه، خو اساسي کار نه و شوی، تقریباً په همغه نقطه کې وو چې تېره چهارشنبه وو، یانې په پنځو ورځو کې کوم خاص پرمختگ نه و شوی، پر لويې غونډې توافق دوام پیدا کړ، خو دې نویو ځوانانو خپل خپل شرایط وړاندې کړل، ویې ویل چې د دې غونډې ټولې چارې په تېره بیا فرهنگي چارې باید موږ ته وسپارئ. موږ ټول کار خپله کوو هسې نه چې پر موږ څوک سیاسي تجارت وکړي، هغه بل ځل هم پر موږ تجارت وشو، موږ د نورو د لاس اله شولو او دا ځل موږ ځوانان نه غواړو د چا د لاس اله شو، موږ سره د ځوانانو شل شوراگانې دي. (سرتېر صیب) وویل چې زه یې د گډې

(c) ketabton.com: The Digital Library

جرگه ګۍ په راس کې یم، دا یې هم وویل چې موږ ته باید ټوله اجنډا راکړل شي، څوک خبرې کوي؟ په څلي کې د چا نومونه راځي؟ عمومي راپور څوک وايي؟ د راپور متن څه شی دی، مشران چې پر سټیج ودرېږي، هغه څوک دي؟ د هغوی د انتخاب صلاحیت د چا په لاس کې دی؟ او داسې نورې پوښتنې، دوی وویل: موږ کې د دې وړتیا شته چې د سټیج چارې هم په خپله پرمخ یوسو، راپور هم وړاندې کړو او که داسې نه وي، موږ نه غواړو چې د انضباطانو په توګه هلته ودرېږو او خلک پر موږ سیاسي تجارت وکړي، دوی دا هم وویل چې په تېره غونډه کې هم موږ ډېره قرباني ورکړې او د ډېرې د ایښودو پرمهال مو په خط اندازۍ کې هم ونډه اخیستې وه. کله چې د غونډې برخوالو د دې دوو ځوانانو دا لوړې غوښتنې واورېدې نو چندان ښې پرې ونه لګېدې، ولسمل صیب، داودشاه نیازي او نورو ټولو ورته وویل چې دغه درې کمېټې دي، تاسې خوښه چې په هره یوه کې ځان تنظیموئ، درې واړو ته خپل خپل استازي معرفي کوئ، یوې ته یې معرفي کوئ، هر څه چې تاسې غواړئ. هغوی وویل، موږ نه غواړو چې څوک زموږ پر سر تجارت وکړي، موږ نورو کمېټو ته نه ځو، فرهنګي کمېټه ټوله موږ ته راکړئ، تاسې ترې خلاص یاست، موږ شعارونه، بینرونه او ټول شیان خپله تنظیموو، زموږ جرګه ګۍ کې ټول پر کار پوه کسان شته، د سټیج چارې هم موږ سمبالوو، له هغې پرته موږ حاضر نه یو چې په بله کمېټه کې کار وکړو، بیا موږ خپله پوهېږو چې څه وخت دا څلي پرانیزو، پر همدې ورځ که به بله ورځ. زه ورته تر دې مهاله غلی وم، ما چې د دې دوو تنو وینا واورېده، چې په وړو کې یې شګه ده، ما وویل: ((ځوانان حق لري چې په هره مسله کې ځان شامل کړي، خو ځینې مسایل داسې دي چې له سره باید تعقیب شي او بل موږ هم په دې پوهېږو چې شوراګانې څه مانا؟ کیفیت او کمیت یې څومره دی؟ دا چې د ځوانانو د شلو شوراګانو د همغږۍ لپاره یوه بله جرګه ګۍ جوړه شوې، دا په دې مانا ده چې د نظر اختلاف شته چې شل شوراګانې جوړې شوې دي، خو همغږي په کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه شته، بل د هر ولایت شوراګانې په تېره بیا د ځوانانو ټولنې هم موږ ته معلومې دي چې یو بل په اسانۍ سره سره نه شي زغملای، بل د نجات ځلي په پرانیستې غونډه کې د ځوان او زوړ ،سمت، قوم او قبیلې خبره مطرح نه ده، هدف دادی چې څوک فعال ګډون کولای شي هغه دې راشي، بله خبره داده چې داسې کوم تضمین موجود دی چې یوې مشخصې جرګه ګۍ ته هر څه وسپارل شي او هغه یې په ښه ډول ترسره کړي؟ سرتېر صیب وویل، موږ ته به څوک تضمین راکړي چې تاسې یې تر موږه په ښه ډول ترسره کولای شئ؟ نو زه چې پوه شوم چې دا ځوانان په ډېرو لوړو پوړیو کې دي، ما وویل، وروره! په لویه پکتیا کې د ځوانانو ډېرې ټولنې شته، په لوی ننګرهار او همدارنګه په کابل، لوی کندهار او نورو سیمو کې، دا چې د دې ځلي په باب موږ ټولو سره داسې بحثونو ته داخل شو او د دوی توافق ترلاسه کوو، دا نو کلونه کلونه وخت غواړي، اوس لنډه خبره داده چې جرګې سره دې مشوره وکړه چې غونډه کې ګډون کوي که نه او که بیا مو موافقه راغله، نو بیا ټولو کمېټو ته خلک معرفي کړئ، ځوانانو

حاجي داود شاه نیازی

باندې زما دا خبرې ښې ونه لګېدې، ویل یې موږ ماسترۍ لرو، د چارو ادارو کې کار کوو او داسې نورې خبرې یې هم وکړې. په پای کې داود شاه نیازي ورته وویل، وروره! زه (دوه) ماسترۍ لرم او دا هر یو چې دلته ناست دی، دا ځان ته یو څه وایي، خو دې دوو ځوانانو د مجلس ډېر وخت ونیو، بیا یې خدای پاماني واخیسته او لاړل. دا مهال میرزکوال ته ما وویل چې تاسو بیا له سره د مشورو لړۍ پیلوئ او که د ځلي پرانیستو ته تیاری نیسئ، هغه وویل، دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېروتنه له ما څخه شوې وه، دا مې خپلوان وو، ما ویل چې خپلوان دې دي، خو ستا استازولي يې بس وه کنه. احمد گل توتاخېل هم په قهر شو، ويې ويل، د ځوانانو ټولنې په هر کوڅه کې دي، نو هر يو سره به موږ دومره بحث کوو، ما وويل خير اوس به دويم بحث ته راشو. قاضي صيب عمر ببرکزی څدراڼ چې زموږ د غونډې په نيمايي برخه کې راغلی و او هغه مو په دې خاطر رابللی و چې د ببرک خان څدراڼ د سيمينار په باب ورسره وغږېږو، د صمد ځاځي په کور کې مو په ضمني ډول يادونه کړې وه چې د څلي تر افتتاح دمخه بايد د ببرک خان څدراڼ د اتلوليو په باب يو علمي سيمينار جوړ کړو، نو ځکه خو حاجي داود شاه نيازي صيب د ببرک خان څدراڼ لمسي (عمر ببرکزی صيب) ته بلنه ورکړې وه، ما وويل، راځئ چې پر همدې دويمه برخه وغږېږو، ببرک زي صيب ته مو وويل چې د غازي ببرک خان څدراڼ د اتلوليو په باب بايد يو علمي سيمينار جوړ کړو، سيمينار به د ملي تحريک په کوربه توب او د پکتيا د ولسونو په همکارۍ جوړېږي، هغه ډېر خوشاله شو، هغه ته مو څلور پنځه موضوعگانې ورکړې چې د علومو اکاډمۍ ځينو غړو ته يې ورکړي چې هغوی پرې ليکنې وکړي او خپله د کورنۍ غړي يې د ده په شمول هم بايد پرې خبرې وکړي، ځکه چې د غازي ببرک خان څدراڼ په اړه کتابونو کې ليکل شوي مواد خورا کم، خو دخلکو په زړونو کې زيات دي. د سيمينار لپاره مو د اسد (۱۹)مه نېټه وټاکله او دا مو هم وويل چې د اسد پر (۱۳)مه نېټه د جمعې پر مازيگر به يو ځل بيا پر (۴-۵) بجو همدلته راټولېږو. پر همدې توافق وشو. د دې تر څنگ چې پر سيمينار هم کار روان و، د څلي کار مې هم هره ورځ له نږدې څاره.

تقريباً د لس دولس ورځو په بهير کې د پلستر کارونه پايته ورسېدل او د تيږو کار هم مخ پر راټولېدو شو، دا مهال څلي ته د اړوندو کړکيو او دروازو په لټه کې شوم. په شاه شهيد کې څو فلز کارانو باندې وگرځېدو، په يوه کتلاک کې مو څو بيلگې خوښې شوې او فرمايش مو ورکړ، فلزي کړکيو او دروازو باندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه توافق ته ورسېدو چې د دې کړکیو د خرابېدو امکانات کم دي، که نه تر دې دمخه زه دوه ځلې ننګرهار ته په همدې خاطر لاړم چې هلته په (درونټه) کې د (شوې) له لرګي څخه ډېرې ښې تاریخي او نقشي دروازې او کړکۍ جوړېږي. هغوی سره مې خبرې هم وکړې، هغوی خپل نرخ راکړ، ویې ویل چې وخت په کې ډېر لګېږي، موږ ه یوه دروازه تقریباً په دوو میاشتو کې درته جوړولای شو، لرګی له پاکستانه راوړو، لرګی باید وچ شي، خو ډېرې خبرې یې په کې راوویستې، یو فټ یې تقریباً په (دوه نیم زره افغانۍ) یا (څلور زره پاکستانۍ کلدارې) محاسبه کړ، دا دروازې او کړکۍ ډېرې قیمته تمامېدې، او وخت یې هم ډېر غوښته، خو زما زړه و چې همدا کړکۍ او دروازې جوړې کړو، خو کله چې مې د کړکیو په باب له انجنیرانو سره مشوره وکړه، هغوی وویل، دلته باد و باران وي، واورې وي، ګردونه وي، هغه زینتي دروازې هغه شان کورونو او ځایونو کې لګول کېږي چې اوبه ور ونه رسېږي، کله چې اوبه ورسېدې، هغه پړسېږي، لمر یې هم خرابوي، نو ژر له منځه ځي، بیا څوک دي چې دا دروازې او کړکۍ بدلې کړي. د دوی دلیل او منطق پر ځای و، نو ځکه ما هم له فلزي کړکیو سره موافقه وکړه، څلورو پنځو ورځو کې کړکۍ تیارې او پر خپل ځای نصب شوې.

کله چې موږ د ځلي د دویم پړاو کارونه پیل کړل، نو همدا مهال هغه سړک ته متوجه شوم، چې د حضوري چمن له ختیزې څنډې څخه د ځلي پر لوري راغلی او پر ځلي د کار له پیله تر اوسه بند دی. ما مخکې فکر کاوه چې حکومت دا سړک د امنیتي دلایلو له مخې بند کړی، ځکه په پورتنۍ برخه کې یې یو امنیتي چک پوسټ هم دی، په سیمه کې مې له یوه ترافیک څخه پوښتنه وکړه، چې دې لاره کې خو هېڅ مشکل نه شته، دا ولې نه خلاصوي؟ هغه وویل کله چې د ځلي کار شروع شو، نو د همدې سړک پر وروستۍ برخه کې چې ځلي سره وصلېږي، فاصله له هغو نورو څلورو سړکونو څخه یو څه کمه ده، کله چې دلته موټر راشي، نو څنډ سره مخامخېږي، نو ځکه مو دا سړک

(c) ketabton.com: The Digital Library

بند کړی، کېدی شي امنيتي او نور دلايل هم ولري.

دلته نو تقريباً د لس مترو په اندازه يو ځای همداسې ناجوړه پاتې، کله چې دا سړک جوړېده، نو دلته بايد د لس مترو په پلنوالي او د پنځه شپږو مترو پر اوږدوالي يو وړوکی پل ګوتی جوړ شوی وای چې دا سړک يې مستقيماً د جادې پر لوري له غځېدلي لوی واټ سره وصل کړی وای، ما ويل عجيبه کار دی د پنځه شپږ متره پله لپاره دا لار، دومره ځنډ ترلې پاتې، ترافيک راته وويل، صيب که تاسو يو چاره وکړئ، دغه پل ګوتی هم جوړ کړئ، ډېره به ښه شي، ما ويل دا د چا کار دی؟ ده وويل د ښاروالۍ مربوط دی، ما ويل که شخصي يې څوک جوړ کړي، اجازه به ورکړي، هغه وويل کېدی شي ور يې کړي، خو دا د ښاروالۍ په ماستر پلان کې د همدې سړک برخه ده، چې تر همدغه ځايه يې جوړ کړ او دلته يې نور پنځه شپږ کاله وړاندې پرېښود. ما چې له انډيوالانو سره مشوره وکړه، هغوی وويل دا د ښاروالۍ کار دی بايد هغوی سره په تماس کې شو. د ښاروالۍ اتمې ناحيې ته مې په دې شرح يو غوښتنليک ورولېږه.

د کابل ښاروالۍ د اتمې ناحیې محترم مقام ته!

د حضوري چمن (لاهوري دروازې) په سیمه کې د نجات منار د جوړېدو چارې بشپړې شوې، ټاکل شوې په راتلونکو اتلسو ورځو کې دا خلی رسماً پرانیستل شي. د خلي شمالشرقي خنډه کې د نردې لس مترو په واټن سړک چې د عمومي سړک برخه ګڼل کېږي، باید په اساسي ډول جوړ شي او په دې ډول به هغه ستونزه حل شي چې ددې ځای د ویجاړۍ له امله ګڼونه ګڼونه کېږي رامنځته شوې او د ترافیکو د ګڼې ګوڼې سبب شوې ده.

موږ ستاسو له محترم مقام څخه هیله کوو چې په دې برخه کې عاجل اقدام وکړئ! چې سړک له خپل جوړښت سره سم جوړ او د خلکو مشکل هم حل شي.

په درنښت

محمد اسمعیل یون

د نجات منار د جوړوونکو په استازې

(c) ketabton.com: The Digital Library

میوند شاه احمدزي دا غوښتنلیک د ښاروالۍ اتمې ناحیې ته یووړ، هغوی ورته وویل دا زموږ صلاحیت نه دی، باید د کابل ښار والۍ لوی ریاست ته لاړ شئ، هغوی ته عریضه ورکړئ چې هغوی یې په پلان کې ونیسي، یا موږ ته هدایت وکړي او بودیجه یې منظور کړي، بیا به موږ پرې کار شروع کړو. یوه ورځ وروسته مې د کابل ښاروالۍ په عنوان ورته یو غوښتنلیک ولیکه، درې څلور ورځې وروسته احمدزی کابل ښاروالۍ ته لاړ، عرضپانه یې وړاندې کړه.

هغوی ورته وویل صبر کوه، دپلان رییس نه شته، سفر لري، هغه چې راغی بیا

د کابل ښاروالۍ محترم مقام ته!

د حضوري چمن (لاهوري دروازې) په سیمه کې د نجات منار د جوړېدو چارې بشپړې شوې، ټاکل شوې په راتلونکو اتلسو ورځو کې دا خلکو رسماً پرانیستل شي. د خلکي شمالشرقي څنډه کې د نږدې لس مترو په واټن سړک چې د عمومي سړک برخه ګڼل کیږي، باید په اساسي ډول جوړ شي او په دې ډول به هغه ستونزه حل شي چې ددې ځای د ویجاړۍ له امله ګڼونه ګڼونه کیږي رامنځته شوې او د ترافیکو د ګڼې ګوڼې سبب شوې ده.

موږ ستاسو له محترم مقام څخه هیله کوو چې په دې برخه کې عاجل اقدام وکړئ! چې سړک له ځیل جوړښت سره سم جوړ او د خلکو مشکل هم حل شي.

په درښت

محمداسمعیل پون

د نجات منار د جوړوونکو په استازی

به پرې خبرې وکړو. پلان رییس چې راغی، هغه وویل دا خو باید موږ په پلان کې ونیسو او ښاروال صیب دېته بودیجه پیدا کړي، د کلنۍ بودیجې په پلان کې یې ونیسي او کله چې په پلان کې راغی، مالیې وزارت یې پیسې ومنلې، بیا د تدارکاتو ملي کمیسیون ته ځي، هغه به یې د اعلان له لارې داو طلبۍ ته ورکوي، چې هر شرکت وګټله، بیا به یې هغه جوړوي او موږ له پلان پرته عاجل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کارونه نه شو ترسره کولای، دا وو د پنځه شپږ متره پلګوتي داستان چې ما یې لنډیز دلته وړاندې کړ، تر هغه وروسته د کابل بریښنا رییس (محب الرحمن مومند) سره په تماس کې شوم چې که دې څلي ته بریښنا راکړي، هغه وویل، عریضه به راکړئ، زه به حکم درکړم، میټر به واخلئ، لین به واخلئ، زموږ د کاریګرو اجوره به راکړئ، د بریښنا د پرچاو بل به پرې کړئ، نور نو چې د میاشتې هر څومره لګښت راته، هغه به ورکوئ او که نه برق به مو قطع کیږي، ما ویل رییس صاحب دا څلی شخصي نه دی، دولتي دی، موږ دومره وکړل چې جوړ مو کړ، نور یې دولت ته تسلیموو، دولت پوهیږي او کار یې. هغه وویل: د دولت وي که د ولس، موږ برق خرڅوو، مفت برق نه شته، ما ویل نو دولت کې دا واټونه، څلي او منارونه چا پورې اړه لري؟ هغه وویل ښاروالۍ پورې، دا د هغوی کار دی، موږ هغې ته برق ورکوو او هغوی موږ ته پیسې. تر هغه وروسته مې بیا ښاروالۍ ته په دې عنوان یو عرضپاڼه ولیکله:

د کابل ښاروالي درانه مقام ته!

د نجات څلی چې په لاهوري دروازه کې موقعیت لري، ودانیزې چارې یې د بشپړېدو په حال کې دي او ژر به بشپړ شي چې ژر اړوندو حکومتي ارګانونو ته ورتسلیم شي.

څلي ته د بریښنا اړتیا ده. هیله ده څلي ته څرمه د بریښنا له هغو ستنو څخه چې وات ته روښنایي ورکوي، نجات منار ته د بریښنا مزی وغځوئ او په دې ډول د څلي او ښار په روښنایي او ښکلا کې برخه واخلئ.

په درنښت

محمد اسمعیل یون

د نجات څلي د جوړونکو په استازی

دا پاڼه مې هم ښاروالۍ ته پسې ورولیږله، خو د دې لیکنې تر وخته پورې یې بېرته د مړي او ژوندي احوال نه دی راغلی.

تر دې وروسته د څلي پاسنۍ برخه چې له فلز څخه جوړېدله، خورا مهمه وه، موږ مخکې پر داسې یوه سمبول موافقه کړې وه چې دوه لاسونه به وي او منځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې به یې نیولې ډېوه ښکاري، دې حالت ته تر ډېر فکر وروسته ورسېدلو، په پیل کې مو زړه و چې پر سر یې یوه لونګۍ جوړه کړو چې د پښتنو دعزت سمبول دی، څرنګه چې دهغې جوړول سخت و او له څلورو واړو واټونو څخه هم یو شان نه ښکارېده او ترڅنګ یې دا احتمال هم و چې کله یې واورې او باران خرابه کړي، بیا یې دېرش متره لوړه جوړول هم ناشوني ښکارېدل، ځینو

پکول او ځینو د نړۍ نقشه یاده کړه، پر هغو هم توافق رانغی، په پای کې پر همدې توافق شو چې دوه لاسونه (پنجې) به وي چې هم د یووالي سمبول دی او هم دساتنې او خوندیتوب (نجات) او د دواړو لاسونو منځ کې به شمع وي چې د روښنایی او حقیقت سمبول دی. څرنګه چې د نجات منار د یوې تورې دورې د ختمېدو په ویاړ جوړ شوی او تر هغه وروسته هېواد ته رڼایي راغله، نو ځکه مو شمع غوره وبلله، ما خپله پر همدې جوړښت ټینګار کاوه او نورو ته مې هم تر تشریح وروسته قناعت ورکړ، پر همدې موافقه وشوه. کله چې د ځلي کارونه لا پسې منظم شول، نو زه او انجنیر محمد نصیر بهسودوال د دې سمبول د جوړولو په لټه کې شو، دوه ورځنۍ پلټنې کومه نتیجه ورنه کړه، دریيمه ورځ مو په (قوای مرکز) کې یو فلز کار پیدا کړ، د هغه شریکبانې زه پېژندلم، زما پر لیدو ډېر خوشاله شو، ما چې په ټېلیفون کې د ځلي د نقشې تصویر وروښود، ویې ویل جوړوو یې، خو کار یې یو څه مشکل دی، په افغانستان کې لومړی ځل دی چې دا کار کېږي، دېته لومړی د فلز قالب جوړېږي او بیا د ژېړو پوښ ورکول کېږي، ما او انجنیر بهسودوال ورته وویل چې موږ سره ځلي ته لاړ شئ، دقیقه اندازه یې واخلئ، دوی دواړه شریکبانې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راسره لاړل، د څلي سرته ختل هم ورته اسانه نه وو، خو وختل، اندازه یې واخیسته، د څلي د داخلي زینې اندازه یې ونیوله، زینه د متر په حساب قیمت شوه او د سمبول جوړول یې په مجموعي ډول (شپېته زره افغانۍ) وویلې ما او انجنیر بهسودوال ورته وویل چې لږ راښه شئ، دا په داسې حالت کې ده چې انجنیر ځلاند دا سمبول په (یو لکو شل زره افغانۍ) اټکل کړی و. د اسد (۱۷)مه یې د بشپړېدو وعده وکړه، په دې منځ کې زه دوه ځله لیدو ته ورغلم، زما تر تائید وروسته یې کار بشپړ کړ، خو ټول کار یې د زمري پر (۱۷)مه بشپړ نه شو، خبره ان د زمري یوویشتم ته ورسېده. دا ځکه مهمه وه چې د څلي یو شمېر نور کارونه د دې سمبول نصب ته منتظر وو. په ژوندون ټلوېزیون کې د زمري د (۹)مې نېټې د غونډې پر مهال پرېکړه وشوه چې بله غونډه به د اسد پر (۱۳) نېټه د جمعې پر ورځ پر همدې مهال ترسره کوو او په هغې کې به هم د ببرک خان ځدراڼ د سیمینار او هم د څلي د افتتاحي غونډې په باب نور کارونه پسې تعقیبوو. غونډه څلور نیمې بجې پیل شوه، د تدارک د کمیسیون همغه غړي حاضر وو، خو دا ځل نېک محمد ولسمل حاضر نه و، خو صمد ځاځي تشریف راوړ، عمر ببرک زی ځدراڼ هم غونډې ته راغلی و، د تدارک د کمیسیون له غړو څخه مې پوښتنه وکړه، څنګه شول کارونه؟ نو داود شاه نیازي صیب وویل، یون صیب موږ خو ډېر کار نه دی کړی؛ له یوه نوي وړاندیز سره راغلي یو. ما وویل، څه وړاندیزونه دي بیا؟ نیازي صیب وویل، هغه تېره ورځ موږ د لویې پکتیا د مشرانو یوه غونډه درلوده، په هغې کې اویا تنه سپین ږیري او مخور شخصیتونه وو، په تېره بیا د خوست، طاهر خان صبری هم و، هلته موږ دا دواړه موضوعګانې بحث او مشورې ته واچولې، د اکثرو مشرانو نظر دا و چې وخت کم دی او دا موضوعګانې په دومره کم وخت کې نه شو تعقیبولای، د څلي د افتتاح پروګرام په رابطه یې وویل چې دا باید د میزان (۲۳)مې ته انتقال شي، ځکه پر همدې ورځ یې ډېره ایښودل شوې وه او د نجات ورځ هم ده او څلی هم د نجات په نامه جوړ شوی دی، هلته به ورته

(c) ketabton.com: The Digital Library

سم تیاری هم ونیسو او ډېر خلک به په کې ګډون وکړي. او دویمه موضوع د سیمینار ده چې مشرانو وویل او د استاد (حبیب الله رفیع) نظر هم همدا و چې په دې لنډو ورځو کې دې سیمینار ته تابیا نه شي نیول کېدی، نو د دې لپاره چې پوهان ښه تحقیقات وکړي، نو یوه یوه نیمه میاشت وخت ورته په کار دی، چې دوی ښه تیاری ونیسي او له ښو مقالو سره سیمینار ته راشي، نیازی صیب زیاته کړه چې هلته (توحیدمل توتاخېل صیب) او د علومو اکاډمۍ نور غړي هم ناست وو، د هغوی نظر هم همدا و چې دا علمي سیمینارونه په څو ورځو او اوونیو کې نه کېږي میاشتې میاشتې وخت غواړي. دوی چې خبرې دې پړاو ته ورسولې، ما ویل خبرې مو خلاصې شوې، دوی وویل، هو. ما وویل د ټولو نظر همدادی؟ دوی وویل، تقریباً د ټولو دی، خو اوس ستاسو نظر ته هم منتظر یو، ما وویل، لومړی به د څلي موضوع ته راشو، اول خو په دې باب یو څو پرېکړې شوې دي، تاسو وویل چې موږ د لویې پکتیا او د جنوب ختیز زون د ټولو شوراګانو او مشرانو استازیتوب کوو، نو چې تاسو استازیتوب کاوه، بیا نورې مشورې ته څه اړتیا وه؟ که موږ د مشورو ور همداسې خلاص پرېږدو، دا خو په سوونو شوراګانې دي، یوازې دا مشورې به میاشتې میاشتې وخت وغواړي او بیا به هم توافق رامنځته نه شي، خصوصاً چې څوک نوې موضوع ته داخلېږي.

دویمه خبره داده چې د اسد پر (۲۸)مه مو یو ځل توافق وکړ او دا ځکه چې دا د هېواد د خپلواکۍ ورځ ده، د نجات څلی په حقیقت کې د خپلواکۍ د بېرته تضمین یو یادګاري منار دی، د میزان پر (۲۳)مه خو د افغانستان د نجات ورځ ده، پر دې ورځ نه لومړی ځل د څلي ډبره ایښودل شوې او نه پر همدې ورځ بشپړ شوی دی. دویم ځل پر همدې ورځ ډبره ایښودل شوې، خو د اسد پر (۲۸)مه چې یوه بختوره ورځ ده، ان شاء الله که د خدای رضا وه، بشپړېږي به، پر دې ورځ رخصتي هم وي او خلک هم د خپلواکۍ د جشن په خاطر واټونو ته راوځي، نو که موږ یې پر همدې ورځ افتتاح کړو، نو هم به ډېر خلک

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کې ګډون وکړي، هم به یې تر ماښامه خلک سیل ته راشي او هم به ترې ګرد چاپېره اتڼونه وکړي. بل کله چې څلی پر همدې ورځ جوړ شي، د میزان تر (۲۳)مې پورې ورته څوک انتظار باسي؟ خلک یې خپله افتتاح کوي، ما او تاته نه ګوري، بیا به هغه پیغام چې موږ یې غواړو افغان ولس ته وړاندې کړو، ایا د عام ولس د ځینو اشخاصو له خوا به افاده شي؟ دې وخت کې میرزکوال صیب وویل، که د میزان تر (۲۳)مې نېټې پورې ترې همدا شنه ټوټه سر تر پایه تاوه وي او منځ یې څوک ونه ګوري، څنګه به وي؟ ما وویل، ناوې ده که څنګه چې شال به پرې خور وي او باد به یې هم نه خوځوي؟ ما وویل د هر کار په باب باید غوڅه پرېکړه وکړو، حقیقت دادی چې پخوا زما نېت هم همدا و چې د میزان پر (۲۳)مه مو تیره ایښې وه او د میزان پر (۲۳)مه به یې بشپړ تیار افتتاح کوو، که پخوانی شرکت وای، نو دا کار یې تر هغه یوه ورځ دمخه هم نه شو پوره کولای، نو اوس چې دا نوی شرکت دی، هر څه یې پر خپله غاړه اخیستي، پرېږده چې دا کار ژر خلاص کړي، دا خلک د میزان تر (۲۳)مې موږ ته نه منتظرېږي چې دا څلی هماغسې روښانه او تازه وساتي. دې کې میرزکوال صیب یو ځل بیا وویل، څه (یون صیب!) دې یو کې راسره ته ښه شه او دې بل کې به موږ ښه شو، سیمینار یې ستا په خوښه او څلی یې زموږ په خوښه، ما وویل، یو کې هم نه ښه کېږم، سیمینار به هم پر خپل وخت جوړېږي او څلی به هم پر خپل وخت پرانیستل کېږي، هو د څلي په باب دومره ویلای شم که څوک د ډېرې لویې غونډې د جوړولو په باب اندېښنه لري، نو د درې څلور سوو مشرانو په حضور کې به یې پرانیزو، هم به خلکو ته دڅلي د پرانیسو او هم د هېواد د خپلواکۍ مبارکي ورکړو، که نور زیات خلک هم راتلل، د هغو مخه به نه نیسو او که ځینې دوستان غواړي د میزان پر (۲۳)مه پروګرام جوړ کړي، هغوی دې غټ پروګرام جوړ کړي، په همدې ځای کې دې د نجات ورځ ونمانځي، بېرته به پخوانی تاریخ راژوندی شي. دویمه خبره د سیمینار ده، که موږ د علومو اکاډمۍ د څېړونکو او د هغو نظریاتو ته منتظر

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاتې شو، نو ورخ مو اوبو وړې دی، هغوی چې هغه خپل سیمینارونه پر خپل وخت ونیسي شکر دې وکاږي. پر (۱۳۹۴ل)کال د افغانستان ملي تحریک په چندو، بسپنو او د هیوادوالو په همکارۍ (۱۰۲) عنوانه کتابونه چاپ کړل، علومو اکاډمۍ چې په همدې کال یې (۱۷۵) ملیونه افغانۍ معاش اخیستی و، ټول پنځه عنوانه کتابونه چاپ نه کړل، د علومو اکاډمۍ تر سیمینارونو هم ملي تحریک څو ځله زیات او گټور سیمینارونه جوړ کړي وو. د توحیدمل توتاخیل صیب د وعده خلافۍ کیسه مې هم ورته وکړه چې په شپږو میاشتو کې یې موږ ته د چاپ لپاره خپل کتاب تیار نه کړای شو، اوس لا خبره دېته ورسېده چې دوی نورو خلکو ته سیمینارونه نیسي. موږ ولس او علمي مرکزونو ته نور ځومره وخت ورکړو چې دوی دې کار ته تیار شي. د ببرک خان ځدراڼ پر مړینه خو (۹۲) کاله تېر شوي ایا دا کافي وخت نه و چې کومې شورا او یا هم علمي مرکز پرې غونډه جوړه کړې وای، اوس یې موږ سیمینار جوړوو، که چېرې دا سیمینار کمزوری و، علومو اکاډمۍ، پوهنتونونه او شوراگانې دې، میاشت، کال وروسته ښه ژور علمي سیمینارونه جوړ کړي او بله مهمه خبره داده چې د ببرک خان ځدراڼ په باب په کتابونو کې ډېر کم څه راغلي، د ده خاطرې د ولس او د ده د کورنۍ دغړو په ذهن کې دي، دا باید راووځي، په دې سیمینار کې واورول شي او دا بیا کتابونو ته انتقال شي، په تېرو کتابونو کې چې څه راغلي، د هغو بیا یادونه یوازې د تکرار مانا لري. دې وخت کې قاضي عمر خان ببرک زي هم زما خبرې تائید کړې، سره له دې چې پر نورو دوستانو زما ټولې خبرې چندان ښې ونه لگیدې، خو ما خپله پرېکړه دوی ته واوروله، عمر خان ببرکزی صیب هم له تقسیم شویو دندو سره سره چاته د لیکنو نه وو ویلي، هغه دنده هم ما پر غاړه واخیسته، سر محقق ډاکټر شریف ځدراڼ ته مې د لیکنې وویل، هغه ومنله او ویې ویل چې غروال صیب ته به یې هم ووایم، نور یې د کورنۍ غړي او هغه مشران چې د ده خاطرې ورسره دي، هغوی به خبرې وکړي او بیا به یو پرېکړه لیک صادر کړي. د لویې غونډې لپاره د

(c) ketabton.com: The Digital Library

تدارک یاد کمیسیون نور کوم پرمختیایي کار نه و کړی، زموږ خبرې چې دې حد ته ورسېدې، نو د هېواد گلالی او تنکی نابغه (سباوون ننگرهاري) هم ژوندون ټلوېزیون ته تشریف راوړ، ټولو مشرانو سره یې روغبړ وکړ. مشرانو: صمد ځاځي صیب، نیازي صیب، ببرک زي صیب ټولو ډېر وهڅاوه، بیا موږ ټولو په گډه د ملي تحریک له خوا دچاپ شویو کتابونو یو کلکسیون او یو قلم ورته ډالۍ کړل، هغه هم په خپل نوبت مننه وکړه او دا غونډه پر همدې ځای پایته ورسېده.

د لویې غونډې د جوړولو لپاره د تدارکاتي کمیسیون یو انځور

د اسد پر (۱۹) نېټه ماسپښین درې بجې د افغانستان ملي تحریک په کوربه توب او د لویې پکتیا او د جنوب ختیځ زون د ولسونو په ملگرتیا د ببرک خان ځدراڼ علمي سیمینار پیل شو، سیمینار ته د هېواد له بېلابېلو سیمو په تېره بیا له لویې پکتیا څخه گڼ شمېر مخور شخصیتونه او ځوانان راغلي وو، د ځدراڼو اکثره مخور او مشران حاضر وو، ښه دروند سیمینار و، په پیل کې د قران کریم څو مبارک ایتونه تلاوت شول، بیا ملي سرود وغږول شو، بیا ما (یون) خبرې وکړې، بیا څو تنو قومي مشرانو خپلې خبرې وکړې، ورپسې د ببرک خان ځدراڼ یو لمسي (نجیب الله ځدراڼ) خپله مقاله ولوستله، ورپسې (ډاکټر شریف ځدراڼ) خبرې وکړې، بیا یې د کورنۍ په استازۍ د ببرک خان ځدراڼ

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو بل لمسي (قاضي عمر ببرکزی څدراڼ) هر اړخیزې او جذابې خبرې وکړې، ورپسې په شپږو مادو کې د داود شاه نیازي له خوا د سیمینار برخوالو پرېکړه لیک واورول شو، بیا دعاییه وویل شوه، لنډه دا چې دومره خوندور او معلوماتي سیمینار و چې ساری یې په دې تېرو څو کلونو کې نه و لیدل شوی، له اهمیت او نویو معلوماتو څخه ډک سیمینار و، د لویې پکتیا او په تېره بیا د

په ژوندون ټلوېزیون کې د ببرک خان څدراڼ د اتلولیو په باب علمي سیمینار

څدراڼو مشران دومره خوشاله وو چې د چا خبره په جامو کې نه ځاییدل او هر یو له ما څخه ځانګړې مننه کوله او یادګاري عکسونه یې اخیستل، د خپل ولس خوشالي زما د څو ورځوستړیا په ارامۍ او استراحت بدله کړه.
دا یادښت چې مې اوس تردې دمه راورسوه د اسد (۲۱)مه نېټه سهار څلور بجې او پنځه لس دقیقي دي، نن شپه له ماښامه بیا تردې دمه د همدې اثر پر لیکلو او سمون بوخت یم، د یوې مخکنۍ شپې کیسه مې مخکې وکړه دا بله شپه ده چې تر سهاره ویښ یم، اوس اودس کوم، بیا لمونځ او که بیا خوب یونه ړم، نو د کتابګوټي د پاتې برخې بشپړاوي ته دوام ورکوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نجات څلي ډبرلیک د شهرت او ضمیر مقابله

د تاریخي څلو، تاریخي ودانیو او نورو جوړښتونو په وروستي بشپړتیایي پړاو کې، وروستی کار د همدې یادښت یا ډبرلیک لیکل وي. ډبرلیک ډېر لنډ او د اړوندې ودانۍ یا جوړښت ټوله محتوا او هدف رانغاړي.
په ځینو برخو کې د دې وروستي کار ترسره کول که څه هم له فزیکي پلوه ډېر کوچنی وي، خو تر ټولو سخت کار وي، په تېره بیا په داسې یو حالت کې چې خبره هم څو لاسه شي، مشورې ته وغورځول شي او مشاورین هم بیا د اصلي موضوع له کیفیت، ماهیت او حساسیت څخه خبر نه وي. د نجات څلي ډبره د ځینوروایاتو پر اساس د (۱۳۰۸ل) کال د میزان په میاشت کې ایښودل شوې وه، یا هم لږ تر لږه په همدې میاشت کې پر سقاوي اړودوړ د وطن د ژغورنې د بري ورځې پیل شوي، تر هغه وروسته بیا تر (۱۳۵۹ل) کال پورې چې دا څلی جوړ و، نږدې یو پنځوس کاله یا دوه نسله تېر شول او له ړنګېدو څخه یې بیا تر (۱۳۹۶ل) کال پورې بیا نږدې (۳۷) کاله تېر شول یا هم یو نیم پښت عمر وخوړ، په مجموعي ډول تردې دمه د دې څلي عمر د نږدې درې پښته

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغانانو له عمر سره برابر برېښي، اوس چې یو ځل بیا د هېواد ویښ او ملتپاله قشر د دې ځلي بیا جوړونې ته ودانګل او د نږدې لسو میاشتو په بهیر کې یې له ډول ډول خنډونو، فشارونو او ستونزو سره سره د دې ځلي کار بشپړ کړ او خبره یوازې د ډبرلیک نصب ته پاتې شوه، اوس موږ دې خورا ستونزمن ټکي ته راورسېدو. د ځلي له لومړني ډبرلیک څخه ډېر کم خلک خبر وو، ځوان پښت او د دې ځلي د بیا جوړونې اکثرو برخوالو او مینوالو داسې فکر کاوه چې دې کې به لکه د ځینو نورو ځلو په شان د پخوانیو مشرانو نومونه وي، دا به بیا پر ځلي لیکل کیږي او خلک به یې بیا ګوري. د ځلي تر بیا جوړونې وروسته ډېره ستونزمنه مسله هم همدا د ډبرلیک مسله وه، څه ډول باید ولیکل شي؟ متن کې یې څه راشي؟ او د چا نومونه په کې راشي؟ ځینو دا ډول فکر کاوه چې دې کې د هغو پخوانیو اتلانو نومونه راځي، چې هېواد یې له سقاوي ګډوډۍ څخه ژغورلی دی، هغوی سره داسې تصور و چې پخوا ګنې هم دا نومونه په کې وو، ما د ځلي د پخواني ډبرلیک متن پیدا کړ، دا متن په دري ژبه و، په کار وه چې پښتو متن یې هم ترتیب شي، څو ځله مې قلم ورپسې راواخیست، خپلې ژباړې راته خوند رانه کړ، دا متن که څه هم یوازې یو څو جملې وې، خو ما ویل چې پښتو متن یې هم باید ډېر خوندور راشي. زړه مې و چې حبیب الله رفیع صیب ته یې ولېږم، دې وخت کې مې پام شو چې داود جنبش دا متن او همدارنګه د محمود طرزي ځینې پخوانۍ لیکنې ژباړلې وې، د جنبش صیب د کابل په ټلیفون مې کوښښ وکړ، هر ځل چې مې هڅه کوله، ټلیفون به یې بند و، فکر مې وکړ چې جنبش صیب به لندن ته تللی وي، زړه کې مې وګرځېدل، راځه (وټس اپ) کې یې وګوره، خدای دې وکړي چې په همدې نمبر یې (وټس اپ) هم وي، کله چې مې په (وټس اپ) زنګ وواهه، خبرې یې راسره وکړې، ډېر زیات خوشاله شوم، خوند یې وکړ، ما ویل دغسې د نجات ځلي د ډبر لیک پښتو متن مې په کار دی، هغه وویل زما فیسبوک پاڼه کې شته، هغه چک کړه، ترې وایې خله، ما ویل تاسو ته به یې پیدا کول اسانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي، که دې پیدا کړ، نو پر همدغه (وټس اپ) یې راولېږه، هغه وویل، سمه ده. درې ساعته وروسته ماسپښین مهال و چې یو ځل بیا مې خپل (وټس اپ) چک کړ، جنبش صیب هم راته د ډبرلیک پښتو متن رالیږلی و او هم یې راته ټلیفون کړی و، خو ټلیفون یې ما نه و پورته کړی، بېرته مې ورته زنګ وواهه او ډېره مننه مې ترې وکړه، هغه وویل، ما پخوانی متن له فیسبوکه پیدا نه کړ او له دري څخه مې درته یو ځل بیا وژباړه، ما ویل ډېره مننه کور دې ودان، بیا مې د څلي د کار د بشپړتیا د راپور لنډیز ورته ووایه، هغه هم ډېر خوشاله شو. پښتو او دري متنونه مې سره یو ځای کړل او تر دې ځایه خو کار د نظر له اختلافاتو پرته روان دی، خو که دا مسله هم ډېرو خلکو سره شریکه شي، کېدی شي، متفاوت او متضاد نظرونه راوټوکېږی، نو ځکه خو له یو څو محدودو کسانو پرته مې د ډبرلیک موضوع تر دې دمه پټه ساتلې وه، ځینو کسانو چې پوښتنه کوله، نو هغو ته مې ویل، همغه پخوانی ډبرلیک به وګورو، کومه جمله که زیاتېدله، پر هغې به غور او مشوره وکړو. د څلي د جوړېدو پر مهال چې به موږ له هر چا څخه د مرستې د راټولېدو خبره کوله، نو هغوی ته به مو د هڅونې په موخه یادونه کوله چې د څلي د بیا جوړوونکو په توګه به مو په ډبرلیک کې نوم راځي، موږ دا د دوی حق هم ګاڼه، د نورو د تشویق لپاره هم ښه کار و او د مالي رښاوي سبب هم ګرځېده، خو له همغه پیله بیا تردې لیکنې پورې یو شمېر خلک په تېره بیا هغه ډله اشخاص چې په څلي کې یې پیسې نه وې ورکړې او یا یې د پیسو د ورکړې وس نه درلود، له دې نظر سره مطلق مخالف وو چې په دې کې دې د مالي مرستندویانو نومونه راشي، هغوی به وویل، دا څلی د ټولو افغانانو ګډ افتخار دی، یو چا به د سر قرباني ورکړې وي، یو چا د مال، یو چا به معنوي منډې کړې وي، نو که په دې کې یوازې د مالي مرستندویانو نومونه راشي، دا به د ټولو هغو خلکو په برخه کې یو ډول حق تلفي وي چې په دې څلي کې یې له مالي مرستې پرته نورې قربانۍ ورکړې دي. ځینو به ویل، یو څوک به پیسې لري، وکیل، وزیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

او قومندان به وي، نور به يې په سر کې الف نه گرځي، هغه به پيسې ورکوي، له حلالو او حرامو لارو به يې پيدا کړې وي، مقصد دا چې پيسې لري، نور هيڅ نه لري، د هغوی نومونه به په کې راځي او بيا به له دې څخه د ځان لپاره سياسي گټه هم پورته کوي، ځينو اشخاصو چې يوازې په غونډو کې يې گډون کړی و، کله کله يې نظر هم ورکړی و، هغوی به هم ځان تر ټولو مستحق گاڼه او ځينو نورو چې په څو غونډو په تېره بيا په لويه غونډه کې گډون کړی و، ځانونه ورته تر ټولو مستحق ښکارېدل. يوه ورځ مې له همدې جملې څو اشخاصو ته چې زړه يې وو نومونه يې په ځلي کې راشي، وويل چاچې په لويو غونډو کې گډون کړی، هغه ټول موږ دوه درې ځله په ټلويزيون کې ښودلي، که دوی غونډه کړې، هغه په رسنيو کې ښودل شوې او دا ټول کارونه د ځلي د ډبرې تر ايښودلو دمخه شوي وو، د ځلي په جوړونه کې د غونډې ټولو برخوالو عملاً څه خاص کار نه دی کړی، که نومونه ليکل کيږي، نو هغه کسان يې مستحق دي چې له پيله او بيا تر پايه يې هر ډول مالي او معنوي قرباني ورکړې ده. د مالي مرستندويانو يوازې هغه خلک يا اشخاص مخالف وو چې په ځلي کې يې خپله کومه مالي مرسته نه وه کړې، طبيعي خبره ده چې ځلی په دعاگانو نه جوړېده، مالي قربانۍ او فکري تدبير ته په کې اړتيا وه، د دې په خاطر چې دا حساسه مسله د نورو له اضرارو او گواښونو خوندي پاتې شي، نو د ډبرليک اصلي متن مې چا سر نه شريکوه، پر يو داسې متن مې کار پيل کړ چې سبا ورځ هر چاته ځواب وويلای شم. لومړی معيار خو دا و چې د ځلي د پخواني ډبرليک متن بايد ضرور راشي، پښتو متن يې هم ترتيب شي، په پيل کې پښتو متن او بيا دري متن، وروسته ورپسې د دې ځلي د بيا جوړونې لنډ تاريخ او ورپسې له هغو کسانو څخه مننه چې د دې ځلي په بيا جوړونه کې يې معنوي او مالي مرسته کړې، د معنوي مرستې لپاره خو ډېر څرگند فورمول او معيار معلوم نه و، نو ځکه خو مې په ډېر لنډ ډول د لوی کندهار، لوی ننگرهار، شمال او مرکز له قومي شوراگانو، مخورو شخصيتونو او ولسونو څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په عام ډول منِنه ځای کړه، د لويې پکتيا له مخورو څخه مو دلته ځکه منِنې ته ځای ورنه کړ چې دوی مو د څلي د اصلي وارثانو او مدعيانو په توګه د منندويانو يا کوربنو رول ته پرېښودل، ځکه دوی بايد له نورو منِنه وکړي، له ځانه خو مننه نه کېږي، هغه مشخص اشخاص چې مالي مرسته يې کړې وه، د هغو راوړل مې ځکه ضروري وګڼل چې يو خو يې مالي مرسته کړې وه، حق يې و چې نومونه يې راشي، بل ځينو سره ژمنه هم شوې وه او بله مهمه خبره داده چې موږ بايد په خپلو کارونو کې رڼاوی تضمين کړو، سبا بيا يو شمېر خلکو ته پلمه په لاس ورځي او وايي، دې خلکو دا پيسې له کومه کړې، حکومت ورکړې، بهرنيانو ورکړې، که دې کې د بل چا لاس دی. د دې خلکو نومونه له دې اړخه هم ضروري وو چې نور خلک به هم داسې نېکو کارونو ته وهڅول شي او د دوی په هڅونه کې به هم مرستندوی واقع شي. د پيسو د مقدار ليکل ځکه په ډېره کې نه راتلل چې هلته دومره ځای نه و او بيا به سبا نورو اشخاصو هم دعوه کوله چې دومره پيسې خو ما هم ورکولې، زما نوم دې هم په کې راشي، البته د پيسو مقدار اعلان مو د پرانيستې غونډې پر ورځ عمومي غونډې او رسنيو ته پرېښود چې هلته به له ټولو جزياتو سره خپرېږي. البته په څلي کې د انصاف د تامين په خاطر مو له دې قاعدې څخه کار واخيست چې چا ډېرې پيسې ورکړې، د هغه نوم به په سر کې راځي او بيا همداسې تر پايه په ترتيب سره، تردې ځايه زما په ذهن کې څه ناڅه ستونزه نه وه، ځکه هر څه زما له لاسه او ذهنه تېر شوي وو، خو کله چې خپل نامه ته راغلم، نو له سخت رواني کړکېچ سره مخ شوم، له يوې خوا د شهرت شېطان راته وويل چې تر بل هر شخص دې زياتې منډې رامنډې ووهلې، توهين شولې، تحقير شولې، لس مياشتې زيار دې وګاله، د چا زنه، د چا ږيره او د چا لمن دې ونيوه، په عذر، زارۍ، زيار او زحمت دې له هر چا پيسې راټولې کړې، خطرونه، ګواښونه او اخطارونه ټول دې وزغمل، مالي قرباني دې هم ورکړه او معنوي زحمت دې هم وګاله، اوس د دې وخت دی چې په دې څلي کې خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوم په ښه مناسب ځای کې ځای کړې، چې اينده نسل ته پاتې شي او اوس هم چې په زرګونو خلک دا ځلی ګوري، نو د نورو ترځنګ به يې ستا په نامه هم سترګې لګي، په داسې حال کې چې ډېر ليک هم ستا په لاس کې دی، نو چې اوس يې نه ليکې بيا به يې څه وخت ليکې، شيطان به مې له څو لارو پر ذهن بريد وکړ، ګوره چې د هغو خلکو او تنګنظرو فشار ته تسليم نه شې چې غواړي تا ستړی او مايوسه کړي او له بېلابېلو لارو په ځلي کې ستا د نومليکنې مخه ونيسي، هغوی به د ځلي تر جوړېدو وروسته ووايي چې څه ښه شوه د ده د نامه مخه خو مو ونيوله، دا هم زموږ لپاره يو لوی بری دی. کله به يې دا وسوسه هم زړه کې راواچوله چې ته خو وايې زه د حقيقت پلوی يم، نو دا خو هم يو واقعيت دی چې په دې کار کې دې تر هر چا زياتې منډې وهلي، نو راشه واقعيت او حقيقت تضمين کړه، خپل نوم د ډېرو په ذهن کې نقش او راتلونکي نسل ته يې انتقال کړه. شيطان دا او دېته ورته نورې په لسګونو وسوسې په ذهن کې راواچولې، څو ورځې مې د شهرت او نېکنامۍ د غريزې له ماهر شيطان سره مقابله وکړه، کله به دی غالب و او کله به هم زه، خو څومره چې د ځلي د جوړېدو ورځې رانږدې کېدلې، ما مې خپل ضمير سره مشوره زياتوله، ضمير مې راته وويل چې د ډېرو په ذهن کې د خپل نوم تر ليکنې د خلکو په ذهن کې ځان ته ځای پيدا کړه، يو ځل چې څوک د خلکو په زړه کې ننوت بيا يې نو څوک له هغه ځايه په توپونو او ټانکونو هم نه شي راايستلای، اوس که ته په يوه عادي ډبره کې خپل نوم ځای کړې، نو همغه خلک به بيا وايي چې ګوره د خپل نوم د ليکنې لپاره يې دا کارونه ترسره کول، نه ورسره د ملت غم و او نه يې دا کار د خدای د رضا لپاره کاوه، ضمير مې راته دا مشوره هم راکړه چې د ځلي تر افتتاح وروسته هم د نجات ځلي کار نه خلاصېږي، نور ځلي به دې هم مخې ته راشي. په دې کې به هم ډېر دعوه وکړي چې ولې يې نوم په کې نه دی راغلی، خو که ستا نوم په کې نه وي، نو ته به له دې ځلي او له دې ډېرليک څخه په ښه ډول دفاع وکړې، ورته وبه وايې

(c) ketabton.com: The Digital Library

که زما نوم په کې وای، نو تا به هم د ګیلې حق لرلای، خو چې زه ترې تېر یم، ته هم یو څه قرباني وکړه، نو په دې ډول به د ډېرو شر پېښوونکو او شهرت غوښتونکو اشخاصو مخه ونیسې. ستا د منطق دفاعي ځواک به زیات شي او د نجات څلی به د ډېرو خلکو د ځاني غوښتنو له بریده وژغورې، خپل ضمیر سره تر همدې ژورې مشورې او هر اړخیز مصلحت وروسته دې نتیجې ته ورسېدم چې په ډېرلیک کې به خپل نوم ته ځای نه ورکوم، تر ډېر فکر وروسته مې د څلي لپاره دغه لاندې متن مناسب وګاڼه او پر ډېره د همدې متن د لیکنې په لټه کې شوم:

بسم الله الرحمن الرحیم

نجات څلی

د بېساري ستر مشر او لوی نابغه یعنې اعلیحضرت محمد نادر شاه افغان د سربښندنې او هېوادپالو مجاهدتونو په یاد چې د هېواد له ګوټ ګوټ نه د وطن د فریاد په اورېدو یې د غلو د نسکورولو په تکل د جنوبي مېړنیو په ملتیا په خپلو اته میاشتنیو اقداماتو او د (۱۳۰۸) لمریز کال د تلې پر (۱٦)مه یې د وزیرستان په یرغل د افغانانو لوړ مرکز فتحه او لاندې کړ او د سقاو زوی یې له خپلو خاینو ملګرو سره د افغانستان له مخې ورک او پوپناه کړ، دا ټینګه خاطره او پخه ابده جوړه شوه چې په لومړي لید نظروالو ته، د وطن د دې ژغورونکي مېړنتوب او لوړ همت روښانه وي، افغان ملت یې دا لوړ چوپړ ونمانځي او د خپل ټولنیز ژوندانه د نېکمرغولو لپاره د دې ډول ځانځارونې او سربښندنې پل ونیسي او تعقیب یې کړي.

منار نجات

به یادګار فداکاری و مجاهدات وطن خواهانهٔ یګانه قائد معظم و نابغهٔ بزرګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اعنی اعلی حضرت محمد نادرشاه افغان که به استماع فریاد وطن از گوشهٔ مملکت به عزم استیصال سارقان در طی اقدامات هشت ماههٔ خود با دلیران جنوبی و به هجوم وزیرستان (۱٦) میزان سال (۱۳۰۸) هجری شمسی مرکز سنیهٔ افغانیه را فتح و تسخیر و بچه سقو را با اراکین خائنش از صفحهٔ افغانستان محو و معدوم نمود. این خاطرهٔ استوار و آبدهٔ ثابته بنیاد گذاشته شد تا در بادی الانظار اهل بصیرت، شجاعت و علو همت این نجات دهندهٔ وطن ثابت بوده ملت افغان این خدمت عالی شان را تقدیر و این گونه ایثار و فداکاری را در تأمین سعادت حیات اجتماعی خویش تأسی و تعقیب کند.

د نجات څلي بیا جوړونه، مننه او کور ودانی

د نجات څلي د بیا جوړونې چارې د افغان ملت د بېلابېلو پرګنو د مشرانو له خوا د (۱۳۹۵ل) کال د تلې پر (۲۳)مه نېټه د یوې لویې پرتمینې غونډې په ترڅ کې پیل او د (۱۳۹٦ل) کال د زمري پر (۲۸)مه نېټه، چې د هېواد د خپلواکۍ د بېرته ګټلو له ورځې سره سمون خوري، بشپړې شوې. لومړنۍ ساختماني چارې یې د (پنځه میلیونه، نهه لکه، نهه پنځوس زره، شپږ سوه او پنځوس)افغانیو معادل د (اته اتیا زره، نهه سوه او پنځوس) ډالرو په مقابل کې د (پکتین ساختماني شرکت) له خوا او پاتې نورې ساختماني چارې، ډیکور او ښکلاییزه برخه یې د سټیټ کورپس (STATE CORPS) ساختماني شرکت له خوا په وړیا ډول ترسره شوې.

د ټول افغان ملت له غیرتي مشرانو، په تېره بیا د لوی کندهار، لوی ننګرهار، شمال او مرکز د ولسونو، قدرمنو هېوادپالو افغانانو، جنرال عبدالرازق، ګلاب منګل، حمید الله خیبر، حاجي خان محمد باز منګل، حاجي حکیم خان ځاځي، حاجي عتیق الله احمدي، حاجي عبدالباري منګل، محمد یوسف اصیل زوی، راضیه منګل، الحاج مولوي تره خېل محمدي، کمال ناصر

(c) ketabton.com: The Digital Library

اصولي، حاجي محمد نذير احمدزي، ضياء الحق امرخېل، عبدالرشيد ايوبي، شېرعلي خان شېر، غلام محمد کاموال، ډاکټر رضوان احمدزي، ساختماني شرکتونو او نورو ټولو افغانانو څخه د زړه له تله مننه کوو، کور ودانی ورته وايو، چې د دې ځلي په بيا جوړونه کې يې مالي او معنوي مرسته وکړه او دا ځلی يې پر تيارو، جهالت او وحشت باندې د رڼا او عزت د يوه بريمن يادګار په توګه يو ځل بيا له سره جوړ او هسک کړ.

په درنښت

د لويې پکتيا ټول ولسونه

تر دې وروسته بيا د ډبرليک د جوړولو په لټه کې شوم. په داسې حال کې چې د ځلي کارونه منظم روان وو، په دفتر کې هم ګڼ شمېر کارونه را دمخه کېدل، تر ټولو غټ مشکل د خلکو ناپلانه ملاقاتونه دي، زمادفتر ته هر څوک هر وخت راتللای شي، ځکه ما له پيله بيا تردې دمه د خلکو پر راشه درشه هېڅ ډول بنديز نه دی لګوی، څرنګه چې د هر وړوکي او غټ دولتي چارواکي دروازه د خلکو پر مخ بنده وي، نو ځکه خو خلک داسې يو ځای ته مراجعه کوي چې لږ تر لږه د دوی يو ډاډ پرې حاصل شي. که څه هم د ډېرو خلکو د کارونو سرته رسول زما په وس کې نه دي، خو تر خپله وسه ورسره لګيا يم، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرطان وروستۍ ورځې او په تېره بیا داسد میاشت له کارونو ډکه وه، په همدې ورځو کې زما یو ځوان خوری (احسان الله) به لغمان کې په یوې هوایي مرمۍ ولګید او شهید شو، د هغه د مور کومه ژړا او انګولا چې ما واورېده، څو ورځې یې راته فکري تمرکز خراب کړ، کله چې پر سرې د کورغم او د سارا غمونه او نور ولسي کارونه راټول شي، نو ضرور به له ستړیا سره مخامخېږي. په تېره بیا له داسې یو حالت سره چې د عوامو په خبره، ته به یې مړی ژړوې او دی به دې خولې پورې خاندي. د نجات څلي مسلې ښه ډېر وځورولم، خو که مقاومت مې نه وای کړی او همداسې پاتې شوی وای، هغه حالت یې بیا تر دې اوسنۍ ستړیا هم سخت و. د اسد پر (۱۹)مه ما او انجنیر نصیر بهسودوال یو کاري مهالوېش جوړ کړ، د هغه له مخې مې د اسد (۲۰)مې او (۲۱)مې کارونه د پلان مطابق پر مخ یوړل، د اسد پر شلمه د څلي په ځمکنۍ برخه کې فرشونه واچول شول او پر (۲۱)مه بیا د څلي د سر سمبول تیار شو، ماښام مهال د هغه د نصب لپاره لاړو، جګ کرینګ یې په

لاره کې نه پرېښود، حاجي زمان، فریدون شېرزي او میوند شاه احمدزي مرسته وکړه، کرینګ له کابل بای څخه حرکت کړ. دوی تر امنیتي چکپوستونو تېر او تر لاهوري دروازې یې ورساوه.

دا مهال مې ښاغلي نذیر احمدزي ته هم زنګ وواهه، هغه هم د خپل کور له خوا ساحې ته راغی، د سمبول د جګولو چارې یې وکتلې، خوښې یې څرګنده

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړه، دغه راز يې (درې زره ډالر) چې مخکې يې ژمنه کړې وه، هغه هم راکړل او دا يې هم وويل چې په تېرو وختو کې د ځلي په کار کې که له موږ ځخه

د شپې له خوا د ځلي د بيا جوړونې د وروستيو چارو کتنه

سستيا شوې وي، د هغو ښښنه غواړم، ځکه ټول کار او جنجال موږ تاته پرېښود. احمدزي صيب سره مې همدلته دا خبره وکړه چې د اسد پر (۲۸)مه به که خير و د ځلي د افتتاح مراسم ترسره کړو، هغه وويل، بيا به سره کېنو چې د يوې ښې غونډې بندوبست وکړو، ماښام ناوخته د ځلي شاوخوا د لويې پکتيا ګڼ شمېر ځوانان او نور خلک راټول شوي وو، ټولو د ځلي پر کارونو خوښي څرګندوله او يادګاري عکسونه يې اخيستل. د ځلي چارې له مهالوېش سره سمې روانې وې، ان شاء الله چې ټاکلې نېټې ته به په خير سره بشپړې شي. د اسد پر (۲۲)مه سهار لومړی ټلوېزيون ته او هلته تر څو ضروري ملاقاتونو وروسته، کابل ولايت ته مخامخ حق مارکېټ کې (جاهد ساين) لېزري خطاطۍ ته لاړم هغه سره مې مخکې هم کتنه کړې وه، البته تر دې څو ورځې وړاندې زه او ضياءالرحمن ضياء په دريېم مکروريانو کې يوې لايزري حکاکۍ ته تللي وو، له هغه څخه مو حال و احوال اخيستی و. خو (جاهد ساين) داسې يوه لېزري خطاطي ده چې په کابل کې تر دوی بل څوک د خطاطۍ لوی ماشين نه لري،

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ته مې وويل، د ډبرليک لپاره بايد تاسو خپله د تيرې خوښولو لپاره راسره لاړ شئ، هغه خپله هراتی و او چا راته ويلي وو چې د ډبرليک لپاره د هرات د چشت شريف تر ډبرې بله ښه دبره نه شته، ده ته مې وويل چې تاسو خو هغه تيره پېژنئ؟ ده وويل، هو پېژنم يې. په لاره کې مو محمد اسلام چې هغه هم په اصطلاح د تيرو متخصص دی، ځان سره واخيست، ميرويس ميدان ته ورڅېرمه د شاداب ظفر بلاکونو ته مخامخ د تيرو لويې لويې کارخونې او خرڅلاو ځايونه دي، فياض حميد مې د خطاطۍ دوکان کې پرېښود، ما ويل چې زموږ تر راتگه تاسو د ډبرليک ډيزاين جوړ کړئ، څه فابريکې چې وې ټولې مو گزوگام کړې، اکثريت هټيوال پېژندگلوۍ وختل، هغوی هم راسره يو څه ملگرتيا وکړه. موږ يو متر په يو متر او شل سانتي کې تيره غوښتله، په دې کچه نه وه. شپېته په اتياوو، اوياوو او ان په سلو کې پيدا کېدله، يوې کارخونې ته لاړو، مالک يې سمه سترې مه شې وکړه، ماته يې وويل، خيريت دی؟ ما ويل، تيرې پسې راغلي يو، هغه سره د هراتۍ تيرې په گډون هر ډول تيره وه. هغه يو بل چاته تياره هراتۍ تيره تورلې وه، خپل کاريگر ته يې وويل، که دا يې خوښه وي، دا ورته تياره کړه، هغه وويل، بل چاته مو جوړه کړې، ما وويل، چې د بل چا ده نه يې غواړو، موږ ته بله پيدا کړه، کاريگر يې يوه بله تيره پيدا کړه، (60 سانتي په 160 سانتي کې). ده وويل. د ډبر ليک لپاره اکثره خلک همدا تيره اخلي، چې (60 سانتي) بر ولري، موږ چې وکتل خوښه مو شوه، تيار دوه ډبرليکونه ترې راتلل، (60په80سانتي کې) ترې دوه تختې جوړېدلې، دا مهال يې ماته وويل، دلته نورې سپينې تيرې هم شته، چينايي دي، هم په بر کې او هم په اوږدو کې لويې لويې دي، دې ته مصنوعي تيرې وايي، دا يې وړې تيرې اوړه کړي، بيا يې بېرته ترې دغسې تيره جوړه کړې، څه مواد يې ورسره يو ځای کړي، تيره تر هراتۍ تيرې هم لوکسه او سپينه وه، ما وويل خوښه مې شوه، چې د مصنوعي نوم دې پرې کېښود، نو زړه مې ونه شو، ځکه زما اکثره مصنوعي شيان نه خوښېږي، يوه تيره طبيعي پاتې وه، دا هم مصنوعي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوه، ما وویل، زموږ څلی تول له طبیعي شیانو جوړ شوی، طبیعي ځانګړنه لري، مصنوعي کوو یې نه، نو همدا وطنۍ هراتۍ تیږه مو خوښه ده، هغه یې ژر راته منظمه کړه، جدولونه یې ورته برابر کړل، (۴۵۰۰) افغانۍ یې قیمت شو، بېرته د خطاطۍ دکان ته ورغلو، متن ما او فیاض حمید اوه اته ځله ایډېټ کړ، تر بیا بیا کتنې وروسته به هم په کې یو نه یو توری ناسم و، کله چې پوره باوري شو، نو هغه ته مو لاسلیک وکړ، خطاطۍ والا ته مې وویل، اجوره دې ووایه، پر هغه زما تر ډېر ټینګار وروسته هغه خپل نرخ ایله (۱۴۰۰۰) افغانیو ته راټیټ کړ، ورته مې وویل چې سبا دوشنبه د اسد پر (۲۳)مه به یوه د بېلګې په توګه جوړه کړې، که مو خوښه شوه، بله به هم جوړه کړې او که نه بیا به تیږه او لیک دواړه بدلوو، د ماسپښین دوه بجې وې، له هغه ځایه د څلي لیدو ته ورغلم، د محمد اسلام د کاریګرو له خوا لا د تیرو لګول نه وو خلاص شوي، هغه ته مې بیا زنګ وواهه چې څلور، پنځه بجې به څلي ته راشې چې کاریګر دې ډېر سست دي او کار هم ډېر پاتې دی. څلور بجې مې ټلوېزیون کې ډوډۍ وخوړه او هلته د حاجي صیب مونجي په ګډون له څو سپین ږیرو او ځوانانو سره تر کتنې وروسته بېرته څلي ته لاړم، محمد اسلام هم راغلی و، خو انجنیر پوپل چې ما سره یې دا مهال وعده وه، د یو ضروري کار له امله حاضر نه و، محمد اسلام څخه مې لوز واخیست چې د دوشنبې تر (۱۲) بجو باید د تیرو کار خلاص وي او د انګاف او رنګ کار یې باید شروع شي، هغه وویل، پیک لاندې د تیرو د لګولو لپاره (وایرنګ) ته اړتیا ده، هلته تیرې نه ټینګېږي، همدلته نږدې له یو فلز کار سره مو خبره خلاصه کړه، هغه وویل سبا اته بجې به ما خپل کار خلاص کړی وي، ماښام بېرته ټلوېزیون ته راغلم، دلته مې د ټلوېزیون اداري پلاوي سره د اسد (۲۶)مه د غونډې او د څلي د افتتاح د غونډې په باب جلسه وکړه. اته نیمې بجې کور ته ورسېدم تر ډوډۍ وروسته مې دغه یادښت ولیکه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو ځل بیا جرګې او مرکې

د اسد (۲۴)مه نېټه د سې شنبې ورځ بیا په منډو تېره شوه، سهار لومړی ټلوېزیون ته او بیا له هغه ځایه نجات څلي ته لاړم، د څلي کار ښه روان و، خو بیا هم تر ټاکلي پلان یو څه شاته پاتې و. بیا پوهنتون ته، له هغه ځایه لوړو زده کړو وزارت ته او له هغه ځایه بیا ملي بانک ته! هلته مې د بانک له رییس ښاغلي (جاوید وفا) سره د ازادۍ ورځې د نمانځې په باب خبرې اترې وکړې، له هغه ځایه بیا د څلي کتلو ته ورغلم، تر هغه وروسته مو بیا ټلوېزیون کې د ازادۍ په باب د لویې غونډې جوړولو لپاره د ترتیباتو په باب بحث وکړ، څلور بجې مې بیا د ملي بانک له رییس سره ملاقات و. دا مهال نذیر احمدزي صیب زنګ وواهه چې دلته د جنوب ختیځ زون شورا راغلې او د څلي د افتتاح په باب خپنې اندېښنې او نظریات لري، که تاسو هم راشئ، ښه به شي، ما ویل لږ بند یم، که دوی یو څه معطلېدلای شي، نو زه هم درځم، خو په راتګ درځم. هغه وویل، دوی وایي موږ انتظار کوو. تر ملاقات وروسته د احمدزي صیب کور پر لوري لاړم، لاره سخته بنده وه، څه کم دوو ساعتونو کې ورسېدم، ماښام لمانځه ته څه وخت پاتې و، چې زه ورسېدم، اکثره هغه مشران په کې وو چې څو ورځې دمخه مو هم موږ ورسره د حاجي صیب عبدالباري منګل، صمد ځاځي په کورونو او ژوندون ټلوېزیون کې څو ځله پر همدې تړاو کتلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وو. ښاغلي داود شاه نیازي، صمد څاڅی، حاجي عمر، میرزکوال، بخت محمد ځدراڼ او یو شو تنه نور نوي مشران او ځوانان په کې وو، وروسته عبدالرشید ایوبي او نیک محمد ولسمل هم راغلل.

یو ځل بیا د ځلي موضوع رایاده شوه او په تیره بیا د افتتاح خبره، د جنوب ختیځ زون شورا وویل چې زموږ د شورا نظر دادی چې دا باید د اسد پر (۲۸)مه افتتاح نه شي، یوه اوونۍ وروسته یا د همغې اوونۍ د چهارشنبې پر ورځ دې پرانیستل شي، داود شاه نیازي وویل چې د چهارشنبې ورځ همله نږدې د جنوب ختیځ زون شورا ده او هلته نږدې یو زر تنه مشران راځي، هغه به ټول تر غرمې وروسته سره راشو، ځلي ته او ځلی به افتتاح کړو. یوه په کې وویل چې (د پکتیا د ځوانانو جرګه ګۍ) وایي چې موږ هېڅوک هم افتتاح ته نه پرېږدو او څو چې د افتتاح صلاحیت او د غونډې پروګرام له موږ سره نه وي او که څوک راغلل نو زموږ له غبرګون سره به مخ شي.

ځینو نورو وویل د اسد (۲۸)مه ډېره مصروفه ورځ ده، میډیا هم مصروفه وي، نو ښه ده چې دا یوې بلې ورځ ته انتقال شي. چا وویل چې ځلی باید د یوه شخص په نامه تمام نه شي، ټولو په کې قرباني ورکړې ده، داسې نه شي کېدی چې یو څوک دې هر څه په لاس کې ونیسي، چا وویل چې د غونډې پر ورځ دې د ځلي تاریخچه د یوه بېطرفه سړي له خوا ولوستل شي، مننه او کور ودانی دې هم د یو بېطرفه شخص له خوا وویل شي، هر څه دې د بې طرفه خلکو له خوا برابر شي.

اخوا دېخوا دومره خبرې وشوې چې ځینې په کې زړې، ځینې په کې بېخونده او ځینې هم په کې غرضي او په شخصي ډول ماته راجع وې. ما ورته لومړی د اسد د (۲۸)مې نېټې د پرانیستې ګټې یوه یوه بیان کړه. د بېطرفه شخص په باب مې وویل چې کاشکې دا کار هم له سره بېطرفه کسانو راپیل کړی وای، کاشکې خو یې دا جرئت لرلای چې د ځلي د جوړونې په بهیر کې د یو چا طرف واقع شوی وای، دا د دې مانا ورکوي، هغه چاچې دا ځلی یې تر دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځایه راورسوه، هغوی مانا بې کفایته دي او یا چا سره طرف دي، اوس به د هغه بل طرف د خوشالۍ په خاطر دا طرف له منځه وړو او په اصطلاح داسې بې طرفه کسانو ته به زمینه برابرېږي چې تر اوسه یې هېڅ کفایت نه دی ښودلای. زه چې څومره د قضیې پر ماهیت پوهېږم، یو شمېر خلک چې د ځلي د جوړونې له بهیره یې ځان پټ کړی و، اوس غواړي اصلي جوړوونکي حاشیې ته کړي او یو ځل بیا پر واقعیتونو خاورې واړوي. کوم شی چې واضح دی هغه دادی چې دا ځلی به جوړېږي او افتتاح کېږي به، خو ښه داده چې د اسد پر (۲۸)مه افتتاح شي او که څوک ځان ته یو څه وایي، نور ځلي هم ډېر پاتې دي، هغه دې جوړ کړي. عبدالرشید ایوبي صیب چې لږ وروسته راغلی و، هغه هم وضاحت وغوښت ، ما وویل، دوه خبرې دي، ځلی د اسد پر (۲۸)مه افتتاح شي او که تر هغه وروسته. ما ویل زه یې پر (۲۸)مه ټینګار کوم او جنوب ختیځ زون شورا یې پر بله ورځ. ایوبي صیب ته مې د دې خبرې یادونه هم وکړه، اوس ښه شو چې تاسو هم تر لسو میاشتو وروسته بیا دې پروسې ته داخل شوئ، نو تاسې هم باید خپل نظر ووایئ! ایوبي صیب غوڅه خبره ونه کړه، یو ځل یې وویل چې زما خو زړه غواړي چې پر (۲۸)مه دې شي، خو چې نور یې نه غواړي بله ورځ دې شي. دا غونډه یو ځل بیا پر ډیالوګ بدله شوه او په ترخه ډیالوګ چې نه غواړم د ټولو بیان دلته وکړم او د لوستونکو ذهن پرې سترې کړم، خو اخره کې ما وویل چې ځلی د ټولو افغانانو دی، نو ښه ده چې یو خل بیا له ټولو مطرح شوراګانو سره پرې بحث وشي، سبا شپه دې همدلته له هرې شورا په تېره بیا د لوی کندهار، لویې پکتیا او لوی ننګرهار له شوراګانو څخه په مساوي ډول پنځه پنځه تنه راشي او ځینې نور مطرح شخصیتونه، ټول به لومړی دلایل ووایو او بیا به په ګډه پرېکړه وکړو، پر همدې د عا وشوه. د وتو پر وخت ما د جنوب ختیځ شورا ته وویل هغه کسان چې د نجات ځلي به باب دومره خبرې کوي، ښه ده چې د ملالۍ ځلي او واټ د جوړونې پرانیسته هم وکړي. دغه دی ایوبي صیب تیار راغلی، د تېر کال د دسمبر پر (۱۰)مه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نېټه يې په احمد شاه بابا مېنه کې د ملالۍ په نامه واټ چې له پخوا څخه هم د هغې په نامه نومول شوی و، د جوړېدو او د څلي د بنسټ ډبره کېښوده، تاسې پوښتنه وکړئ چې د ستنې سېم په اندازه کار په کې شوی دی؟ دې وخت کې ايوبي ووېل دا ډېره عدالت ګوند ايښې، زه يې ذمه وار يم او عدالت يې ذمه وار دی، د هغه ځای وارث معلوم دی، عدالت، دی عدالت. ما ورته ووېل، څه وخت يې جوړوې؟

ايوبي صيب ووېل، ما په کې وخت نه دی ټاکلی دا چې څه وخت يې جوړوم دا زما خپل کار دی او چاته حق هم نه ورکوم چې ماته ووايي څه وخت يې جوړوې؟ د هغه څلي وارث موجود دی، عدالت ګوند دی، ما ورته ووېل، نه خپل کور دې دی چې هر وخت دې زړه وغواړي جوړوې به يې؟ تا خو د سوونو خلکو په مخ کې وعده وکړه، هغه خو يو عام ځای دی، د ټول ولس دی، هسې نه چې يو ګوند لوحه نصب کړي نور بيا لاړ شي. که دا ولس رښتيا هم ولس وي، نو په کار ده چې د داسې عامه ځايونو پوښتنه وشي. ايوبي صيب ووېل، نجات څلي کې مې هم تر ټولو زياته مالي او معنوي قرباني ورکړې ده، کېدی شي يون صيب به يو دوه ځله تر ما زيات څلي ته تللی وي، نور کار خو موږ کړی. ايوبي صيب ووېل، ما شل شل منزله، دېرش دېرش منزله تعميرونه جوړ کړي، زه يې نه يادوم، دا يو څو متره څلی نو بيا څه دی؟بله خبره دا ده چې يون صيب يو فرهنګي سړی دی، ښه به وای چې فرهنګي کارونه يې کولای، په سياست کې يې ګوتې نه وهلای ډېره به ښه وای. درانه لوستونکي چې دا اثر لولي او يا يې کله هم د ايوبي صيب ژمنې ليدلې وي، هلته به ورته ښه پته لګېدلې وي چې داسې خلک هم شته چې په رڼا ورځ دې په سترګو کې درننوزي، ما زړه کې ووېل، افرين په دې سپين سترګۍ او افرين په دې اخلاقي جرئت، هغه ته ځان داسې ښکارېده چې ګنې د سياست ستر متخصص او د ټول افغانستان سياست د ده پر محور راڅرخي. ما ووېل، که دې ولس سياستوال له درواغو منع کړل، نو دا به هم زموږ لپاره يو غټ بری

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي، لنډه دا چې دا غونډه تر ټولو غونډو سترې کوونکې، له غرض، کینو او وسوسو څخه ډکه غونډه وه. د سه شنبې ماسختن چې د نذیر احمدزي له کوره راغلم، نو لومړی مې د همدې ورځې یادښت ولیکه او بیا د شپې تر ناوخته (درې بجو) پورې مو د همدې کتاب، متن وکوت. لږ شان خوب او سهار (۹) بجې یو ځل بیا ځلي ته لاړم، کارونه مې چک کړل، زه او انجنیر نصیر احمد پوپل بیا د بیرغونو د ستنو د لیدو لپاره لاړو، فلزکار ژمنه وکړه چې نن ماسپښین یې د نصب کار شروع کوم، تر دې یوه ورځ دمخه زه، انجنیر پوپل او فلزکار، له سیدنورمحمدشاه مېنې څخه عبدالحق څلور لارې ته لاړو چې هلته د بیرغونو ستنې وګورو. (انجنیر رضا) چې د بیرغونو دا ستنې یې ودرولې وې، ما لا ورځ دمخه هغه سره ملاقات کړی و او هغه هم د دې ستنو تایید کړی و. انجنیر رضا نه یوازې عبدالحق څلور لارې ډیزاین کړې، بلکې پښتونستان واټ او د ښار یو شمېر نورې څلور لارې یې هم ډیزاین کړي، انجنیر رضا په خټه افغان هزاره دی، هغه ماته په کابل کې ښاروالۍ کې له

انجنیر نصیر احمد پوپل

یو شمېر متعصبینو څخه هم شکایت وکړ او ویې ویل چې قصداً نه غواړي د پښتونستان څلور لارې جوړه شي. هغه د نجات ځلي په ښکلاییزه برخه کې هم د خپلې همکارۍ ډاډ راکړ او دا یې هم وویل، کوم فلزکار چې تاسو ته دا ستنې جوړوي، کار یې د ډاډ وړ دی. تر هغه وروسته کابل ولایت ته مخامخ حق مارکېټ ته لاړم چې ډبرلیکونه ترې راواخلم، هغه تیار جوړ وو، (۱۴۹۰۰) افغانۍ مې ورکړې، ډبرلیکونه مې ترې واخیستل، دوه ډبرلیکونه او په اوسپنه کې یوه جوړه شوې وړه لوحه. په لاره کې په ډېر احتیاط راغلو چې ډبرې ماتې

نه شي. ډېرلیکونه مې په خپل دفتر کې غلي کېښودل، چې څوک یې ونه ګوري، دا هغه متن دی چې عوامو او خواصو سره پرې ډېره مشوره نه ده شوې او که دا متن یو ځل د غرضي خلکو خولې او مشورې ته غورځېدلی وای، نو څلی به پر ځای پاتې و، پر دې به سره نه جوړېدل، د ډېر لیک متن له اصولو سره سم ترتیب شوی و.

په تیره کې همغه متن چې وړاندې ورته اشاره وشوه، حک شو، دا یې بېلګه ده:

دا ورځ هم بیا په منډو رامنډو تېره شوه، ډېره ستړې کوونکې ورځ، وخت کم او کارونه زیات.

د اسد پر (۲۵)مه، د شپې (اته) بجې یو ځل بیا د احمدزي صیب په کور کې جرګه شو، لومړی ایوبي صیب تلاوت وکړ، بیا حاجي صیب نذیر احمدزي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرکلی ووایه، ویې ویل، نن باید د خوشالۍ خبرې وکړو، د ورانۍ خبرې پرېږدو، د څلي تاریخ مو بېرته تازه کړ، په خوشالۍ سره باید د افتتاح ورځ وټاکو، زه نه د مشرۍ دعوه کوم، یوازې ستاسو خدمتګار یم.

نېک محمد ولسمل صیب وویل: ((موږ یو اوږد مزل لرو، په وړو وړو خبرو یې باید خدشه دار نه کړو، تړه مهمه ده، تړه باید ماته نه شي، که حالات ضروري وي، دلایل قوي وي او ګټه یې زیاته وي، که تړه ماته شي پروا نه کوي، خو که د اسد (۲۸)مه یا بله ورځ په ګټه وي، تصمیم باید پرې ونیسئ!))

د رحمت الله کټوازي صیب په نامه یو شخص وویل: ((د میډیا، سیاستپوهانو او نورو ټولو پاملرنه او نظر د اسد (۲۸)مې ته دی، نو په دې ورځ یې افتتاح کول مناسب نه دي، بله ورځ که راشي ښه به شي.))

ایوبي صیب وویل: ((پرون زه د موضوع له عمقه نه وم خبر، په دې ورځ میډیا ډېره مصروفه وي، رسنیزه کول ډېر مهم دي، که چېرې بله ورځ شي، نو یوه بله ورځ به هم زموږ په افتخاراتو کې زیاته شي)).

د مشرقي شورا استازي وویل: ((له هر قوم څخه بایدټول مشران په کې ګډون وکړي او که ټول رانه شي نو دا مسله بې ارزښته کېږي.))

د (سرتېر) په نامه یو ځوان وویل: د اسد (۲۸)مه د خپلواکۍ ورځ ده، د نجات څلي ورځ باید بله مهمه ورځ وټاکل شي، نه یوازې ورځ، بلکې دا چې پر هغې ورځ نور څه کېږي، پر هغو هم باید بحث وشي.

یو ځوان چې نوی دې بهیر ته داخل شوی و، وویل: ((ځانغوښتنې باید نه وي.))

نذیر احمدزي صیب وویل: ((که پر دوو ورځو یا نېټو فیصله ونه شوه، درېیمه لار هم شته، خو موږ نه غواړو، درېیمې لارې ته لاړ شو، هر څه باید په اتفاق او اتحاد وشي.))

رحمت الله کټوازي صیب وویل: ((د اسد پر (۲۸)مه که کومه پېښه وشي او خلک په وینو کې ولمبېږي، نو مسولیت به یې څوک پر غاړه اخلي؟))

(c) ketabton.com: The Digital Library

نېک محمد ولسمل صیب وویل: ((که پر بله ورځ څه پېښه وشوه، مسولیت به یې څوک پر غاړه واخلي؟))
ایوبي صیب وویل: ((د تېرې غونډې لپاره مو ښه امنیتي تدابیر نیولي وو، خو دېته یې هېڅ نه شو نیولای.))
میرزکوال صیب وویل: ((معاون صیب څخه مننه! باتدبیره قوم هغه دی، چې په تیاره کې رڼا راولي، که موږ خپله له یوه بحران څخه راونه وځو، نو بل ته به له بحرانه د راوتلو لاره څنګه وښیو؟))
داود شاه نیازي وویل: ((موږ چې څه دلایل لرل، اجماع مو پرې کړې وه، د جنوب ختیځ زون، توافق کړی و چې د اسد (۲۸)مه کې به جشن وي، په لارو او کوڅو کې به تګ راتګ هم مشکل وي، راتلونکې چهارشنبه که جوړه شي، ښه به شي، ځکه خو د جنوب ختیځ زون (اویاووتنو) مشرانو پرېکړه کړې وه چې پر دې ورځ دې افتتاح شي، نو زموږ خو همدا ورځ خوښه ده، ځکه په دې ورځ تیار شپږ اوه سوه تنه سپینږیري راځي، څلي سره نږدې په یوه هوټل کې غونډه لرو، تر غونډې وروسته به څلي ته راشو، افتتاح به یې وکړو، خبره به خلاصه شي.)) تر دې خبرو وروسته یو نیم په کې وویل: که داسې توافق ته نه رسېږو، نو ښه داده چې رایګیري وکړو او خبره فیصله کړو، د وروستي نظروال په توګه باید ما خبره کړې وای، احمدزي صیب او نورو ماته وویل، خیر نو اوس تاسو ووایاست چې څه وکړو؟
ما وویل: ((له تاسو ټولو څخه مننه چې یو ځل بیا پر دې اساسي موضوع راټول شوئ او مننه خو په دې کوم چې لس میاشتې وروسته ماته د څلي وارثین په لاس راغلل، زه ډېر خوشاله یم چې دوی مسولیت پر غاړه اخلي او د منار د بشپړېدو افتتاح کوي، ما د اسد د (۲۸)مې لپاره خپل لسګونه دلایل لرل چې اوس خبره ډیالوګ ته نه باسو، د رایګیرۍ خبره هم ځکه نه کوو چې رایه اچونه په هغه حالت کې خلک کوي چې د ټولو خواوو تناسب په کې مراعت شوی وي، څوک د رایې حق لري او څوک یې نه لري، د دې غونډې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څرنګوالی د حقیقي رایې اچونې ایجاب نه کوي نه دلته د ټول هېواد له بېلابېلو سیمو استازیتوب شته او نه هم هغه اصلي کسان چې تر دې دمه یې دا ځلی رارسولی دی، نو خبره باید په اتفاق سره ترسره شي، اوس چې د جنوب ختیځ زون شورا او یو شمېر نور خلک چې نوي دې بهیر ته داخل شوي او د دې جریان تشریح او توضیح ته هم اړتیا لري، هغه غواړي کومه بله ورځ انتخاب کړي، د دې خلکو پر وروستي او نهایي هدف او مرام هم زه سل په سلو کې پوهېږم، نه غواړم، خبره کوم جنجال ته ووځي، زما هدف د ځلي جوړول وو، هغه ترسره شو، که هغه کې ما صادقانه منډې وهلې وي، خدای به یې اجر راکړي، که نه نو له چا څخه د څه شي د غوښتنې اړتیا نه لرم، د ځلي افتتاح اصلي موضوع نه ده، اصلي موضوع لومړی د نجات ورځ او دویم خپله ځلی دی، افتتاح یې یوه ضمني او فرعي موضوع ده، اوس نو دا جرګه چې په هېڅ وجه نه د ټولو پښتنو، نه هم د ټولو سمتونو او نه هم د ټولې پکتیا د ولسونو استازیتوب کولای شي، خو بیا هم چې د افتتاح د ورځې پر تغیر ټینګار کوي، هره ورځ چې دوی غواړي همغه دې وټاکي، لکه څنګه چې نیازي صیب وویل، د چهارشنبې ورځ هلته تیاره غونډه ده، پر همغې ورځ دې افتتاح کړي. ځکه چې د دویم ځل لپاره به ورته بیا د دې خلکو راټولول هم مشکل وي، نو ښه ده چې پر همغه ورځ یې افتتاح کړئ.
د دې ډول غونډو پر هدف موږ پوهېدلو، چې اکثره دا ډول غونډې د حکومت له خوا جوړېږي، د ډوډۍ او هوټل لګښت یې هم حکومت ورکوي، څه متحدالمال خبرې په کې وشي او د حکومت ځینې خبرې تائید شي او یو نیم ناخبره په کې انتقاد هم وکړي او بیا غونډه پایته ورسېږي.
هره ورځ د شوراګانو مشرانو ته هم سخته وي چې خلک راټول کړي او لګښت پرې وکړي، یو شمېر خلکو ته چې د غرمې ډوډۍ ورنه کړې او هم د موټر کرایه، د نږدې خپلوانو جنازې ته هم نه ځي، نو پاتې شوه ملي غونډو او جرګو ته تګ. ما ویل څه ته به یې په تکلیفوو چې ورځ تغیر کړو، نو پرېږده چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر څه د دوی په خوښه تمام شي. خدای حاضر دی چې تر دې دمخه شپه چې د نذیر احمدزي په کور کې پر همدې مناسبت غونډه وه، تر هغه وروسته مې له خپل ضمیر سره مشوره وکړه او پرېکړه مې وکړه چې څه دوی وایي همغه ورسره ومنه، څرنګه چې ځان له یوه تاریخي مسولیته خلاص کړم، نو ځکه خو مې اول دوی ټولو ته نوبت ورکړ، په پای کې مې وویل، وروڼو! زه دلته نه د کوم ګوند، نه د کومې شورا، نه د کوم قوم او نه د کوم سمت په استازۍ خبرې کوم، د یوه عادي افغان په توګه مې خپل نظر او دلایل پخوا بیان کړي وو، اوس چې تاسې خپل نظر لرئ، ورسره مخالفت نه لرم، تاسې ټول کارونه په منظم ډول جوړ کړئ، که موږ غوندې خلکو ته په کې اړتیا وه، پر موږ غږ وکړئ، څه مو چې له واکه او ځواکه پوره وي، هغه به ترسره کوو، یوازې یو وړاندیز لرم او هغه دا چې تر دې ځایه مالي حسابونه ټول پاک او شفاف دي او ټولې پیسې زما په خپل لاس ټېکه دار ته ورسپدلې او لاسلیکونه مې ترې له نېټې سره سم اخیستي دي، هغه مالي راپور زه درکوم، داسې نه شي چې وروسته نور

د نذیر احمدزي په کور کې د جرګې یو انځور

خلک دعوه وکړي او ووایي چې ما خو په کې دومره پیسې اچولې دي، هغه زما نوم څه شو او یا د هغو کسانو نومونه هېر او تېر شي چې تر دې دمه یې څلي ته پیسې ورکړې دي. نو هغه راپور چې په هر چا لولئ، بې طرفه وي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

که با طرفه، هغه باید دقیق وي، ځکه چې سبا به هغه خلک وایي چې پیسې موږ ورکړې او نوموړنه د نورو خلکو یادیږي، هغو ته زه مسولیت لرم چې د خپلو پیسو حساب و کتاب یې ځرګند کړم. دویمه مسله داده چې دوه ځله دا ځلی له ستونزو سره مخامخ شو، یو ځل ښاغلي ګلاب منګل په کې مداخله وکړه او مشکل یې حل کړ او دویم ځل شمیم کټوازي فوق العاده همکاري وکړه او یو بل ساختماني شرکت یې پیدا کړ چې پاتې کارونه یې پر مخ یوړل، نو د هغوی له تصمیم پرته که هره جرګه پریکړه کوي، هغه به بې انصافي وي. ځکه کوم کسان چې دلته اوس پریکړه کوي، دا د بحران په وخت کې یو هم حاضر نه وو او نه یې څه ترسره کړي، نو پر همدې خبرو مو دعا وکړه، غونډه پایته ورسېده، نذیر احمدزي صیب او نورو مننه وکړه، نیازي صیب وویل، لږ وخت راکړئ، هغه په تېر وخت کې زما د کارونو ډېره ستاینه وکړه او ډېرې تائیدي خبرې یې وکړې، خو ما ټولو ته وویل، تاسې خپلې جلسې ته دوام ورکړئ، نور کارونه پسې تعقیب کړئ او څه چې مو فیصله وکړه، که موږ ته د مرستې اړتیا احساسېدله، هغه به ترسره کوو.

په همدې کې ما له ټولو اجازه واخیسته او د خپل کور پر لوري رهي شوم، د شپې مهال مې ځلی هم وکوت او د پنجشنبې سهار یو ځل بیا ځلي ته لاړم او دغه راز مې پر همدې ورځ چې د اسد (۲۶)مه نېټه وه، د ازادۍ د کلیزې د نمانځلو لپاره د پاتې کارونو د سرته رسونې په خاطر چټکې هڅې پیل کړې. د پنجشنبې ورځ ډېره مصروفه ورځ وه، د یوې غټې غونډې لپاره ترتیبات نیول چې لا ډېر کارونه یې پاتې وو، نو ژر مې یو کاري پلان جوړ کړ، دا مهال د ښاروالۍ د دولسمې ناحیې رییس (عبیدي صیب) او د حوزې د ملي امنیت امر (حاجي محمد زمان) راته زنګ وواهه چې هلته د احمد شاه بابا مېنې ولسونو د (رضا رفعت) او (بهشتي) چې د سږ کال کانکور کې اول نمره ګان شوي او یو بل قاري صیب (نصیر احمد) په ویاړ غونډه جوړه کړې، که ته رانه شې، دا خلک او موږ ټول خفه کیږو، مجبور شوم، هلته لاړم، ښه لویه غونډه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وه، (۱۲) بجې له هغه ځايه څلي ته لاړم، پاتې کارونه مې ورته وويل او بيا له هغه ځايه يوه بجه دفتر ته راغلم. په دفتر کې مو له انډيوالانو سره د استقلال د ورځې نمانځغونډې ته ترتيبات ونيول، څرنګه چې سږ کال په کابل او ټول افغانستان کې د خپلواکۍ جشن نمانځل کېده، نو هغه دوه درې ستېجه چې ډېر ښايسته وو او دا دوه کاله موږ د يوې شپې لپاره په (۲۵۰۰) ډالره په کرايه راوړل، سږ کال دا محدود ستېجونه مخکې تر مخکې ريزرف شوي وو، د دفتر ملګرو وويل، موږ يې تر هغه په ښه ډيزاين جوړوو، هم کم لګښته دي او هم به يې هر وخت جوړوو، خوازې مو راوغوښتلې او ماسپښين مهال پرې کار پيل شو. موږ د اسد (۲۸)مه، کال پر کال د اسد پر (۲٦)مه نمانځو او بيا يې يوه ورځ وروسته پر (۲۷)مه شپه چې سبا يې د استقلال ورځ وي، خپروو، نو دا کار مو هم د پلان مطابق روان و.

د شپې اته نيمې بجې غونډه پيل شوه، د خدای فضل و، دومره کسان راغلي وو چې د ټلوېزيون په انګړ کې نه ځايېدل، غونډه په ښه ډول پيل شوه او په

په ژوندون ټلوېزيون کې د خپلواکۍ ورځې د نمانځې يو انځور

ښه ډول پايته ورسېده، په غونډه کې مې يو خل بيا د څلي د اکمال خبرې وکړې او هم مې د مرستندويانو نومونه په ترتيب سره واخيستل او ومې ويل چې له دغو کسانو پرته بل هېچا مالي مرسته نه ده کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځلي ډبرلیک او د هغه برخلیک

د جمعې ورځ سهار (۸)بجې تلویزیون ته راغلم چې ځینې کارونه منظم کړم، جلال اباد ته مې د تګ تیاری نیوه، ځکه چې د اسد له (۲۸)مې نېټې څخه د ځلي افتتاح هم وځنډېده او دلته د ازادۍ په ویاړ زموږ غونډه هم پایته ورسېده، څه وخت راته سپما شو. د پنجشنبې ورځ لس بجې راته له ننګرهار څخه ځینو دوستانو زنګونه ووهل چې که موږ سره په جلال اباد کې د خپلواکۍ جشن ونمانځې ډېر خوند به وکړي، هغوی وویل، دجمعې ورځ تر دوو بجو که جلال اباد ته راشې، موږ ښار کې ګرځو، د هېواد بیرغونه راسره دي، نو ته هم موږ سره وګرځه، ما ویل ډېر کارونه دي دروبه نه رسېږم، هغوی وویل، څه یو ساعت نور هم (۴) بجې درته منتظر یو، د ټولو هیله ده، ویې ویل زموږ نور مشران خو ډارېږي، په داسې پروګرامونو کې ګډون نه کوي، نو ټولو ویل، یون صیب که راشي، زموږ ستړیا به رفع شي، جشن به خوند وکړي، ما ویل زه کوښښ کوم، خو وعده سل په سلو کې قطعي نه ده، هغو وویل، قطعي یې کړه. د پنجشنبې ماښام ناوخته د ننګرهار والي (ګلاب منګل صیب) زنګ وواهه، اول یې د ځلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حال او احوال پوښتنه وکړه، هغه له جنجالونو خبر وو. بیا یې وویل که جشن لپاره ننګرهار ته راشي، ډېره به ښه شي، ما وویل، دلته کارونه دي، خو کوښښ کوم. د جمعې سهار (۸) بجې ټلوېزیون ته راغلم، دغه یادښت مې ولیکه، اوس غواړم، په ژوندون کې د تېرې شپې د پروګرام د ایډېټ پوښتنه وکړم، بیا غواړم منار ته ډبر لیکونه یوسم، چې تردې دمه یې چا مخ نه دی لیدلی، د هغو تر نصب او په څلي کې که ممکن وو، دیوه بیرغ تر نصب وروسته غرمه دولس-یوه بجه دننګرهار پر لوري حرکت وکړم.

د اسد پر (۲۷)مه د جمعې مبارکه ورځ شاوخوا لس بجې مې دوه ډبرلیکونه چې مخکې مې د هغو د څرنګوالي په باب یادونه کړې وه، څلي ته یوړل، مجیب الرحمن لحاظ هم راسره و، څلي کې مې کارګرانو ته وویل چې زه اوس تیار ولاړ یم، دا ژر ولګوئ، ځکه چې مخکې تر دې چې څلی افتتاح شي، هر سړی پرې یوه تبصره کوي، ځیني به بیا وایي چې زما نوم ولې په کې نه شته، ما خو هم یوه ورځ په کې منډه تره کړې، ساختماني انجنیر ته مې وویل چې کله دې هم ډبر لیکونه نصب کړل، یوه پرده پرې وغوړوه چې تاسو دلته کار کوئ (تیرېږي فرشوئ)، هر سړی به راخېږي، بیا به دا ډبر لیک ګوري او تاسو ته به د کار مزاحمت پېښوي او یو شمېر هغو تنګنظرانو ته به هم پلمه په لاس ورشي چې نه خپله کار کولای شي او نه هم نور زغملای شي. انجنیر نصیر احمد پوپل راته وویل چې ته بېغمه اوسه، کله چې کار خلاص شو، زه ورته یو پوښ ورکوم او د پرانیستې پر ورځ به یې ترې بېرته لرې کړو. زه بېرته ټلوېزیون ته راغلم او د جلال اباد سفر ته مې ځان تیار کړ، ډاکټر هجرت ګردیوال چې د ملي تحریک غړی دی او کور یې څرخي پله سره نږدې سیمه کې دی، ماته یې لا پرون ویلي وو چې که جلال اباد ته ځې، نو د جمعې ورځ غرمه مې د کندوز پخوانی والی (سلیم خان کندوزی) او وکیل صیب (اجمل عمر) مېلمانه دي، نو تیار په دې لاره راشه، غرمه به دلته تېره کړې، بیا به ځې. دولس نیمې بجې له دفتره ووتم، ما ویل څه د څلي کار به وګورم، بیا به د بابا مېنې پرلاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځرخي پله سیمې ته ځان برابر کړم. کله چې ځلي ته لاړم، نو کاریګرانو د یوه ډبر لیک د نصب کار پیل کړی و، څرنګه چې ډبرلیک په ډېر احتیاط لګول کیږي، نو وخت غواړي، نو ځکه ترې روان شوم، یوه نیمه بجه د ډاکټر هجرت ځای ته ورسېدم، ډوډۍ یې ماته معطله کړې وه، کندوزي صیب او اجمل عمر صیب سره مې څو دقیقې د مملکت پر مسایلو بحث وکړو، دې کې یې وویل، ډوډۍ تیاره ده، بله کوټه کې ډوډۍ ایښې وه، کله چې ډوډۍ ته تللو، نو په دې وخت کې د (انجنیر نصیر یما) له خوا زنګ راغی، انجنیر یما هغه څوک دی چې د دې منار د بېروني ډیزاین نقشه یې جوړه کړې وه. ماته یې وویل: ((استاد انجنیر نصیر هستم، از میدان هوایی گپ میزنم، همین حالا از ساحه کار به ما کاریگر زنگ زده بود، که دو نفر از موتر سیاه ضد مرمی تا شد، مرا تهدید هم کرد، یک سنگ (کتیبه) که نصب شده بود او را و دیگری که در زمین به دیوار تکیه شده بود، هر دویش باخود برد، نمبر تلفون خود را هم داد و گفت هر کس امد این نمبر ما است، برای ما زنگ بزند، و گفتند که ما عضو یا معاون شورای ولایتی پکتیا هستم، این منار مربوط ماست، این سنگ ما اصلاح میکنیم، و دوباره میاریم، و نام خود را صمد ځاځی معرفی کرد)) چورت مې ډېر خراب شو، ما ویل که دا مسله لکه د هغو نورو په شان یو ځل مشورې ته لاړه، نو هېڅکله به یې سم حل راونه وځي، دې وخت کې بیا غبر شو، استاده ډوډۍ تاته منتظره ده، ژر لاړم، ډوډۍ ته، خو چندان ښه رابانديې ونه لګېده، ژر مې یو څو مړۍ تېرې کړې، له والي صیب او وکیل صیب څخه مې اجازه واخیسته، ورته مې وویل چې څلور بجې ننګرهار کې یوه غونډه ده، باید ځان ورسوم، دوه بجې او پنځه لس دقیقې د ډاکټر هجرت له کوره راووتم، تنګي ته دوه نیمې بجې ورسېدم، کله مې زړه غوښتل چې راځه بېرته وګرځه، بیا مې وویل، سبا خو غیر له هغې هم د اسد (۲۸)مه ده، خیر یوه ورځ به ګوزاره وکړو، په همدې منځ کې مې نذیر احمدزي صیب ته زنګ وواهه، ما ویل دغسې پېښه شوې، صمد ځاځي ډبرلیکونه ځان سره وړي دي. هغه وویل، لږ صبر

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوه، چې زه ورته زنګ ووهم، بېرته یې ماته زنګ وواهه چې هغه وایي موږ سره مشوره نه ده شوې او په خپل سر دا تیرې راوړل شوې دي، دا نومونه موږ ته د منلو وړ نه دي، دې کې پخواني شهیدان نه دي راغلي، موږ به ټولو سره مشوره کوو او بیا به تصمیم نیسو چې دا او که نورې تیرې ولګوو، ما ورته وویل چې د وړلو مشوره یې له چا سره کړې ده؟ ده ته دا صلاحیت چا ورکړی چې د نورو له مشورو پرته دا کار وکړي، بل ده خو په ځلي کې څه عملي ونډه هم نه ده اخیستې چې که چېرې دی نه وای، نو دا ځلی به نه و جوړ شوی، بل نور ځلي او ودانۍ چې جوړې شوې دي، هغه دې وکتل شي چې هغو کې ډېر لیکونه څه ډول لیکل کېږي، مخکې یې پر ما تور پورې کاوه چې دی په کې خپل نوم لیکي، اوس دې په کې زما نوم پیدا کړي. نذیر احمدزي وویل، څه خیر دی، ته لږ اوسېله کوه، زه یې انشاء الله یو دوه ساعتونو کې حلوم، کله چې نغلو ته ورسېدو، نو ساعت څه باندې درې بجې وې، موټر خراب شو، موټر مې په یوه خوندي ځای؛ د کابل طرف د نغلو ډنډ په وروستۍ برخه کې د کبانو په نویو جوړو شویو هوټلونو کې ودروه، له سروبي څخه مستري راغی او موټر یې جوړ کړ. ما په دې منځ کې چای وڅښه، د هرات، کابل، ننګرهار او ځینو نورو ولایتونو له یو شمېر اوسېدونکو سره مې، چې همدلته دمه کېدل، سیاسي بنډار وکړ، ماښام مانځه مهال مې والي صیب ګلاب منګل ولید، هغه وویل، تر لمانځه وروسته به مجلس کوو. تر لمانځه وروسته مې یو ځل بیا ورته د ځلي تېر داستان او اوس د ډبرلیکونو برخلیک او د افتتاح مراسم ټول تشریح کړل. هغه نذیر احمدزي ته زنګ ووهه، هغه په یوه محفل کې و، خبرې ورسره ونه شوې.

د شپې زه جلال اباد کې خپل کور ته لاړم، چورت مې خټه و، شریف الله ناصري او فریدون شېرزي ته مې وویل، ښار کې ځوانان ډلې ډلې ګرځي، که خوښه مو وي، راځئ موږ به یې هم په جشن کې ګډون وکړو. لومړی مستوفیت واټ ته ورسېدو، کله چې خلکو موږ ولیدلو ټول راټول شول،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویل یې یادګاري عکسونه اخلو، ګڼه ګوڼه چې زیاته شوه، نو یو ځوان وویل، یون صیب د هغه موټر سر ته پورته کړئ چې هم خلکو ته مبارکي ورکړي او هم خبرې وکړي. دې سره پوه شوی نه یم، خلکو په دقیقه کې د موټر سر ته وخیژولم، د ملي بیرغ په رنګ، رنګ خولۍ یې راته په سر کړه، ملي بیرغ یې راته غاړه کې واچوه، ټول ځو شپې غلي شول ما ټولو ته د خپلواکۍ مبارکي ورکړه او بیا مې یو څو شعارونه هم ورکړل، دوی ټولو بدرګه کول، شپېلي، چکچکې او ګرم احساسات څرګندېدل، کله چې زما شعارونه خلاص شول، نو دې کې د موسیقۍ یو درز شو، ځوانانو په اتڼ او ګډا شروع وکړه، واړه او ځوانان له مخې لګیا وو، چا مخونه د ملي بیرغ په شان درې رنګه رنګ کړي وو، چا درې رنګه جامې اغوستې وې، څرنګه چې دا مهال جلال اباد کې ډېره ګرمي وه، نو له ټولو خولې روانې وې، د هر ځوان مخ او بدن له درې رنګه رنګونو ډک و، عیناً لکه په هند کې چې د رنګونو (هولي) مېله وي. ټول جلال اباد رنګین وو، کله چې موسیقي لږ ارامه شوه، یو دم یو ځوان غږ کړ، ژوندی دې وي یون صیب چې په دې توره شپه کې له موږ سره جشن نمانځي، ټولو بدرګه کړ، بل وویل، مرګ دې وي په معلم عطا، مرګ دې وي په دوستم، ټولو ورسره دا شعارونه بدرګه کول. دې وخت کې مې یو چاته وویل چې د اشخاصو ضد شعارونه مه ورکوئ، نن یوه ملي ورځ ده، د خپلواکۍ شعارونه ورکړئ. بیا نور دا شعارونه غلي شول، د ښار درېو نورو واټونو ته لاړم، هر ځای کې د خلکو همدومره مینه او هرکلی و، د خلکو مینې زما هغه ستړیا تر ډېره حده وایسته چې د نجات منار د بیا جوړوني په برخه کې د یو شمېر تنګنظرو اشخاصو له خوا راته رامنځته شوې وه. د شپې ۱۲ بجې کور ته لاړم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سهار اته بجې بیا د ولایت مقام ته ورغلم، مېلمانه هم راروان وو، والي صیب (محمد ګلاب منګل) یو ځل بیا نذیر احمدزي ته زنګ وواهه، ټلیفون یې رخ شو، د مشکل د حل په باب یې ورسره خبرې وکړې، هغه ورته ډاډ ورکړ، بیا ما منګل صیب ته وویل چې ته خپله کابل ته لاړ نه شې او ټول راټول نه کړې دا په یو او دوه ټلیفونونو مشکل نه حلیږي. والي صیب په دې قانع شو چې کابل کې به د یکشنبې پر ماښام یوه جلسه ونیسو، والي صیب وویل، د دې ځای تر جشن وروسته، هلته په غازي امان الله خان لوبغالي کې په همدې مناسبت د کرکټ لوبې دي، هغه به هم موږ سره په ګډه وګورې. جلال اباد کې جشن په ښه شور او ځوږ سره تېر شو، بیا غازي امان الله خان لوبغالي ته لاړو. هغه هم ښه خوندور پروګرام و، د لغمان والي عبدالجبار نعیمي صیب هم حضور درلود. (زهیر صیب) چې دا څو کاله په ننګرهار کې د ملي جشنونو په جوړېدنه

په جلال آباد کې د خپلواکۍ ورځې د جشن یو انځور

کې کارنده ونډه لري، راته وویل چې نن شپه زموږ لوی تفریحي پروګرام دی، ضرور پاتې شه، موږ ډېر خوشالېږو، پاتې شوم، د شپې جشن ته لاړو، په زرګونو ځوانان او له کوزې پښتونخواه څخه مشهور هنرمندان ورته راغلي وو، ملي ترانې وویل شوې، ډرامې اجرا شوې، د مدني ټولنو استازي (قرار عزیزي صیب) څو تنو مشرانو ته مډالونه هم ورکړل، زه یې هم یاد کړم، دوی دې خدای ښاد کړي، سهار اته بجې له کابله د جلال اباد پر لوري راغلم، یوولس

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیمې بجې راورسېدم، لږ استراحت مې وکړ، څلور بجې ټلوېزيون ته لاړم، د پکتیا د یو شمېر قومي شوراګانو استازي او څو تنه مخور شخصیتونه راغلي وو، هم یې د څلي په باب بحث وکړ او هم یې د ډبرلیک موضوع یاده کړه. د ډبرلیک موضوع کې دوی هم څو نظرونه لرل، چا وویل نومونه دې ولیکل شي، چا وویل، نه دې لیکل کېږي. معمولاً هغه کسان د نورو د نومونو د لیکلو مخالف وو چې پیسې یې نه وې ورکړې. د دې داستان لیکل ځکه ضروري دي چې هره هغه موضوع چې یو طرف په کې زیانمن شوی وي او اکثریت ته په کې زیان نه وي اووښتی، نو که دا وخت کې مسله مشورې او رایې اچونې ته واچول شي، د اکثریت نظر اتومات تایدېږي. هغه کسان چې مادي او معنوي قرباني یې ورکړې وي، که هغوی حق په جانب هم وي، هغه نور هم تاواني کېږي. اصولي صیب چې دا څه موده بهر کې و او ما ورسره له جلال اباده په (وټس اپ) خبرې کولې، راته وویل چې یکشنبه مازیګر رارسېږم، اول ستا دفتر ته او بیا د غونډې ځای ته ځو.

په ژوندون ټلوېزيون کې د پکتیا له مخورو سره د ناستې یو انځور

اصولي صیب شپږ بجې زموږ دفتر ته راورسېده، د پکتیا له مخورو څخه مې خدای پاماني واخیسته، ما او اوصولي صیب مجلس وکړ، ټول جریان مې ورته تېر کړ او بیا له ژوندون څخه د څلي پر لوري لاړو، هغه مو وکوت، دی هم ډېر خوشاله شو او بیا د والي صیب ګلاب منګل کور ته ورسېدو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درنه جرګه او ترخې خبرې

د زمري پر (۲۹)مه د یکشنبې ورځ د شپې اته بجې به وې چې زه او اصولي صیب د ګلاب منګل کور ته ورسېدو، حاجي خان محمد باز منګل چې (لس زره ډالر) یې دې ځلي سره مرسته کړې وه، هغه او څو تنه نور سپین ږیري هم راغلي وو. ګلاب منګل، نذیر احمدزي او نورو ته مې لا مخکې تر مخکې دا ویلي وو چې دې غونډې ته باید اکثره مالي مرستندویان او د متعرضینو په استازۍ دوه درې تنه راشي چې یو بل ته د مرستندویانو د نوملیکنې یا نه لیکنې په باب قناعت ورکړي، که دوی یو بل سره موافقې ته ورسېدل، نو زموږ هېڅ اعتراض نه شته او که بیا هم هره شورا خپل لس پنځه لس تنه غړي خپلې دې غونډې ته راولي او هر یو بیا په خبرو کې ځان ته د مساوي وخت حق غواړي، دا خو نو بیا د هغو کسانو په حق کې ظلم کېږي چې اصلي لګښت یې ورکړی او هغه کسان چې د نورو حق سلبوي، دا خو نو بیا کوم اخلاقي ارزښتونه نه دي. څو شېبې ناست وو چې ضیاء الحق امرخېل صیب راغی ورپسې غلام محمد کاموال چې دواړوپه ځلي کې یو (یو نیم زر) او بل (زر) ډالره

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرسته کړې، یوازې یوازې راغلل. ما احمدزي صیب ته ویلي وو چې د متعرضینو په استازۍ دې صمد ځاځی، داود شاه نیازی او یو تن بل څوک راشي، هغه کسان چې د خپلو ټولنو استازولي وکړای شي له یوې شورا دې ګڼ شمېر کسان نه راځي، خو کله چې احمدزی صیب راغی، هغه سره صمد ځاځی، نیازی صیب، ایوبي صیب او نهه لس تنه هغه نور ځوانان هم راغلل چې دا ځو ورځې یې پر همدې مسله موږ سره نانډرۍ وهلې وې او غوښتل یې چې یوازې د دوی خبرې باید تائید شي. ما چې دا ډله وکتله، بېرته هغه زوړ داستان را په زړه شو. حاجي صیب عبدالباري منګل سره هم څو تنه وو، زړه کې مې وویل، له دې جرګې څخه حتمي د خفګان بوی راځي.

لومړی امرخېل صیب د قران کریم یو څو ایتونه تلاوت کړل، بیا احمدزي صیب خبرې پیل کړې، د ځلي په باب یې یو ځل بیا تېر داستان په داسې شکل بیان کړ، لکه څوک چې د بل چا د شولو نهال ګزو ګام کړي، له ډېرو شیانو څخه په مجلس کې د ځینو اشخاصو د نزاکت په وجه سرسري تېر شو، نوې خبره په کې دا وه چې (زرمتي صیب) پنځه کاله مخکې د دې ځلي امر اخیستی و، کار یې شروع کړی و، بېلابېلو خلکو په کې

الحاج محمد نذیر احمدزی

منډې ترړې کړې وې، هېڅ صرفه نه ده کړې، هر چا زیار ایستلای. د احمدزي صیب له خبرو داسې ښکارېده چې په دې ناستو کسانو کې هېڅا هم خپلې ژمنې نه دي ماتې کړې او هر چا منډه تره کړې. بیا یې وویل د سقاو د زوی تر مړي وروسته بیا د زون شورا فیصله وکړه چې ځلی باید جوړ شي او د پښتنو اتفاق پرې راشي. بیا یې د ځلي لپاره غونډې تشریح کړې، د هغو ټولو بیان یې وکړ چې ما یې مخکې پر څرنګوالي بحث کړی دی.

ما چې کله د احمدزي صیب مکملې خبرې واورېدې نو مجبور شوم وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

واخلم او موضوع یو څه په تفصیل سره تشریح کړم. دلته یې له ځینو تکراري برخو تېرېږم، خو ومې ویل چې د څلي اصلي وارثان یا مدعیان د ډېرې تر اینښودو وروسته بیا تر شپږو او ځینې یې تر (۹) میاشتو وروسته راڅرګند شول. ما چې کوم کارونه کړي، د قرارداد په شمول یا تحمیلي وو، یا د ملي احساس له مخې او یا هم د وخت ضرورت له مخې او په دې کې له ټولو هغو کسانو سره چې پیدا کېدل یې شوني وو، مشوره شوې، یوازینی کار چې له ډېرو خلکو سره مشوره په کې نه ده شوې، هغه د ډبرلیک موضوع وه، دا مسله مااصولو ته پرېښوده، ځکه چې دې کې د مشورې له لارې توافق ممکن نه و، نه یوازې دا بلکې د څلي رنګ، د ډبرو انتخاب او نور که دا ټول یو ځل مشورې ته اچول شوي وای او بیا مو د ذوقونو، فکرونو او سلیقو اختلافات هم په کې پام کې نیولي وای او بیا مو ټولو مطرحو شوراګانو سره دا خبرې مطرح کړې وای، نو کلونه کلونه وخت ته اړتیا وه او بیا به هم توافق نه و ترلاسه شوی،

د یوه اتفاق لپاره به نورې بې اتفاقۍ رامنځته شوې وای، نو ځکه ممکنه نه وه چې ټول کارونه دې د ازادې او هر اړخیزې مشورې له لارې ترسره شي. د ډبرلیک موضوع هم همداسې ده. دا دوه برخې لري، یوه تاریخي برخه ده چې هغه نه زه، نه د قوم سپین ږیري، نه شورا او نه بل څوک حق لري چې په هغې کې بدلون راولي.

ډبرلیک پخوا یوازې (دري) متن درلود، داود جنبش پښتو ته هم ترجمه کړ، دویمه برخه یې د بیا جوړونې، مننې او کورودانې وه. دا مو د اصولو له مخې عیاره کړې، دې ډول ته ورته ودانۍ وګورئ، هلته چې له کومو اصولو څخه کار اخیستل شوی، دلته هم همغه اصول کارېدلي، که موږ غواړو چې ټولنه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

اصولو خواته بوځو، نو بايد چې اصول پر ځان عملي کړو. که منِنه ونه کړو، سبا نورو دې ډول کارونو کې له موږ سره څوک مرسته نه کوي، سبا بيا هر څوک توره سره کوي چې دا څلی ما جوړ کړی، پرېږده چې مالي مرستندويان يې معلوم وي او د مرستې او منِنې دا کلتور بايد عام شي. دا طبيعي خبره ده چې مرستې کمو خلکو ورکړي، که د هغو نومونه ذکر شي او نور چې اکثريت دي، مالي مرسته يې نه ده کړې، هغوی دې سره عکس العمل ښيي او بله خبره دا ده چې دا ډول خلک د مالي مرستندويانو په توګه ياد شوي، نه د معنوي خدمتګارانو په توګه. تر کومه ځايه چې ما پورې يې اړه لرله، ما د خپل نوم له ليکنې څخه په دې خاطر ډده وکړه چې تنګنظرانو ته پلمه په لاس ورنه شي او د نورو د نومونو د مخنيوي سبب نه شي. يانې موږ کې تنګنظري دومره عامه ده چې يو څوک يو چا سره مرسته کوي، هغه ترې منِنه کوي او دريم کس وايي چې ته څه حق لرې چې له هغه څخه منِنه کوې؟ زه په دې کې موافق نه يم! د دې ډبرليک پر ټولو خواوو مې هر اړخيزه رڼا واچوله او دا مې ورته وويل چې صمد ځاځی تللی، په تور موټر کې او ډبرليک يې راښکته کړی او ځان سره يې وړی دی. دا د دې پيغام ورکوي، چې څلی مصون نه دی، سبا به يو بل څوک ورځي، د هغه به د برېښنا ګروپ خوښ نه وي، يوه ډبره به يې خوښه نه وي، هغه به هم د خپل ذوق مطابق هغه راباسي او ځان سره به يې وړي. ګڼ شمېر دلايل مې نور هم وويل چې د ليکنې د زيات اوږدوالي له امله ورڅخه تېرېږم. پر دې هم رڼا واچوله چې په منِنه کې ولې لوی کندهار، لوی ننګرهار، شمال او مرکز په ترتيب سره راغلي او د لويې پکتيا ټول ولسونه مو ولې د کوربنو او منندويانو په توګه راوړي دي. دا خبره خپل حکمت او خپل منطق لري. دا مهال ضياء الحق امرخېل اجازه واخيسته، که څه هم ټول مجلس ورته وويل چې کېنه، خو هغه وويل، زه کار لرم، خو هيله مې ده چې په وړو وړو خبرو پسې ونه ګرځوو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې پسې احمد گل توتاخېل خبرې وکړې، ویې ویل چې په مجلس کې باید توند الفاظ ونه کارول شي، زه د توتاخېلو د شورا په استازۍ وایم چې که چېرې نومونه راځي بیا چې د (انجنیر دلاور توتاخېل) نوم یې په سر کې رانه شي، نو بیا دې د هېچا هم نه راځي، نقشه هغه جوړه کړې او تر ټولو زیاته قرباني یې ورکړې، احمدگل توتاخېل یو ځل بیا د قرارداد مسله یاده کړه چې موږ خبر

احمد گل توتاخېل

نه شو چې څنگه وشو، د هغه لکه چې زما داستان له یاده وتی و چې ما د دې جبري قرارداد تفصیل ورته څو ځله بیان کړی و. دې پسې صمد ځاځي نوبت واخیست، هغه تر نوبت مخکې هم څو ځله لنډې لنډې خبرې وکړې او غوښتل یې زما خبرو کې هم مداخله وکړي، خو ټولو ورته وویل چې خپل نوبت کې دې خبرې وکړه. صمد ځاځي وویل: زه د نومونو مخالف یم، زه د یون د خبرو مخالف یم، یون ټول عمر قومونه په جنگ اچولي دي، شیطاني یې کړې، اوس هم شیطاني کوي، دا اوسنۍ غونډه یې هم یوه شیطاني غونډه ده، د شیطانت لپاره یې رابللې ده، دی په قومونو کې نفاق اچوي، دی څه کاره دی چې راځي د څلي په کار کې مداخله کوي، څلی زموږ دی، دی هېڅ حق نه لري چې راشي او موږ کې نفاق واچوي، زه پوهېږم څلی، د هېچا نومونه په کې نه پرېږدم، دلته خلکو شهیدان ورکړي، هغه به پر ځای پاتې وي، اوس به د یو څو تنو نومونه په کې راځي، زه درته وایم چې دې کې پیسې پټې شوي، ما ټول حساب نیولی، دا به زه نیسم، غلاوې دوی کوي، تورونه پر نورو پورې کوي، زه له اوله د دې قرارداد مخالف وم، دا دوی له ځانه کړی، دا شیطان دی، بې غیر له شیطانته یې بل کار نه شته، اوس زموږ د لویې پکتیا په قومونو کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تفرقه اچوي، څه وروره خپل کار دې کوه، ته څوک يې چې راځې او دې کار کې مداخله کوې؟ صمد ځاځي دا خبره هم ياده کړه هر څوک چې خپلې

صمد ځاځی

پيسې غواړي زه به يې بېرته خپلې پيسې ورکړم، خو ځلي کې يې نومونه نه پرېږدم. دا مهال که هر څومره خلکو ورته وويل چې کېنه غلی شه، شخصي حريم ته مه داخلېږه، ډېر تېز مه ځه، حق نه لرې، په دې هوجره کې څوک توهين کړې، خو هغه داسې تېز روان و چې د هېچا خبره يې نه اورېدله. ډېرې نورې توندې خبرې يې هم حواله کړې چې د ځينو پر ليکلو يې انسان څه چې کاغذ هم شرمېږي، مجلس ډېر بې خونده او پيکه شو، ما ورته هېڅ ونه ويل، يوازې په قلم مې د ده د مبارکې خولې خبرې ليکلې. هغه ډېر احساساتي و، لاسونه يې خوځول، خپل حواس او خوله يې نه شوه کنټرولولای، څه يې چې په خوله راتلل، هغه يې ټول ويل، کله چې جرګې دی له توندو خبرو منع کاوه، ما ورته وويل، دی خپلو خبرو ته پرېږدئ چې

عبدالستار ميرزکوال

اصلي جوهر يې معلوم شي، که تاسې د ده خبرې بندې کړئ، نو اصلي ماهيت يې پټ پاتې کېږي.
ده پسې ميرزکوال صيب يو ځل بيا د تېرو ورځو په شان نوبت واخيست او ويې ويل چې زه له يون څخه ډېره مننه کوم، ده ډېر زحمت ګاللی، خو راځئ چې اوس دا جنجال حل کړو، د نومونو له ليکلو څخه به تېر شوچې اختلاف ترې پيدا کېږي، نه به يې ليکو، پر خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخت به غونډه ونیسو، پر همدې به اتفاق وکړو. د میرزکوال صیب خبرې تفصیلي وې، خو لنډ نچوړ، محتوا او ماهیت یې همدا وو.

غلام محمد کامه وال

غلام محمد کاموال صیب وویل: راځئ چې ټول د اتفاق او اتحاد خبرې وکړو، دښمن راکې خپلونه جوړ کړي او نور مو هم سره پاشي او دلته موږ په وړو خبرو نښتي یو. د کاموال صیب د خبرو محتوا داوه چې د صمد ځاځي له خبرو سره جوړ نه و، خو خبره یې په ادبي او مرموز ډول کوله. دا وخت ډوډۍ تیاره شوه، کوربه غږ کړ، ډوډۍ ته راځئ، ما دا مهال پرېکړه کړې وه چې زه څم خو بیا مې وویل، د پښتانه له کوره د ډوډۍ پر مهال تلل د کنځلو په مانا دي، همدومره کنځلې بس دي چې ما وخوړلې، نو ولې یې زه په بله مانا بل چاته وکړم. ګلاب منګل ډېر لګښت کړی و، د دې جرګې د ځینو غړو د الفاظو په تناسب د ډوډۍ قیمت ډېر لوړ و. ما یو دوه مړۍ تېرې کړې، خو لکه سنګتیا چې سړی تېروي، هېڅ فکر مې نه کاوه چې د جرګو او مرکو په کور کې د پښتنو د نرخ پر دسترخوان دې دا څه واورم، ځان مې ډېر ټینګ کړ، تر یو سخت عاطفي فشار لاندې وم، د خوشال او پیر روښان کیسې رایادې شوې: زه یې چالره وهم، قدر یې چا زده، په اور وسوه دغه توري قلمونه. څو ځله مې د سترګو کونجونو ته اوښکې راورسېدې، ځان مې ټینګ کړ، خو د خبرو مجال نه و.

تر ډوډۍ وروسته کله چې بېرته مجلس راټول شو، ما ټولو ته وویل، که له ما څخه څوک خفه شوي او یا هم د مجلس بې نزاکتي شوې وي، زه له ټولو څخه بښنه غواړم، نور زه ستاسو ټولو په اجازه رخصت اخلم، تاسو خپله فیصله

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاجي خان محمد باز منګل

وکړئ، که بیا هم موږ غوندې خلکو ته په کې څه ضرورت و، احوال راکړئ، زه جګ شوم، خو حاجي خان محمد باز منګل، حاجي عبدالباري منګل او څو تنو نورو ټینګ ونیولم، ویل یې هېڅ امکان نه لري چې لاړ شې. څو چې دا جرګه پایته نه وي رسېدلې، ته نه شې تللای، په ډېر زور یې کېنولم. دا مهال حاجي صیب خان محمد باز منګل وویل: اول خو زه دا خبره کوم چې دا د چا د توهین او تحقیر ځای نه دی، نن چې دلته د یون صیب کوم توهین او سپکاوی وشو، دا د ده توهین نه دی، دا د ټولو پکتیاوالو توهین دی، که چېرې دا افتخارات د ټولو وي، نو بیا خو ټولو ته حق ورکړئ او که بیا یوازې د پکتیاوالو وي، نو بیا مو څه کول چې له نورو قومونو او ولایتونو څخه مو دې ځلې ته خلک راغوښتل او جرګې مو ورسره کولې، سمه ده یون صیب د لغمان دی، خو ده خو د ټولو پښتنو غم پر سر اخیستی، د دې پر ځای چې مننه ترې وشي، اضافي تحقیرېږي او توهنیږي. زه له صمد ځاځي څخه جدي خفه شوم، باید رسماً له یون صیب څخه بښنه وغواړي، ما ویل حاجي صیب بښنې ته هېڅ اړتیا نه شته، څومره چې دا مسله شاربو لاپسې خرابېږي، تاسې مشکل حل کړئ، بښنې څه کوئ، تر دې ما ته سختې کنځلې شوې دي، اوس ځلی تکمیل کړئ! صمد ځاځي لا هم لاسونه خوځول او ګواښنه یې کوله او تا فکر کاوه چې دا ټول بهیر له پیله تر پایه د ده په مټ رارسېدلی، بیا یې هم وویل: زه داسې خلکو سره جرګې ته چېرته کېنم، دا خو تاسو راوستم، ده مخکې د ټلېفون خبره یاده کړه، دی خو څه جبرائیل امین نه و چې ما به یې ټلېفون څوابوه. څومره چې دې د هغه یادونه کوله، هغه نور هم ګرمېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا مهال عبدالرشید ایوبي صیب د خبرو نوبت واخیست، ویې ویل چې د څلي د تاریخ په باب خو معاون صیب (نذیر احمدزي) رڼا واچوله، یون صیب هم خبرې وکړې، زه یې تائیدوم. زه خپله له پیله تر پایه د څلي په کار کې شریک وم، ان د سکرتریت چارې مې هم پر مخ وړلې، تلاوت مې هم کاوه، زه په پیل

عبدالرشید ایوبي

کې په دې نظر وم چې نومونه دې ولیکل شي، چې خلک تشویق شي، خو اوس په دې نظر یم چې که ونه لیکل شي، ښه به وي، ایوبي صیب څو نورې خبرې هم وکړې، خو لنډیز یې همدا و، سره له دې چې ایوبي صیب ته مې ماسپښین مهال زنګ وهلی و، چې په ډبرلیک کې ستاسو نومونه راغلي دي، خو یو شمېر خلک یې مخالف دي، ما ستاسو د نومونو د حفاظت په خاطر خپل نوم ایستلی دی ، اوس باید تاسې د خپلو نومونو دفاع په خپله وکړئ.

که غواړئ اینده کې نور داسې کارونه ترسره کړئ، نو د خلکو د هڅونې لپاره دا کار ضروري دی، زموږ په یوه مننه هېڅ نه کمېږي، خو مقابل کې هغوی هغومره مرسته کړې ده. که د منفي بافاتو کلتور همداسې حاکم پاتې شي، نو ټول عمر به زموږ استعدادونه د دوی د تنګنظرۍ ښکار ګرځي. دا چې دوی ټول په ګډه او یو ځای له احمدزي سره غونډې ته راغلل، نو غالباً چې دوی په خپل منځ کې دې توافق ته رسېدلي وو چې که خپل منځ کې هر ډول اختلاف لرو، خو (یون) ته مو باید موقف یو وي. دا یو ګمان دی، خدای دې وکړې چې حقیقت ونه لري. دا ګمان مې ځکه یاد کړ چې دا همغه ډله خلک وو چې د څلي کار یې پیل کړ، نور یې بیا ځانونه پټ کړل، کله چې ټول کارونه ماته پاتې شول او بیا کارونه بشپړتیا ته ورسېدل، نو دا ډله یو ځل بیا له سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

رامنظمه شوه، دوی فکر کاوه که دا کار همداسې په چټکۍ پر مخ لاړ او زموږ له مداخلې پرته ترسره شي، نو اینده تاریخ کې خو موږ ته هیڅ نه پاتې کیږي، د دوی په فکر دا ټول کریډیټ یون ته ځي، نو ځکه خو له بیا راپیدا کېدو سره سم یې له توطیو پرته بل هیڅ کار نه و. جرګې وې، مرکې وې او لانجې وې، همدا مهال چې لانجې هم روانې وې، یوه هم یوه ورځ د ځلي د جوړښت په باب څه نه ویل چې کوم کار یې کوم ځای ته ورسېده، جنجال یې یوازې دې باندې و چې څه وخت یې افتتاح کړو او څنګه یې افتتاح کړو.

دې پسې داود شاه نیازي (د جنوب ختیځ زون د شورا رییس) نوبت واخیست، هغه په پیل کې وویل، صمد ځاځي توهین وکړ، دی باید یو پسه د ناغې په توګه جرګې ته راولي، یون صیب د ټولو پښتنو مشر دی، زموږ افتخار دی، پاتې شوه د نومونو لیکنه، موږ یې له اولې ورځې څخه هم مخالف وو او اوس یې هم مخالف یو، پر دې مو توافق نه دی کړی، نو ځکه موږ ډېرې راوړې، نیازي صیب دا واضح نه کړه چې د چا او چا تر منځ توافق نه دی شوی، هغوی چې پیسې ورکوي او هغوی چې نه یې ورکوي. توافق خو له یوې مقابلې خوا سره کیږي، هغوی چې پیسې یې نه دي ورکړې، که هغوی خپل منځ کې توافق وکړي، که ونه کړي، څه مانا لري؟ تاسو خو له هغه چا سره توافق نه دی کړی چې پیسې یې ورکړي او دغه اشخاص چې له نوملیکنې سره مخالفت کوي، یو هم پیسې نه دي ورکړې.

حاجي داود شاه نیازی

ورپسې جنرال ایوب منګل خبرې وکړې، ویې ویل چې یون صیب هغو خلکو (شمالټلوالې) سره خپل خط معلوم کړی، موږ باید دی کمزوری نه کړو، یوازې یې پرې نه ږدو، دا خو نو چې موږ ده سره داسې چلند کوو، نو دا به اخر څنګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي؟

اصولي صيب وويل: څوک به نه خفه کېږي، ځاځي ورونه او مشران که دلته څوک ناست وي، هغه دې نه خفه کېږي، زه واقعيتونه وايم، له (۱۳۹۰ل) کال راهيسې موږ دې مسلې پسې ګرځو، تر وزيره لاړو، څه مو وکړل؟ څه مو ترلاسه کړل؟ نو همدغه سړی (يون) و چې دا کار يې درته منظم کړ او تردې ځايه يې راورسوه، اوس د دې مستحق دی چې توهين شي؟ صمد حاجي بايد ناغه ورکړي، ده ټوله جرګه توهين کړې، زه څو ځله صمد حاجي پسې ورغلم چې دې څلي ته پيسې ورکړه، ده وويل پنځه زره ډالر

د ولسي جرګې غړی کمال ناصر اصولي

ورسره دي او يو نيم لک افغانی نورې هم لرم، خو چې دا ټېکه دار وي، زه دا پيسې نه ورکوم، بيا مې ګل پاچا مجيدي ته وويل، هغه هم وويل چې دا ټېکه دار وي، موږ پيسې نه ورکوو، دا چې صمد ځاځی له هغه سره په څه شي وران و، هغه هم ځاځی دی، دی هم دی، هغه نو موږ نه پوهېږو، دې وخت کې يو دم صمد ځاځي وويل، ته هم داسې دروغ وايې او يون هم داسې دروغ، هغه ته مې چې څه وويل، تاته يې هم وايم، دې وخت کې هلته مخامخ د ځاځيو يو سپين ږيری ناست و، له قهره همداسې شنېده، اصولي صيب ته يې وويل: ((ته هم غلې کې ورسره شريک يې)) هغه ورته وويل: ((چا سره؟)) سپين ږيري ورته وويل: ((ټېکه دار او ين (يون) سره (زه يې وروښودلم)، تاسې درېواړه په غلې کې شريک يئ)) ما چې دا حال وکوت، د هغه متل له عملي بڼې سره مخامخ شم، چې پښتنو کې عام دی. ما د غلا د مخنيوي په خاطر دا دومره سختې تېرې کړې، اخر يې پر ما هم په عام مجلس کې کې داسې تور پورې کړ، نو که يو سړی په داسې يو حالت کې واقع شي، د هغه رواني حالت

(c) ketabton.com: The Digital Library

به څنګه وي؟ پر خپلو پښتنو او هغه هم د هغو خلکو پر حال مې ډېر افسوس راغی چې جرګه او مرکه کې کېني، د لویې پکتیا پر عظمت مې هم زړه وسوځېده، خدای دې وکړي چې نورې جرګې داسې ترخې نه وي. دا مهال اصولي صیب وویل: هر چا چې ډېره له څلي کښته کړې وي، دا دې معلوم شي، دا د څلي حریم ته سپکاوی دی. صمد ځاځي وویل، ما کښته کړې، نیازي وویل، ما کښته کړې، څه کولای شې، اصولي صیب وویل، سبا باید بېرته په خپل ځای کې وي، صمد ځاځي ورته وویل، هېڅوک یې نه شي پورته کولای، ځئ لاس مو خلاص، اصولي صیب وویل، زه سبا درځم، ته راشه چې زه څه کوم، داود شاه نیازی هم وربرګ شو، خلک تر منځه شول، خبره له لاس اچولو راوګرځېده، دې منځ کې ځینو کسانو د څلي د لومړني ډبرلیک پر متن هم اعتراض درلود، ویل یې دا توند دی، دا باید بدل شي، زموږ کورونه چې شاه شهید کې چور شول، همدا وجه وه چې دې خلکو (شمالټلوالې) سره موږ پخوا مقابله کړې وه، ځینو ویل، لږ ښې خوږې خبرې په کې ځای کړئ، دا خو نو سقاو دی که څه بلا دی، هغه یې یاد کړی. دا ډول خلک چې د څلي له پخواني ډبرلیکه اصلاً هېڅ خبر نه وو، داسې فکر یې کاوه چې دا هم ما (یون) جوړ کړی، دا یې هم ویل چې ولې یې نادر خان ته (نابغه) ویلی، دې باندې بیا د کندهار خلک خفه کېږي، داسې دلایل یې ویل چې تا به ویل په عمر کې د دې څلي پر تېر تاریخ نه دی ورتېر شوی، ځینو ویل یوازې ولیکئ، نجات څلی، دې تاریخ ماریخ څخه یې بېخي تېر شئ!

بیا ګلاب منګل خبرې وکړې، هغه وویل: زه خو په لومړي ګام کې د خپل ځان له طرفه له یون صیب څخه معذرت غواړم، صمد ځاځی زما خپلوان او د کلونو انډیوال دی، خو دا کار چې دلته وشو، دا مناسب نه و، اوس خو خپل منځ کې یو، یون صیب او کاموال صیب د پکتیا نه دي، نور ټول پکتیاوال یو، رښتیا به سره وایو، څو کاله موږ دې کار پسې ګرځېدلو، کومې نتیجې ته ورسېدلو؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

جرګې مو څومره ډېرې وکړې، د احمدزي صیب په کور کې پنځه شپږ جرګې وشوې، نتیجه یې څه شوه؟ ایوبي صیب وایي، ما سکرتریت وکړ او تلاوت، وروسته بیا څه وشول؟ هېڅ، یو جرګې دي، یو کار دی، جرګې خبرې دي او کار عمل دی، زه درته رښتیا وایم، که یون صیب نه وای، په پنځه کلونو کې مو هم دا ځلی نه شو جوړولای، تاسو ټول پکتیاوال یاست، زه هم د پکتیا یم، تاسې رښتیا ووایئ چې تاسې کوم یو ما پسې راغلي یاست چې دې ځلي کې کمک وکړه، یو راغلي یاست؟ نه، خو دی څو څو واره ما پسې راغلی دی،

محمد ګلاب منګل

داسې هر چا پسې، د خلکو زنه یې نیولې، زاری یې ورته کړي، پیسې یې ترې اخیستي، هغه هم په داسې حالت کې چې پیسې هم په ډېرې سختۍ پیدا کېږي، مه کوئ په لحاظ د خدای، کله چې ټېکه دار دا ځلی ړنګوه، تاسې کې څوک وو چې ورته ویلي یې وای راشه پیسې زه درکوم، قرارداد راسره وکړه، کله چې دی ما پسې راغی او ما ورته یو څه امکانات برابر کړل او تر هغه وروسته بیا ده ورسره قرارداد وکړ، نو دې کې د ده څه ګناه ده؟ افسوس چې موږ ستراتیژیک فکر نه لرو، نور خلک بیا ستراتیژیک فکر کوي، خو موږ کې چې یو څوک پیدا شي چې ډېر لرې فکر کوي، هغه ته بیا دغسې ستونزې جوړوو. که د اصولو، دود، عرف او قواعدو خبره شي، نو د مالي مرستندویانو نومونه هر چېرته لیکل کېږي، سړک، کتاب، دا کوم عیب نه دی، سبا ته به خلک وایي چې زموږ پیسې یې څه کړې، دی خو به ورته یو ځواب ووایي، نور خلک چې بیا د دروغو وعدې کوي، هغه به څنګه سپینوي؟ د ټولو اصولو مطابق دا د مرستندویانو حق دی، خو څرنګه چې اوس دې ځلي کې ما خپله

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم پیسې ورکړې دي، نو د خپل نامه په خاطر زه وایم چې نومونه دې نه په کې لیکل کیږي. ګلاب منګل نورې خبرې هم وکړې. حاجي خان محمد باز منګل وویل چې زه هم یون صیب کمک ته هڅولی یم. که د ده هڅونه نه وای، زه هغې غونډې ته نه ورتلم، دې وخت کې ما په زوره وخت واخیست، ما وویل: له ټولو څخه مننه، که څوک خفه شوي وي، له هغو ټولو څخه بښنه.
د دې څلي موضوع خو حل شوه، ما ویل د دې په خاطر چې ځینې خلک د ډیر کار مدعیان دي او هر کار ځان پورې تړي او ځان د هر کار جوګه ګڼي، نو ښه به وي چې په (ببرک چمن) سیمه کې د ببرک خان ځدراڼ په نامه د څلور لارې د جوړېدلو چارې همدې ډلې، شخص یا اشخاصو ته وسپارو، هغه دې جوړه کړي، هېڅا سره دې مشوره نه کوي، بیا یې پرې خپل نوم لیکه که نه یې لیکه، د مرستندویانو نوم یې لیکه که یې نه لیکه، خو شپږو میاشتو کې دې ورته کار خلاص کړي، پر نجات څلي نور بحث په کار نه دی، خپله مرستندویان ناست دي او معترضین هم، هر څه چې دوی فیصله کړه، همغه شان دې شي. دا مهال یو ځل بیا ګړ بړ شروع شو، مانا د کار ننګونه دې ولې وړاندې کړه دا خبره مه یادوه، مانا هغه کې به هم دغسې یو څوک پیدا شي کار به خلاص کړي او بیا به په پای کې پرې موږ غورځنګ وکړو او ځان به اصلي وارثان وګڼو او هغوی به حاشیې ته کړو.
د رحمت الله کټوازي په نامه یو څوک چې تر دې دمه یې له نظر پرته په څلي کې چا کوم عملي کار لیدلی نه و، یو ځل بیا وویل، یون صیب! ته اوس نور کارونه پریږده چې هغه څوک کوي که نه؟ اوس دا مسله خلاصه کړه، ما وویل، دا خو خلاصه شوه، اوس هغه بل کار ته شئ چې عملي کار درته معلوم شي.
بیا څو مشرانو صمد ځاځی په زوره راجګ کړ چې ما سره یې پخلا کړي، ما وویل ضرورت نه شته، زه درڅخه ځم، تاسې خپل مجلس ته دوام ورکړئ، صمد ځاځی یې چې زما څنګ ته راوست، ما ته یې وویل، ګوره چې زه سپین ږیرو په زوره راجګ کړم، که نه زه چېرته تاته د ښښنې لپاره راتلم، زما خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

گوره همغه دي چې زړه کې دې څه ونه ګرځي. ما وويل نه ښښنه خو بايد زه تانه وغواړم، چې ډېرې عالمانه او مودبانه! خبرې دې وکړې، د دې په مقابل کې څوک څه ځواب لرلای شي. سره له دې چې رواني حالت مې ښه نه و، خو يو ځل بيا مې ټولو ته وويل چې تاسو ټولو نه ښښنه، صمد حاجي نه هم ښښنه، څرنګه چې اواز مې لږ توپير پيدا کړ، نو ژر مې خپل لاسي بيګ راواخيست، له غونډې بهر شوم، که دوی هر څومره ټينګ شول، خو ځان مې ترې خلاص کړ، ګلاب منګل او جنرال ايوب منګل راسره باندې راووتل، خدای پاماني مو واخيسته، د ګلاب منګل ډرېور کور ته راورسولم، په موټر کې مې چورت واهه، زړه کې مې وويل، دېرش کاله مې د ستميانو او نورو هېواد دښمنه عناصرو پر وړاندې فرهنګي او سياسي مبارزه وکړه، دومره يې نه يم ځورولی، لکه په دې څو مياشتو کې چې خپلو پښتنو هغه هم هغو ته د صادقانه کار له امله وکړولم. د شپې يوولس نيمې بجې وې کور ته راورسېدلم، اودس مې وکړ، بيا لمونځ او تر هغه وروسته مې د نن شپې دا ترخې تجربې او ترخې خاطرې د نجات منار په څېر د يوه يادګار په توګه ثبت کړې، چې خپل راتلونکي نسل ته يې انتقال کړم او کله که هم راتلونکی پښت له پښتنو رون اندو څخه د کمکارۍ ګيله کوله، نو دا خاطره دې د خپلې زمانې د يوه ټوليز انځور په توګه د خپل قضاوت په تله کې په عادلانه ډول محاسبه کړي، اوس درې نيمې بجې دي، لږ وروسته لمونځ، بيا خوب، که راغی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوندون کې د ښځو او پخلاینې جرګه

کله چې د یکشنبې ماسختن ناوخته د ګلاب منګل له کوره لومړی زه او بیا نور ناخوښه ګډونوال راووتل، نو څرنګه چې د جنوب ختیځ زون شورا او

په ژوندون تلویزیون کې د ښځو او پخلاینې جرګې یو انځور

همدارنګه د ځاځیو د ځوانانو یوې ټولنې د چهارشنبې پر ورځ پر افتتاحیې غونډې ټینګار کاوه، نو د دوشنبې پر ورځ یې د شش درک په هغه دفتر کې چې کله د جنوب ختیځ زون د دفتر، کله هم د مدني تولنو د همغږۍ د مرکز، کله هم د غورځنګ د دفتر او کله هم د کلتوري ټولنو د ګډې جرګه ګۍ په نامه یادېږي، غونډه وکړه. د دې دفتر مالي لګښت د جمهور رییس د یوه مشاور له خوا ورکول کېږي او اکثره ورته همغه ټولنې او اشخاص ورځي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د همدغه ښاغلي متابعیت ته تیار دي، کله کله ورته په ناخبرۍ کې یو نیم ازاد شخصیت هم ورشي. د جمهور رییس دا مشاور یوې نیمې قومي شورا ته د غونډې او په هوتل کې د غرمې د ډوډۍ لګښت هم ورکوي او یا هم له خپل دولتي موقف څخه په ګټې اخیستنې درېیم شخص ته وایي چې لګښت پرې کړي، خو ټول عام خلک چې دې دفتر ته ورځي، هغه د دې دفتر پر اړوندتیا خبر نه دي، یو احتمال دا هم دی چې د چهار شنبې ورځې د غونډې مالي لګښت هم د دې لړۍ یوه کړۍ وي. دې ښاغلي د نجات څلي د ډېرې تر اینښودلو وروسته ویلي وو، دا کار به هم اخر ماته پاتې کېږي، ځکه دوی کې خو زه داسې سړی نه وینم چې دومره غټ مالي بار دې اوچت کړي او یا دې له چا څخه مرسته راټوله کړای شي. خیر په هر ډول د شش درک په همدې دفتر کې د جنوب ختیځ زون شورا غونډه وه، هلته کېدی شي یو شمېر نور اشخاص یې هم رابللي وي، دا شورا وایي، کوچیان هم موږ سره په دې شورا کې شامل دي. سره له دې چې د ټولنې په اساسي کارونو کې د اوسنیو شوراګانو رول اکثره هېوادوالو ته معلوم دی، چې ځینې وخت تشریفاتي بڼه لري، خو بیا هم ځینې شوراګانې ادعا کوي چې ولس دوی سره دی، په یوه ولایت کې د نږدې ورته نومونو تر چتر لاندې څو شوراګانې فعالیت کوي، هر یوه یې د ولس د استازولۍ دعوه کوي، ځینې یې تر ولایتي شوراګانو، ولسي جرګې او نورو هغو جرګو څخه چې په رسمي ډول د ولس استازولي کوي، هم لوړه ادعا لري. خیر په هر ترتیب، د جنوب ختیځ زون شورا وایي چې د اوو ولایتونو او جمع کوچیانو ښه استازولي کوي او تر نورو شوراګانو یې په نظر او عمل کې وزن زیات دی. دا او دېته ورته شوراګانې تر ډېره حده حکومت پلوی رنګ لري، پر مستقیم او نامستقیم ډول د جمهور رییس د ویناوو تائید کوي، که د جمهور رییس غني ځینې کارونه د انتقاد وړ هم وي، نو دوی ورسره بیا په دې حالت کې ځان نه مخامخوي او غلي پاتې کېږي، دې شورا (جنوب ختیځ زون شورا) کې یو شمېر داسې اشخاص او افراد هم شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زموږ د فکر تائید کوي، البته علني میدان ته نه راوځي، خو زړه کې پر موږ خفه کېږي، کله چې دې شورا پرېکړه وکړه چې که نور څوک راځي که نه، موږ په هر ترتیب چې وي، ان که د زور استعمال هم وي، د چهارشنبې پر ورځ دا ځلی افتتاح کوو. دا په داسې حال کې ده چې د ځلي ډبرلیک د اسد پر (۲۷)مه له ځلي وړل شوی و،ځلي لا ډبرلیک نه درلود خو پر افتتاح یې ټینګار کېده. دا ډبر لیک که څه هم صمد ځاځي وړی و، خو وروسته یې په ملګرتیا کې د دې شورا مشرتابه هم ځان سره شریک کړی و، نو ځکه خو داود شاه نیازي د ګلاب منګل په کور کې وویل چې دا کار یې زما او زموږ د شورا په خوښه کړی، خو هلته څرګنده نه شوه چې د اوو ولایتونو شوراګانو یا استازو سره څنګه د جمعې د لمانځه پر مهال مشوره وکړه؛ هغوی هم ژر موافقه وکړه او بیا ډبرلیک هم د داسې یو چا له خوا ځان سره یوړل شو چې دې شورا سره اړیکي نه لري. د جنوبي قومونو د یووالي شورا چې مشر ي یې قومي مشر (نېک محمد ولسمل) کوي وایي چې د جنوبي ولایتونو اکثره شوراګانې دوی سره دي او د ځوانانو یو شمېر ټولنې هم، دوی وایي شورا یې حکومتي رنګ نه لري او تر هر چا زیات په ښه ډول د ولس استازیتوب کوي، دوی چې د یکشنبې پر ماسخوتن له ما سره د صمد ځاځي له چلنده خبر شول، خواشیني یې څرګنده کړه، ویې ویل چې صمد ځاځي د ټولې پکتیا توهین کړی، دا نه د پکتیاوالو دود دی، نه د پښتونولۍ، نه د انسانیت. هغه په ځاځیو کې د یوې محدودې ډلې د مشرۍ دعوه لري، دی څه حق لري چې پر ټولو خلکو خپل نظر تحمیل کړي. دوی د دوشنبې پر ورځ خپل منځي غونډه لرله او هلته یې پرېکړه کړې وه چې دوی د سه شنبې پر ورځ سهار (۹-۱۰) بجې ځلی افتتاح کوي، د دوی په وینا چې تر (۲۰۰۰) تنو پورې یې دې غونډې ته رابللای شول. ما ته یې زنګ وواهه چې موږ خو دغسې پرېکړه وکړه، تاسو موږ سره ګډون وکړئ. ما وویل، دا مسله اوس د شوراګانو تر منځ اختلافي شوه، زه نه غواړم په دې مسله کې دخیل

(c) ketabton.com: The Digital Library

شم، تاسو خپله پرېکړه وکړئ، که زما منئ، لومړی هغې بلې شورا سره کېنئ، تفاهم ته سره ورسېږئ، که نه کېدل، خپله پرېکړه خپله وکړئ، زه نه ستاسو په غونډه کې گډون کوم او نه د هغوی، که ستاسو غونډه کې گډون وکړم، هغه نور به وايي چې دا ده زموږ پر ضد رالمسولي دي، زما هدف د ځلي جوړول وو، افتتاح د ځلي د جوړونې کومه اساسي برخه نه ده، هر څوک يې چې افتتاح کوي، پروا نه کوي، پر دې هم پوهېږم چې ځينې ډلې او اشخاص چې نور کار نه شي کولای، په دغسې ورځو کې راوځي، يادگاري عکسونه اخلي او خلکو ته ځان ښيي چې دغسې کارونه مو ترسره کړي دي، خو که ټول کارونه په اتفاقي ډول ترسره شي، ښه به شي.

د جنوبي قومونو د يووالي شورا د دوشنبې مازيگر امنيې قومندانی ته د غونډې د امنيت د خونديتابه لپاره ليکلی خبر ورکړ، هغوی ورته وويل، هغه بلې شورا هم مکتوب رالېږلی دی، موږ نه شو کولای، دلته دوه ورځې سر په سر د امنيت لپاره راشو، تاسو خپل منځ کې جرگه شئ، يوه ورځ وټاکئ موږ د يوې شورا غوښتنه هم نه شو منلای، تر څو چې تاسو سره جوړ نه شئ، دا خبرې د زون قومندان (سالم احساس) د دې شورا استازي، (عادل صيب) ته کړې وې. کله چې د جنوبي قومونو د يووالي شورا او د ځاځيو يو شمېر ځوانان خبر شول، نو بيا دې شورا سره جرگه شول، تر ډېرو جنجالونو، بحثونو وروسته څو پرېکړو ته ورسېدل. لومړی دا چې ځلی د ټولو دی، نو ټول هغه اشخاص چې د دې ځلي په جوړونه کې يې نقش لرلی، په تېر بيا د دوی په اصطلاح (يون صيب) چې اساسي کار يې کړی، هغه زموږ له خوا توهين شوی، بايد عزت يې پر ځای شي، ښښنه ترې وغوښتل شي او په هر ترتيب چې وي، په غونډه کې گډون وکړي، د هغه له گډون پرته افتتاح نيمگړې ده، څکه ټول پوهېږي چې دا ځلي اساساً چا جوړ کړی، دويمه خبره داده چې د افتتاح ورځ دې نه سه شنبه وي، نه چهارشنبه، يوه بله ورځ دې وي، د سياسي گوندونو او ډلو ټپلو اشخاص دې د افتتاح پر ورځ بيانيې نه ورکوي چې له ځلي څخه سياسي گټه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پورته نه کړي او یو شمېر نورې پرېکړې. د دوشنبې پر ورځ چې د جنوب ختیځ زون شورا کومه غونډه درلودله، په هغې کې هم یو شمېر مشرانو د یکشنبې ورځې د ماسختن د غونډې پر جریان خواشیني څرګنده کړې وه، دا یې نه یوازې زما (یون) توهین ګڼلی و، بلکې دا یې د ټولې پکتیا عرف او رواج ته هم یو سپکاوی ګڼلی و، د سه شنبې سهار بیا دې شوراګانو خپلمنځي غونډې لرلې، یو ځل بیا په کې پورته موضوعاګانې یادې شوې وې، د جنوب ختیځ زون شورا پرېکړه کړې وه چې د اوو ولایتونو او جمع کوچیانو په استازۍ دې یون صیب ته یو شمېر مشران ورشي، ښېنه دې ترې وغواړي او په هر ډول چې وي مجبور دې کړي چې په پرانیستغونډه کې ګډون وکړي، لس بجې ماته د جنوبي قومونو د یووالي شورا رییس (نېک محمد ولسمل) زنګ وواهه چې زموږ د شورا له خوا هم لس پنځه لس تنه او همدارنګه د جنوب ختیځ زون له شورا څخه هم لس پنځه لس تنه راځو، ښېنه هم غواړو او د غونډې په باب وروستۍ پرېکړه هم تاته پرېږدو.

ما ورته وویل، تاسې هم مه راځئ او هغو ته همووایه چې رانه شي، ښه به وي. ځلی بشپړ دی او زه نه غواړم د ځلي په کار کې تر دې زیات دخیل شم او یو شمېر هغو تنګنظرو ته د بې اتفاقۍ لپاره پلمه برابره کړم، چې نه خپله کار کولای شي او نه نور څوک کار ته پرېږدي، تاسې خپل منځ کې کېنئ، سره جوړ شئ، څومره چې مو غونډه ښه وي، موږ پرې خوشالېږو. ده وویل، موږ دوه بجې درځو، تاسو باید حتمي په خپل دفتر کې اوسئ، ما وویل، زه یو څه نور پروګرامونه لرم، هلته روان یم، بله خبره داده چې سپین ږیرو خو نه د چا توهین کړی، نه یې چاته بده خبره کړې، سپین ږیري ولې باید د بل چا د توهین کفاره ورکړي، نو راتګ ته اړتیا نه شته، کله چې ځلی افتتاح شو، بیا زه خپله درځم، دا مهال حاجي صیب خان محمد باز منګل هم زنګ وواهه، هغه هم وویل، دغسې سپین ږیري درځي، څه ورسره کوې؟ ما وویل، که ورته ووایې چې رانه شي، ښه به وي، زه چېرته روان یم، حاجي صیب باز وویل، ما ورته

(c) ketabton.com: The Digital Library

وويل چې اصلي مدعي درسره نه وي ستاسو د سپين ږيرو تگ څه مانا؟ دوی وويل چې موږ د هغه په استازۍ نه ورځو او نه هغه داسې کوم شخصيت دی چې د ټولې پکتيا استازي وکړای شي، هغه په ځاځيو او په خپل کلي کې څوک نه مني، موږ د لويې پکتيا د مشرانو په توگه په دې خاطر ورځو چې يون صيب ته زموږ د پکتيا په کور کې توهين شوی دی. ما وويل حاجي صيب، سپين ږيري د احترام وړ خلک دي او دا خبرې په دې نه ارزي چې دومره مشران دې په تکليف شي، تردې سختې کنځلې هم موږ ته شوي، خو موږ زغملې دي، دا يوه يې بله هم پرې له پاسه، نو ځکه خو بايد مشران په تکليف نه شي، هغه وويل، زه ورته وايم.

د ماسپښين يوه بجه وه، په دفتر کې مې خپل کاغذونه راټولول، زړه مې و چې لومړی کور او بيا له هغه ځايه احمد شاه بابا مېنې ته لاړ شم، همدې شېبه کې د توتاخېلو د قوم يو مشر (احمد گل توتاخېل) دفتر ته راننووت، يون صيب موږ راغلو، مشران راسره دي، ما وويل، مشران ولې راغلل؟ ده وويل، راتگ يې ضروري وو، ته خفه شوی يې، دوی ټول ستا عذر ته راغلل، ما وويل، دا خو والله چې ښه کار ونه شو، دا خبره دومره غټه وه چې اوس دې دومره مشران په تکليف شي؟ ما ويل اوس چې راغلئ، نو دلته زما دفتر کې به کېنو، هغه وويل، ډېر يو، دلته نه ځايېږو، بېرون پاکه هوا کې څوکۍ هم شته، هلته چمن کې به کېنو، ده وويل، نور مشران هم راروان دي، دوی تر څو لمونځ کوي، هغه نور هم رارسېږي، ما ويل څه تر هغه به زه هم اودس او لمونځ وکړم، درکښته کېږم. هلکانو ته مې وويل فرشونه ورکښته کړئ، چمن کې يې اوار کړئ، جرگه پر ځمکه ښه ښکاري، پر څوکيو جرگه خوند نه کوي. د جنوبي قومونو د يووالي شورا غړي هم راورسېدل. ټول شل پنځه ويشت کسان شول، د پکتيا، لوگر، غزني، خوست، پکتيا او کوچيانو استازي په کې شامل وو. حاجي صيب عبدالباري منگل يې مشري کوله، (حاجي پړې) چې پخوا په ولسي جرگه کې د کوچيانو وکيل و، هم ورسره و، جنرال ايوب منگل، نيک محمد ولسمل،

(c) ketabton.com: The Digital Library

غازي، احمد ګل توتاخېل، يو څو تنه ځوانان، شپون، خپلواک ځاځی او نور هم ورسره وو چې دلته يې اوس د ټولو نومونه زما په حافظه کې نه شته. غونډه په دعايې سره پیل شوه، لومړی ما ورته ښه راغلاست ووايه د تکليف له امله مې ترې ښښنه وغوښته، بيا حاجي صيب عبدالباري منګل خبرې پيل کړې، ويې ويل: ((يون صيب! ته زموږ مشر يې، موږ د اوو ولايتونو مشرانو د نورو په استازۍ تاته راغلي يو، موږ تا څخه ښښنه غواړو، مننه درڅخه کوو چې تا موږ سره د ځلي په کار کې منډې ووهلې، موږ تا د مشرقي نه ګڼو، تا د ټولو پښتنو مشر ګڼو، نو اوس که له کوم شخص څخه ګناه او خطا شوې وي، دا د ټول قوم او ټولې پکتيا خبره نه ده، موږ خفه په دې يو چې دا کار د پکتيا په کور کې وشو، موږ د هغه شخص په نمايندګۍ نه يو راغلي، موږ د لويې پکتيا د ولسونو په استازۍ راغلي يو، موږ له تا څخه ښښنه غواړو او عذر درته کوو چې هم به خپله مرورتيا بېرته اخلې او هم به موږ سره په غونډه کې ګډون کوې، که ته ګډون ونه کړې، دا افتتاح څه مانا؟ ټول په دې پوهېږو چې دې ځلي کې چا ډېرې منډې وهلي او چا تر دې ځايه راورسوه، که ته ګډون ونه کړې، نو زموږ غونډه به ډېره پيکه شي او مخالفين به ډېر خوشاله شي، وايي به چې په يوه ځلي سره نه جوړېدل، نو په نورو غټو خبرو به څنګه سره جوړ شي؟ حاجي صيب عبدالباري منګل دومره تواضع وکړه چې ماته خپل ځان ډېر بد ښکاره شو، هغه وويل، يون صيب! تر هغه موږ له دې ځايه نه ځو چې موږ ته مثبت ځواب رانه کړې او په خوشالۍ مو له دې ځايه رخصت نه کړې.

حاجي عبدالباري منګل اوږدې خبرې وکړې، خو لنډيز يې همدا و چې ما وړاندې بيان کړ. ورپسې جنرال ايوب منګل وويل: هر کله چې عقل پر احساساتو غالب نه وي، داسې مشکلات پيدا کېږي، څه تېرې چې دي د پښتنو پر سر ماتېږي، زموږ په نيت او اخلاص کې ډېر توپير دی، له يون صيب څخه زموږ هيله او ارزو داده چې تر دې ځايه دې خبره رارسولې، بايد په وروستۍ غونډه کې هم برخه واخلې، مشران هميشه رټل شوي او کنځل شوي او دا لړۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

به لا دوام پیدا کوي، موږ کوم پښتون مشر بېې کنځلو او بې رټلو پرې ایښی، چې تا به پرېږدو، نو ته هم باید ورته اوسیله پورته کړې، تر دې وروسته به نورې کنځلې هم درته وشي، سترې به دې کړي، مایوسه به دې کړي، اوس خو دې له پښتنو سره د کار تجربه نوره هم څو ځله زیاته شوه، موږ په وړو وړو خبرو نه جوړېږو، نو تا خو لویو کارونو ته لاس اچولی، ما ټولو پښتنو ته ویلي چې که تاسو د یون ملاتړ نه کوئ، نو د تخریب حق خو هم نه لرئ، خو چاته یې وایې، زموږ هیله د پښتنو یووالی دی، اوس دلته مشکل پیدا شوی او دا مشکل تاسو حلولای او دا اتفاق تاسو تضمینولای شئ، نو که تاسو غونډې ته راشئ، ټول مشکلات به حل شي، د هغو خلکو مخه به هم ونیول شي چې نه غواړي دا څلی په ښه ډول سرته ورسېږي.

په ولسي جرگه کې د کوچیانو پخواني وکیل (حاجي پړې) وویل: زموږ هیله او ارزو داده چې ته په دې مسله کې برخه واخلې، د ټولو پښتنو په اتفاق به دا کار کوو، سوړې باید زیاتې نه کړو، سوړې باید بندې کړو، که ته گډون وکړې، په دې اتفاق راځي، مسله هر چاته معلومه ده چې دلته اساسي کار چا کړی، په همدې خاطر موږ عذر ته راغلي یو او موږ باید له دې ځایه نهیلي او تش لاس لاړ نه شو، هغې شورا حاجي صیب عبدالباري ته ټول واک ورکړی چې هر څه یون صیب وایي، موږ یې منو، نو ته باید زموږ عذر ومنې! زه نه غواړم خبرې اوږدې کړم، پر همدې به دعا وکړو.

ورپسې نیک محمد ولسمل وویل: د جنوبي قومونو د یووالي شورا پرېکړه کړې وه چې نن یې افتتاح کوو، د چهار شنبې ورځ دوی غوښتله، څو تنه منځگړي راغلل، موږ ورته درې وړاندیزونه لرل، مرور باید پخلا شي، یوه بله ورځ (نه سه شنبه، نه چهارشنبه) باید غوره شي او مشترکه کمېټه باید وټاکل شي. اوس د دې پرېکړې په اول پړاو کې یو، دوه نورې هم باید عملي شي، دا د یوې شورا کار نه دی، تر څو چې ټول پرې متفق نه شي، یوه شورا باید په خپل سر دا کار ونه کړي او که دوی بیا هم پر خپله خبره ټینگار کوي، موږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

مجبور يو د چهارشنبې سهار يې افتتاح کړو. موږ خو وايو چې تر څو يون صيب قانع نه شي، موږ چاته اجازه نه ورکوو، ده چې هره فيصله وکړه، همغه به منل کيږي.

احمد گل توتاخېل وويل: د يوه سړي خبرې د ټول ولس خبرې نه دي، پر هغې به نه سره خوابدي کيږو. په هغه مجلس کې زه خپله وم، رښتيا هم سپکاوی وشو، دا سپکاوی ټولو پکتياوالو ته سپکاوی و، زموږ خپل سپکاوی و، موږ اوس د قومونو د مشرانو په توگه بښنه غواړو، موږ خبر شو چې د جنوبي قومونو د يووالي شورا خفه ده، نيازي صيب وويل چې اول دې همدا شورا مخکې شي، موږ به ورپسې يو، اوس مو خلک خبر کړي، که ورځ بدله شي، ډېره به سخته وي، خو هر څوک چې خفه دي، بايد پخلا شي. اوس زه وايم که يون صيب په کې گډون ونه کړي، اول دا زه په کې گډون نه کوم، زما د ټولې شورا يو تن هم ورته نه راځي، د يون صيب موضوع وړه خبره نه ده، که دا موږ لويه نه گڼلای، موږ دلته بښنې ته نه راتللو، زه يون صيب د مشرقي نه گڼم، د ټول افغانستان مشر يې بولم، په قسم چې په لويه پکتيا کې دی څومره مينوال او طرفداران لري، په مشرقي کې هغومره نه لري، نو يون صيب بايد په کې گډون وکړي.

يو دوو تنو نورو وويل: د يون صيب پلويان په لويه پکتيا کې ډېر زيات دي، هغوی پرې قرباني ورکړې، مظاهرې يې د ده په پلوی راايستلې، که دی گډون ونه کړي، هغه ټول ترې خفه کيږي، يون صيب بايد د دې جرگې مخه وکړي. نورو دوستانو هم ديته ورته خبرې وکړې. ما (يون) وويل: اول خو له ټولو مشرانو څخه بښنه غواړم، چې په دې گرمۍ کې يې تکليف وگاله، که زه د يو طرف په توگه د دې تکليف سبب شوی يم، نو زه بښنه غواړم. مشرانو د خپل سړيتوب له مخې د بښنې خبره مطرح کړه، اصلاً د عذر او بښنې خبره مطرح نه ده. نه دې مشرانو او مخورو څخه کومه خطا، اشتباه او ترخه خبره شوې چې دوی دې بښنې ته اړ کړي او نه زه په داسې يو لوړ دريځ کې يم چې ما څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې څوک ښښنه وغواړي او هغه هم بیا داسې مشران، د ښښنې خبره به هېڅ نه یادوو، زه یو شخص یم کوم چا چې کومه تروه او ترخه خبره کړې، هغه اوس په دې ټولنه کې عام رواج دی، په فیسبوک کې هم هره ورځ یو په بل پسې خبرې کوي، حتی کنځلې هم تبادله کېږي، دا کنځلې منځلې او سپورې خبرې، تر ټولو دمخه همغه شخص ته راجع کېږي، چې له خولې یې راباسي، د څلي موضوع چې نه وای نو دا خپګان هم نه رامنځته کېده، هغه لا نورې ډېرې قربانۍ ته اړتیا لري، د نجات څلی یوازې یوه سمنټي ستنه نه ده، بلکې په دې کې د یوه لوی ملت د قربانۍ او معنویت افاده پرته ده، که نه ودانۍ خو تر دې ډېرې زیاتې جوړې شوې دي،ولې پرې دومره بحث نه کېږي، ماته چې دا مشران هره خبره وکړي، زه یې د غورځولو حق ځان ته نه ورکوم، خو د دې لپاره چې د دې جرګې قدر هم وشي او هغو اشخاصو ته هم د جرګې ارزښت معلوم شي چې دروغ وایي او توهین کوي، نو زه یوازې یو دوه شرطه لرم، دا شرطونه داسې نه دي چې د ښښنې په اړه دي او یا هم زما شخصي غوښتنې دي.
زما شرطونه دادي چې د نجات له څلي څخه اوس د مومن خان د ښامار کیسه جوړه شوې، هر سړی په کې توره سره کوي او ځان مومن خان ښیي، نو که ځینو اشخاصو او ډلو رښتیا هم د دې څلي په جوړونه کې اساسي نقش لرلی وي، نو دوی خو دېته ورته نور څلي هم جوړولای شي. لومړی شرط مې دادی هر هغه څوک چې د قوم د مشرۍ دعوه لري، شورا لري، جرګه لري او یا جرګه ګۍ لري، لکه صمد ځاځی، د جنوب ختیځ زون شورا، دوی دې د شپږو میاشتو په بهیر کې په (ببرک چمن) سیمه کې د ببرک خان ځدراڼ په نامه یوه څلور لارې او یو څلی اباد کړي، دوی دې مخکې او نورې ټولې شوراګانې دې ورپسې وي. د عدالت ګوند مشر (ایوبي صیب) تقریباً (۹) میاشتې وړاندې په (احمد شاه بابا مېنه) کې د (ملالۍ څلور لارې او څلي) د جوړولو ژمنه کړې وه، تر اوسه یې یوه ډبره هم په کې نه ده ایښې، تاسو مشران لاړ شئ، له دغو ښاغلو څخه تر نن ماښامه پورې د دې واټونو د جوړونې په باب لیکلې ژمنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

او لاسلیکونه راوړئ، زه به سبا ته په دې غونډه کې ګډون وکړم. دې سره به دوه نور ملي کارونه هم ترسره شي او ولس ته به یې ګټه هم ورسیږي. زما په دې شرطونو ټول یو ځل وخوځېدل، والله یون صیب دا کارونه خو موږ نه شو کولای، ما وویل چې نه یې شئ کولای، جرګه خو د دې صلاحیت لري چې له دواړو خواوو څخه واک واخلي او ازاده فیصله وکړي او بیا هغه فیصله پلې هم کړي، یوه وویل، هغوی کله زموږ خبره مني، بل وویل، هغوی کله دا کارونه کولای شي، موږ ته به ووایي چې کوو یې، بیا به یې نه کوي، ما وویل دا لیک هم ترې راوړئ چې ووایي نه یې شو کولای، که سبا بیا بل چا هغه کارونه ترسره کړل، چې دوی یې بیا په افتتاح کې مداخله ونه کړي چې دې سره موافق یو یا نه یو، ډېرلیک دې ورته هم په خپله خوښه جوړ کړي، خپل نوم پرې لیکي، نه یې لیکي، هر څه چې کوي موږ به په کې هیڅ مداخله نه کوو، دې کې د خوست شورا یو تن غړی (غازي) راپورته شو ویې ویل: هغوی به وایي، موږ په خپل قوم کې سړي نه لرو چې د بل قوم د سړیو لپاره به ځلي جوړوو، کله چې یې ببرک چمن کې نومرې توزیع کولې موږ ته یې په کې کومه نومره راکړه، ټولې یې خپلو خپلوانو ته ورکړې او ځلی به یې موږ جوړوو؟ زه چې پوه شوم، خبره بېخي قبیلویت ته وځي، ما ورته وویل چې ببرک خان ځدراڼ د ټول افغانستان افتخار دی، دا سمه ده چې د پکتیا و او ځدراڼ و، خو د تورې ګټه یې ټول افغانستان ته رسېدلې ده، هغه د ځدراڼ په توګه نه، بلکې د یوه افغان په توګه پر ټولو افغانانو حق لري، که په هر قوم کې داسې اشخاص وي، چې خدمت یې د ټول هیواد په کچه وي، باید د هیواد په کچه ونمانځل شي او هغه چې د ولایت او ولسوالیو په کچه وي، باید په همغه کچه ونمانځل شي. دې وخت کې په غونډه کې یو ناست ځدراڼ هم اعتراض وکړ، په غونډه کې نورې قومي او قبیلوي خبرې مطرح شوې، د غزني استازي او څو نورو مشرانو بیا د ځلي په باب خبرې وکړې، دلته د دواړو شوراګانو د استازو تر منځ یو ځل بیا ټکر رامنځته شو، یوې ویل چهارشنبه به غونډه وي، بلې ویل، نه به وي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېرې خبرې یو خل بیا د ورځې د اختلاف تر شعاع لاندې راغلې، دې وخت کې دواړو خواوو، (حاجي عبدالباري منګل) او همدارنګه (نېک محمد ولسمل) ماته مخ راواړوه چې دا مشکل هم زه حل کړم. ما وویل، څومره چې خبرې زیاتېږي اختلافات هم زیاتېږي او نورې نوې خبرې هم په کې راپیدا

په ژوندون کې د ښښې او پخلاینې جرګه

کېږي، نو ښه به دا وي چې خبره راتوله کړو. ما وویل، ورځ دې د جنوب ختیځ زون د شورا په خوښه وي، خو د ځلي د پرانیستو پر مهال به د جنوبي قومونو د یووالي شورا مشران تر مخه او د دې بلې شورا مشران به ورپسې وي. زه د دې سپین ږیرو او مشرانو د احترام په خاطر او په دې خاطر که چېرې زما په ګډون سره اتفاق رامنځته کېږي، نو زه هم د جنوب ختیځ زون د شورا په غونډه کې ګډون کوم او هم د ځلي په افتتاح کې، خو د یوه افغان فرد په توګه، نه د کوم ګوند، ډلې، سمت او قوم د استازي په توګه د خلکو خبرول هم په تاسو دي، زه ځکه پر خلکو د راتګ ټینګار نه کوم چې ځینو خلکو ته بیا د مخالفت پلمه برابره نه شي، خو تاسو کوښښ وکړئ پرانیستغونډې ته ډېر خلک راوبولئ! ټول خوشاله شول، دعا مو وکړه، دوی رخصت شول او زه خپل دفتر ته پورته شوم، څو دقیقې وروسته کمال ناصر اصولي صیب زنګ وواهه، خبر شوم چې په غونډه کې ګډون کوې، ما ویل هو! د مشرانو په خاطر، ده وویل ښه شول، زه هم راځم. ګلاب منګل چې سهار مهال ماته زنګونه وهلي وو او ما یې ټلېفونونه مس کړي وو، هغه ته مې زنګ وواهه، ورته ومې ویل د سپین

(c) ketabton.com: The Digital Library

ړیرو د ټینګار له امله مجبور شوم چې په غونډه کې ګډون وکړم. هغه وویل ښه شول چې جنجال خلاص شي. ما سهار تاته په همدې خاطر زنګ وواهه چې یو نیم کس که ځان ته ډېر غره وي، نو زه د چهارشنبې پر ورځ سل تنه ځوانان د ځلي مخې ته ودروم، بیا دې څوک نر شي او ځلي ته دې راشي او دا دې له مشورې پرته په خپل سر افتتاح کړي. بیا یې وویل، څه اوسپله به کوو،

په ژوندون ټلویزیون کې د ښښنې او پخلاینې جرګې یو انځور

نو ځکه مې تاته زنګونه ووهل، خو ستا ټلیفون مصروف وو، ګلاب منګل زیاته کړه، اوس که داسې وکړې چې سبا ته بروشرونه چاپ کړې او د ځلي تر رسمي افتتاح وروسته یې ټولو خلکو ته ورکړې ښه به شي، له ټولو هغو کسانو باید مننه په کې شوې وي چې مالي مرسته یې کړې وي، د مرستې اندازه یې هم په کې ولیکه، چې ټول هر څه واضح وي. اوس د ایوبي صیب ګوند او نور اشخاص بیا یادګاري عکسونه فیسبوک ته پورته کوي چې مبارزو مو رنګ راوړ، پرېږده چې ټول هر څه واضح شي. هغه له ما څخه ښښنه هم وغوښته چې د ده په کور کې ماته هغه ترخې خبرې وشوې او هم یې راڅخه مننه وکړه چې په ډېره زیاته اوسپله مې کار تر دې ځایه راورسوه.

ایوبي صیب او ملګرو یې د یادګاري عسکونو ترڅنګ په خپلو نورو پوستونو کې دې خبرو ته هم اشاره کړې وه چې ځینو اشخاصو غوښتل دا ځلی په خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

نامه تمام کړي، خو دوی او دوی ته ورته خلکو یې مخه ونیوله، هېڅ ډلې او

ګوند د ځلي تر افتتاح وړاندې داسې ډله ییز عکس نه و خپور کړی.
پورته انځور کې ایوبي صیب د خپل ګوند له غړو سره د ځلي تر پرانیستې دمخه د یادګاري انځور اخیستنې په حال کې لیدل کېږي.
ګلاب منګل وویل: د بروشور ټول لګښت زه خپله ورکوم، پنځه زره دانې چاپ کړه، ما وویل، ډېر ناوخته دی، کله به وشي، هغه وویل، خپل کوښښ وکړه، ماښام اوه بجې د اسد دانش دفتر ته ورسېدم، تر نهه نیمو بجو پورې مې بروشور ډیزاین کړ، هغو ته مې وویل، په هر ډول چې وي، سبا سهار لس بجې یې غواړم، هغوی د شپې پرې کار شروع کړ، زه د شپې لس بجې کور ته راغلم، سهار چای او د غرمې ډوډۍ مې نه وه خوړلې، لس بجې مې ډوډۍ وخوړه، سهار اته بجې دفتر ته لاړم او د دغه یادښت پر لیکلو مې پیل وکړ. (۹) بجې اسد دانش بروشورونه دفتر ته راولېږل چې دا دی دلته یې بڼه کاپي کوو:

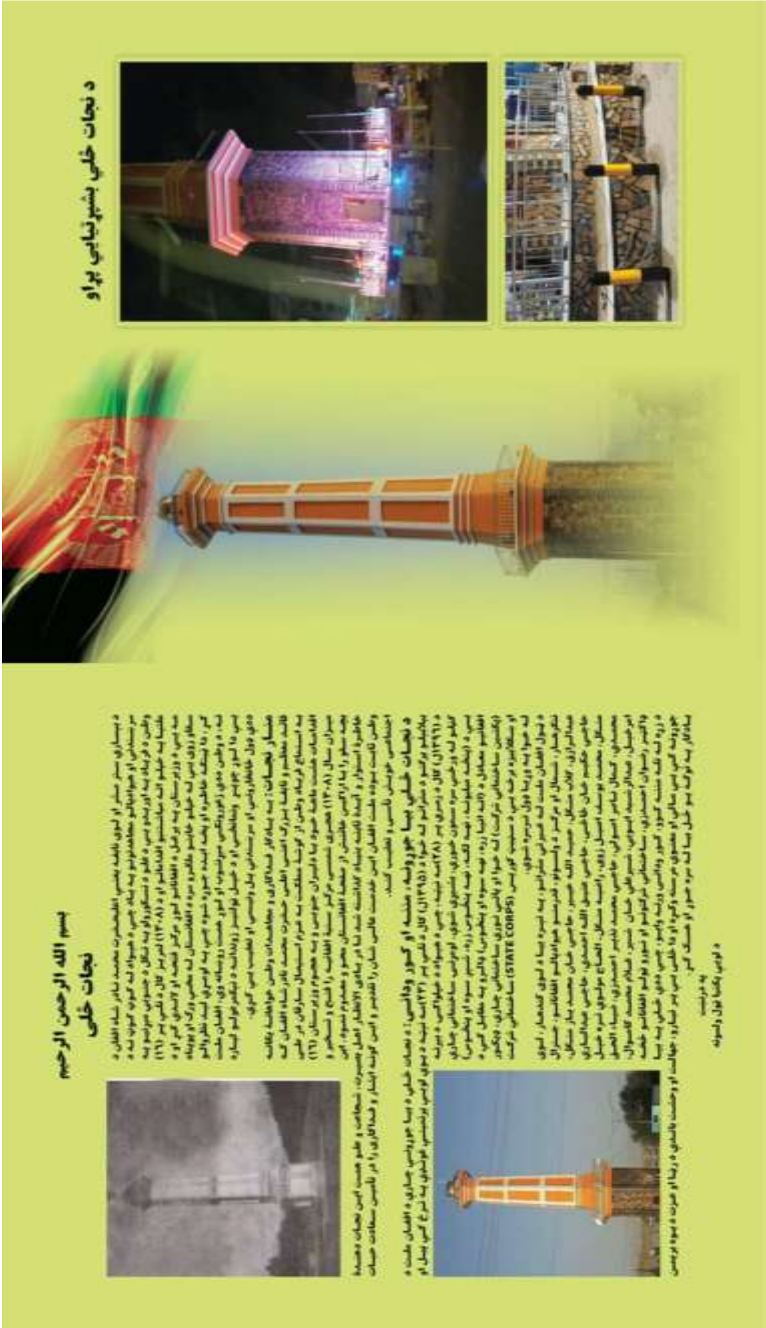
د نجات خلي بشپړتيايي پړاو
بسم الله الرحمن الرحیم
نجات خلی

د نجات څلي د ډبرې اېښودو مراسم

د نجات څلي مالي مرستندويان

ګڼه	نوم	د مرستې کچه (ډالر)
۱	جنرال عبدالرازق	20000
۲	ګلاب منګل	15000
۳	حميد الله خير	10000
۴	حاجي خان محمد باز منګل	10000
۵	حاجي حکيم خان خاخي	6000
٦	حاجي خليل الله احمدي	5000
۷	حاجي عبدالباري منګل	5000
۸	محمد يوسف اصيل زوی	5000
۹	راغب منګل	3000
۱۰	مولوي تره خيل محمدي	3000
۱۱	کمال ناصر اصولي	3000
۱۲	حاجي محمد نذير احمدزی	3000
۱۳	محمد اسمعيل يون	2000
۱۴	ضياء الحق امرخيل	1500
۱۵	عبدالرشيد ايوبي	1500
۱٦	شير علي خان شير	1100
۱۷	غلام محمد کامران	1000
۱۸	ډاکټر رضوان احمدزی	1000
	ټولي	96100 ډالر

د ډبرې اېښودو پر انځور

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس یوولس بجې دي، لږ وروسته د جنوب ختیځ زون د شورا غونډې ته ورځم، دا چې تر هغه وروسته به څه کېږي، هغه به په پاتې یادښتونو کې ولولئ! یوولس نیمې بجې د جنوب ختیز زون د قومونو د یووالي شورا غونډې ته چې (ستاره شهر) هوټل کې جوړه شوې ده او حضوري چمن ته ورڅېرمه موقعیت لري، راغلم. کله چې له موټره کښته شوم، اصولي صیب هم له موټره کښته شو، سټري مشي مو سره وکړل، هغه وویل په زړه کې چې اخلاص وي، داسې پر یوه وخت رارسېږو، غونډه کې ښه ډېر سپین ږیري او قومي مشران راغلي وو.

د جنوب ختیز زون د قومونو د یو والي جرگه

وکیلان هم په کې حاضر وو، د سولې او ملي یووالي او همدارنگه د څلي په اړه یې خبرې کولې، پر حکومت هم له معمول سره سم خبرې وشوې، انتقادونه هم په کې وو، دا اوس معمول دی چې انتقادونه به کېږي، یو شمېر خلک چې ځان حکومت پلوی گڼي، پر هغو دا ډول خبرې ښې نه لگېدې، نادرخان کټوازي انتقادي، خو علم گل کوچي بیا متحدالمال خبرې وکړې، ماته هم بلنه راکړل شوه، ما لومړی د سولې په باب پر حکومت او جمهور رییس د روانو انتقادونو لنډه ارزونه وکړه، ومې ویل چې نه ټول انتقادونه عادلانه دي او نه ټولې ستاینې، یو معیار باید غوره شي او هر انتقاد باید یوه حل لاره ولري. اوس انتقادونه هم پیکه شوي، تاثیر یې هم کم شوی، ولس انتقاد کوي، وکیل انتقاد، مشاور وزیر انتقاد، وزیر انتقاد او ان خپله جمهور رییس انتقاد کوي، ټول وطن

(c) ketabton.com: The Digital Library

انتقادونو نیولی، اوس پر انتقادونو هم انتقاد په کار دی. هغه کسان چې توند انتقادونه کوي، پر هغوی تور دی چې څوکۍ نه دي وررسېدلي، نو ځکه یې د انتقاد لمن نیولې او هغوی چې ستاینې کوي، پر هغوی دا انتقاد دی چې د خپلو څوکیو د ساتنې لپاره تر حده زیات د جمهور رییس ستاینه کوي. ښه لاره داده چې که جمهور رییس ښه کارونه کول باید تائید شي او که بد یې کول، باید رد شي، تعادل باید په پام کې ونیول شي. لاندې (علم گل کوچي) غږ کړ چې ټول داسې نه دي، هر چا باندې باید بېځایه انتقاد ونه شي، دی د کوچیانو په چارو کې د جمهور رییس مشاور دی، ما وویل، زه داسې مشاورین پېژنم چې په یوه کال ان دوو کلونو کې یې هم جمهور رییس لیدلی نه دی، نو مشوره به څنگه ورکوي؟ د درباري غوړه مالانو د رول په باب مې هم بحث وکړ، ما وویل، یو مشاور جمهور رییس ته پاسته او نرم بوټان ډالۍ کړي وو، ورته یې ویلي وو چې پښې دې په کې ارامه شي، د ده کار خو مشوره ده، نه د بوټانو وروړل، نو چې بوټ پاک ورته وایي، هغه خو په همدغه حالت کې ورته وایي، بیا مې د وخت د کموالي له امله د څلي تاریخ په ډېر لنډ ډول بیان کړ او په پای کې مې پر ټولو غږ وکړ چې که څوک ځان د جمهور رییس وارث گڼي نو ښه ده، هغه دې ولس سره کېني، د ولس غوښتنې دې واوري، جمهور رییس ته دې ورسوي او بېرته دې ولس ته احوال راوړي چې یو کال وروسته هم رارسېدی شي که نه؟ ما وویل، موږ باید واقعیتونه د خپل مقام په خاطر قرباني نه کړو، د سولې په اړه دومره وایم چې د کرزي صیب په وخت کې یې هم اساس پر جنگ ایښی و او یو تنظیم سالار یې په راس کې و او اوس یې هم یو تنظیم سالار چې د طالبانو او نورو مخالفانو مخالف دی، په راس کې دی،سوله په دې ښه نه شي تضمینېدلای.

تر ما وروسته نورو ویناوالو، چې ویل کېږي یو یې د جمهور رییس د تره زوی دی او اوه څلوېښت کاله کېږي امریکا کې اوسي، اوس راغلی دی. (احمدزی) تخلص کوي، هغه خبرې وکړې، هغه هم پر جمهور رییس نیوکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړه او د یوه مشاور ګیله یې هم واوروله، چې په یوولسو میاشتو کې یې یو ځل هم جمهور رییس کتلی نه دی. خو ده هم د خپل تره زوی په شان ژمنه وکړه چې دا مشکل به زه حلوم. په پای کې حق پناه صیب چې له نن څخه (۱۲-۱۵) کاله وړاندې د کابل د ولایتي شورا وکیل او رییس و، خبرې وکړې، لومړی یې د سولې او بیا یې د ځلي په باب نظر څرګندکړ، د ځلي په باب یې وویل: ((کله چې زه د کرزي صیب په لومړۍ دوره کې د کابل د ولایتي شورا وکیل وم، د دې ځلي د جوړونې امر مې له حامد کرزي څخه واخیست، بیا مې خرم صیب ته ورکړ، هغه راته وویل، پیسې نه شته او بیا مې له کرزي صیب څخه د پیسو امر هم واخیست)) ده وویل: ((د ځلي لومړی کار ما پیل کړی دی، بیا وروسته نور خلک پیدا شول او خبره دې سلسلې ته ورسېده.)) تر دې وروسته خلک ډوډۍ ته لاړل، د غونډې تر پای وروسته او د ډوډۍ تر پیله پورې زماني واټن کې ماته فرصت په لاس راغی او دغه یادښت مې ولیکه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولولیز پیل او بې ځوره پای

تر ډوډۍ وروسته یو شمېر خلک د څلي پرانیستو ته لاړل، خو یو شمېر خلک خپلو کارونو پسې، موږ له هوټله تر څلي پلي لاړو، نږدې پنځه سوه متره لاره وه، کله چې څلي ته نږدې شو، په لاوډ سپیکر کې د نذیر احمدزي غږ اورېدل کېده، یو څو خبرې مو واورېدې، تر هغې دمخه د قران کریم تلاوت د څو ایتونو شوی و، بیا نذیر احمدزي ټولو قومونو څخه مننه وکړه او ویې ویل چې

د نجات څلي د بیا جوړونې د پرانستغونډې یو انځور

ټولو په کې برخه اخیستې ده، مبارک مو شه! تر هغه وروسته ملي سرود وغږول شو، بیا پټۍ پرې شوه، بیا رفیع صیب د څلي په باب خپلې خبرې پیل کړې. غونډه کې شعارونه، ولولې او ګڼه ګوڼه نه وه. د (۱۳۹۵ل) کال د میزان پر

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲۳)مه چې کومه غونډه جوړه شوې وه، دا له هغې سره د کمیت او کیفیت له پلوه د پرتلنې وړ نه وه، د غونډې سونډ سستم هم منظم نه و، د سټیج چارې هم. موږ د پټۍ په پرېکولو کې خپله ونډه واخیسته، نور ترې رخصت شو، که اینده نسل د دې او هغې غونډې د پرتلنې خبرې یادوي، نو مسولیت یې د ټولو هغو اشخاصو پر غاړه دی چې د دې ځلي په بشپړتیایي پړاو کې یې تېرې تولولې، ما په دې اثر کې د دې خلکو یادونه کړې ده.

د نجات ځلي د بیا جوړوني د پرانستغونډې یو انځور

زما خپل پلان دا و چې د ځلي په پرانیستغونډه کې به لږ تر لږه لس زره تنه ګډون کوي، پر هر شخص، ګوند او ډلې مې د خپلو کسانو د خبرولو بار ایښی و، ژمنلیک مې اخیسته، ځینو ته مې ویلي وو چې له ډول او سورني سره به راځي، له ملي بیرغونو سره به راځي، لومړی به تلاوت کېږي، بیا به ملي سرود غږول کېږي، بیا به د لویې پکتیا په استازۍ یو تن مشر د ځلي تاریخچه لولي او له مرستندویانو به مننه کوي. د منار پر سر چې کوم لوی بیرغ نصب دی، پنځه تنه مشران به د ځلي سر ته پورته کېږي، یو تن به له لوی کندهار، یو به له لویې پکتیا، یو به له لوی ننګرهار، یو تن به له شمال او بل به له مرکز څخه وي، ټول به په ګډه د افغانستان بیرغ پورته کوي، د دې بیرغ لوړوالی نږدې شپږ دېرشو مترو ته رسېږي، بیا به همزمان ورسره (۱۲) بیرغونه چې لاندې نصب دي، له هرې سیمې څخه پنځه پنځه تنه دا بیرغونه پسې پورته کوي، چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مجموعاً (٦٠) تنه کېږي، د دې تر څنګ به دوه ډبر ليکونه چې ختيځ او لويدځ خواته به نصب وي، له هغو به پردې لرې کېږي تر هغه وروسته به د دې غونډې د برخوالو پرېکړه ليک لوستل کېږي، په پرېکړه ليک کې به پر نورو مسايلو سربېره له حکومت څخه غوښتنه کېږي چې وخت پر وخت د نجات ورځې د اتلانو يادونه او څلونه وکړي، د هغوی په نامه مډالونه جوړ کړي، د نجات ورځ د هېواد په رسمي جنترۍ کې ځای کړي او هر کال د پخوا په شان يو ځل بيا د نجات جشن جوړ کړي او پر همدې ورځ د نجات د ورځې د اتلانو په نومونو، نوي نسل او هېوادپالو افغانانو ته مډالونه او ستاينليکونه ورکړي او دېته ورته يو لړ نور ملي مسايل به په پرېکړه ليک کې ځای کېږي او له حکومت څخه به يې د تطبيق هيله کېږي، تر برېکړه ليک وروسته به ملي اتڼ کېږي او دې سره به پروګرام پايته رسېږي، دا زما خيالي او ارماني نقشه وه، د ازادۍ ورځ مې ځکه ورته غوره کړې وه چې نېکمرغه ورځ وه او دا څلی هم د ازادۍ د بيا احيا کوونکو يو يادګار و، زما هيله وه چې د خپلواکۍ پر ورځ دا څلی په رنګارنګ ګروپونو ښکلی وي او د يوې اوونۍ لپاره به له ماښامه تر سهاره روښانه وي. د اسد پر (۲۷)مه مو د ډبر ليکونو د نصب کار پيل کړ، خو لکه څنګه چې مې دمخه يادونه وکړه، د صمد ځاځي په نامه يوه شخص هغه راکښته او ويل کېږي چې داود نيازي يې هم ملګرتيا کوله، نن چې څلی پرانيستل کېږي، نو ډبرليک په کې نه و، دې ښاغلو هم تر دې وخته جوړ نه کړای شو او هغه پخوانی يې هم پرېښبود، د ډبرليک ځای داسې سپېره ښکارېده لکه په (۷۰) يمو کلونو کې چې غلو تاريخي ودانۍ لوټلې وي. دوی يوازې د پرانيستې پر مراسمو ټينګار کاوه، د څلي نور غم ورسره نه و. دا يوازينی څلی و، يا يوازينۍ ودانۍ وه چې له کوم ډبرليک او يادښت پرته يې پرانيستغونډه وشوه. د ډبرليک له غورځولو يا وړلو بيا تر پرانيستغونډې پورې شپږ ورځې تېرې شوې، خو په دې منځ کې دې شوراګانو يو ډبرليک ان يو يادښت هم جوړ نه کړای شو، خو پرانيستغونډې ته سخت ګبنۍ نيولي وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نجات څلي د بیا جوړونې د پرانستغونډې یو انځور

زه له خپل ولس څخه ډېره ښښنه غواړم چې زما له هڅو سره سره زه تر پایه پر دې بریالی نه شوم، چې د خپل ولس او د دې څلي له شان او شوکت سره مناسبه د دې څلي پرانیست غونډه جوړه کړم، کورنیو تنګنظرو، لنډو پارو، ځینو ارګ مېشتو غوړه مالانو او یو شمېر نورو کړیو ټولو سره لاسونه یو کړل او د یوې سترې ملي داعیې د څلا مخه یې ونیوله، دا چې تر دې وروسته به د دې څلي پر برخلیک څه کېږي؟ ډبرلیک به څوک لیکي؟ څرنګه به یې لیکي او څرنګه به یې نصبوي، په ټولیز ډول د څلي ساتنه او پالنه به څوک کوي؟ دا به راتلونکی وخت ثابتوي او نوی پښت به قضاوت کوي. په همدې جملې سره د دې کتاب وروستۍ برخې ته رسېږم او د دې ترڅنګ غواړم په دې وروستۍ برخه کې یو ځل بیا د مالي رڼاوي لپاره یو څو نورې جملې هم ورزیاتې کړم. کله چې د فني هیئت له خوا د (۸۸۹۵۰) امریکایي ډالرو له جملې څخه د کاري نیمګړتیاوو له امله (دوه زره ډالره) له پکتین ساختماني شرکت څخه وګرځول شول، نو تر هغه څو ورځې وروسته یو شمېر سپین ږیرو او په تېره بیا د جنوبي قومونو د یووالي شورا مشر (نیک محمد ولسمل) او یو شمېر نورو مخورو له ما څخه هیله وکړه چې که دا پاتې دوه زره ډالره هم ورته ورکړې، ښه به شي، خیر دی که کار کې یې یو څه نیمګړتیاوې هم احساسېږي. څه موده وروسته بیا یادې شورا ما ته یو لیک هم راولېږه، نو دغو مشرانو ته د

درناوي په خاطر مې دا پاتې (دوه زره ډالره) هم ساختماني شرکت ته ورکړل. په دې مانا چې په تړون کې د کومو پیسو (۸۸۹۵۰) ډالرو وروستی رقم لیکل شوی و، هغه پیسې پکتین ساختماني شرکت ته په بشپړ ډول ورسېدې.

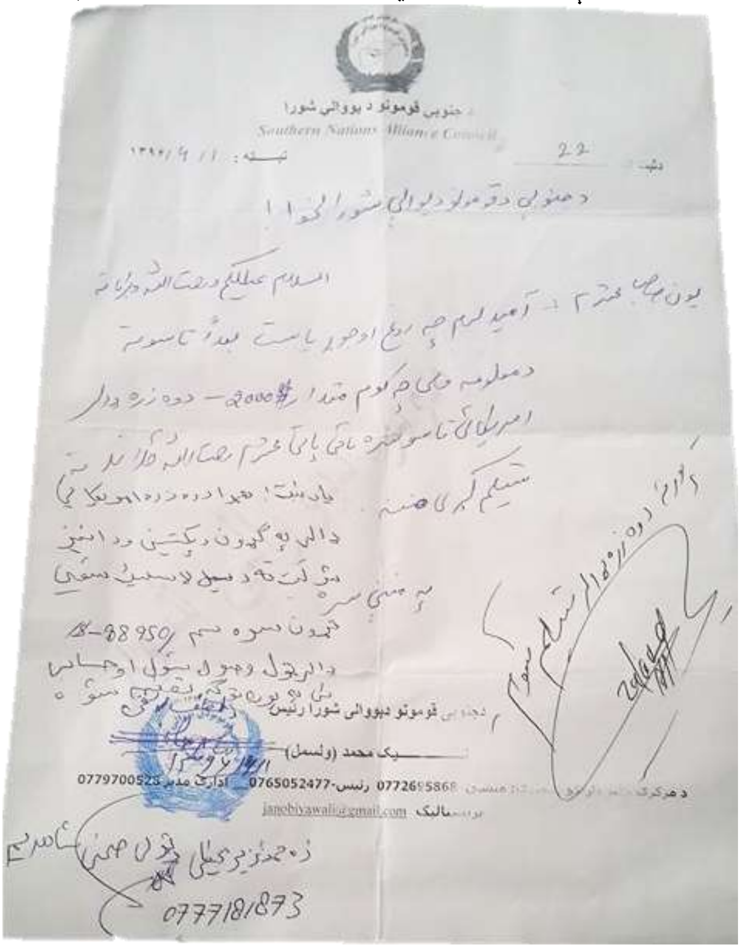
د جنوبي قومونو د یووالي شورا
Southern Nations Alliance Council
السلام علیکم ورحمت الله وبرکاته
د جنوبي قومونو دیووالي شورا رئیس
0779700525 اداري مدیر 0765052477 رئیس 0772695868
janebiyawali@gmail.com

تر دې لیک وروسته له ساختماني شرکت سره زموږ ټول حسابونه پاک شول او یو ډالر یې هم پر موږ پاتې نه شو او تر دې وروسته ما سره (۷۱۵۰) ډالره پاتې شول، چې له هغې جملې څخه (۳۰۰۰) ډالره بېرته اصولي صیب سره د امانت په توګه پاتې شول (۶۵۰) ډالره د ډبرلیکونو په ګډون پر متفرقه چارو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولګول شول. (۳۵۰۰) ډالر له ما سره د امانت په توګه پاتې دي.

کله چې د ځلي متفق علیه وارثان پیدا شول، کولای شي دا پیسې او هغه درې زره ډالره چې له اصولي صیب سره په امانتي بڼه پاتې دي، ترلاسه کړي او پر خپل وخت د ځلي پر ترمیماتي او نورو اړتیا وړ چارو ولګوي.

د دې کتاب چاپول مې ځکه ضروري وګڼل چې د ځلي معنوي او تاریخي برخه هم خوندي شي او د ځلي د فزیکي جوړښت ترڅنګ د ځلي معنوي ودانۍ هم د لوستونکیو په ذهن کې انځور شي.

تر دې داستان وروسته غواړم یو څو مهمو مشورو او تجربو ته اشاره وکړم چې هم مې د دې ځلي د جوړونې له بهیر او هم مې د روزګار له کړلېچونو څخه ترلاسه کړي دي، که زموږ نن او راتلونکی پښت هغه په ځیر سره ولولي، نو کېدی شي د خپل وخت ځینو د ستونزو په راکمولو کې ورسره مرستندوی شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشورې، تجربې او توصیې

د دې اثر په پای کې غواړم له قدرمنو لوستونکو او راتلونکي نسل سره ځینې مشورې، تجربې او توصیې شریکې کړم، په تېره بیا هغو کسانو سره چې غواړي ما غوندې یو کار ته لومړی د مینې او بیا د تحمیل له دروازې ورداخل شي، تقاضا لوړه وي او عرضه هم کمه، د نظر سرچینې متعد دې وي، خو د پرېکړې او مسولیت نامعلومې، امکانات کم وي او تقاضا زیاته، سیاسي خطرونه زیات او دفاعي ځواکونه کم، ځان ښودونکي زیات او د کار سرونه کم، امکانات کم او کارونه سخت، تنګظري زیاته او ژور فکر کم او نور په سلګونو مرضونه او غرضونه. په داسې یو حالت کې څه کول په کار دي؟ غواړم په دې برخه کې خپلې څو مشورې، تجربې، توصیې، نظرونه او وړاندیزونه درسره شریک کړم.

- په هر کار کې هغه وخت مشوره وکړئ چې کار له ځنډ او خنډ سره مخامخ شوی وي، کله چې کار په نورمال ډول روان وي او تاسو د مشورې لړۍ پیل کړئ، نو په خپله مو په لوی لاس د کار پر وړاندې بېلابېلو نظرونه او خنډونه رامنځته کړل.

- مشوره باید د مشورې له اهل سره ترسره شي، هغه کسان چې په اړوند کار کې تجربه او دخل ونه لري، له هغوی سره مشوره کول د وخت د ضایع

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېدو او فکري پاشلتیا سبب گرځي.

- په یوه کار کې چې له پیله له چا سره مشوره پیل شوې وي، باید همغو سره سر تر پایه مشوره وشي، د کار په بهیر او یا هم د اتمام پرمهال له نویو مشاورینو سره مشوره، نه یوازې دا چې د تېر شوي کار د ځواکمنۍ سبب نه گرځي، بلکې اصلي شخص مجبور دی، یو ځل ټول بهیر نویو مشاورینو ته تشریح کړي چې دا کار هم په خپله د وخت د ضایع کېدو سبب گرځي او زیات وخت نوې مشورې له پخوانیو مشورو سره په تضاد او ټکر کې واقع کېږي او د کار د ځنډ سبب گرځي.

- پر هر کار چې پوره واکمن وې، د مشورې لپاره یې وخت مه ضایعه کوه، خپله یې په مستقیم ډول ترسره کړه.

- هر کله چې یوه تاریخي او ملي کار ته ورداخلېږې، قلم او کاغذ ځان سره واخله، ټول ورځیني یادښتونه ولیکه. کله چې کار پر خپل مسیر او بهیر روان و، نو خپرولو ته یې اړتیا نه احساسېږي او کله که چا هم د اصلي کار د مخنیوي او انحراف هڅه کوله، نو یادښتونه باید بشپړ او مستند وي او تر کار وروسته یې باید نشر کړې چې راتلونکي پښت ته د عبرت سبب شي. ښه بېلگه یې همدا نجات ځلی دی.

- له کم عقلو، ځان ښودو، شهرت غوښتونکو، په تېره بیا له داسې اشخاصو سره باید ډېر احتیاط وشي چې علم یې کم وي، امکانات یې زیات او د شهرت غریزه یې هم قوي وي، دوی کولای شي اصلي شخصیتونه ستړي، یا له خپل اصلي مسیره منحرف او یا هم په پای کې د نورو کړي کارونه او وهلې تورې په خپل نامه کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- په هر کار کې باید له زیات تدبیر، دقت، جرئت او غوښ دریځ څخه کار واخیستل شي، په دې برخه کې کم تعلل، بې جرئتي، هغو ځانغوښتونکو ته د دې زمینه برابروي چې خپله کار نه شي کولای، خو دې کې مهارت لري چې څنګه د نورو کارونه په خپل نامه تمام کړي.

- کله چې یوه ملي موضوع کې راټاله شوئ او د کار په محور کې راغلئ، نو یو شمېر ناکاره اشخاص بیا هڅه کوي چې د سیمې، ژبې، قوم، قبیلې او ځانپالنې تور درباندې پورې کړي، د کار تر بشپړاوي پورې باید له دې ډول اشخاصو سره له هر ډول بحث څخه ځان لرې وساتئ. څکه دوی غواړي چې کار پر ټپه ودرېږي، اصلي محرک تر پوښتنې لاندې راولي او بې کفایته یې وښيي.

- مالي حسابونه باید کنټرول او راڼه وي چې پلمه جوړوونکو ته د هیڅ ډول تخریب زمینه برابره نه شي. مالي حسابونه باید مستند وي. د راکړې ورکړې تاریخ او د طرفینو لاسلیک ولري.

- په وروسته پاتې ټولنو، په تېره بیا په هغو ټولنو کې چې قبیلوي مناسبات پرې حاکم وي، د ټولنملي شخصیت جوړونه او زغمنه اسانه کار نه دی، یو څوک دې دا هیله نه لري چې له ټولو خوا وو دې تائید یا وستایل شي، هغه باید د خپلو کارونو د بشپړاوي په لټه کې شي، نه د تائیدونې یا ردونې په فکر کې.

- په لویو کارونو کې ((ښه مه کوه بد نشته)) د متل له عملي اړخ سره ضرورو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخامخېږئ، دا باید ومنئ چې د خپلو ښو څېړه مو ضرورو پر مخ لګي، خو دېته باید مخکې تر مخکې تیاری ولرئ او د مایوسۍ احساس ته لاره ورنه کړئ!

- خپل ذهني ځواک باید داسې عیار کړئ چې د خپلو نېکیو له امله له سختې بدۍ سره مخامخېږئ، که د بدۍ د زغم اوسیله مو پیدا کړه، نو د بریالیتوب چانس مو زیات دی، داسې هم نه ده چې ټولنه د چا نېکي هېروي، خو متل دی: ((تر هغو پورې چې رښتیا راځي، درواغ کلي ورانوي.)) دا متل د زماني د تجربو د تکرار نتیجه ده. نو صبر او زغم هم په کار دی، په همدې خاطر وایي چې ((د صبر مېوه خوږه ده)).

- دا هم وایي چې ((ښه وکړه او سیند کې یې واچوه))، مانا دا چې اوبه هم د چا ښه نه هېروي، یو وخت دا ښه د اوبو سر ته راوځي، خو تر هغه پورې پوره استقامت په کار دی.

- د عقیدې او فکر ترمنځ انډول ساتل په کار دي، هغې نړۍ کې د دې دنیا د ټولو کارونو او حسابونو تصفیه کول، هم هغو دنیاپالو ته د جرئت زمینه برابروي، چې غواړي، حسابونه هغې دنیا ته انتقال کړي او دوی پر دې دنیا د نورو په زحمتونو خپل عیش او عشرت وکړي، خپل ځان هوښیار وګڼي او نورو ته د ساده ګانو خطاب وکړي، نو هغه حسابونه چې په دې نړۍ کې یې د تصفیې امکان نه شته، هغه باید هغې دنیا ته انتقال شي او د دې دنیا نور حسابونه باید په همدې دنیا کې تصفیه شي.

- په یوه جرګه، جلسه یا غونډه کې د متوازنو خلکو، لکه د قومي شوراګانو،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګوندونو، مدني ټولنو او نورو حرکتونو د مشرانو او مالکانو تر منځ توافق ته رسېدل اسانه کار نه دی، باید یو شخص تر مخه، خبره غوټه او له نورو څخه په غوځ ډول د خبرې د رد یا تائید هوکړه ترلاسه کړي. د خبرو اوږدوالی او د ګڼو دلایلو تبادله خبره نوره هم پېچلې کوي او غونډه بې نتیجې پایته رسېږي.

- متفرق مشران، سپینږیري او نور مخور زیاتره وخت د یوې خبرې د مشروعیت د تائید لپاره ښه کار ورکوي، نظر دېته چې د یوې لانجې د حل سر راوباسي، په داسې یو حالت کې باید یو شخص مخکې تر مخکې د شخړې حل راویستی وي، نور مشران باید همدې حل لارې ته رامات کړي، د تائید سر پرې وخوځوي او به دې ډول یې د تخریب مخه ونیسي.

- کله چې یوه مسله ډېره پېچلې شي او بل څخه د قربانۍ هیله لرو، نو د ټولنیز کار د خوندیتوب په خاطر باید تر ټولو لومړی خپله د هغه کار اصلي مدعي قربانۍ ته تیار شي، که دی قرباني ورکړي، د قضیې دویم او دریيم اړخ ته د زیات تخریب زمینه نه برابرېږي او کار خپل ثمر ته رسېږي.

- که غواړې چې یو کار په ښه ډول ترسره کړئ، نو څومره چې وزن لرئ، هغومره ځان مه ښیئ، تر هغه ټیټه کچه اختیار کړئ، دې حالت کې د مقابل طرف حساسیت نه راپورته کېږي او تاته د دې زمینه برابرېږي چې خپل پلانونه په ارامه او نرمه توګه عملي کړې.
- د عرضې او تقاضې تر منځ باید انډول وساتې، کله چې دې د خلکو تقاضا پورته کړه، خلک بیاهغه خپل حق ګڼي، که پوره دې نه کړه، نو د خلکو د خپګان سبب ګرځي، خو که د تقاضې په انډول دې عرضه زیاته وړاندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړه، نو دا کار د خلکو د خوشالۍ او ستا د ټولنیز باور د زیاتوالي سبب گرځي، هدف دادی چې د ژمنې او عمل ترمنځ باید سمون، انډول او انطباق موجود وي.

- د یوه کار لپاره باید زړمه ځواک ولرئ، که یو چا درسره ژمنه وکړه او تا ټوله ډډه پر هغه ولگوله او هغه هم له خپلې ژمنې په شا شو، نو طبیعي خبره ده چې کار نه ترسره کیږي، په داسې حال کې باید ته پټ زړمه ځواک ولرې چې له هغه شخه د دویم یا دریم قوت په توگه کار واخلې، خو لومړی ژمنه کوونکی باید خبر نه شي چې ته نور ریزرف ځواک لرې، په داسې یو حالت کې بیا هغه فکر کوي، څه که زه خپله ژمنه عملي هم نه کړم، نور څوک شته چې هغه کار ترسره کړي.

- که یو کار سل په سلو کې هم تا تر سره کړی وي او یا یې د ترسره کولو جوگه یې، کوښښ به کوې چې کار ټول ستا په نامه تمام نه شي څکه چې په ټولنه او چاپېریال کې تنگنظره خلک کم نه دي، نه دې د دې کار بشپړاوي ته پرېږدي او که دا کار د زړه په وینو هم ترسره کړې، نو داسې تبلیغات به درپسې وکړي چې هم ستا د کار ارزښت راټیټ کړي، هم تا پیکه کړي او هم له نورو شخه د دې جرئت سلب کړي چې سبا ستا په شان کارونه ترسره کړي.

- کار خپله کوه نوم د بل کوه، که څه هم په لنډه موده کې دا قرباني اسانه نه ده، خو د لنډ فکرو اشخاصو مخه په دې ډول نیولای شې، دا کار ستونزمن دی، خو مېوه یې بیا خوږه ده او راتلونکی پښت یې پر ارزښت پوهیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- کوښښ وکړه، کم اصله خلک او هغه اشخاص چې کورنی نصب او سلسله یې درته پوره معلوم نه وي او په یو ناڅاپي ډول په ټولنه کې یو څه ناڅه مطرح شوي وي، شهرت او قدرت ته ونه رسوې، دا ډول خلک نه یوازې ببرته تاته غم دي، بلکې په ټولنه کې د مصنوعي ودې له امله، عامو خلکو ته هم د سخت زیان او سردردۍ سبب گرځي.

- د هر کار د سرته رسونې لپاره د زمان او مکان قید و برید وټاکه، ځکه چې په یوه کار کې مهال او ځای معلوم نه وي، انسان د خپل طبیعي خصلت له مخې د خپلې ارامتیا په خاطر هغه کار بل وخت ته پرېږدي، هغه بیا بل وخت ته او همداسې یو کار نیمگړی پاتې شي.

دا وې یو څو مشورې، تجربې او څو توصیې، اوس غواړم تاسو ته د دې کتابگوټې وروستۍ برخه؛ پایله، ښښنه او مننه دروړاندې کړم:

(c) ketabton.com: The Digital Library

پایله، ښنه او مننه

هر لوی ملي او هېوادنی کار د سرته رسونې خپل خپل پېچلی بهیر لري، په دې بهیر کې یو انسان له سترو خنډونو، جنجالونو او پېچومو سره مخامخېږي، هوډمن او مفکر انسان همغه دی چې په لومړي گام کې ځان له ستونزو او جنجالونو وژغوري، خو که جنجالونه او کړاوونه حتمي او جبري شول، نو بیا دې ورته پولادي اراده اختیار کړي. د نجات څلی چې زموږ د معاصر تاریخ د یوه ترخه پړاو پر ضد د ولسي پاڅون د بري یو سمبول و، په شعوري او قصدي ډول دا نښه له منځه یوړل شوه او د بیا جوړونې د مخنیوي لپاره یې هم په قصدي ډول هڅې کېدې. د څلي د بیا جوړونې داستان ټول ستاسو له مخې تېر شو. هر څه ستونزې او کړاوونه چې وو، له هغو راتېر شو او څلی جوړ شو. له دې کړلېچن بهیر څخه موږ گڼې تجربې، پایلې او عبرتونه ترلاسه کړل. د دې څلي په کار کې د ستونزو راټوکېدل او د تنگنظره اشخاصو راڅرگندېدل، د نورو نتایجو ترڅنگ یوه پایله دا ورکړه چې دا اثر یې وټوکوه، که چا مخالفت نه وای کړی، ستونزې نه وای زېږول شوې، نو بیا خو دا اثر نه رامنځته کېده او د هغو گڼو افغانانو د مبارزو او سرښندنو حق نه ادا کېده چې له دې هېواده یې پر خپل وخت د ظلم، وحشت، دهشت او ایله جاری ټغر ټول کړ. په ډېرو کمو اثارو کې د هغو یادونه شوې ده، په دې اثر کې یو ځل بیا د هغو له جملې څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځینو مبارزینو یادونه وشوه. د هغو یادونه پر موږ باندې د هغوی حق دی او دا کار د هغوی د پور په ادا کولو کې مرسته کوي، نو ځکه خو د ځینو خلکو یا اشخاصو مخالفت د ځینو ضررونو تر څنګ دا ګټه هم درلودله چې زه یې اړ کړم، دا اثر ولیکم. که دې اثر کې ځای نیم، د ځینو خندا اچوونکو اشخاصو یادونه راغلې وي، ځینې واقعیتونه ویل شوي وي او دا واقعیتونه په نن او سبا کې د دوی شخصیتونو ته څه زیان رسولای شي، زه د هغې ګټې له امله چې دوی د دې اثر د رامنځته کېدو له امله، ولس ته شونې کړه، بښنه غواړم، زه له ټولو هغو اشخاصو بښنه غواړم چې په دې کتاب کې د راغلیو واقعیتونو د بیان له امله د خفګان احساس کوي، زه د دوی هر یو شخصیت ته احترام لرم، خو که واقعیت او حقیقت ونه وایم، پر دین او دنیا به مې غاړه بنده وي. له (ارسطو) څخه چا پوښتنه وکړه چې پر خپل استاد (افلاتون) ولې سختې نیوکې کوې او ولې ترې سختې پوښتنې کوې؟ هغه ورته وویل: ((افلاتون راباندې ډېر ګران دی، خو حقیقت تر هغه هم راباندې زیات ګران دی)). دلته که ځینې شخصیتونه پرموږه ګران دي او یا ګران وو، خو د څلي بیا جوړېدل او د هغه په باب ناویل شوي حقیقتونه هم پر موږ ډېر ګران دي، نو ځکه خو له ټولو هغو دوستانو څخه چې په دې تېر (۱۰-۱۱) میاشتني بهیر کې په یو نه یو ډول له ما څخه خفه شوي، زه له ټولو بښنه غواړم، یا مې څوک پر ډېرو ټلېفونونو په تکلیف کړي، یا په میسجونو، یا په پېغورونو، له هغو ټولو څخه بښنه غواړم، کېدی شي، د هغوی مجبوریتونه مانه وو درک کړي او د څلي په باب له هغوی څخه زما غوښتنې تر واقعي حالته پورته وې او یا هم هغوی د شرم او حیا له مخې نه غوښتل خپل عذر او مجبوریتونه ماته بیان کړي، یا یې هم د بیان وخت نه درلود، له هغو ټولو بښنه غواړم، انسان ډېر کمزوری موجود دی، موږ باید د انسان مجبوریتونه د هغه پر قصدي نیمګړتیا تعبیر نه کړو. له هغو دوستانو هم ډېره بښنه غواړم چې څلي سره یې ښه ډېره مرسته وکړه، خو زما ټلېفونونو ډېر په تکلیف کړي وو، زه پر دې پوهېدلم، چې دوی ماته د (نه) ځواب نه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

راکولای، پر ځان فشار راوړي، خو ما نه خفه کوي، زه پر دوی باندې د راغلي فشار له امله ښښنه غواړم، هغو دوستانو څخه هم ډېره ښښنه غواړم چې په دې اثر کې د ځینو ستغو کلیمو له امله دوی په اینده کې د خفگان احساس کوي، لنډه دا چې له ټولو هغو اشخاصو، ډلو او بنسټونو څخه چې په یو نه یو ډول زما له خبرو او کلام څخه په دې اثر کې خفیف او یا شدید ضرر گوري، ښښنه غواړم.
کېدی شي د دې کتاب د لیکلو له امله یو شمېر افغان ضد اشخاص هم گټه پورته کړي او یو شمېر هغو اشخاصو ته هم دا پلمه په لاس ورشي چې زموږ د خپلمنځي نیمگړتیاوو د څرگندولو له امله مخالف لوري ته گټه رسوي، موږ وایو که دا نیمگړتیا موږ کې وي، نو ولې یې د سمون لټه ونه کړو، ولې یې څرگندې نه کړو؛ چې ناروغي تشخیص نه کړو، نو درملنه به یې څنگه کړو؟ مخالفین زموږ پر ټولو نیمگړتیاوو خبر دي، نو ځکه خو په ډېر جرئت سره پر موږ بریدونه کوي، دا موږ یو چې ځان ناگاره اچوو، نیم عمر په شکایتونو تېروو او نیم هم په غیبت او نیوکو، کار ته ډېر کم وخت ورکوو او د کار سړي نه شو زغملای. ایا راتلونکي نسل ته موږ دا مسولیت نه لرو چې ورته ووایو، موږ د خپلې زمانې په دغسې ترخو واقعیتونو کې ژوند کاوه او که موږ تاسو او یا هم راتلونکي ښېت ته کومه ښه ډالۍ نه ده در ډالۍ کړې، نو علتونه او دلایل یې دغه وو، هغوی باید له دغسې ستونزو ځان لرې وساتي. نور داسې گڼ دلایل وو چې د دې اثر لیکلو ته یې اړ کړم.
د دې اتکل هم شته چې د دې اثر تر چاپ وروسته، یو شمېر اشخاص د دې اثر پر وړاندې راوپارېږي، کینې څرگندې کړي، د فیسبوکونو مخونه ډک کړي او یو ځل بیا د حقیقت په سترگو کې د خاورو شیندلو هڅه وکړي، خو زه نه غواړم، هغوی سره بل بحث یا تاویلو ماویلو ته داخل شم، ما په دې اثر کې د رښتیا کیسه په زېر او زور سره تېره کړې، تر دې وروسته چې بیا هم څوک د واقعیتونو د تحریف هڅه کوي، عقل به یې د عدالت له محوره وتی وي.
دا به هم بې انصافي وي چې د منني پر وخت موږ هغه کسان هېر کړو چې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو نه یو ډول یې د دې ځلي بیه بیا جوړونه کې خپل رول لوبولی دی، قومي مشران، سیاسیون، مخور شخصیتونه، شوراګانې، ځوانان او نور ټول پر خپل ځای د مننې وړ دي، چې ټولو پر خپل ځای او وخت اخلاقي، مشورتي، معنوي او نصیحتي مرسته کړې ده. خو څرنګه چې دا ټول معنوي ارزښتونه او مرستې دي او د معنوي څیزونو د ارزونې لپاره کومه مشخصه تله نه شته، نو ځکه خو په ډله ییز ډول له دوی ټولو څخه مننه په کار ده، خدای دې دوی ته ثوابونه او جنتونه ور نصیب کړي، خو هغو کسانو چې مادي مرسته یې کړې او څومره والي ته یې پر خپل ځای نغوته شوې، غواړم یو ځل بیا د نورو ټولو مرستندویانو په استازۍ له ښاغلي جنرال عبدالرازق،ګلاب منګل، حمید الله خیبر، حاجي خان محمد باز منګل، حاجي حکیم خان ځاځي، حاجي عتیق الله احمدي، حاجي عبدالباري منګل، محمد یوسف اصیل زوی، راضیې منګل، الحاج مولوي تره خېل محمدي، کمال ناصر اصولي، حاجي محمد نذیز احمدزي، ضیاء الحق امرخېل، عبدالرشید ایوبي، شېر علي خان شېر، غلام محمد کاموال، ډاکټر رضوان احمدزي او سټیټ کورپس (State corps) ساختماني شرکت، د هغه له مشر چې د خپل نوم له یادونې یې تل ډډه کړې، د دې شرکت له قدرمنو انجنیرانو؛ انجنیر اسحق تکل، انجنیر محمد نصیر بهسودوال، انجنیر نصیر یما، انجنیر نصیر احمد پوپل، چې په لسګونو زره ډالر یې پر پاتې ساختماني چارو او ښکلاییزه برخه ولګول، قدرمن ورور شمیم کټوازي، انجنیر دلاور توتاخېل او نورو ټولو دوستانو څخه مننه کوم چې که د دوی ټولو مرسته نه وای، نو دا ځلی به نن دومره هسک نه و ولاړ، له نورو ټولو هغو خواخوږو دوستانو څخه چې په الفاظو کې د مننې د ادا کولو افاده ورڅخه مشکله ده او نومورکي خدمتګاران ګڼل کېږي، له ټولو څخه د یو افغان، یو مسلمان او یو انسان په توګه مننه کوم، کور ودانی ورته وایم، دوی د ملي نجات دا ځلی چې د ټول وطن د عزت ځلی، ګڼل کېږي، هسک کړ، الله (ج) دې د دوی د عزت ځلي هسک کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دې خبرې یادول هم ضروري بولم چې دا اثر د زمري پر (۲)مه نېټه پیل او د وږي یا سنبلې پر لومړۍ نېټه پایته ورسېد. د (۳۰) ورځو په بهیر کې دا اثر هم لیکلی شوی، هم کمپوز شوی او هم یې د سمون چارې ترسره شوي، دا په داسې حال کې و چې د ځلي کارونه هم روان وو، ګڼې غونډې هم وې او نور زیات شمېر کارونه هم روان وو؛ یوه ډېره ستړې کوونکې او مصروفه کاري میاشت وه. سره له دې چې د دې اثر هره برخه مې تر لیکلو وروسته څو ځله کتلې او ایډېټ کړې، خو بیا هم د زیاتو ډول ډول تېروتنو احتمال په کې شته، هیله ده درانه لوستونکي، هغه تېروتنې وزغمي او په خپلې لویۍ سره یې راوبښي.

په دې اثر کې نه یوازې د ځلي بیا جوړونه په تفصیل سره راغلې، بلکې د دې ځلي د جوړولو، بیا رنګولو او بیا جوړولو ټولو برخو ته هم په کې اشاره شوې ده.

خدای تعالی دې د پښتنو مل شي

په درنښت

محمد اسمعیل یون

۱۳۹۶ لمریز کال د وږي لومړۍ نېټه

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library